

**Praktická příručka pro příslušné orgány:
Haagská úmluva o vymáhání výživného na děti z roku
2007, Haagský protokol o právu rozhodném pro
vyživovací povinnosti
a nařízení Evropské unie o vyživovacích povinnostech
z roku 2009**

Říjen 2013

Upozornění: Tato praktická příručka byla vypracována v rámci projektu „Posílení mezinárodní soudní spolupráce v záležitostech vyživovacích povinností“, který vedlo Ministerstvo spravedlnosti Rumunska (grantová dohoda JUST/2010/JCIV/AG/0026), a její vznik finančně podpořila Evropská unie v rámci programu „Civilní soudnictví“. Za obsah této publikace odpovídá výhradně Ministerstvo spravedlnosti Rumunska. Text neodráží stanoviska Evropské komise.

Autoři

**Philippe Lortie, první tajemník, Stálý výbor Haagské konference
Maja Groff, vedoucí právního oddělení, Stálý výbor Haagské konference**

Odborní poradci

**Ian Curry-Sumner, poradce, *Voorts Juridische Diensten*, Nizozemsko
Michael Grabow, soudce v rodinných záležitostech, Berlín, Německo
Hannah Roots, vedoucí programu pro vymáhání výživného, Britská Kolumbie,
Kanada**

**Poznámky a text o rumunských právních předpisech:
Viviana Onaca, ředitelka, Ministerstvo spravedlnosti, Rumunsko
Ioana Burduf, poradkyně, Ministerstvo spravedlnosti, Rumunsko**

Obsah

Strana

ÚVOD: HAAGSKÁ ÚMLUVA O VYMÁHÁNÍ VÝŽIVNÉHO NA DĚTI Z ROKU 2007 A NAŘÍZENÍ EVROPSKÉ UNIE O VYŽIVOVACÍ POVINNOSTI Z ROKU 2009	XI
A. Co v této příručce naleznete (a co naopak ne)	xi
B. Jak je příručka členěna	xii
C. Jak používat tuto příručku	xiii
D. Další zdroje informací	xiii
E. Několik závěrečných doporučení	xiv
KAPITOLA 1 – ÚVODNÍ SEZNÁMENÍ S DRUHY NÁVRHŮ A ŽÁDOSTÍ PODLE ÚMLUVY Z ROKU 2007 A NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009: NÁVRHY PODANÉ PROSTŘEDNICTVÍM ÚSTŘEDNÍCH ORGÁNŮ A PŘÍMÉ NÁVRHY	15
I. Systém spolupráce ústředních orgánů	15
A. Úvod do systému spolupráce ústředních orgánů	15
B. Zvláštní činnosti ústředního orgánu	15
II. Kapitola 1 – Přehled	16
III. Popis návrhů a žádostí podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009	16
A. Přehled návrhů podle úmluvy a nařízení	17
1. Návrh na uznání nebo uznání a výkon / prohlášení vykonatelnosti již vydaného rozhodnutí	18
2. Návrh na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v dožádaném státě	19
3. Návrh na vydání rozhodnutí	20
4. Návrh na změnu vydaného rozhodnutí o výživném	21
B. Žádost o zvláštní opatření	22
C. Přehled přímých návrhů podaných příslušným orgánům na základě úmluvy nebo nařízení	23
KAPITOLA 2 – VYSVĚTLENÍ POJMŮ: ÚMLUVA Z ROKU 2007	24
A. Cíl této kapitoly	24
B. Pojmy používané v této příručce	24
KAPITOLA 3 – OBECNĚ PLATNÉ BODY: ÚMLUVA Z ROKU 2007 A NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009	36
I. Cíl této kapitoly	36
ČÁST I – ROZSAH PŮSOBNOSTI ÚMLUVY Z ROKU 2007 A NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009	36
I. Obecné aspekty působnosti společné pro úmluvu z roku 2007 a nařízení z roku 2009	36
A. Úmluva z roku 2007 a nařízení z roku 2009: vyloučení účinku na rodinné vztahy	36
B. Další mezinárodní nástroje nebo dohody týkající se výživného	37
II. Oblast působnosti úmluvy z roku 2007	38
A. Přehled: věcná působnost úmluvy	38
B. Základní věcná použitelnost – vyživovací povinnosti	39
1. Výživné na děti	39

2.	Výživné mezi manželi	39
3.	Výhrady a prohlášení	40
4.	Účinek výhrad na omezení působnosti úmluvy.....	40
5.	Účinek prohlášení na rozšíření působnosti úmluvy.....	41
6.	Praktické příklady	41
C.	Prohlášení a výhrady Evropské Unie k věcné působnosti úmluvy.....	44
1.	Výživné na děti – věk dítěte	44
2.	Výživné mezi manželi	44
3.	Další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů	44
4.	Dohody o výživném	44
D.	Místní a časová oblast působnosti úmluvy.....	44
1.	Obecná ustanovení a ustanovení o vstupu v platnost.....	44
2.	Přechodná pravidla a koordinace s jinými nástroji	45
III.	OBLAST PŮSOBNOSTI NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009.....	45
A.	Věcná působnost nařízení.....	45
B.	Místní oblast působnosti nařízení.....	46
C.	Časová působnost nařízení.....	46
1.	Vstup v platnost a přechodná ustanovení.....	46
2.	Vztah k jiným nástrojům	47
IV.	JINÉ OKOLNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ POUŽITELNOST ÚMLUVY A NAŘÍZENÍ..	47
1.	Mají strany místo pobytu ve smluvních státech nebo členských státech?	48
2.	Je navrhovatelem povinný nebo oprávněný?	48
3.	Má navrhovatel rozhodnutí o výživném?	49
4.	Kde bylo toto rozhodnutí vydáno?	49
5.	Kde má oprávněný místo obvyklého pobytu?.....	50
ČÁST II – VĚCI, JEŽ MAJÍ NÁVRHY A ŽÁDOSTI PODLE ÚMLUVY Z ROKU 2007 A NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009 SPOLEČNĚ.....		50
I.	Jazyk podle úmluvy z roku 2007.....	50
A.	Jazyk návrhu a dokumentů.....	50
B.	Výjimky týkající se překladu.....	51
II.	JAZYK PODLE NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009.....	51
A.	Obecné požadavky nařízení na jazyk návrhů a dokumentů (články 59 a 66).....	51
B.	Požadavky nařízení na překlad týkající se některých žádostí a návrhů.....	52
III.	Legalizace podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.....	52
IV.	Plná moc podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.....	52
V.	Podpisy a ověřené kopie dokumentů podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.....	53
A.	Úmluva.....	53
B.	Nařízení.....	53
VI.	Ochrana osobních údajů a důvěrných informací podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.....	53
A.	Úmluva (články 38–40).....	53
B.	Nařízení (články 61–63 a čl. 57 odst. 3).....	54
VII.	Účinný přístup k řízením a právní pomoci podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.....	55
A.	Přehled.....	55
1.	Účinný přístup k řízením / přístup k justici podle úmluvy a nařízení.....	55
2.	Právní pomoc	56

B.	Nárok na bezplatnou právní pomoc.....	57
1.	Návrhy podané oprávněným	58
2.	Návrhy podané povinným	61
3.	Test rodičovství neboli genetický test	62
C.	Účinný přístup k řízením a právní pomoci v [název státu].....	63

VIII. Předběžná a zajišťovací opatření podle úmluvy z roku 2007 a

nařízení z roku 2009..... 63

A.	Pomoc ústředních orgánů s předběžnými opatřeními podle úmluvy a nařízení....	63
B.	Ustanovení o předběžných a zajišťovacích opatřeních, která obsahuje pouze nařízení.....	64
1.	Předběžná opatření přijatá ve státě původu	64
2.	Předběžná nebo zajišťovací opatření přijatá v jiných státech, než je stát původu.....	64
3.	Předběžná opatření před uznáním, uznáním a prohlášením vykonatelnosti / výkonem rozhodnutí v jiném členském státě podle oddílů 1 a 2 kapitoly IV	64

IX. Jiné úmluvy a nařízení týkající se doručování písemností a dokazování v cizině..... 65

A.	Přehled.....	65
B.	Haagská úmluva z roku 1965 o doručování písemností v cizině.....	66
C.	Úmluva z roku 1970 o provádění důkazů v cizině.....	66
D.	Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.....	66
E.	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“).....	67

X. Hodnocení parity kupní síly: přeshraniční valorizace výživného..... 67

KAPITOLA 4 – NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009: PŘÍMÁ PRAVIDLA PRO

PŘÍSLUŠNOST..... 69

A.	Úvod.....	69
B.	Článek 3 nařízení: obecná ustanovení.....	70
C.	Článek 4 nařízení z roku 2009: volba soudu.....	70
D.	Článek 5 nařízení: příslušnost založená na účasti odpůrce na řízení.....	71
E.	Článek 6 nařízení: podpůrná příslušnost.....	71
F.	Článek 7 nařízení: forum necessitatis.....	71
G.	Článek 8 nařízení: omezení řízení.....	72
H.	Článek 9 nařízení: zahájení řízení.....	72
I.	Článek 10 nařízení: přezkoumávání příslušnosti.....	72
J.	Článek 11 nařízení: přezkoumávání přípustnosti.....	73
K.	Článek 12 nařízení: překážka litispendence a článek 13: závislá řízení.....	73
L.	Článek 14 nařízení: předběžná a zajišťovací opatření.....	73

KAPITOLA 5 – PRÁVO ROZHODNÉ PODLE ÚMLUVY Z ROKU 2007 A NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009..... 75

A.	Úmluva z roku 2007 a Haagský protokol z roku 2007 o právu rozhodném.....	75
B.	Nařízení z roku 2009 a Haagský protokol z roku 2007 o právu rozhodném.....	75
C.	Použití protokolu a stručný popis ustanovení.....	76
1.	Univerzální použitelnost.....	76
2.	Oblast působnosti protokolu	76
3.	Oblast působnosti rozhodného práva	77
4.	Obecné pravidlo pro rozhodné právo	77

5.	Zvláštní pravidla ve prospěch určitých oprávněných	77
6.	Zvláštní pravidlo týkající se manželů a bývalých manželů	78
7.	Volba rozhodného práva stranami	78
8.	Subjekty veřejné správy	79
9.	Určení výše výživného	79

KAPITOLA 6 – VYHLEDÁVÁNÍ A ZJIŠŤOVÁNÍ CIZÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

JINÉHO STÁTU.....	80
A. Úvod.....	80
B. Jak vyhledat právo různých zemí světa a členských států Evropské unie.....	80
1. Profil země podle úmluvy z roku 2007	80
2. Informace o vnitrostátních právních předpisech a řízeních podle nařízení z roku 2009	80
3. Další světové a evropské online zdroje pro vyhledávání a zjišťování cizích právních předpisů jiného státu	80
4. Zjištění práva jiného státu a přístup k němu prostřednictvím smluv nebo mechanismů právní spolupráce.....	82

KAPITOLA 7 – ÚMLUVA Z ROKU 2007: VYŘIZOVÁNÍ NÁVRHŮ PŘIJATÝCH ÚSTŘEDNÍMI ORGÁNY A PŘÍMÝCH NÁVRHŮ NA UZNÁNÍ NEBO UZNÁNÍ

A VÝKON..... 84

ČÁST I – NÁVRHY NA UZNÁNÍ NEBO UZNÁNÍ A VÝKON PODANÉ

PROSTŘEDNICTVÍM ÚSTŘEDNÍCH ORGÁNŮ..... 85

I. Přehled a obecné zásady.....	85
A. Obecné zásady.....	85
B. Přehled řízení.....	85
C. Kdy se tento návrh použije.....	87
D. Praktický příklad.....	87
E. Kdo může návrh podat.....	87
II. Shrnutí řízení o uznání a výkonu.....	88
III. Řízení.....	90
A. Prvotní kontrola přijatých dokumentů a další úvodní záležitosti.....	90
1. Úvodní kontrola dokumentů	90
2. Je návrh na uznání nebo na uznání a výkon odpovídajícím návrhem?	90
3. Je „zřejmé“, že jsou splněny požadavky úmluvy?.....	90
4. Kontrola úplnosti dokumentů	91
5. Je třeba zjistit místo pobytu odpůrce?	93
6. Pokud je předložená dokumentace neúplná.....	93
7. Vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření	93
B. Prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registrace příslušným orgánem.....	94
1. Prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registrace pro účely výkonu ...	95
2. Zamítnutí prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registrace pro účely výkonu.....	95
3. Výkon rozhodnutí	96
4. Informování navrhovatele a odpůrce	96
5. Námitka navrhovatele nebo odpůrce proti uznání a výkonu	96
C. Uznání a výkon – výsledky návrhu.....	98
1. Uznání a výkon.....	98
2. Jiné výsledky	98
D. Komunikace s dožadujícím státem.....	99
IV. Další aspekty: návrhy na uznání a na uznání a výkon.....	100
A. Návrhy na uznání podané povinným.....	100

1.	Obecné informace.....	100
2.	Kdy tento návrh může povinný použít	100
3.	Řízení.....	101
4.	Omezení týkající se uznání změněných rozhodnutí	101
B.	Dohody o výživném.....	101
1.	Hlavní rozdíly	101
2.	Řízení.....	101
3.	Uzavření řízení o uznání a výkonu.....	101
V.	Uznání a výkon – další otázky.....	102
A.	Právní pomoc.....	102
B.	Otázky výkonu.....	102
	Převod měn	102
C.	Relevantní výjimky a výhrady.....	103
VI.	Další materiály.....	104
A.	Praktické rady.....	104
B.	Související formuláře.....	104
C.	Články úmluvy.....	104
D.	Související kapitoly příručky.....	105
VII.	Kontrolní seznam – návrhy na uznání a výkon.....	105
VIII.	Časté otázky.....	105
	ČÁST II – PŘÍMÉ NÁVRHY NA UZNÁNÍ NEBO NA UZNÁNÍ A VÝKON.....	107
I.	Přehled.....	107
	Dokumenty, jež je třeba přiložit k přímým návrhům na uznání nebo na uznání a výkon	107
A.	Druhy příchodích přímých návrhů na uznání a výkon.....	109
II.	Další materiály.....	110
A.	Praktické rady.....	110
B.	Související formuláře.....	110
C.	Příslušné články.....	110
III.	Časté otázky.....	111
	KAPITOLA 8 – NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009: VYŘIZOVÁNÍ NÁVRHŮ PŘIJATÝCH ÚSTŘEDNÍMI ORGÁNY A PŘÍMÝCH NÁVRHŮ NA UZNÁNÍ NEBO UZNÁNÍ A PROHLÁŠENÍ VYKONATELNOSTI.....	112
	ČÁST I – NÁVRHY NA UZNÁNÍ NEBO NA UZNÁNÍ A PROHLÁŠENÍ VYKONATELNOSTI.....	112
I.	Přehled a obecné zásady.....	112
A.	Obecné zásady.....	112
B.	Přehled řízení.....	113
C.	Kdy se tento návrh použije.....	114
D.	Praktický příklad.....	115
E.	Kdo může podat návrh.....	115
II.	Řízení: společné kroky při úvodním posouzení návrhů podle oddílu 1 a oddílu 2 kapitoly IV nařízení.....	116
A.	Prvotní kontrola přijatých dokumentů.....	116
1.	Úvodní přezkum dokumentů	116

2.	Je návrh na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti tím správným návrhem?	116
3.	Je „zřejmé“, že nejsou splněny požadavky nařízení?	116
4.	Kontrola úplnosti dokumentů	117
5.	Požadované a podpůrné dokumenty a informace	117
6.	Žádost o další dokumenty.....	119
7.	Zjištění místa pobytu odpůrce	119

III. Řízení: uznání nebo uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí ze strany příslušného orgánu.....119

A.	Ustanovení společná pro oddíl 1 a 2 kapitoly IV nařízení (rozhodnutí členských států, které jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007, a rozhodnutí členských států, které jím vázány nejsou).....	120
1.	Předběžná vykonatelnost (článek 39)	120
2.	Dovolávání se uznaného rozhodnutí (článek 40)	120
3.	Vykonávací řízení a podmínky výkonu (článek 41)	120
4.	Vyloučení přezkumu ve věci samé (článek 42).....	120
5.	Vymáhání nákladů bez přednosti (článek 43)	120
B.	Řízení podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení: členské státy vázané Haagským protokolem z roku 2007.....	120
1.	Uznání rozhodnutí.....	120
2.	Přijetí nezbytných zajišťovacích opatření.....	120
3.	Výkon rozhodnutí	121
4.	Informování odpůrce a navrhovatele	121
5.	Právo odpůrce navrhnout přezkum ve státě původu (článek 19)	121
6.	Návrhy na odmítnutí nebo odložení výkonu	122
7.	Vyloučení účinku na existenci rodinných vztahů	122
C.	Řízení podle oddílu 2 kapitoly IV nařízení: členské státy, které nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007	122
1.	Přehled řízení podle oddílu 2	122
2.	Uznávání (článek 23)	123
3.	Prohlášení vykonatelnosti (články 26–30)	123
4.	Sdělení rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti (článek 31)	123
5.	Opravný prostředek proti rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti (články 32–34).....	124
6.	Důvody pro odmítnutí uznání (článek 24)	124
7.	Přerušení řízení o uznání (článek 25).....	124
8.	Přerušení řízení (článek 35)	124
9.	Předběžná a zajišťovací opatření (článek 36).....	124
10.	Částečná vykonatelnost (článek 37).....	125
11.	Bezplatnost (článek 38).....	125
12.	Výkon	125
D.	Komunikace s dožadujícím státem.....	125

IV. Další aspekty: návrhy na uznání a návrhy na uznání a prohlášení vykonatelnosti.....125

A.	Návrhy na uznání podané povinným.....	125
1.	Obecné informace.....	125
2.	Kdy tento návrh může použít povinný	126
3.	Řízení.....	126
4.	Omezení týkající se uznání změněných rozhodnutí	127
B.	Soudní smíry a veřejné listiny.....	127

V. Uznání a uznání a prohlášení vykonatelnosti – další otázky.....127

A.	Právní pomoc.....	127
B.	Otázky výkonu.....	128
	Převod měn	128

VI. Další materiály	128
A. Praktické rady	128
B. Související formuláře	128
C. Články nařízení	128
D. Související kapitoly příručky	128
VII. Kontrolní seznam – Návrhy na uznání a výkon	129
VIII. Časté otázky	129
IX. Přímé návrhy: přehled	130
KAPITOLA 9 – VYŘIZOVÁNÍ PŘIJATÝCH NÁVRHŮ NA VÝKON ROZHODNUTÍ VYDANÝCH NEBO UZNANÝCH V DOŽÁDANÉM STÁTĚ PODLE ÚMLUVY Z ROKU 2007 NEBO NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009	131
I. Přehled – návrhy na výkon rozhodnutí vydaných nebo uznaných v [název státu] podle úmluvy z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009	131
A. Kdy se tento návrh použije	131
B. Praktické příklady	131
C. Důležitý rozdíl – návrhy na výkon vlastního rozhodnutí daného státu	132
II. Vyřízení návrhů na výkon	133
1. Kontrola úplnosti dokumentů	133
2. Je „zřejmé“, že požadavky úmluvy nebo nařízení nejsou splněny?	137
3. Zjištění místa pobytu odpůrce	137
4. Vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření	137
5. Zahájení výkonu	137
III. Další materiály	138
A. Praktické rady	138
B. Související formuláře	138
C. Příslušné články	138
D. Související kapitoly příručky	138
IV. Kontrolní seznam – příchozí žádosti o výkon	139
V. Časté otázky	139
VI. Přímé návrhy na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v [název státu]	139
KAPITOLA 10 – VYŘIZOVÁNÍ PŘIJATÝCH NÁVRHŮ NA VYDÁNÍ ROZHODNUTÍ O VÝŽIVNÉM PODLE ÚMLUVY Z ROKU 2007 NEBO NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009	140
I. Přehled	140
A. Kdy se tento návrh použije	140
B. Praktický příklad	140
C. Kdo může podat návrh na vydání rozhodnutí o výživném?	140
D. Vydání rozhodnutí o výživném, pokud stávající rozhodnutí nemůže být uznáno	141
1. Podle úmluvy	141
2. Podle nařízení	142
II. Vyřizování přijatých návrhů na vydání rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009	142
A. Obecné informace	142
B. Schéma postupu	142

C.	Kroky řízení o vydání rozhodnutí.....	143
1.	Úvodní přezkum návrhu ústředním orgánem[název státu]	143
2.	Vydání rozhodnutí o výživném – příslušný [soudní] [správní] orgán	145
III.	Další materiály.....	147
A.	Praktické rady.....	147
B.	Související formuláře.....	148
C.	Příslušné články.....	148
D.	Související kapitoly příručky.....	148
IV.	Kontrolní seznam – příchozí návrhy na vydání rozhodnutí.....	148
V.	Časté otázky.....	149
VI.	Přímé návrhy na vydání rozhodnutí.....	150
KAPITOLA 11 – NÁVRHY NA ZMĚNU ROZHODNUTÍ: ČL. 10 ODS. 1 PÍSM. E) A F) A ČL. 10 ODS. 2) PÍSM. B) A C) ÚMLUVY Z ROKU 2007 A ČL. 56 ODS. 1 PÍSM. E) A F) A ČL. 56 ODS. 2 PÍSM. B) A C) NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009.....		
		151
ČÁST I – ÚVOD.....		
		151
I.	Přehled – změna rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.....	151
A.	Obecné informace.....	151
B.	Kde může být podán přímý návrh nebo návrh na změnu rozhodnutí a je možné podat návrh podle úmluvy nebo nařízení?.....	153
ČÁST II – VYŘÍZENÍ PŘÍCHOZÍCH NÁVRHŮ NA ZMĚNU ROZHODNUTÍ.....		
		154
I.	Řízení – příslušný [soudní] [správní] orgán.....	154
1.	Je „zřejmé“, že požadavky úmluvy nebo nařízení nejsou splněny?	154
2.	Jsou předložené dokumenty a údaje úplné?	154
3.	Jsou dokumenty neúplné?.....	154
4.	Je třeba něco předběžně posoudit?	155
5.	Vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření	156
6.	Vyřízení návrhu na změnu	156
7.	Po vydání rozhodnutí.....	158
II.	Kontrolní seznam – příchozí návrhy na změnu rozhodnutí.....	158
III.	Další materiály.....	158
A.	Praktické rady týkající se všech návrhů nebo přímých návrhů na změnu.....	158
B.	Související formuláře.....	158
C.	Příslušné články.....	159
D.	Související kapitoly příručky.....	159
IV.	Časté otázky.....	159
V.	Přímé návrhy na změnu rozhodnutí.....	161
KAPITOLA 12 – VÝKON ROZHODNUTÍ O VÝŽIVNÉM PODLE ÚMLUVY Z ROKU 2007 A NAŘÍZENÍ Z ROKU 2009.....		
		162
I.	Přehled.....	162
A.	Úvod do problematiky výkonu rozhodnutí podle úmluvy nebo nařízení.....	162
II.	Výkon podle úmluvy z roku 2007.....	163
A.	Obecné postupy výkonu.....	163
B.	Okamžité provedení výkonu.....	164
C.	Opatření pro výkon rozhodnutí.....	164

III. Výkon podle nařízení z roku 2009 (článek 41)	166
IV. Další informace o vykonávacích řízeních v [název státu]	167
V. Platby podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009	167
VI. Další otázky výkonu	167
1. Opravné prostředky proti výkonu.....	167
2. Úmluva (a nařízení): omezení vymáhání nedoplatků	168
3. Úmluva z roku 2007: doba trvání vyživovací povinnosti	168
4. Spory o výši nedoplatků podle úmluvy a nařízení.....	169
5. Sladění účtů podle úmluvy a nařízení – otázka převodu měn	170
VII. Další materiály	171
A. Praktické rady.....	171
B. Příslušné články.....	172
C. Související kapitoly příručky.....	172
VIII. Časté otázky	172

Úvod: Haagská úmluva o vymáhání výživného na děti z roku 2007 a nařízení Evropské unie o vyživovacích povinnostech z roku 2009

1. *Haagská úmluva ze dne 23. listopadu o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů* (dále jen „úmluva“) představuje důležitý krok k vytvoření hospodárného, dostupného a jednoduchého systému mezinárodního vymáhání výživného.
2. *Nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a spolupráci ve věcech vyživovacích povinností* (dále jen „nařízení“) bylo dokončeno až po úmluvě, ale i přes důležité rozdíly se v mnohých ustanoveních tohoto nařízení odráží její ustanovení.¹ Nařízení je v členských státech Evropské unie použitelné ode dne 18. června 2011.²
3. Současně s úmluvou byl uzavřen *Haagský protokol ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti* (dále jen „Haagský protokol z roku 2007“), jenž je použitelný v celé Evropské unii (kromě Dánska a Spojeného království) ode dne 18. června 2011 (podrobněji se protokolu věnuje kapitola 5).
4. Zásadní roli v mezinárodním systému pro určování a vymáhání výživného hrají osoby s pravomocí rozhodovat, ať už soudci působící na soudech, nebo zaměstnanci správních či dalších příslušných orgánů,³ jež mají tyto věci na starost, přijímají návrhy a snaží se ve svém státě účinně vykonávat rozhodnutí o výživném. Svojí obětavostí a odhodláním pomáhají dětem a rodinám zajišťují úspěšné uplatňování úmluvy a nařízení.
5. Tato příručka má soudním, správním a jiným příslušným orgánům sloužit jako praktický průvodce vyřizováním věcí podle dvou výše uvedených nástrojů. Byla sepsána s cílem pomoci soudním, správním a jiným příslušným orgánům ve všech druzích právních řádů, ať už se jedná o orgány velkých států, které používají komplexní systémy informačních technologií a vyřizují stovky věcí, nebo o orgány států, které vyřizují méně věcí. Zabývá se tématy a postupy, jež se používají při vyřizování řady mezinárodních věcí týkajících se výživného.

A. Co v této příručce naleznete (a co naopak ne)

6. Tato příručka má pomoci soudním, správním a jiným příslušným orgánům s praktickým vyřizováním věcí podle úmluvy a nařízení. Zdůrazňujeme, **že se nejedná o právní výklad úmluvy ani nařízení a příručka neobsahuje právnícké rady**. Jelikož jde v zásadě o průvodce mezinárodními prvky věcí podle úmluvy nebo nařízení, nevěnuje se všem aspektům vyřizování mezinárodních věcí. Mezinárodní věci stále podléhají vnitrostátním řízením, například vykonávacímu řízení. Příručka podává (často v poznámkách) důležité informace o vnitrostátním právu, které však nejsou vyčerpávající.
7. Úmluva byla výsledkem čtyřletých jednání, do nichž se zapojilo více než 70 států, a nařízení vzešlo z dalších jednání v rámci Evropské unie. Výsledný text úmluvy a nařízení je plodem rozsáhlých diskusí, jež se vedly v průběhu jednání. Velmi podrobné vysvětlení

¹ Nejdůležitějšími rozdíly je, že do nařízení byla zahrnuta ustanovení o přímé příslušnosti (viz kapitola 4), že *Haagský protokol ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti* (dále jen „Haagský protokol z roku 2007“) je použitelný ve většině států Evropské unie, v nichž je použitelné toto nařízení (viz kapitola 5), a že nařízení zavádí dvě varianty řízení o uznávání a výkonu rozhodnutí v závislosti na tom, zda členský stát je či není vázán uvedeným protokolem (viz kapitola 8). Na tyto a další menší rozdíly mezi oběma nástroji v příručce upozorňujeme.

² V Dánsku však nařízení neplatí v celém rozsahu. V Dánsku se použije jen v tom rozsahu, v jakém mění nařízení Brusel I, viz níže, poznámka 8. Článek 76 nařízení stanoví, že jeho čl. 2 odst. 2, čl. 47 odst. 3 a články 71, 72 a 73 se použijí od 18. září 2010. Viz podrobnější rozbor přechodných ustanovení a oblastí působnosti nařízení v této příručce v kapitole 3, části I, oddílu III.

³ Příslušnými orgány, s jejichž činností počítá nařízení a úmluva, se v případě výkonu rozhodnutí podle úmluvy nebo nařízení rozumí donucovací orgány daného státu. O orgánech příslušných pro výkon se konkrétně zmiňuje článek 20 nařízení.

ustanovení úmluvy a historii jednání podává rozsáhlá vysvětlující zpráva k úmluvě.⁴ Vysvětlující zpráva stanoví právní základ a náležitý výklad všech ustanovení úmluvy. Stejně podrobná a směrodatná vysvětlující zpráva je k dispozici také k Haagskému protokolu z roku 2007.⁵ V době psaní této příručky však nebyl k dispozici podobný dokument k nařízení.

8. Na rozdíl od vysvětlující zprávy tato příručka podává prakticky zaměřený výklad řízení na základě úmluvy nebo nařízení a rozebírá, jak se budou věci podle úmluvy nebo nařízení vlastně v praxi vyřizovat. Pro právní výklad úmluvy, nařízení nebo protokolu je zapotřebí použít vysvětlující zprávu nebo podobné směrodatné dokumenty a také judikaturu, která v průběhu času vznikne v souvislosti s výkladem těchto tří nástrojů.

9. V této příručce tudíž nenaleznete odpovědi na všechny otázky týkající se mezinárodních věcí ani vyčerpávající vysvětlení celé problematiky. Vnitrostátní postupy a vnitrostátní právo jednotlivých států například stanoví, jaké dokumenty se použijí k oznámení návrhů podle úmluvy nebo nařízení stranám řízení nebo jakou formu by mělo mít rozhodnutí o výživném. Takže soudní, správní a jiné příslušné orgány mohou příručku používat jako zdroj informací o praktickém postupu na základě úmluvy a nařízení, ale vždy bude třeba vzít plně v potaz vnitrostátní praxi a právo každého státu.

B. Jak je příručka členěna

10. Tuto příručku není třeba číst souvisle od začátku do konce.

11. Je rozdělena na několik částí, jež v zásadě popisují všechny druhy návrhů nebo žádostí, jež lze na základě úmluvy nebo nařízení podat (kapitoly 7 až 12). Každý návrh nebo žádost se týká dvou států – zasílajícího státu, označovaného jako dožadující stát, a přijímajícího státu, označovaného jako dožádaný stát.

12. Jednotlivé kapitoly obsahují jak rozbor návrhu samotného a toho, kdy by mohl být použit, tak praktické příklady, řadu schémat a podrobný postup zacházení s návrhem nebo žádostí. Na konci každé kapitoly často uvádíme odkazy na další materiály a oddíl Časté otázky (FAQ).

13. Jelikož všechny návrhy a žádosti mají mnoho věcí společných, nebudeme se o nich v každé kapitole znovu rozepisovat a místo toho je popíšeme v první části příručky v kapitolách 1 a 3. V uvedených kapitolách si stručně vysvětlíme všechny přípustné druhy návrhů nebo žádostí a pak čtenáře odkážeme na příslušnou kapitolu příručky, která obsahuje podrobnější výklad.

14. Kapitola 3 přináší také přehled o věcné působnosti úmluvy a nařízení – na jaké druhy vyživovacích povinností se úmluva nebo nařízení vztahuje a na jaké ne – a objasňuje možné rozšíření nebo omezení oblasti působnosti úmluvy (nařízení neumožňuje činit výhrady). Kapitola 3 popisuje také místní a časovou oblast působnosti úmluvy a nařízení. Nakonec se věnuje obecným otázkám, jako jsou jazykové požadavky, význam ochrany osobních údajů a poskytnutí účinného přístupu k řízením a právní pomoci u návrhů podle úmluvy nebo nařízení.

15. V kapitole 2 vysvětlujeme pojmy související s úmluvou, jež se v této příručce nejčastěji používají.⁶ Nejedná se o právní definice. Úmluva a nařízení samy definují řadu

⁴ A. Borrás a J. Degeling, Explanatory Report – *Convention on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance* (Vysvětlující zpráva – Úmluva o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů), dostupné na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / výživné).

⁵ A. Bonomi, Explanatory Report – *Protocol of 23 November 2007 on the Law Applicable to Maintenance Obligations Maintenance* (Vysvětlující zpráva – protokol ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti), dostupné na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / výživné).

⁶ V době psaní příručky nebyl k dispozici žádný glosář k nařízení. Oba nástroje nicméně používají podobný nebo identický slovník.

použitých pojmů. Úmluva stanoví, že „při výkladu této úmluvy se přihlíží k jejímu mezinárodnímu charakteru a k potřebě podporovat její jednotné uplatňování“.⁷

16. Tato vysvětlení v kapitole 2 uvádíme proto, abychom vám pomohli pochopit jazyk a záměr úmluvy, zejména v těch oblastech, v nichž se pojmy nebo výrazy používané ve vnitrostátním právu nebo praxi poměrně liší od pojmů a výrazů použitých v úmluvě.

17. Kapitola 4 informuje o sjednocených pravidlech pro určení příslušnosti ve věcech týkajících se vyživovací povinnosti, jež se použijí v členských státech Evropské unie.

18. Kapitola 5 podává souhrnné informace o Haagském protokolu z roku 2007, jenž určí pravidla pro právo rozhodné ve věcech týkajících se vyživovací povinnosti ve většině členských států Evropské unie, ve kterých je použitelné nařízení z roku 2009, a rovněž v mimoevropských státech, jež jsou smluvními státy protokolu. V kapitole 6 uvádíme informace a zdroje k vyhledávání a zjišťování právních předpisů jiných států, pokud se při vyřizování mezinárodních věcí týkajících se výživného ukázalo, že je to nezbytné.

C. Jak používat tuto příručku

19. Pokud se s věcmi podle úmluvy nebo nařízení setkáváte poprvé, měli byste si nejprve prostudovat kapitolu 1 – Úvodní seznámení s druhy návrhů a žádostí podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009. Naleznete v ní objasnění jednotlivých druhů návrhů a žádostí, jež jsou na základě úmluvy nebo nařízení k dispozici, a dozvíte se, v které části příručky jsou podrobněji popsány.

20. Pak pokračujte částí I kapitoly 3 a ujistěte se, zda daná věc týkající se vyživovací povinnosti spadá do oblasti působnosti úmluvy nebo nařízení. Pokud tomu tak není, tato příručka a řízení podle úmluvy nebo nařízení se na ni nevztahují. Pokud spadá do oblasti působnosti úmluvy nebo nařízení, pokračujte kapitolou zabývající se daným návrhem a použijte popsaný postup.

D. Další zdroje informací

21. Kromě vlastního textu obou nástrojů jsou nejucelenějším a nejměrodatnějším doplňkovým zdrojem informací k úmluvě a k Haagskému protokolu z roku 2007 výše zmíněné vysvětlující zprávy. Je v nich zodpovězeno mnoho odborných otázek, kterým se tato příručka nevěnuje. Kromě vysvětlujících zpráv existuje celá řada předběžných dokumentů a zpráv, jež obsahují podklady a odborné informace použité během jednání, z nichž vzešla úmluva a protokol. Tyto zprávy jsou dostupné na internetových stránkách Haagské konference mezinárodního práva soukromého na adrese < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

22. Nařízením z roku 2009 pokračoval proces sjednocování pravidel mezinárodního práva soukromého v Evropě. Mnohá ustanovení tohoto nařízení jsou vlastně založena na jiných platných evropských nástrojích. V příručce budou zmiňována příslušná ekvivalentní ustanovení v dalších nástrojích (například „nařízení Brusel I“,⁸ „nařízení Brusel II“⁹ a „nařízení o evropském exekučním titulu“¹⁰). Tato ustanovení a související judikatura mohou být užitečnou pomůckou při výkladu ustanovení nového nařízení o vyživovacích povinnostech.

23. Obecně vzato se ustanovení nařízení z roku 2009, jež se týkají příslušnosti, zakládají na ekvivalentních ustanoveních o příslušnosti obsažených v nařízení Brusel I. Ustanovení o uznávání a výkonu rozhodnutí v oddíle 1 kapitoly IV se v zásadě zakládají

⁷ Článek 53 úmluvy.

⁸ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

⁹ Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

na nařízení o evropském exekučním titulu, kdežto ustanovení v oddíle 2 kapitoly IV jsou založena na režimu uznávání stanoveném v nařízení Brusel I.

24. Odpověď na otázky, jež se týkají vnitrostátních právních předpisů a postupů určitého státu ve věcech týkajících se výživného v souvislosti s úmluvou, lze často najít v profilu země, jež smluvní stát předložil Stálému výboru Haagské konference. Profil země obsahuje informace o opatřeních pro výkon rozhodnutí, o tom, na základě čeho se vydávají rozhodnutí o výživném, o omezeních změn a o tom, zda se návrhy obyčejně vyřizují ve správním, nebo v soudním řízení. Obsahuje rovněž kontaktní údaje a informace o veškerých zvláštních požadavcích daného státu na návrhy podané na základě úmluvy. Jsou tam uvedeny také odkazy na internetové stránky nebo podobné informační zdroje. Profily zemí se nacházejí na internetových stránkách Haagské konference mezinárodního práva soukromého.¹¹

25. Členské státy Evropské unie musejí podobné informace související s nařízením poskytnout Evropské soudní síti pro občanské a obchodní věci a tyto informace musejí být stále aktualizovány.¹² Evropská soudní síť pro občanské a obchodní věci má na svých internetových stránkách zvláštní část věnovanou výživnému s odkazy na informace týkající se jednotlivých zemí.¹³ Soudním, správním a jiným příslušným orgánům v Evropě bude také k dispozici styčný soudce daného členské státu a národní kontaktní místo (nebo místa) v ostatních zemích v rámci Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci, aby jim pomohli v „účinném a praktickém uplatňování právních aktů Společenství nebo platných úmluv mezi dvěma nebo více členskými státy“.¹⁴

26. A konečně soudní, správní a jiné příslušné orgány by v případě potřeby měly použít své vnitrostátní zvyklosti, postupy a právní příručky. Jelikož mnohé státy už mají značnou zkušenost s vyřizováním mezinárodních věcí týkajících se výživného, příslušné orgány v řadě států mohou při vyřizování mezinárodních věcí čerpat z bohatých odborných poznatků.

E. Několik závěrečných doporučení

27. Při zpracování návrhů a přímých návrhů podle úmluvy nebo nařízení zjistíte, že v příslušných řízeních je kladen jasný důraz na co největší jednoduchost řízení, na rychlost vyřízení návrhů a žádostí, na účinnost opatření pro výkon rozhodnutí a na řádný průběh komunikace s ústředními orgány. Jedná se totiž o nejdůležitější cíle úmluvy i nařízení, což odráží článek 1 úmluvy a 9. a 10. bod odůvodnění nařízení. Podaří-li se při používání uvedených nástrojů v praxi těchto cílů dosáhnout, budou z toho mít jednoznačně trvalý prospěch děti a rodiny po celém světě. Tohoto cíle bude dosaženo tvrdou prací a úsilím všech osob, včetně soudců a jiných příslušných orgánů, které příslušné věci zpracovávají a vyřizují. Doufáme, že naše příručka k tomu napomůže.

¹¹ Některé státy se mohou rozhodnout nepoužít formulář profilu země, avšak každý smluvní stát musí podle článku 57 poskytnout Stálému výboru stejný druh informací. Tyto informace budou k dispozici také na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / výživné).

¹² *Rozhodnutí Rady 2001/470/ES o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci.* Tuto povinnost sdílet informace stanoví články 70 a 71 nařízení z roku 2009. Viz: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_cs.htm >.

¹³ Viz: < http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_cs.htm >. Upozorňujeme, že se chystá přesun těchto informací na portál evropské e-justice, jenž se nachází na adrese: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹⁴ Čl. 3 odst. 2 písm. b) *rozhodnutí Rady č. 2001/470/EC*, viz výše poznámka 12.

Kapitola 1 – Úvodní seznámení s druhy návrhů a žádostí podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009: návrhy podané prostřednictvím ústředních orgánů a přímé návrhy

I. Systém spolupráce ústředních orgánů

A. Úvod do systému spolupráce ústředních orgánů

28. Klíčovým prvkem úmluvy i nařízení jsou systémy správní spolupráce, jež zavádějí za účelem snadnějšího zajištění účinného přeshraničního vymáhání výživného. Podle starších haagských úmluv týkajících se výživného nebo evropských nástrojů zahrnujících tuto oblast nebyly tyto systémy správní spolupráce, zavedené určením vnitrostátních „ústředních orgánů“, k dispozici. Soudní, správní a jiné příslušné orgány budou se svým ústředním orgánem často úzce spolupracovat. V podpoře a rozšíření činnosti příslušných orgánů by na základě povinností, které jí byly uloženy, měla hrát klíčovou roli mezinárodní síť ústředních orgánů zřízená v rámci obou nástrojů.

B. Zvláštní činnosti ústředního orgánu

29. Úmluva stanoví v kapitole II obecné a zvláštní činnosti ústředních orgánů a v kapitole III pravidla, jimiž se řídí návrhy podané prostřednictvím ústředních orgánů. Nařízení stanoví v kapitole VII obdobná ustanovení s určitými drobnými odchylkami.

30. Podle úmluvy (čl. 6 odst. 1) a nařízení (čl. 51 odst. 1) ústřední orgány poskytují pomoc v souvislosti s návrhy podle kapitoly III (článek 10) úmluvy nebo kapitoly VII (článek 56) nařízení. Zejména:

- předávají a přijímají návrhy,
- zahájí nebo usnadní zahájení řízení o těchto návrzích.

Ústřední orgán je orgán veřejné správy určený smluvním státem pro plnění nebo výkon povinností správní spolupráce a pomoci, které mu ukládá úmluva z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009. V [název státu] je ústředním orgánem [pro oba nástroje] [...].

Příslušným orgánem v konkrétním státě je subjekt veřejné správy nebo osoba, jež je podle zákonů daného státu pověřena nebo oprávněna vykonávat konkrétní úkoly stanovené úmluvou nebo nařízením. Příslušným orgánem může být soud, správní útvar, orgán pro vymáhání výživného na děti nebo jakýkoliv jiný vládní subjekt, který vykonává některé z úkolů souvisejících s úmluvou nebo nařízením. V [název státu] jsou příslušnými orgány [...].

31. Podle čl. 6 odst. 2 úmluvy a čl. 51 odst. 2 nařízení také ústřední orgány v souvislosti s těmito návrhy přijmou všechna vhodná opatření:

- a) pokud to okolnosti vyžadují, pro poskytnutí nebo usnadnění poskytnutí právní pomoci;
- b) pro pomoc při zjišťování místa, kde se zdržuje povinný nebo oprávněný;¹⁵
- c) pro pomoc při získávání relevantních informací o příjmech, a pokud je to nezbytné, o majetkových poměrech povinného nebo oprávněného, včetně umístění majetku;¹⁶
- d) pro podporu smírného řešení s cílem dosáhnout dobrovolného placení výživného, případně zprostředkováním, uzavřením smíru nebo obdobnými prostředky;

¹⁵ Nařízení upřesňuje, že tato opatření by měla být provedena „za použití článků 61, 62 a 63“ tohoto nařízení, které se týkají přístupu ústředních orgánů k informacím, předávání a používání informací a informování subjektu údajů.

¹⁶ Tamtéž.

- e) pro usnadnění průběžného výkonu rozhodnutí ve věci výživného včetně nedoplatků;
- f) pro usnadnění získávání a rychlého převodu plateb výživného;
- g) pro usnadnění získávání písemností nebo jiných důkazních prostředků;¹⁷
- h) pro poskytování pomoci při určení rodičovství, je-li to nezbytné pro vymáhání výživného;
- i) pro zahájení nebo usnadnění zahájení řízení za účelem přijetí nezbytných předběžných opatření, jež mají územní povahu a jejichž účelem je zajistit účinek podaných návrhů ve věcech výživného;
- j) pro usnadnění doručování písemností.¹⁸

32. Každý smluvní stát úmluvy a každý členský stát Evropské unie, v němž platí ustanovení nařízení o spolupráci ústředních orgánů,¹⁹ určí ústřední orgán (státy složené z více celků mohou jmenovat více ústředních orgánů). Každý stát také uvede, který z uvedených druhů pomoci bude v daném smluvním nebo členském státě poskytovat ústřední orgán nebo příslušný orgán či subjekt veřejné správy či jiné subjekty pod dohledem ústředního orgánu.²⁰

II. Kapitola 1 – Přehled

33. V této kapitole si blíže popíšeme druhy návrhů a žádostí, jež lze podle úmluvy nebo nařízení podat prostřednictvím ústředního orgánu nebo bez jeho pomoci. Předpokládá se, že většina věcí na základě úmluvy a nařízení, jimiž se soudní, správní a jiné příslušné orgány budou zabývat, bude mít formu návrhu podaného prostřednictvím ústředních orgánů, a proto je důležité, aby soudci a jiné příslušné orgány věděli, jaké druhy návrhů mohou být podány prostřednictvím ústředních orgánů a jaké činnosti ústřední orgán provádí. Soudní, správní a jiné příslušné orgány se také budou na základě úmluvy a nařízení zabývat věcmi podanými formou přímých návrhů, které nevyužívají systémy ústředních orgánů (viz níže oddíl III.C). Tuto kapitolu je třeba číst spolu s částí I kapitoly 3, jež obsahuje důležité informace o oblasti působnosti úmluvy a nařízení a o tom, který z obou nástrojů se použije na určitou konkrétní věc.

34. Mějte prosím na paměti, že tato kapitola má poskytnout pouze obecný popis druhů návrhů a žádostí; podrobnější informace o všech druzích návrhů nebo žádostí se nacházejí v příslušných kapitolách. Příklady, které zde uvádíme, se proto omezují na nejběžnější užití návrhů a žádostí a nezacházejí do takových podrobností jako příslušné kapitoly této příručky.

35. Jakmile zjistíte, zda určitý návrh nebo žádost spadá do oblasti působnosti úmluvy nebo nařízení (viz kapitola 3, část I), a pomocí oddílů, jež následují hned za touto kapitolou, určíte, o jaký druh návrhu nebo žádosti se jedná, můžete nalistovat konkrétní kapitolu této příručky, jež se zabývá daným konkrétním druhem návrhu nebo žádosti. V kapitole 2 vysvětlujeme klíčové pojmy, které se v příručce používají (se zaměřením především na úmluvu).

III. Popis návrhů a žádostí podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

¹⁷ Nařízení z roku 2009 dodává, že usnadněním získávání listinných důkazních prostředků by nemělo být „dotčeno nařízení (ES) č. 1206/2001“ (nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech). Více informací o tomto nařízení viz kapitola 3, část II, oddíl IX.

¹⁸ Nařízení z roku 2009 dodává, že usnadněním doručování písemností by nemělo být „dotčeno nařízení (ES) č. 1393/2007“ (nařízení Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“)). Více informací o tomto nařízení viz kapitola 3, část II, oddíl IX.

¹⁹ Totiž ve všech členských státech Evropské unie kromě Dánska. Bližší informace o geografické působnosti nařízení z roku 2009 viz níže, kapitola 3, část I.

²⁰ V [název státu] [...].

36. Tato část podává základní přehled jednotlivých druhů **návrhů** (návrh na uznání, návrh na uznání a výkon rozhodnutí / prohlášení vykonatelnosti, návrh na výkon rozhodnutí, návrh na vydání rozhodnutí a návrh na změnu rozhodnutí) a **návrhů či žádostí** podaných prostřednictvím ústředních orgánů (**žádosti o zvláštní opatření**), jež jsou přípustné podle úmluvy nebo nařízení, a uvádí, kdy mohou být použity. Popisuje stručně, jaké faktory ovlivní, zda lze určitý návrh nebo žádost podat.

Tip: V této příručce je vysvětlen rozdíl mezi **návrhy** a **přímými návrhy**. Návrh se podle úmluvy nebo nařízení podává prostřednictvím ústředního orgánu, například návrh na uznání a výkon rozhodnutí. Přímý návrh se podává přímo k příslušnému orgánu, jako například přímý návrh na vydání rozhodnutí o výživném mezi manželi podle úmluvy, pokud dožádaný stát nerozšířil působnost úmluvy na tento druh návrhu.

Upozorňujeme však, že **žádost o zvláštní opatření** podle článku 7 úmluvy a článku 53 nařízení je výjimkou z tohoto pravidla. Tyto žádosti se podávají prostřednictvím ústředního orgánu. Viz oddíl B níže.

37. Ačkoliv oba nástroje zavádějí ustanovení pro běžné druhy návrhů, soudci nebo jiné příslušné orgány budou muset pochopitelně použít na konkrétní věc *bud'* úmluvu, nebo nařízení. Otázku oblasti působnosti těchto dvou nástrojů a toho, kdy by se měla použít úmluva a kdy nařízení, podrobně rozebírá kapitola 3, část I. Příklady uvedené v tomto oddíle popisují jednotlivé návrhy jen obecně a nevěnují se podrobně problematice působnosti nebo použití obou nástrojů.

A. Přehled návrhů podle úmluvy a nařízení

38. Druhy návrhů, jež mohou být podle úmluvy nebo nařízení podány prostřednictvím ústředních orgánů, stanoví článek 10 úmluvy a článek 56 nařízení. Tyto návrhy mohou fyzické osoby (nebo v některých případech subjekt veřejné správy) použít v těchto situacích:

Situace	Přípustný druh návrhu podle úmluvy nebo nařízení
Navrhovatel má rozhodnutí o výživném z dožádaného státu a chce, aby bylo v tomto státě vykonáno.	Návrh na výkon rozhodnutí
Navrhovatel má rozhodnutí ze státu, v němž úmluva nebo nařízení platí nebo jsou použitelné, a chce, aby bylo uznáno nebo vykonáno v jiném státě.	Návrh na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí / prohlášení vykonatelnosti
Navrhovatel zatím nemá rozhodnutí o výživném a odpůrce má místo pobytu v jiném státě, v němž úmluva nebo nařízení platí či jsou použitelné.	Návrh na vydání rozhodnutí o výživném
Navrhovatel má rozhodnutí o výživném, ale žádá o nové rozhodnutí, protože v jiném státě, v němž úmluva nebo nařízení platí či jsou použitelné, nastaly potíže s uznáním nebo výkonem již vydaného rozhodnutí.	Návrh na vydání rozhodnutí o výživném
Navrhovatel má rozhodnutí o výživném z jiného státu, v němž úmluva nebo nařízení platí či jsou použitelné, ale chce ho změnit, a odpůrce (druhá strana) má místo pobytu v jiném státě, v němž úmluva nebo nařízení platí či jsou použitelné.	Návrh na změnu rozhodnutí

Schéma 1: Přehled návrhů

39. Jak ukazuje schéma 1 Schéma 1: výše, existují čtyři obecné druhy návrhů, jež lze podat podle úmluvy nebo nařízení. V rámci těchto obecnějších kategorií mohou navrhovatelé usilovat o vícero různých výsledků. Těmito obecnými druhy návrhů jsou:

- návrh na výkon rozhodnutí o výživném, které bylo vydáno nebo uznáno v dožádaném státě,
- návrh na uznání nebo uznání a výkon / prohlášení vykonatelnosti již vydaného rozhodnutí o výživném,
- návrh na vydání rozhodnutí o výživném, včetně určení rodičovství, je-li zapotřebí,
- návrh na změnu vydaného rozhodnutí o výživném.

40. Oprávněný může podat všechny z těchto návrhů a některé z nich může podat také povinný, jak stanoví čl. 10 odst. 2 úmluvy a čl. 56 odst. 2 nařízení.

1. Návrh na uznání nebo uznání a výkon / prohlášení vykonatelnosti již vydaného rozhodnutí

41. Tento návrh použije navrhovatel, který již má **rozhodnutí o výživném** a chtěl by, aby jiný stát, než ve kterém žije, toto rozhodnutí uznal nebo uznal a vykonal. Výhodou řízení o uznání a výkonu rozhodnutí je, že navrhovatel nemusí žádat o vydání nového rozhodnutí o výživném v dožádaném státě. Řízení o uznání a výkonu umožňuje, aby rozhodnutí vydané v jednom státě bylo v jiném státě vykonáno stejně, jako kdyby se jednalo o rozhodnutí vydané původně v tomto druhém státě. Oba státy musí být smluvními státy úmluvy nebo členskými státy Evropské unie, v nichž je použitelné nařízení, a rozhodnutí musí být vydáno smluvním nebo členským státem.

Rozhodnutí o výživném stanoví povinnost povinného platit výživné a jeho součástí může být také automatická valorizace a požadavek uhradit nedoplatky, výživné určené zpětně nebo úroky a stanovení nákladů nebo výdajů.

a) Kdy se tento návrh použije

42. Navrhovatel většinou bude chtít dosáhnout uznání a výkonu rozhodnutí za účelem získání plateb výživného nebo případně zahájení vykonávacího řízení. Někdy bude navrhovatel žádat pouze o uznání. Například povinný, jenž chce dosáhnout omezení nebo odložení plateb podle jiného rozhodnutí, může požádat, aby bylo jen uznáno rozhodnutí jiného státu, nebo oprávněný, jenž nechce žádat jiný stát o pomoc s výkonem rozhodnutí, může podat návrh pouze na uznání.

Příslušným orgánem je v daném státě orgán, jenž je podle jeho zákonů pověřen nebo oprávněn vykonávat konkrétní úkoly stanovené úmluvou nebo nařízením. Příslušným orgánem může být soud, správní útvar, orgán pro vymáhání výživného na děti nebo jakýkoliv jiný vládní subjekt, který vykonává některé z úkolů souvisejících s úmluvou nebo nařízením.

b) Příklad

43. D má místo pobytu v zemi A a země A vydala rozhodnutí, že bývalý manžel má platit výživné na její tři děti. Bývalý manžel žije v zemi B. D by chtěla, aby rozhodnutí o výživném bylo vykonáno. Země A i B jsou státy, mezi nimiž platí úmluva nebo je použitelné nařízení.

44. Ústřední orgán země A předá návrh na **uznání a výkon** (podle úmluvy) / **uznání a prohlášení vykonatelnosti** (podle nařízení) rozhodnutí zemi B. Ústřední orgán země B pošle rozhodnutí **příslušnému orgánu**, aby bylo zaregistrováno pro účely výkonu nebo prohlášeno za vykonatelné. Bývalý manžel bude informován o uznání nebo výkonu rozhodnutí a v souladu s postupem uvedeným v úmluvě nebo nařízení bude proti tomuto rozhodnutí moci podat opravný prostředek. Pokud bývalý manžel nebude výživné

dobrovolně platit, příslušný orgán v zemi B podnikne nezbytné kroky k výkonu rozhodnutí a předá platby do země A.²¹

Použitelný článek úmluvy – čl. 10 odst. 1 písm. a) a čl. 10 odst. 2 písm. a)

Použitelný článek nařízení – čl. 56 odst. 1 písm. a) a čl. 56 odst. 2 písm. a)

Viz kapitola 7 – Úmluva z roku 2007: vyřizování návrhů přijatých ústředními orgány a přímých návrhů na uznání nebo uznání a výkon

Viz kapitola 8 – Nařízení z roku 2009: vyřizování návrhů přijatých ústředními orgány a přímých návrhů na uznání nebo uznání a prohlášení vykonatelnosti

2. Návrh na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v dožádaném státě

45. Tento návrh je ze všech návrhů podaných podle úmluvy nebo nařízení nejjednodušší. Návrh žádá, aby dožádaný stát vykonal své vlastní rozhodnutí nebo rozhodnutí, které již uznal, a pomohl předat platby oprávněnému.

46. Rozdíl mezi tímto návrhem a návrhem na uznání a výkon rozhodnutí popsaným výše je, že rozhodnutí, jež má být vykonáno, bylo již vydáno / učiněno nebo uznáno ve státě, jež rozhodnutí vykoná (dožádaný stát). Toto rozhodnutí tudíž už před vykonáním není třeba uznat.²²

²¹ Ústřední nebo příslušný orgán má podle a nařízení „usnadnit“ výkon rozhodnutí a získávání a převod plateb. Kroky, jež se za tímto účelem v jednotlivých státech podniknou, se budou lišit. Viz kapitola 12 o výkonu rozhodnutí o výživném.

²² Jak si vysvětlíme v kapitole 7 a 8, aby mohl dožádaný stát rozhodnutí uznat a vykonat, musí být vydáno smluvním státem úmluvy (viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 240) nebo členským státem Evropské unie, v němž je použitelné nařízení. Návrh na výkon rozhodnutí vydaného státem, v němž úmluva nebo nařízení neplatí či nejsou použitelné, může být podán tehdy, pokud dožádaný stát toto rozhodnutí již uznal, ať prostřednictvím jiné smlouvy nebo vnitrostátního právního předpisu. Jinak je třeba podat návrh na vydání nového rozhodnutí.

a) Kdy se tento návrh použije

47. Tento návrh se použije, pokud stát, v němž má odpůrce místo pobytu či majetek nebo příjem, vydal nebo uznal rozhodnutí o výživném. Navrhovatel může daný stát požádat o vykonání rozhodnutí, jež vydal nebo uznal. Není třeba, aby se za účelem podání tohoto návrhu vypravil do státu, který vydal dotčené rozhodnutí. Návrh na výkon rozhodnutí místo něho předá dožádanému státu ústřední orgán státu, v němž má navrhovatel pobyt. Oba státy musí být smluvními státy úmluvy nebo členskými státy Evropské unie, v nichž je použitelné nařízení.

Dožadující stát je stát, v němž má navrhovatel místo pobytu a v němž byl podán návrh nebo žádost podle úmluvy či nařízení.

Dožádaný stát je stát, který obdrží návrh nebo žádost a je požádán, aby tento návrh nebo žádost vyřídil. Obvykle se jedná o stát, v němž má odpůrce místo pobytu.

Evropské unie, v nichž je použitelné

b) Příklad

48. F žije v zemi A. Obdržela rozhodnutí o výživném od země B, v níž má místo pobytu otec jejích dětí. Chtěla by, aby toto rozhodnutí o výživném bylo v zemi B vykonáno. Země A i B jsou státy, mezi nimiž platí úmluva nebo je použitelné nařízení.

49. Na základě úmluvy nebo nařízení může F požádat ústřední orgán země A, aby jejím jménem předal návrh na výkon rozhodnutí zemi B. F nemusí muset žádat o uznání tohoto rozhodnutí, neboť je vydala země B. Ústřední orgán země B zpracuje obdržený návrh a předá jej příslušnému orgánu země B, aby vykonal rozhodnutí. Pokud povinný nebude výživné dobrovolně platit, příslušný orgán k vykonání rozhodnutí použije opatření přípustná podle vnitrostátního práva.

Použitelný článek úmluvy – čl. 10 odst. 1 písm. b)

Použitelný článek nařízení – čl. 56 odst. 1 písm. b)

Viz kapitola 9 – Vyřizování přijatých návrhů na výkon rozhodnutí vydaných nebo uznaných v dožádaném státě podle úmluvy z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009

3. Návrh na vydání rozhodnutí

50. Tento návrh se použije za účelem získání rozhodnutí, které stanoví výživné pro navrhovatele, jeho děti nebo pro jiné osoby.²³ Navrhovatel požádá ústřední orgán státu, v němž má místo pobytu, aby jeho jménem předal ústřednímu orgánu státu, v němž má povinný místo pobytu, návrh na vydání rozhodnutí, včetně návrhu na určení rodičovství, je-li zapotřebí.²⁴ Oba státy musí být smluvními státy úmluvy nebo členskými státy Evropské unie, v nichž je použitelné nařízení.

a) Kdy se tento návrh použije

51. Návrh se použije v případě, že neexistuje rozhodnutí o výživném, nebo tehdy, když navrhovatel sice má rozhodnutí o výživném, ale to z nějakého důvodu nemůže být uznáno nebo vykonáno státem, v němž má povinný místo pobytu nebo v němž se má rozhodnutí vykonat.

²³ Návrh na vydání rozhodnutí podle úmluvy lze podat za „jiné osoby“ pouze tehdy, pokud na ně byla působnost úmluvy rozšířena. Viz rozbor problematiky působnosti v kapitole 3, část I.

²⁴ Čl. 10 odst. 3 úmluvy a čl. 56 odst. 4 nařízení stanoví, že řízení o návrhu probíhá podle práva dožádaného státu a na návrh se použijí pravidla pro určení příslušnosti platná v dožádaném státě (viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 248.) Pravidla pro určení příslušnosti stanovená v nařízení a také pravidla pro právo rozhodné stanovená nařízením se v členských státech Evropské unie v řízení o návrhu na vydání rozhodnutí použijí podle toho, zda jsou v tom kterém členském státě použitelná (viz kapitola 4 a 5 této příručky).

b) Příklad

52. G má místo pobytu v zemi A a má čtyřleté dítě. Nikdy neuzavřela manželství s otcem dítěte a dosud ani nebylo určeno rodičovství dítěte. Otec dítěte se přestěhoval do země B. G by chtěla, aby otec začal na dítě platit výživné. Oba státy jsou smluvními státy úmluvy nebo členskými státy Evropské unie, v nichž je použitelné nařízení.

53. Na základě úmluvy nebo nařízení ústřední orgán země A předá návrh na **vydání rozhodnutí o výživném** na dítě ústřednímu orgánu země B. Ústřední orgán země B podnikne nezbytné kroky k zahájení řízení o návrhu na vydání rozhodnutí, obvykle spočívající v tom, že návrh předá příslušnému orgánu. Příslušný orgán v zemi B usnadní určení rodičovství. K tomu může sloužit test otcovství. Aby mohl být u matky a dítěte proveden, příslušný orgán naváže kontakt s matkou buď přímo, nebo prostřednictvím ústředních orgánů. V některých státech může být rodičovství určeno soudem nebo souhlasným prohlášením rodičů. Poté, co bylo v zemi B vydáno rozhodnutí o výživném, bude-li třeba, příslušný orgán země B zajistí, aby toto rozhodnutí bylo vykonáno a platby předány matce do země A, aniž by matka musela podávat další návrh.²⁵

Použitelný článek úmluvy – čl. 10 odst. 1 písm. c) a d)

Použitelný článek úmluvy – čl. 56 odst. 1 písm. c) a d)

Viz kapitola 10 – Vyřizování přijatých návrhů na vydání rozhodnutí podle úmluvy z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009

4. Návrh na změnu vydaného rozhodnutí o výživném

54. Tento návrh se použije tehdy, když některá ze stran chce dosáhnout změny vydaného rozhodnutí o výživném.

a) Kdy se tento návrh použije

55. Návrh na změnu může být podán, když se změní potřeby oprávněného či dětí nebo schopnost povinného platit výživné. Navrhovatel (oprávněný nebo povinný) požádá ústřední orgán státu, v němž má místo pobytu, aby předal návrh na změnu rozhodnutí státu, v němž má místo pobytu druhá strana (nebo v němž má být provedena změna). Pokud to právo dožádaného státu umožňuje, rozhodnutí bude změněno, nebo bude vydáno nové rozhodnutí.²⁶ Pokud změněné rozhodnutí vydá jiný stát než stát, v němž má být vykonáno, možná pak bude třeba zajistit jeho uznání.

56. Úmluva a nařízení se nevztahují na všechny situace, v nichž chce určitá osoba v mezinárodní věci týkající se výživného změnit vydané rozhodnutí. Mnohdy navrhovatel nepodá návrh podle článku 10 úmluvy nebo článku 56 nařízení, nýbrž přímý návrh na změnu příslušnému orgánu ve svém domovském státě nebo ve státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno. Úmluva a nařízení však stanoví mechanismy předávání návrhů, jež se použijí, pokud si daná osoba přeje nebo pokud musí být řízení o návrhu zahájeno v jednom státě a dokončeno v druhém státě.²⁷

b) Příklad

57. H obdržela v zemi A rozhodnutí o výživném, jež stanoví, že její bývalý manžel má platit výživné na své dvě děti. Bývalý manžel se přestěhoval do země B. Vydané rozhodnutí je vykonáváno v zemi B. H by chtěla, aby výživné na děti bylo zvýšeno, protože manželův příjem se od vydání rozsudku zvýšil.

²⁵ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 108, v němž je vysvětleno, v jakém smyslu se používá slovo „usnadní“.

²⁶ Viz čl. 10 odst. 3 úmluvy a čl. 56 odst. 4 nařízení. Řízení o návrhu proběhne podle práva dožádaného státu, včetně pravidel pro určení příslušnosti platných v dožádaném státě. Pravidla pro určení příslušnosti stanovená v nařízení z roku 2009 a také pravidla pro právo rozhodné stanovená tímto nařízením se v řízení o návrhu na změnu rozhodnutí použijí v členských státech Evropské unie podle toho, zda jsou v tom kterém členském státě použitelná (viz kapitola 4 a 5 této příručky).

²⁷ Viz kapitola 4 a 11. Úmluva a nařízení stanoví určitá omezení, jež mohou mít vliv na to, zda povinný uspěje s návrhem na změnu vydaného rozhodnutí, zejména pokud má oprávněný místo pobytu ve státě, jenž dotčené rozhodnutí vydal.

58. Pokud se H rozhodne podat návrh na změnu na základě úmluvy nebo nařízení, ústřední orgán země A za ni předá návrh **na změnu vydaného rozhodnutí** ústřednímu orgánu země B. Bývalý manžel o tom bude informován a řízení proběhne v zemi B. Poté, co bude vydáno změněné rozhodnutí, může být v zemi B vykonáno.

Použitelný článek úmluvy – čl. 10 odst. 1 písm. e) a f), čl. 10 odst. 2 písm. b) a c)

Použitelný článek nařízení – čl. 56 odst. 1 písm. e) a f), čl. 56 odst. 2 písm. b) a c)

Viz kapitola 11 – Návrhy na změnu rozhodnutí: čl. 10 odst. 1 písm. e) a f) a čl. 10 odst. 2 písm. b) a c) úmluvy z roku 2007 a čl. 56 odst. 1 písm. e) a f) a čl. 56 odst. 2 písm. b) a c) nařízení z roku 2009

B. Žádost o zvláštní opatření

59. Dokud navrhovatel nepodá návrh, úmluva a nařízení umožňují kromě uvedených čtyř druhů přípustných návrhů podat k ústřednímu orgánu také určité další žádosti. Jedná se o „žádosti o zvláštní opatření“. Poskytnutí pomoci na základě této žádosti je záležitostí vlastního uvážení dožadovaného státu, který rozhodne, jakými opatřeními na takovou žádost odpoví.

60. Článek 7 úmluvy a článek 53 nařízení stanoví šest možných žádostí, které může ústřední orgán podat jinému ústřednímu orgánu. V závislosti na druhu opatření a na vnitrostátním právním řádu může ústřední orgán požádat o poskytnutí pomoci při provádění těchto zvláštních opatření soudní, správní a jiné příslušné orgány. Žádost o zvláštní opatření může být podána:

- 1 za účelem pomoci při zjišťování místa, kde se zdržuje povinný nebo oprávněný,
- 2 za účelem pomoci při získávání informací o příjmech a o dalších finančních poměrech povinného nebo oprávněného, včetně informací o majetku,
- 3 za účelem usnadnění získávání listinných nebo jiných důkazních prostředků,
- 4 za účelem poskytování pomoci při určení rodičovství,
- 5 za účelem zahájení nebo usnadnění zahájení řízení za účelem přijetí předběžných opatření, dokud nebude návrh ve věci výživného uzavřen,
- 6 za účelem usnadnění doručování písemností.

a) Kdy se podává žádost o zvláštní opatření

61. Žádost o zvláštní opatření se podá tehdy, pokud navrhovatel žádá o určitý omezený druh pomoci při podávání návrhu na uznání rozhodnutí, návrhu na uznání a výkon / prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí, návrhu na výkon, na vydání nebo na změnu rozhodnutí na základě úmluvy nebo nařízení. O pomoc lze také požádat při rozhodování o tom, zda má být takový návrh podán, nebo v průběhu vnitrostátního řízení ve věci týkající se výživného, jež má mezinárodní prvek.

62. V některých státech mohou být v záležitostech týkajících se doručování písemností nebo získávání důkazních prostředků použitelné také jiné mezinárodní úmluvy nebo nařízení (viz článek 50 úmluvy a čl. 51 odst. 2 nařízení). Viz kapitola 3, část II, oddíl IX této příručky.

b) Příklad

63. J žije v zemi A a má dvě děti. S jejich otcem se rozvedla a bylo vydáno rozhodnutí, že bývalý manžel má na děti platit výživné. J se domnívá, že bývalý manžel žije v zemi B nebo v zemi C, protože v obou žijí jeho příbuzní. Chce, aby rozhodnutí o výživném bylo vykonáno, ale neví, do kterého státu má poslat návrh.

64. Podle úmluvy nebo nařízení může ústřední orgán země A požádat ústřední orgán země B nebo C o pomoc při zjišťování místa, kde se zdržuje otec. Ústřední orgán země A podá žádost o zvláštní opatření, v níž uvede, že po zjištění místa, kde se otec/odpůrce zdržuje, by J chtěla podat návrh na uznání a výkon / prohlášení vykonatelnosti

rozhodnutí. Ústřední orgán země B nebo C potvrdí, zda se v ní odpůrce zdržuje, aby země A mohla předat návrh patřičnému ústřednímu orgánu.

Použitelný článek úmluvy – článek 7

Použitelný článek nařízení – článek 53

Viz také kapitola 3, část II, oddíl VIII – Předběžná a zajišťovací opatření podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

C. Přehled přímých návrhů podaných příslušným orgánům na základě úmluvy nebo nařízení

65. Soudní, správní a jiné příslušné orgány mohou obdržet také „přímé návrhy“, to znamená návrhy na základě úmluvy nebo nařízení, které navrhovatelé nepodají prostřednictvím ústředních orgánů, nýbrž se s nimi obrátí přímo na příslušné orgány.

66. Úmluva výslovně stanoví, že je možné obrátit se s návrhem přímo na příslušný orgán (článek 37), přičemž v takovém případě se převážně použije vnitrostátní právo dožádaného státu. Na základě platného vnitrostátního práva / právních předpisů se určí, zda lze daný návrh vůbec podat a jaké formuláře nebo postupy se musí použít. Je však třeba upozornit, že v článku 37 úmluvy se uvádí určitá ustanovení úmluvy, jež se stále použijí na přímé návrhy v určitých věcech (konkrétně řada ustanovení o účinném přístupu k řízením / k právní pomoci, o překážkách řízení (článek 18), o uznání a výkonu rozhodnutí, o výkonu a o subjektech veřejné správy jako navrhovatelích).

67. Podle nařízení se ustanovení nařízení na přímé návrhy použijí, pokud spadají do jeho oblasti působnosti, kromě ustanovení o právní pomoci za co nejvýhodnějších podmínek obsažených v kapitole V (Přístup ke spravedlnosti)²⁸ a řady ustanovení kapitoly VII (Spolupráce mezi ústředními orgány). Informace o různých druzích přímých návrhů podle úmluvy nebo nařízení jsou uvedeny také v kapitolách věnovaných jednotlivým druhům návrhů podle těchto nástrojů (přímé návrhy na uznání nebo uznání a výkon rozhodnutí viz kapitola 7, přímé návrhy na uznání nebo uznání a prohlášení vykonatelnosti viz kapitola 8, přímé návrhy na výkon rozhodnutí vydaných nebo uznaných v dožádaném státě viz kapitola 9 a přímé návrhy na vydání rozhodnutí viz kapitola 10 nebo na změnu rozhodnutí viz kapitola 11).

²⁸ To, že ustanovení o právní pomoci za co nejvýhodnějších podmínek obsažená v kapitole V článku 46 nařízení se nepoužijí na přímé návrhy podané oprávněnými z výživného mladšími 21 let (nýbrž pouze na návrhy podané prostřednictvím ústředních orgánů), lze vyvodit z článku 55, čl. 56 odst. 1 a čl. 46 odst. 1 a 36. bodu odůvodnění nařízení. Článek 47, jenž je součástí kapitoly V nařízení, nicméně uvádí pravidla pro omezenější právní pomoc, jež by se použila také na přímé žádosti (neboli přímé návrhy).

Kapitola 2 – Vysvětlení pojmů: úmluva z roku 2007

A. Cíl této kapitoly

68. Pojmy užívané v úmluvě jsou výsledkem čtyřletých jednání a debat. Řada těchto pojmů byla použita také v nařízení, neboť jednání o něm probíhala po jednáních o úmluvě. V době psaní této příručky neexistoval žádný oficiální glosář pojmů k nařízení, a proto v této kapitole uvádíme pouze definice pojmů obsažených v úmluvě. Nicméně vysvětlení pojmů úmluvy může být užitečné také pro pochopení některých pojmů použitých v nařízení.

69. Přímou v úmluvě je definováno několik pojmů, jež se v ní používají. Mnoho dalších pojmů v ní však definováno není a jejich význam může záviset na vnitrostátním právu státu, v němž probíhá řízení ve věcech týkajících se vyživovací povinnosti. Například nikde není definován pojem „výkon“. Tento pojem se vyskytuje v celé úmluvě, avšak podstat v ní jeho definici se nepovažovalo za nutné, protože státy řešící věci týkající se vyživovacích povinností se na jeho významu obecně shodnou a jednou ze základních zásad, o něž se úmluva opírá, je, že úmluva by měla být vykládána široce a volně.²⁹

70. V praxi proto o tom, zda je určité opatření výkonem, rozhodne příslušný orgán odpovědný za výkon rozhodnutí. Nicméně úmluva stanoví, že za účelem výkonu rozhodnutí mohou být přijata určitá opatření, a tak poskytuje vodítko, jaká opatření se obecně považují za výkon rozhodnutí. Stejně tak při rozhodování, zda se na daný případ vztahuje vyživovací povinnost mezi manželi, rozhodne o významu pojmu „manželé“ příslušný orgán, jenž vydává rozhodnutí (v případě návrhu na vydání rozhodnutí) nebo vyřizuje návrh na uznání (pokud navrhovatel žádá o uznání a výkon rozhodnutí).

71. Účelem této kapitoly není podat právní nebo závazné definice pojmů použitých v úmluvě. Představuje spíše glosář nebo vysvětlení pojmů, jež se v této příručce používají. Jejich význam vysvětluje **v souvislosti s tím, jak se v praxi postupuje** při vyřizování věcí podle úmluvy, tedy tak, aby jim osoby, jež nejsou zběhlé v mezinárodních věcech týkajících se výživného, lépe porozuměly. Pokud si nebudete jisti správným právním významem určitého slova nebo pojmu, jež se vyskytují v úmluvě, použijte vysvětlující zprávu k úmluvě a informační zdroje z oblasti mezinárodního nebo vnitrostátního práva.

B. Pojmy používané v této příručce

Přistoupení

72. Přistoupení je jedním z procesů, jimiž se určitý stát může stát smluvním státem úmluvy.³⁰ Článek 60 stanoví, kdy vstupuje úmluva v platnost (po uplynutí tří měsíců od uložení druhé ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení) a kdy v konkrétním smluvním státě nabývá účinnosti. Na internetových stránkách Haagské konference je uvedeno, které státy se staly smluvními státy úmluvy.

Viz článek 58 a 60 úmluvy

Správní orgán

73. V některých státech rozhoduje o věcech týkajících se vyživovacích povinností správní orgán (někdy nazývaný úřad pro správu výživného na děti) zřízený státem speciálně proto, aby poskytoval pomoc při získávání, výkonu a změně rozhodnutí o výživném.³¹

²⁹ Viz rozbor ve vysvětlující zprávě k úmluvě, bod 60–65.

³⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 690.

³¹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 432.

74. Čl. 19 odst. 3 stanoví, že správním orgánem se rozumí subjekt veřejné správy, jehož rozhodnutí splňují dvě kritéria uvedená v tomto článku. Tato rozhodnutí mohou být v daném státě předmětem opravného prostředku nebo přezkumu soudním orgánem a musí mít obdobnou platnost a účinnost jako rozhodnutí soudního orgánu v téže věci.

Viz čl. 19 odst. 1 a 3 úmluvy z roku 2007

Účast na řízení

75. Tento pojem vyjadřuje účast nebo přítomnost osoby na určitém typu jednání. V závislosti na právních předpisech a postupech daného státu může účast osoby nebo strany na řízení znamenat i to, že se daného jednání zúčastní osobně či telefonicky nebo prostřednictvím jiných elektronických prostředků. Určitá osoba se může „zúčastnit řízení“ také tím, že jej bude účasten její právní nebo jiný zástupce nebo za ni bude jednat. Účast strany na řízení o vydání rozhodnutí je podle úmluvy relevantní skutečností, která rozhodne o tom, zda musí být k návrhu na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí přiloženo prohlášení o řádném oznámení.

Viz článek 25 a 29 úmluvy

V příručce – kapitola 7

Navrhovatel

76. V příručce se navrhovatelem rozumí osoba nebo orgán státní správy („subjekt veřejné správy“), jenž ústřední orgán žádá o podání některého z návrhů podle článku 10 (návrh na uznání, návrh na uznání a výkon, návrh na výkon, návrh na vydání nebo změnu rozhodnutí).

77. Na některých místech úmluvy se může navrhovatelem také rozumět osoba nebo strana soudního řízení, jež podala opravný prostředek. Například v čl. 23 odst. 6 je navrhovatelem osoba, jež podává opravný prostředek proti rozhodnutí zaregistrovat určité rozhodnutí pro účely výkonu nebo prohlásit určité rozhodnutí za vykonatelné.

78. Navrhovatelem může být oprávněný, povinný nebo právní zástupce dítěte. Pro účely některých návrhů je oprávněným také subjekt veřejné správy.

Viz článek 7, 10, 36 a 37 úmluvy

Návrhy a žádosti

79. Tato příručka a úmluva rozlišují „návrhy“ a „žádosti“. Pojmem návrh se rozumí návrhy podle článku 10 podané prostřednictvím ústředního orgánu. Podle tohoto článku lze podat návrh na uznání rozhodnutí, na uznání a výkon rozhodnutí, na výkon rozhodnutí, na vydání nebo na změnu rozhodnutí.

80. Přímý návrh se nepodává prostřednictvím ústředního orgánu. Přímý návrh je návrh, který obdrží příslušný orgán, například soud nebo správní orgán, přímo od určitého jednotlivce. Nepodává se na základě článku 10. Například určitá osoba podá přímo příslušnému orgánu návrh na uznání rozhodnutí pouze o vyživovací povinnosti mezi manželi.

81. Výjimku z tohoto obecného pravidla představuje článek 7, jenž upravuje žádosti o zvláštní opatření. I když žádosti o zvláštní opatření nespadají pod článek 10, podává je ústřední orgán jinému ústřednímu orgánu.

Viz článek 7, 10 a 37 úmluvy

V příručce – kapitola 1

Veřejná listina

Viz dohoda o výživném

Ústřední orgán

82. Ústřední orgán je orgán veřejné správy určený smluvním státem pro plnění nebo výkon povinností správní spolupráce a pomoci, které mu ukládá úmluva nebo nařízení. Tyto povinnosti jsou stanoveny v kapitolách II a III úmluvy.³²

83. Ve federativních státech nebo státech s autonomními celky může být určeno více ústředních orgánů.³³ Ústřední orgán předává návrhy dalším státům a zabývá se obecně jejich pohyby a vyřizováním. Mnohé z činností ústředního orgánu mohou v rozsahu stanoveném vnitrostátním právem vykonávat pod dohledem ústředního orgánu subjekty veřejné správy daného státu, například úřad pro správu výživného na děti.

Viz článek 4, 5, 6, 7 a 8 úmluvy

Příslušný orgán

84. Příslušným orgánem je v tom kterém státě subjekt veřejné správy nebo osoba, jež je podle zákonů daného státu pověřena nebo oprávněna vykonávat konkrétní úkoly stanovené úmluvou. Příslušným orgánem může být soud, správní útvar, orgán pro vymáhání výživného na děti nebo jakýkoliv jiný vládní subjekt, který vykonává některé z úkolů souvisejících s úmluvou. V některých státech může být ústřední orgán také příslušným orgánem pro všechny nebo některé povinnosti stanovené úmluvou.

Viz článek 6 úmluvy

Smluvní stát

85. Smluvním státem je stát, pro který je vázán úmluvou, neboť dokončil proces její ratifikace, přijetí nebo schválení postupem uvedeným v článku 58.

86. Pojem stát se v této příručce hojně vyskytuje. Obecně se jím rozumí svrchovaný stát nebo země, nikoliv dílčí celek státu nebo územní celek, jako je například provincie nebo stát uvnitř Spojených států amerických. V některých případech se však pojmem stát rozumí také územní celek. Toto je upraveno článkem 46. Například zmiňuje-li se v textu příslušný orgán státu, který vydal rozhodnutí, lze to chápat nebo vyložit tak, že se jedná o soudní nebo správní orgán v určitém územním celku.³⁴

Viz článek 46 a 58 úmluvy

Úmluva

87. Pojmem úmluva se v příručce rozumí *Haagská úmluva ze dne 23. listopadu o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů*.

Profil země

88. Podle článku 57 úmluvy musí každý smluvní stát předložit Stálému výboru Haagské konference určité informace o svých právních předpisech, řízeních a opatřeních, která přijme s cílem provádět úmluvu, včetně popisu toho, jak bude postupovat při vyřizování žádostí o vydání, uznání a výkon rozhodnutí o výživném.³⁵

89. K poskytnutí těchto informací může smluvní stát použít profil země doporučený a zveřejněný Haagskou konferencí. V profilu země jsou uvedeny informace o zvláštních dokumentech nebo požadavcích daného státu na návrhy.

³² Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 85.

³³ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 89.

³⁴ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 637.

³⁵ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 683.

90. Vyplnit profil země není povinné. Stát, který tento profil nepoužije, však musí Stálému výboru Haagské konference poskytnout informace požadované v článku 57.

91. Profil země a veškeré informace poskytnuté smluvním státem podle článku 57 jsou dostupné na internetových stránkách Haagské konference mezinárodního práva soukromého na adrese < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

Viz článek 57 úmluvy

Oprávněný

92. Oprávněný je v článku 3 definován jako fyzická osoba, která má nebo uplatňuje nárok na výživné. Oprávněným může být rodič, manžel nebo manželka, dítě, pěstouni nebo příbuzní či jiné osoby pečující o dítě. V některých zemích se tato osoba může nazývat příjemce výživného, věřitel nebo rodič, jenž má dítě v péči, či pečovatel. Oprávněným může být buď osoba, jež poprvé žádá o výživné (například návrhem o vydání rozhodnutí), nebo osoba, jež je na základě již vydaného rozhodnutí příjemcem výživného.³⁶

93. Pokud smluvní stát rozšíří působnost úmluvy na další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů včetně povinností ke zranitelným osobám, může být oprávněným jakákoliv osoba, která má nárok na daný druh výživného.

94. Článek 36 stanoví, že v určitých částech úmluvy se pojem oprávněný vztahuje také na subjekt veřejné správy. Subjekt veřejné správy může být oprávněným pouze pro účely návrhu na uznání, na uznání a výkon, na výkon nebo na vydání nového rozhodnutí o výživném, pokud z důvodů stanovených v čl. 20 odst. 4 bylo uznání vydaného rozhodnutí zamítnuto.

Viz článek 3, 10 a 36 úmluvy

Povinný

95. Povinný je v článku 3 definován jako fyzická osoba, která má vyživovací povinnost nebo vůči níž byl uplatněn nárok na výživné. Povinným může být rodič, manžel nebo manželka či kdokoliv jiný, kdo je podle práva státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, povinen platit výživné. V některých zemích se tato osoba může nazývat plátce výživného, dlužník nebo rodič, jenž nemá dítě v péči či s ním nebydlí. Subjekt veřejné správy, jako například správa sociálního zabezpečení, nemůže být povinným.

96. Pokud smluvní stát rozšíří působnost úmluvy na další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů, povinným může být jakákoliv osoba, která má takovou vyživovací povinnost nebo vůči níž byl uplatněn nárok na takový druh výživného.

Viz článek 3 a 10 úmluvy

Rozhodnutí

97. Pojem rozhodnutí je v úmluvě definován pro účely návrhů na uznání a výkon, na výkon a některých žádostí podaných příslušným orgánům.

98. Rozhodnutí stanoví povinnost povinného platit výživné a jeho součástí může být také automatická valorizace a požadavek uhradit nedoplatky, výživné určené zpětně nebo úroky a stanovení nákladů nebo výdajů.³⁷

99. Tento pojem zahrnuje například druh rozhodnutí soudního orgánu, jež je obvykle obsaženo v rozsudku nebo usnesení soudu. Výslovně také zahrnuje rozhodnutí správního orgánu, jež splňují podmínky stanovené v čl. 19 odst. 3. Proto za předpokladu, že jsou splněny tyto podmínky, budou do oblasti působnosti úmluvy spadat také hodnocení výživného prováděná v určitém správním systému úřadem pro správu výživného.

³⁶ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 66.

³⁷ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, body 434–437.

Viz článek 3 a 19 úmluvy

Prohlášení

100. Prohlášení je formální oznámení smluvního státu vztahující se k určitým článkům nebo požadavkům úmluvy. Upravuje je článek 63. Určitý stát například může prohlásit, jak stanoví čl. 2 odst. 3, že celá úmluva se použije na výživné mezi manželi. Prohlášení může stát učinit při přistoupení k úmluvě nebo kdykoli poté. Může je také změnit. V profilu země každého státu jsou uvedena prohlášení daného státu a prohlášení každého státu jsou také uvedena na internetových stránkách Haagské konference na adrese < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

Viz článek 63 úmluvy

V příručce – kapitola 3

Prohlášení vykonatelnosti

101. Prohlášení vykonatelnosti je mechanismus, jenž v některých státech zajišťuje, aby rozhodnutí jiného státu mělo stejný účinek (v mezích stanovených vnitrostátním právem) jako rozhodnutí vydané v daném státě. Prohlášení vykonatelnosti není totéž jako osvědčení o vykonatelnosti. Osvědčení o vykonatelnosti je dokument potvrzující, že určité rozhodnutí je ve státě původu vykonatelné, a musí být přiloženo k souboru dokumentů předkládaných s návrhem na uznání nebo návrhem na uznání a výkon.

Viz čl. 23 odst. 2 a čl. 25 odst. 1 písm. b) úmluvy z roku 2007

V příručce – kapitola 7 a 8

Vydání rozhodnutí

102. Tento pojem označuje postup, jímž se získá rozhodnutí o výživném v případě, kdy rozhodnutí o výživném dosud neexistuje nebo kdy vydané rozhodnutí nemůže být z nějakého důvodu uznáno nebo vykonáno. Součástí tohoto postupu může být určení rodičovství, pokud je k vydání rozhodnutí o výživném zapotřebí.

Viz článek 10 úmluvy

V příručce – kapitola 10

Určení rodičovství

103. Určením rodičovství se rozumí stanovení biologického nebo právního rodičovství dítěte pro účely vyživovací povinnosti. V řízení podle úmluvy se o určení rodičovství často žádá v souvislosti s návrhem na vydání rozhodnutí o výživném, ale může být také součástí žádosti o zvláštní opatření podle článku 7.³⁸ I když lze rodičovství zjistit genetickým testem, může být určeno také na základě právních domněnek, například manželství nebo soužití stran před narozením dítěte, či přijetí nebo uznání rodičovství rodičem.

Viz článek 7 a 10 úmluvy

V příručce – kapitola 1 a 10

Přezkum z moci úřední

104. Přezkum z moci úřední je formou přezkumu, jež může v řízení o uznání nebo uznání a výkonu rozhodnutí příslušný orgán provést z vlastního podnětu. Upravuje jej čl. 23 odst. 4 a čl. 24 odst. 4.³⁹ Žádná ze stran není oprávněna činit v souvislosti s přezkumem podání.

³⁸ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 174.

³⁹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 500.

105. Pokud dožádaný stát neprohlásil, že použije řízení stanovené v článku 24, může přezkumem z moci úřední na základě článku 23 ověřit, zda registrace rozhodnutí pro účely výkonu nebo vydání prohlášení vykonatelnosti nebudou zjevně neslučitelné s veřejným pořádkem.

106. Pokud se použije alternativní řízení podle článku 24, přezkum z moci úřední se bude nepatrně lišit, protože příslušný orgán musí zvážit některé další důvody.

Podrobný rozbor řízení viz kapitola 5

Viz čl. 12 odst. 8, čl. 23 odst. 4 a čl. 24 odst. 4 úmluvy

V příručce – kapitola 7

Příkaz k výplatě

107. Příkaz k výplatě znamená, že orgán vykonávající rozhodnutí zadrží finanční prostředky, které by jinak byly vyplaceny povinnému. Příkaz k výplatě ukládá osobě nebo organizaci, jež by tyto finanční prostředky vyplatily povinnému, aby je místo toho vyplatily orgánu vykonávajícímu rozhodnutí ve prospěch oprávněného z výživného. V některých státech se příkaz k výplatě nazývá příkázání nebo zadržení finančních prostředků.

Viz článek 34 úmluvy

V příručce – viz kapitola 12

Místo obvyklého pobytu

108. Pojem místo obvyklého pobytu úmluva nedefinuje.⁴⁰ Používá ho v řadě článků v souvislosti s podmínkami pro uznání nebo výkon rozhodnutí. O tom, zda má osoba v určitém státě místo obvyklého pobytu, rozhodnou vždy individuální okolnosti. Určení místa obvyklého pobytu může být založeno na skutečnostech, jako například, kde daná osoba bydlí, kde má trvalé (hlavní) bydliště, kde chodí do práce nebo do školy. Pouhý fakt přítomnosti na území určitého státu nestačí k určení místa obvyklého pobytu.

Viz čl. 20 odst. 1 úmluvy

Příslušnost

109. V opravném prostředku proti rozhodnutí o uznání nebo o uznání a výkonu rozhodnutí může odpůrce vznést námitku, že nejsou splněny podmínky pro uznání a výkon stanovené v článku 20. Tyto podmínky, a v tomto kontextu odkaz na příslušnost, se týkají požadované vazby mezi stranami řízení a státem, v němž sídlí osoba, jež danou věc rozhoduje. Určitý soud například může být příslušný vydat rozhodnutí o výživném, pokud mají v daném státě místo pobytu oba rodiče. Rozhodnutí na základě toho vydané může být uznáno a vykonáno.

Viz článek 20 a 21 úmluvy

Legalizace

110. Pojem legalizace se označují určité formální právní postupy. Ověřuje se jí pravost podpisu, způsobilost podepisující osoby podepsat daný dokument a případně pečeť nebo otisk razítka na dokumentu. Legalizací se nepotvrzuje obsah dotčeného dokumentu (tj. legalizovaného/ověřeného dokumentu). Podle článku 41 se u řízení na základě úmluvy nevyžaduje legalizace či obdobný formální požadavek, což platí i pro použití apostily.⁴¹

⁴⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 63 a 444.

⁴¹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 614.

Viz článek 41 úmluvy

Zástavní právo

111. Zástavní právo je právní nárok vznesený na majetek určité osoby. V některých státech je možné na majetek povinného (včetně pozemků a vozidel), jenž dluží výživné, uvalit zástavní právo. Pokud se tento majetek prodá, mohou se nedoplatky výživného uhradit z výnosů z prodeje.

Viz článek 34 úmluvy

V příručce – kapitola 12

Vyživovací povinnost

112. Vyživovací povinností se rozumí placení výživného na děti, manžela či manželku nebo druhu či družku a hrazení výdajů související s péčí o tyto osoby. Na základě úmluvy může stát rozšířit vyživovací povinnost také na vyživovací povinnosti vyplývající z jiných druhů rodinných vztahů.

113. Výživné platí povinný oprávněnému. Výživné může v závislosti na právu státu, v němž je rozhodnutí vydáno, zahrnovat jak pravidelné platby, tak vyplacení jednorázové částky nebo převod majetku.⁴²

Viz článek 2 úmluvy

Dohoda o výživném

114. Podle článku 30 může být dohoda o výživném uznána a vykonána za předpokladu, že je vykonatelná jako rozhodnutí ve státě, v němž byla uzavřena. Pro účely návrhů na uznání nebo uznání výkon rozhodnutí podle článku 10 zahrnuje pojem „rozhodnutí“ dohodu o výživném.⁴³

115. Článek 3 definuje dohodu o výživném jako písemnou dohodu týkající se placení výživného, která může být přezkoumána a změněna příslušným orgánem a která

- byla vydána či registrována příslušným orgánem jako veřejná listina, nebo
- byla ověřena či registrována příslušným orgánem nebo u něj uzavřena či podána.

116. Definice tudíž zahrnuje jak veřejné listiny, jež se používají v některých státech, tak soukromé dohody, jež se používají v jiných státech. Za dohodu o výživném, jež je vykonatelná podle úmluvy za předpokladu, že splňuje uvedené podmínky, může být považována například dohoda o výživném mezi manželi uzavřená během rozvodového řízení nebo rozhodnutí vzešlé z mediačního řízení mezi rodiči.

117. Stát může učinit výhradu, že dohody o výživném neuzná.

Viz článek 3 a 30 úmluvy

V příručce – kapitola 7

Rozhodnutí o výživném

Viz rozhodnutí

Přezkum majetkových poměrů

118. Úmluva státu povoluje za určitých okolností provést přezkum majetkových poměrů, aby se zjistilo, zda má navrhovatel nárok na právní pomoc pro účely řízení podle dohody a zda tato pomoc bude navrhovateli nebo straně řízení poskytnuta bezplatně. Přezkum majetkových poměrů se obecně týká příjmů a majetku navrhovatele nebo dalších

⁴² Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 65.

⁴³ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 554.

finančních okolností, jež budou mít vliv na schopnost navrhovatele platit za právní pomoc.

119. Článek 16 povoluje provést u určitých návrhů přezkum majetkových poměrů dítěte. Tento přezkum se vztahuje na majetkové nebo finanční poměry dítěte a nikoli rodiče a v některých státech může být použit, aby bylo možno rozhodnout o poskytnutí bezplatné právní pomoci.

Viz článek 16 a 17 úmluvy

V příručce – kapitola 3

Přezkum důvodnosti

120. Úmluva státu povoluje za určitých okolností provést přezkum důvodnosti nároku za účelem rozhodnutí toho, zda může být navrhovatel v řízení podle úmluvy poskytnuta bezplatná právní pomoc. Přezkum důvodnosti obecně zkoumá důvodnost návrhu nebo pravděpodobnost toho, zda uspěje, a zvažuje například právní základ návrhu nebo otázku, zda je pravděpodobné, že skutečnosti v dané věci přinesou úspěšný výsledek. To, jaké otázky se budou zkoumat při přezkumu důvodnosti, závisí na státu, jenž tento přezkum provádí.

Viz čl. 15 odst. 2 a čl. 17 písm. a) úmluvy

V příručce – kapitola 3

Změna rozhodnutí

121. Změnou rozhodnutí se rozumí pozměnění rozhodnutí o výživném, které již bylo vydáno. V některých státech bývá označováno jako návrh na úpravu nebo pozměnění rozhodnutí. Změna se může týkat výše plateb výživného, jejich intervalu nebo jiného ustanovení rozhodnutí o výživném. Pokud vnitrostátní právo dožádaného státu nedisponuje postupem pro změnu rozhodnutí jiného státu a umožňuje pouze vydat nového rozhodnutí, pak se pojem změna rozhodnutí v úmluvě vztahuje také na vydání nového rozhodnutí.⁴⁴ Návrh na změnu rozhodnutí může podat oprávněný podle čl. 10 odst. 1 písm. e) či f) nebo povinný podle čl. 10 odst. 2 písm. b) či c).

Viz článek 10 a 18 úmluvy

V příručce – kapitola 11

Stálý výbor / Haagská konference mezinárodního práva soukromého

122. Haagská konference mezinárodního práva soukromého (Hague Conference on Private International Law, HCCH, dále jen „Haagská konference“) je mezinárodní mezivládní organizace, která vytváří a obsluhuje mnohostranné právní nástroje, podporuje mezinárodní soudní a správní spolupráci v oblasti soukromého práva, zejména v oblasti ochrany rodiny a dětí, občanského soudního řízení a obchodního práva.

123. Stálý výbor je sekretariát Haagské konference odpovědný za každodenní chod organizace.

124. Podle úmluvy musí každý smluvní stát Stálému výboru poskytnout informace stanovené článkem 57 týkající se toho, jak se v dotčeném státě budou plnit požadavky úmluvy. Stálý výbor bude také shromažďovat informace o fungování úmluvy v praxi, včetně statistických údajů a judikatury.

⁴⁴ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 264.

Viz článek 54 a 57 úmluvy

Osobní údaje

125. Osobní údaje jsou osobní informace o určité osobě, jež jsou shromažďovány, používány nebo sdělovány v průběhu řízení podle úmluvy. Zjišťují se údaje jako datum narození, adresa, příjem, informace o zaměstnání dané osoby a vnitrostátní identifikační údaje, jako je číslo sociálního zabezpečení, číslo průkazu zdravotního pojištění a podobné jedinečné číselné identifikační údaje osoby.⁴⁵

126. Osobní údaje mohou být podle úmluvy použity pouze pro účely, pro něž byly shromážděny nebo předány. Jejich důvěrnost musí být zachována v souladu s právními předpisy státu, který s těmito údaji nakládá. Orgány nesmí sdělovat osobní údaje nebo informace, jestliže by tím mohlo být ohroženo zdraví, bezpečnost nebo svoboda osob.⁴⁶

Viz článek 38, 39 a 40 úmluvy

V příručce – kapitola 3

Protokol o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti

127. *Haagský protokol ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti* je mezinárodní nástroj obsahující obecná pravidla o právu rozhodném, jež doplňují *Haagskou úmluvu ze dne 23. listopadu o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů*. Některé smluvní státy úmluvy jsou rovněž signatáři Haagského protokolu z roku 2007 a ve věcech týkajících se vyživovací povinnosti jej uplatní.

V příručce – kapitoly 5, 10 a 11

Předběžná opatření

128. Předběžná opatření upravuje čl. 6 odst. 2 písm. i) a článek 7 úmluvy. Jedná se o řízení zahájené v určitém státě za účelem zajištění účinku návrhů ve věcech výživného. Předběžné opatření může například zabránit určité osobě v nakládání s majetkem nebo může zabránit povinnému opustit území daného státu, aby se vyhnul řízení ve věcech výživného.⁴⁷

Viz článek 6 a 7 úmluvy

V příručce – kapitola 1 a 3

Subjekt veřejné správy

129. Pojem subjekt veřejné správy se v úmluvě používá ve dvou různých souvislostech.

130. V článku 36 je subjektem veřejné správy orgán státní správy, jenž může za určitých omezených podmínek jakožto oprávněný podat návrh ve věcech týkajících se výživného. Subjekt veřejné správy může podat návrh na uznání, návrh na uznání a výkon nebo návrh na výkon rozhodnutí podle čl. 10 odst. 1 písm. a) a b). Pokud vydané rozhodnutí nemůže být uznáno z důvodů stanovených v čl. 20 odst. 4, může rovněž podat návrh na vydání rozhodnutí.⁴⁸

131. Subjekt veřejné správy je oprávněn podat návrh za předpokladu, že jedná za osobu, která má nárok na výživné, nebo se domáhá náhrady za plnění poskytnuté místo výživného.

132. Subjekty veřejné správy úmluva zmiňuje rovněž v čl. 6 odst. 3 a rozumí jimi subjekty, jež podle právních předpisů určitého státu mohou vykonávat činnosti ústředního orgánu. Subjekty veřejné správy odpovídající za tyto činnosti musí podléhat

⁴⁵ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 605.

⁴⁶ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 608.

⁴⁷ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 176.

⁴⁸ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 590.

dohledu příslušných orgánů tohoto státu a rozsah jejich zapojení ve věcech podle úmluvy musí smluvní stát sdělit Stálému výboru Haagské konference.

Viz čl. 6 odst. 3 a článek 36 úmluvy

Ratifikace

133. Ratifikace je jedním ze způsobů, jimiž se určitý stát může stát smluvní stranou úmluvy. Článek 60 stanoví, kdy vstupuje úmluva v platnost (po uplynutí tří měsíců od uložení druhé ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení) a kdy v konkrétním smluvním státě nabývá účinnosti. Státy, které se staly smluvními státy úmluvy, jsou uvedeny na internetových stránkách Haagské konference mezinárodního práva soukromého.

Viz článek 58 a 60 úmluvy

Uznání

134. **Uznání rozhodnutí o výživném je postup příslušného orgánu státu**, jímž uznává práva a povinnosti týkající se výživného, které stanovil orgán ve státě původu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, a jímž tomuto rozhodnutí dá právní moc.⁴⁹ Navrhovatel ve většině případů podá také návrh na výkon rozhodnutí, takže se bude jednat o návrh na uznání i na výkon rozhodnutí. Navrhovatel však může podat návrh pouze na uznání rozhodnutí. Podle článku 26 platí pro návrh na uznání rozhodnutí stejné požadavky jako pro návrh na uznání a výkon rozhodnutí, avšak požadavek, aby bylo rozhodnutí vykonatelné ve státě původu, se nahradí požadavkem, aby bylo v tomto státě „účinné“.

Viz článek 19 a 28 úmluvy

Uznání a výkon

135. Uznávání a výkon vydaného rozhodnutí je jedním z klíčových řízení podle úmluvy. Účelem uznání a výkonu je umožnit, aby rozhodnutí vydané jedním státem bylo účinné nebo mohlo být vykonáno v jiném smluvním státě.⁵⁰ Výhodou řízení o uznání a výkonu rozhodnutí je, že oprávněný nemusí ve státě, v němž má být rozhodnutí vykonáno, žádat o vydání nového rozhodnutí, a stávající rozhodnutí může vykonat dožádaný stát.

Viz článek 19 a 28 úmluvy

V příručce – kapitola 7

Dožadující ústřední orgán a dožádaný ústřední orgán

136. Dožadující ústřední orgán je ústřední orgán ve státě, v němž byly návrh nebo žádost podány. Tento ústřední orgán předá návrh dožádanému ústřednímu orgánu, jenž návrh zpracuje a předá jej příslušnému orgánu k vyřízení. Povinnosti ústředního orgánu stanoví článek 7 úmluvy.

Viz článek 7 úmluvy

Dožadující stát a dožádaný stát

137. **Dožadující stát** je stát, v němž má navrhovatel místo pobytu a v němž byl podán návrh nebo žádost podle úmluvy. **Dožádaný stát** je stát, který je požádán, aby návrh nebo žádost vyřídil. Obvykle se jedná o stát, v němž má místo pobytu odpůrce.⁵¹

Viz článek 10 a 12 úmluvy

⁴⁹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 429.

⁵⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 490.

⁵¹ Pojmy „dožádaný stát“ a „dožadující stát“ nejsou v úmluvě ani ve vysvětlující zprávě definovány. Viz vysvětlující zpráva, bod 64. Článek 9 úmluvy obsahuje definici místa pobytu pouze pro účely tohoto článku. Viz vysvětlující zpráva, bod 228.

Výhrada

138. Výhrada je formální prohlášení smluvního státu, jež úmluva za určitých okolností umožňuje učinit, a sděluje, že použitelnost úmluvy bude v daném státě určitým způsobem omezena. Stát může například učinit výhradu, že nebude uznávat nebo vykonávat dohody o výživném. Jak se činí výhrady, popisuje článek 62. Profil země daného státu bude informovat o výhradách učiněných tímto státem. Úplné znění všech výhrad učiněných daným státem lze najít také na internetových stránkách Haagské konference na adrese < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

Viz článek 62 úmluvy

V příručce viz kapitola 3

Odpůrce

139. Odpůrce je osoba, která odpovídá na návrh nebo opravný prostředek podle úmluvy. Odpůrcem může být oprávněný nebo povinný.

Viz článek 11, 23 a 24 úmluvy

Zvláštní opatření

140. Zvláštní opatření jsou určité povinnosti správní spolupráce uvedené v článku 7, o něž může jeden ústřední orgán požádat jiný ústřední orgán. Tato žádost se podává odděleně od návrhu na uznání, návrhu na uznání a výkon, návrhu na vydání, návrhu na výkon nebo návrhu na změnu rozhodnutí. Zvláštní opatření, o něž může ústřední orgán požádat, se týkají pomoci při:

- zjišťování místa, kde se zdržuje povinný nebo oprávněný,
- získávání informací o příjmech a o dalších finančních poměrech oprávněného nebo povinného, včetně informací o umístění majetku,
- určení rodičovství,
- získávání písemností nebo důkazních prostředků,
- doručování písemností,
- přijímání předběžných opatření.

Viz článek 7 úmluvy

V příručce viz kapitola 1 a 3

Stát

Viz smluvní stát

Stát původu

141. Tímto pojmem se označuje stát, v němž bylo rozhodnutí o výživném vydáno. Státem původu může být jiný stát než stát, v němž má navrhovatel nebo odpůrce současné místo pobytu, nebo jím může být stejný stát. Údaj o státu původu je důležitý například k tomu, aby se zjistilo, který příslušný orgán má vyplnit osvědčení o vykonatelnosti v návrhu na uznání nebo návrhu na uznání a výkon rozhodnutí. Stát původu se může také nazývat vydávající stát.

142. V případě dohody o výživném bude s největší pravděpodobností státem původu stát, v němž byla dohoda uzavřena nebo formálně schválena.

Viz článek 11, 20, 25 a 30 úmluvy

Osvědčení o vykonatelnosti

143. Tento dokument je požadován při podávání návrhu na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí podle úmluvy, aby se prokázalo, že dotčené rozhodnutí je

vykonatelné ve státu, který ho vydal (stát původu). V některých státech bude mít osvědčení o vykonatelnosti formu písemnosti vystavené příslušným orgánem dokládající, že rozhodnutí nabylo „právní moci“, tedy že může být v daném státě vykonáno. Osvědčení o vykonatelnosti je něco jiného než prohlášení vykonatelnosti. Prohlášení vykonatelnosti je jedním z mechanismů, jímž může být v některých státech uznáno nebo uznáno a vykonáno určité rozhodnutí.⁵²

Viz čl. 23 odst. 2 a čl. 25 odst. 1 úmluvy

V příručce – kapitola 7

Prohlášení o řádném oznámení

144. Tento dokument je při podávání návrhu na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí podle úmluvy vyžadován tehdy, když se odpůrce (často povinný) neúčastnil řízení ve státě původu ani v něm nebyl zastoupen. Potvrzuje se jím, že odpůrci bylo oznámeno řízení, ze kterého vzešlo rozhodnutí o výživném, a že měl možnost být slyšen, nebo že mu případně bylo oznámeno rozhodnutí a měl možnost proti němu podat opravný prostředek ze skutkových i právních důvodů.

Viz článek 25 úmluvy

V příručce – kapitola 7

Zranitelná osoba

145. Zranitelnou osobu definuje článek 3 úmluvy jako osobu, která se z důvodu postižení nebo omezení svých schopností není schopna sama o sebe postarat. Úmluva se vztahuje na zranitelné osoby pouze tehdy, pokud dožadující a dožádaný stát prohlásily podle čl. 2 odst. 3, že na ně rozšiřují její působnost.

Viz článek 2 úmluvy

V příručce – kapitola 3.

⁵² V některých státech se může použít „*attestation de la force de chose jugée*“ (doložka právní moci) osvědčující, že dotčené rozhodnutí nabylo v daném státě právní moci.

Kapitola 3 – Obecně platné body: úmluva z roku 2007 a nařízení z roku 2009

I. Cíl této kapitoly

146. U každého příchozího návrhu, přímého návrhu nebo žádosti o zvláštní opatření bude třeba zvážit několik stejných otázek a provést určitý počet opakujících se úkolů. První a nejdůležitější otázkou ke zvážení je, zda daný návrh nebo žádost spadají pod úmluvu, *nebo* pod nařízení, a je tudíž třeba se zabývat otázkami působnosti – věcné, místní a časové – obou nástrojů. Ačkoliv mezi úmluvou a nařízením existuje velké množství podobností, jedná se o dvě různé samostatné právní úpravy, jež se na příslušné věci použijí odděleně v souladu s jejich příslušnými ustanoveními o oblasti působnosti popsanými v části I této kapitoly.

147. Obecně vzato, nařízení se použije na přeshraniční věci týkající se výživného mezi členskými státy Evropské unie, zatímco úmluva se použije na mezinárodní věci, které se týkají členského státu Evropské unie a státu, jenž není členským státem Evropské unie a je smluvním státem úmluvy. Úmluva se však mezi členskými státy Evropské unie a smluvními státy úmluvy, jež nejsou členskými státy Evropské unie, použije až poté, co se Evropská unie stane smluvní stranou úmluvy a úmluva vstoupí v Evropské unii v platnost.⁵³ Předpokládá se, že Evropská unie se stane smluvní stranou úmluvy někdy v roce 2014 (viz také níže, oddíl II.C). Mimo Evropskou unii se úmluva použije mezi smluvními státy úmluvy.

148. Je třeba podotknout, že v členských státech Evropské unie (v členských státech, jež jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007) se pravidla o příslušnosti a pravidla o právu rozhodném stanovená nařízením použijí univerzálně na všechny věci spadající do věcné a časové působnosti nařízení, tj. i na věci ve státech mimo Evropu. Podrobněji se pravidly příslušnosti stanovenými nařízením a Haagským protokolem z roku 2007 (jenž byl formou odkazu začleněn do článku 15 nařízení) zabývají kapitoly 4 a 5.

149. Pokud návrh nebo žádost nespadá do oblasti působnosti úmluvy nebo nařízení, pak se postupy popsané v této příručce nepoužijí. V takovém případě se nicméně ještě mohou použít jiné mezinárodní nástroje upravující mezinárodní vymáhání výživného (viz níže část I, oddíl I.B). V části I kapitoly 3 je vyloženo, na základě jakých kritérií se rozhodne, zda určitý návrh nebo přímý návrh spadají do oblasti působnosti úmluvy nebo nařízení.

150. Část II kapitoly 3 se zabývá společnými prvky všech řízení podle úmluvy a nařízení – pravidly o jazycích komunikace, toho, kdy je nutné překládat dokumenty a rozhodnutí, ochranou osobních údajů, požadavkem na účinný přístup k řízení, předběžnými a zajišťovacími opatřeními a doručováním písemností a získáváním důkazů ze zahraničí.

Část I – Rozsah působnosti úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

I. Obecné aspekty působnosti společné pro úmluvu z roku 2007 a nařízení z roku 2009

A. Úmluva z roku 2007 a nařízení z roku 2009: vyloučení účinku na rodinné vztahy

151. Je důležité si uvědomit, že úmluva, nařízení ani protokol (podrobněji o Haagském protokolu z roku 2007 viz kapitola 5) neupravují ani neovlivňují související rodinný, rodičovský nebo jiný vztah, z něhož mohou vyplynout vyživovací povinnosti. O existenci

⁵³ Dánsko se neúčastní přistoupení Evropské unie k úmluvě (viz níže poznámka 59).

a povaze vztahů, z nichž mohou vyplynout vyživovací povinnosti, se rozhodne v řízení rozhodujícím o těchto vztazích podle příslušných právních předpisů ve vnitrostátním právu (a případně vnitrostátních pravidel pro mezinárodní právo soukromé) nebo o nich rozhodne příslušný právní předpis, pokud takový vztah vzniká ze zákona.⁵⁴

152. V článku 22 nařízení se uvádí:

„Uznání a výkon rozhodnutí ve věcech vyživovacích povinností podle tohoto nařízení neznámá v žádném případě uznání rodinných vztahů, rodičovství, manželství či švagrovství, které jsou základem vyživovacích povinností vedoucích k danému rozhodnutí.“

153. Ačkoliv úmluva neobsahuje analogický článek k článku 22 nařízení, nicméně čl. 2 odst. 4 úmluvy stanoví, že ustanovení úmluvy se použijí na děti „bez ohledu na rodinný stav rodičů“.

154. Úmluva i nařízení však obsahují ustanovení o návrzích na vydání rozhodnutí o výživném, jež mohou zahrnovat určení rodičovství (čl. 10 odst. 1 písm. c) úmluvy a čl. 56 odst. 1 písm. c) nařízení), a stanoví povinnost ústředních orgánů poskytnout pomoc při určení rodičovství, je-li to nezbytné (čl. 6 odst. 2 písm. h) úmluvy a čl. 51 odst. 2 písm. h) nařízení, viz výše kapitola 1, oddíly I.B a III.B).

B. Další mezinárodní nástroje nebo dohody týkající se výživného

155. Příslušné orgány by měly pamatovat na to, že jestliže není použitelná ani úmluva, ani nařízení, mohou se použít další mezinárodní nástroje nebo dohody týkající se přeshraničního vymáhání výživného. Již dříve byly uzavřeny například tyto mezinárodní nástroje řešící přeshraniční vymáhání výživného:

- *Úmluva OSN o vymáhání výživného v cizině ze dne 20. června 1956* (dále jen „úmluva OSN z roku 1956“),⁵⁵
- *Haagská úmluva ze dne 2. října 1973 o uznávání a výkonu rozhodnutí o vyživovací povinnosti* (dále jen „úmluva z roku 1973“),⁵⁶
- *Haagská úmluva ze dne 15. dubna 1958 o uznávání a vykonatelnosti rozhodnutí o vyživovací povinnosti k dětem* (dále jen „úmluva z roku 1958“).⁵⁷

156. Údaje o smluvních státech úmluvy OSN z roku 1956 se nacházejí v databázi smluv OSN (dostupné na adrese < <http://treaties.un.org> >), informace k haagským úmluvám z roku 1973 a 1958 jsou k dispozici na internetových stránkách Haagské konference (< www.hcch.net >, oddíl „Conventions“ (Úmluvy), úmluva č. 23 a úmluva č. 9). Seznam odesílajících a přijímajících orgánů určených smluvními státy úmluvy OSN z roku 1956 je nyní aktualizován pouze na internetových stránkách Haagské konference (< www.hcch.net >, oddíl „Conventions“, úmluva č. 38 (1956 New York Convention)).

157. Jednotlivé státy mohly uzavřít také jiné mezinárodní, regionální nebo dvoustranné smlouvy týkající se mezinárodního vymáhání výživného, jejichž existenci je třeba si ověřit u vnitrostátních orgánů příslušných pro věci výživného.

⁵⁴ Nicméně vysvětlující zpráva k protokolu (viz výše poznámka 5) se na straně 10 zabývá situacemi, kdy se v řízeních, jejichž hlavním předmětem je určení částky pohledávky výživného, může v některých státech uplatnit protokol v otázce existence rodinných vztahů, jež v těchto řízeních vyvstane jako předchozí záležitost.

⁵⁵ [název státu] [je] [není] smluvní stranou úmluvy OSN z roku 1956.

⁵⁶ [název státu] [je] [není] smluvní stranou úmluvy z roku 1973.

⁵⁷ [název státu] [je] [není] smluvní stranou úmluvy z roku 1958.

II. Oblast působnosti úmluvy z roku 2007

A. Přehled: věcná působnost úmluvy

158. Při rozhodování o tom, v jakém rozsahu se úmluva použije na konkrétní návrh nebo žádost ve věcech výživného (návrh nebo přímý návrh na uznání či na uznání a výkon, na výkon, na vydání nebo na změnu rozhodnutí), je velmi důležité znát působnost úmluvy z hlediska věcného. Nebylo záměrem, aby se úmluva vztahovala na všechny druhy návrhů ve věcech výživného mezi stranami, které mají místo pobytu v různých státech, ani se všechna ustanovení úmluvy automaticky nevztahují na každý návrh nebo žádost podané podle úmluvy.

159. Úmluva na rozdíl od nařízení umožňuje smluvním státům, aby prostřednictvím prohlášení nebo výhrady (čl. 2 odst. 2 a 3 úmluvy) rozšířily nebo omezily platnost jejich základních ustanovení o působnosti.

160. Proto je důležité hned na začátku posoudit, zda se v dané konkrétní situaci použijí kapitoly úmluvy, jež upravují povinnosti správní spolupráce a činnosti ústředního orgánu včetně ustanovení o právní pomoci, a pravidla týkající se obsahu a předávání návrhů. Tyto povinnosti jsou stanoveny v kapitole II a kapitole III úmluvy.

161. Výchozím bodem pro určení věcné působnosti úmluvy a posouzení toho, zda se kapitoly II a III použijí na určitý konkrétní návrh, je článek 2. Ten stanoví druhy vyživovacích povinností, na něž se vztahuje úmluva, a stanoví, v jakém rozsahu může smluvní stát prohlášením nebo výhradou rozšířit nebo omezit působnost úmluvy.

162. Předpokládanými prohlášeními a výhradami učiněnými ze strany Evropské unie po přistoupení k úmluvě se zabýváme níže v oddíle II.C.

B. Základní věcná použitelnost – vyživovací povinnosti

163. Úmluva se v jádru vztahuje na vyživovací povinnosti k dětem a mezi manželi, jak je popsáno dále.

1. Výživné na děti

164. Nejširší uplatnění úmluva má, pokud jde o výživné na děti. Ve výchozí podobě se všechny kapitoly úmluvy použijí na všechny **vyživovací** povinnosti na děti za předpokladu, že:

- vyživovací povinnost vyplývá ze vztahu mezi rodičem a dítětem,
- dítě je mladší 21 let.

Výživné zahrnuje výživné na děti, manžela či manželku nebo druhu či družku a výdaje související s péčí o děti nebo manžela či manželku / druhu či družku. Podle úmluvy může stát rozšířit výživné také na výživné vyplývající z jiných druhů rodinných vztahů.

165. Smluvní státy mohou tuto výchozí působnost rozšířit nebo omezit prohlášeními a výhradami, jimiž se budeme zabývat níže v oddílu 3.

2. Výživné mezi manželi

166. Působnost úmluvy na výživné mezi manželi nedosahuje takové šíře jako u výživného na děti.

167. Při vznesení nároku na výživné mezi manželi společně s nárokem na výživné na děti nebo jako součást tohoto nároku se na návrh na uznání, uznání a výkon a výkon vždy použije celá úmluva včetně ustanovení kapitol II a III.⁵⁸ Tyto návrhy se tudíž vyřizují prostřednictvím ústředních orgánů obou států a použijí se všechna ustanovení úmluvy, jež se týkají ústředních orgánů, např. povinnost informovat o změnách a předat rozhodnutí příslušnému orgánu v daném státě.

168. Jedná-li se však o návrh, který se týká pouze výživného mezi manželi, kapitoly II a III se na něj nepoužijí, pokud daný stát prohlášením nerozšíří působnost celé úmluvy na výživné mezi manželi. To znamená, že žádost nebo návrh nebudou podány prostřednictvím ústředního orgánu, nýbrž přímo příslušnému orgánu v druhého státu. Takto podaným návrhům se říká přímé návrhy příslušnému orgánu (viz výše, kapitola 1, oddíl III.C). Jelikož ústřední orgány v tomto případě nejsou do vyřizování návrhu zapojeny, ustanovení úmluvy týkající se jejich činnosti se nepoužijí, na přímé návrhy příslušným orgánům se však vztahují jiná ustanovení úmluvy. Na rozhodnutí týkající se pouze výživného mezi manželi se vždy použijí všechny články úmluvy s výjimkou článků kapitol II a III.

169. Smluvní stát může rozšířit zapojení svého ústředního orgánu do všech věcí týkajících se výživného mezi manželi, jak si vysvětlíme v další části.

⁵⁸ Úmluva používá formulaci „podán společně“ s nárokem na výživné na děti. To však nutně neznamená, že nárok na výživné mezi manželi musí být zahrnut ve stejném rozhodnutí, nýbrž že musí být spojen s nárokem na výživné na děti nebo k němu vztažen. Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 47.

3. Výhrady a prohlášení

170. Možnost smluvního státu omezit nebo rozšířit působnost úmluvy upravuje článek 2.

a) Výživné na děti – věk dítěte

171. Smluvní stát může podle úmluvy učinit **výhradu**, kterou omezí působnost úmluvy na děti mladší 18 let. Může také rozšířit působnost úmluvy (nebo její části) na děti starší 21 let.

Výhrada je formální prohlášení smluvního státu, jež úmluva za určitých okolností umožňuje učinit, a sděluje, že použitelnost úmluvy bude v daném státě určitým způsobem omezena. Výhrady upravuje je článek 62 úmluvy.

b) Výživné mezi manželi

172. Smluvní stát může prohlásit, že rozšiřuje působnost kapitol II a III úmluvy na některé nebo na všechny návrhy týkající se výživného mezi manželi. Prakticky to znamená, že povinnosti ústředního orgánu, včetně těch, které se týkají podání nebo vyřízení žádosti o zvláštní opatření, a ustanovení týkající se některých nebo všech návrhů se budou vztahovat na všechny vyživovací povinnosti mezi manželi a na všechny žádosti v této věci.

c) Další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů

173. Úmluva smluvním státům umožňuje, aby **prohlášením** rozšířily působnost úmluvy (nebo některých jejích částí) na další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů. Smluvní stát by tudíž mohl rozšířit působnost úmluvy na vyživovací povinnost, která vyplývá ze švagrovství nebo jiného rodinného vztahu. Může rovněž rozšířit působnost úmluvy na výživné pro zranitelné osoby, jak definuje úmluva.

Prohlášení je formální oznámení smluvního státu vztahující se k určitým článkům nebo požadavkům úmluvy. Prohlášení upravuje článek 63.

d) Dohody o výživném

174. Smluvní stát může učinit výhradu podle úmluvy, že **dohody o výživném** neuzná a nevykoná. Pokud takovou výhradu učinil, mohou být v tomto státě uznána a vykonána pouze rozhodnutí o výživném, jak je definuje úmluva. Stát může také prohlásit, že návrhy na uznání a výkon dohod o výživném lze podat pouze prostřednictvím ústředního orgánu. Viz čl. 19 odst. 4 a čl. 30 odst. 7 úmluvy.

Dohodu o výživném definuje článek 3 úmluvy jako písemnou dohodu týkající se placení výživného, jež byla formálně vydána či registrována příslušným orgánem jako veřejná listina nebo byla ověřena či registrována příslušným orgánem nebo u něj uzavřena či podána a která může být přezkoumána a změněna příslušným orgánem.

4. Účinek výhrad na omezení působnosti úmluvy

175. Jak bylo již zmíněno výše, smluvní stát může učinit výhradu podle úmluvy, kterou omezí působnost úmluvy. Podle čl. 2 odst. 2 může smluvní stát omezit působnost úmluvy na výživné na děti mladší 18 let. To znamená, že v daném státě se úmluva nebude vztahovat na návrhy, jež se týkají výživného na děti, kterým je 18 a více let.

176. Pokud smluvní stát výhradou omezil působnost úmluvy na svém území na osoby mladší 18 let, nemůže požádat jiné státy o vyřízení návrhů týkajících se dětí ve věku 18 a více let (čl. 2 odst. 2 a čl. 62 odst. 4).

177. Na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti) je uvedeno, zda konkrétní smluvní stát učinil výhrady, kterými omezil působnost úmluvy.

5. Účinek prohlášení na rozšíření působnosti úmluvy

178. Určité rozšíření působnosti se mezi dvěma státy použije pouze tehdy, pokud se toto rozšíření působnosti úmluvy v obou státech „shoduje“. To neznamená, že v obou státech musí být rozšíření zcela stejné – shodovat se musí pouze daná část.

179. Jestliže například smluvní stát A (dožadující stát) rozšířil působnost všech článků úmluvy včetně článků kapitoly II a III na věci týkající se výživného pro zranitelné osoby, pro smluvní stát B (dožádaný stát) z toho nevyplývá povinnost přijmout návrh na vydání rozhodnutí o výživném pro zranitelnou osobu, pokud smluvní stát B neučinil **prohlášení**, že rozšiřuje působnost úmluvy na výživné pro zranitelné osoby a působnost kapitol II a III na návrhy na vydání rozhodnutí o výživném pro zranitelné osoby. Prohlášení států A a B v tomto příkladu možná nejsou zcela identická, ale „shodují se“, co se týče návrhů na vydání rozhodnutí o výživném pro zranitelné osoby, protože oba státy rozšířily působnost úmluvy na návrhy na vydání rozhodnutí.

Prohlášení je formální oznámení smluvního státu vztahující se k určitým článkům nebo požadavkům úmluvy z roku 2007.

180. Na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti) je uvedeno, zda konkrétní smluvní stát učinil prohlášení, kterými rozšířil působnost úmluvy.

6. Praktické příklady

Příklad 1

181. K žije v zemi A. Má rozhodnutí vydané v zemi A, podle něhož má L platit výživné na dvě děti ve věku 10 a 12 let a jí má platit výživné mezi manželi. L je otec obou dětí a žije v zemi B. K by chtěla, aby toto rozhodnutí bylo v zemi B uznáno a vykonáno. Země A i země B jsou smluvními státy úmluvy.

Použije se úmluva?

182. Na tuto věc se úmluva vztahuje. Děti jsou mladší 21 let a věc se týká vyživovací povinnosti vyplývající ze vztahu mezi rodičem a dítětem. Jelikož žádost o uznání a výkon rozhodnutí o výživném mezi manželi je zahrnuta do návrhu týkajícího se výživného na děti, ustanovení úmluvy se v plném rozsahu vztahují také na tuto žádost.

Příklad 2

183. M má místo pobytu v zemi A a má rozhodnutí o výživném na dítě, kterému je v současnosti 20 let, vydané v zemi A. M by chtěla, aby rozhodnutí o výživném bylo vykonáno vůči otci dítěte, jenž má v současnosti místo pobytu v zemi B. Země A a země B jsou smluvními státy úmluvy.

Použije se úmluva?

184. Jelikož se věc týká výživného na děti vyplývajícího ze vztahu mezi rodičem a dítětem, úmluva se použije, pokud země A nebo země B neučinila výhradu, kterou omezila působnost úmluvy na věci týkající se dětí mladších 18 let. Pokud tuto výhradu bud' země A, nebo země B učinila, úmluva se na tuto věc nepoužije.

Příklad 3

185. N žije v zemi A a chce, aby bylo vydáno rozhodnutí o výživném na její dítě, jemuž je šest měsíců, a o výživném mezi manželi pro ni. Otec dítěte, její bývalý manžel, žije v zemi B. Země A a země B jsou smluvními státy úmluvy.

Použije se úmluva?

186. Úmluva se použije na návrh na vydání rozhodnutí o výživném na dítě. N však nemůže využít služeb ústředního orgánu ani ustanovení týkajících se návrhů podle úmluvy na *vydání* rozhodnutí o výživném mezi manželi, pokud země A i země B

nerozšířily působnost kapitol II a III úmluvy na vyživovací povinnosti mezi manželi nebo konkrétně na vydání rozhodnutí o vyživovacích povinnostech mezi manželi.

187. Schéma na následující straně (schéma 2) znázorňuje, jak se na základě ustanovení o působnosti úmluvy určí, zda se úmluva nebo její část použije na konkrétní vyživovací povinnost.

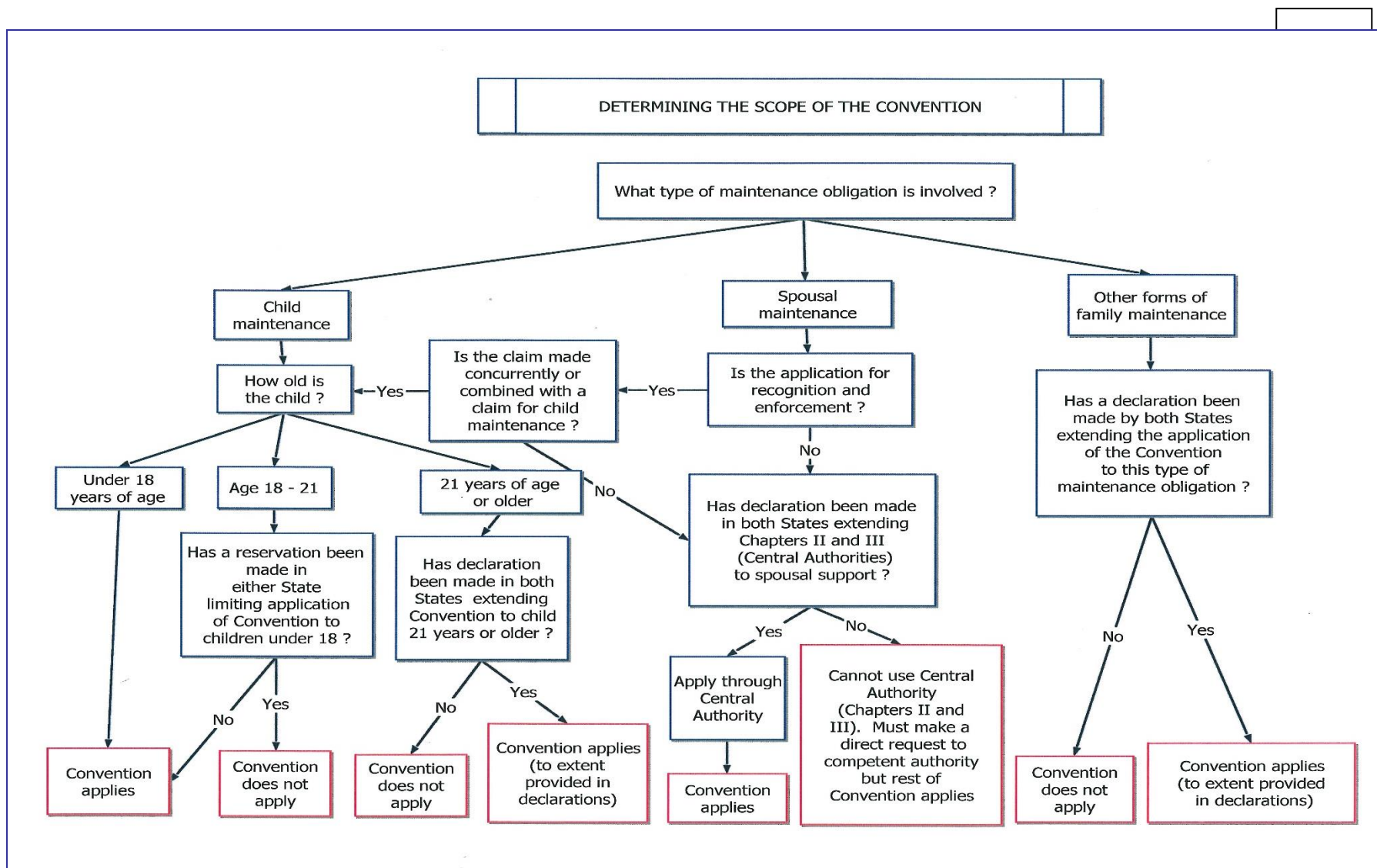

Schéma 2: Postup, jak určit, zda určitý návrh spadá do věcné působnosti úmluvy

C. Prohlášení a výhrady Evropské unie k věcné působnosti úmluvy

188. Podle článku 59 úmluvy se mohou organizace regionální hospodářské integrace, jako je například Evropská unie, stát smluvní stranou úmluvy. Předpokládá se, že Evropská unie se stane smluvní stranou úmluvy v roce 2014 (Evropská unie úmluvu podepsala dne 6. dubna 2011).

189. Informace statusu Evropské unie a úmluvy jsou uvedeny na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Conventions“ (Úmluvy), úmluva č. 38, „Status table“ (přehled stavu), nebo v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti). Níže popisujeme, jaká prohlášení a výhrady Evropské unie k úmluvě budou platit, jakmile bude úmluva účinná v Evropské unii.⁵⁹

1. Výživné na děti – věk dítěte

190. Evropská unie neučiní výhradu podle úmluvy, kterou by omezila působnost úmluvy na děti mladší 18 let, ani nerozšíří její působnost na děti starší 21 let (čl. 2 odst. 2). Použije se tudíž základní působnost úmluvy zahrnující výživné na děti do 21 let.

2. Výživné mezi manželi

191. Evropská unie učiní prohlášení, kterým rozšíří působnost kapitol II a III úmluvy na návrhy týkající se výživného mezi manželi (v souladu s čl. 2 odst. 3). Prakticky to znamená, že povinnosti ústředního orgánu, včetně podání nebo vyřízení žádosti o zvláštní opatření, a ustanovení týkající se návrhů se budou vztahovat na všechny vyživovací povinnosti mezi manželi a na všechny žádosti v této věci.

3. Další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů

192. Evropská unie učiní jednostranné prohlášení, že do několika let má v úmyslu rozšířit působnost úmluvy na další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů (čl. 2 odst. 3). Evropská unie by tudíž mohla v budoucnosti rozšířit působnost úmluvy na vyživovací povinnost, která vyplývá ze švagrovství nebo jiného rodinného vztahu, ale neučiní toto prohlášení v okamžiku schválení úmluvy.

4. Dohody o výživném

193. Evropská unie neučiní výhradu podle úmluvy, že dohody o výživném neuzná a nevykoná (čl. 30 odst. 8). Evropská unie neučiní ani prohlášení podle úmluvy, že návrhy na uznání a výkon dohody o výživném lze podat pouze prostřednictvím ústředních orgánů (čl. 30 odst. 7).

D. Místní a časová oblast působnosti úmluvy

1. Obecná ustanovení a ustanovení o vstupu v platnost

194. Úmluva bude platit pouze mezi státy, jež se staly smluvními státy úmluvy, počínaje prvním dnem měsíce, který následuje po uplynutí tří měsíců od uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení dotčeného státu (čl. 60 odst. 2 písm. a)). Na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Conventions“ (Úmluvy), úmluva č. 38, nebo v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací

⁵⁹ Viz rozhodnutí Rady 2011/432/EU ze dne 9. června 2011 o schválení Haagské úmluvy ze dne 23. listopadu 2007 o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů jménem Evropské unie (zveřejněno v Úředním věstníku L 192, 22.7.2011, s. 39–50).

povinnosti) je k dispozici tabulka Status Table (přehled stavu), v níž jsou uvedeny všechny smluvní státy úmluvy a datum vstupu úmluvy v platnost pro každý z nich.

2. Přejídná pravidla a koordinace s jinými nástroji

195. Je důležité, že podle čl. 56 odst. 3 úmluvy musí být rozhodnutí nebo dohoda o výživném v případě plateb splatných před tím, než vstoupila v platnost úmluva mezi dvěma smluvními státy, vykonány, pokud se týkají vyživovacích povinností vyplývajících ze vztahu mezi rodičem a dítětem vůči osobě mladší 21 let. Smluvní státy však nejsou povinny vykonat rozhodnutí nebo dohody o dalších druzích vyživovacích povinností, u nichž byly platby splatné před tím, než vstoupila úmluva v platnost (nicméně je mohou vykonat,⁶⁰ například podle svého vnitrostátního práva nebo jiných nástrojů či dohod).

196. Čl. 56 odst. 1 úmluvy stanoví, že úmluva se použije na návrhy, které obdržely ústřední orgány (včetně žádostí o zvláštní opatření podle článku 7) poté, co úmluva mezi dožadujícím státem a dožádaným státem vstoupila v platnost, a na přímé návrhy na uznání a výkon, které obdržely příslušné orgány dožádaného státu poté, co úmluva mezi dožadujícím státem a dožádaným státem vstoupila v platnost.

197. Články 48 a 49 úmluvy upravují vztah k předchozím mezinárodním nástrojům zabývajícím se přeshraničním vymáháním výživného. Úmluva z roku 2007 nahrazuje mezi smluvními státy úmluvu OSN z roku 1956, úmluvu z roku 1973 a úmluvu z roku 1958, jestliže se rozsah jejich uplatňování mezi těmito smluvními státy shoduje s rozsahem působnosti úmluvy z roku 2007. Čl. 56 odst. 2 však stanoví výjimku z tohoto hlavního pravidla. Pokud rozhodnutí vydané státem původu před vstupem úmluvy platnost nemůže být podle úmluvy z roku 2007 uznáno nebo vykonáno, ale podle úmluvy z roku 1973 nebo úmluvy z roku 1958 by bylo uznáno nebo vykonáno, použije se na tuto věc příslušná úmluva (za předpokladu, že jsou oba státy smluvními státy dotčené úmluvy a že tato úmluva byla v těchto státech v době vydání rozhodnutí účinná).

198. Touto úmluvou nejsou dotčeny jiné mezinárodní nástroje uzavřené před touto úmluvou, jež obsahují ustanovení o věcech upravených touto úmluvou (čl. 51 odst. 1), není dotčeno uplatňování právních nástrojů organizací regionální hospodářské integrace, jako je například Evropská unie (čl. 51 odst. 4), smluvní státy spolu mohou uzavírat dohody o věcech upravených touto úmluvou za účelem usnadnění jejího používání (čl. 51 odst. 2) a tato úmluva nebrání uplatňování dohody, ujednání, mezinárodního nástroje nebo ujednání o vzájemnosti, jež je v platnosti a obsahuje účinnější, širší nebo výhodnější ustanovení než úmluva (v souladu s podmínkami článku 52).

III. Oblast působnosti nařízení z roku 2009

A. Věcná působnost nařízení

199. Nařízení se použije na všechny vyživovací povinnosti vyplývající z rodinných vztahů, rodičovství, manželství nebo švagrovství (článek 1). V 11. bodu odůvodnění nařízení se uvádí, že pro účely tohoto nařízení by měl být pojem „vyživovací povinnosti“ vykládán samostatně.⁶¹ Jelikož nařízení pojmy „vyživovací povinnost“ a „rodinný vztah“ nedefinuje, konečnou odpovědnost za jejich výklad by měl nést Soudní dvůr Evropské unie.

200. V 21. bodu odůvodnění nařízení se také upřesňuje, že ustanovení tohoto nařízení neurčují právo rozhodné pro určení rodinných vztahů, na nichž se vyživovací povinnosti zakládají. Určení rodinných vztahů podléhá i nadále vnitrostátnímu právu členských

⁶⁰ Někdy může být účinným řešením uznat rozhodnutí i tehdy, není-li to přísně vzato povinnost podle úmluvy, například kdyby po neuznání rozhodnutí jiného státu o výživném musel vnitrostátní soud vydat nové rozhodnutí.

⁶¹ Nařízení z roku 2009 však mění nařízení Brusel I, neboť nahrazuje ustanovení nařízení Brusel I použitelná na vyživovací povinnosti, a proto je třeba přihlídnout k judikatuře, která se zabývá tím, co lze podle nařízení Brusel I z hmotného hlediska považovat za „vyživovací povinnost“. Viz například rozsudek Soudního dvora ze dne 27. února 1997, *Van den Boogaard v. Laumen*, C-220/95, Sb. rozh. s. I-1147.

států, případně včetně jejich pravidel mezinárodního práva soukromého⁶² (viz výše část 1, oddíl I.A).

201. Je třeba podotknout, že působnost nařízení se vztahuje na „soudní smíry a veřejné listiny“, s nimiž je pro účely uznání a výkonu třeba nakládat stejně jako s rozhodnutími (viz článek 48).

202. K věcné působnosti nařízení není možné činit žádné výhrady ani prohlášení.

B. Místní oblast působnosti nařízení

203. Nařízení je přímo použitelné ve všech zúčastněných členských státech. Nařízení se účastní všechny členské státy Evropské unie.⁶³ Dánsko se však účastní tohoto nařízení jen v rozsahu, v němž jeho ustanovení mění nařízení Brusel I. To znamená, že ve vztazích mezi ostatními členskými státy a Dánskem se ustanovení nařízení použijí s výjimkou ustanovení kapitoly III (Rozhodné právo) a kapitoly VII (Spolupráce mezi ústředními orgány).⁶⁴

204. Co se týče režimu rozhodného práva podle nařízení (kapitola III), je třeba upozornit, že Spojené království spolu s Dánskem nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007 (podrobněji o protokolu viz kapitola 5). S rozhodnutími vydanými v těchto dvou zemích se proto pro účely uznávání a výkonu bude nakládat jinak (viz kapitola 8).

205. Je třeba pamatovat také na to, že pravidla pro určení příslušnosti v kapitole II (použitelná ve všech členských státech) a pravidla o právu rozhodném podle Haagského protokolu z roku 2007 v kapitole III (použitelná ve všech členských státech kromě Spojeného království a Dánska) mají univerzální účinky (*erga omnes*), a příslušné orgány je tudíž použijí na všechny mezinárodní věci, jež spadají do působnosti nařízení, nejen na věci týkající se jiných členských států Evropské unie nebo z nich pocházející.

C. Časová působnost nařízení

1. Vstup v platnost a přechodná ustanovení

206. Nařízení je v Evropské unii použitelné od 18. června 2011.⁶⁵

207. Čl. 75 odst. 1 nařízení upřesňuje, že nařízení se použije „pouze na řízení zahájená, soudní smíry schválené nebo uzavřené a veřejné listiny vystavené“ po dni jeho použitelnosti.

208. Avšak oddíly 2 a 3 kapitoly IV (Uznávání, vykonatelnost a výkon rozhodnutí) nařízení se použijí na ta rozhodnutí vydaná v členských státech přede dnem použitelnosti tohoto nařízení, u nichž se vyžaduje uznání a prohlášení vykonatelnosti ode dne účinnosti nařízení, a „na rozhodnutí vydaná po dni použitelnosti tohoto nařízení v řízeních zahájených před tímto dnem“. Tato rozhodnutí musí „pro účely uznání a výkonu“ spadat do působnosti nařízení Brusel I (čl. 75 odst. 2).⁶⁶ Nařízení také stanoví, že nařízení Brusel I se i nadále použije na řízení o uznání a výkonu, která probíhají ke dni použitelnosti tohoto nařízení. Tato přechodná ustanovení o uznání a výkonu rozhodnutí se obdobně

⁶² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁶³ Spojené království se neúčastnilo přijímání nařízení, ale pak dopisem adresovaným Radě a Komisi ze dne 15. ledna 2009 vyjádřilo přání jej přijmout. Komise přijala účast Spojené království na nařízení dne 8. června 2009 (viz Úř. věst. L 149/73, 12.6.2009). Dánsko oznámilo Komisi dopisem ze 14. ledna 2009 své rozhodnutí provést obsah nařízení v omezeném rozsahu (viz Úř. věst. L 149/80, 12.6.2009).

⁶⁴ Tamtéž. Dále ustanovení článku 2 a kapitoly IX nařízení jsou v Dánsku použitelná pouze v rozsahu, v jakém se týkají příslušnosti, uznávání, vykonatelnosti a výkonu rozhodnutí a přístupu ke spravedlnosti.

⁶⁵ Avšak čl. 2 odst. 2, čl. 47 odst. 3 a články 71, 72 a 73, jež se týkají především informací, jež mají členské státy podle nařízení poskytnout, se použijí ode dne 18. září 2010 (článek 76).

⁶⁶ Viz oprava nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (Úř. věst. L 131/26, 18.5.2011) a oprava nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (Úř. věst. L 8/19, 12.1.2013).

použijí na soudní smíry schválené nebo uzavřené a na veřejné listiny vystavené v členských státech.

209. Co se týče rozhodnutí vydaných v jiných členských státech, v nichž je použitelné nařízení Brusel I, příslušné orgány zohlednit datum vstupu nařízení Brusel I v platnost (1. března 2002) v členských státech Evropské unie, jež se nařízení k tomuto datu účastnily (Rakousko, Belgie, Německo, Řecko, Irsko, Finsko, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Španělsko, Švédsko a Spojené království). Pro řadu dalších států je nařízení Brusel I použitelné od 1. května 2004 (Česká republika, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko) a od 1. ledna 2007 (Rumunsko a Bulharsko).

210. Nařízení stanoví, že jeho kapitola VII týkající se spolupráce mezi ústředními orgány se použije na návrhy a žádosti, které ústřední orgán obdrží ode dne použitelnosti tohoto nařízení (čl. 75 odst. 3).

2. Vztah k jiným nástrojům

211. Články 68 (Vztahy k jiným nástrojům Společenství) a 69 (Vztahy ke stávajícím mezinárodním úmluvám a dohodám) nařízení se zabývají vztahem nařízení k dalším stávajícím mezinárodním nástrojům.

212. Čl. 68 odst. 1 stanoví, že s výhradou čl. 75 odst. 2 se nařízením z roku 2009 mění nařízení Brusel I tak, že se nahrazují jeho ustanovení vztahující se na vyživovací povinnosti (popsané bezprostředně výše v oddíle III.C.1).

213. Čl. 68 odst. 2 až 4 stanoví, že: 1) nařízení nahrazuje ve věcech vyživovacích povinností nařízení (ES) č. 805/2004 (*nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky*), s výjimkou evropských exekučních titulů týkajících se vyživovacích povinností a vydaných v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007 (viz také kapitola 8); 2) ve věcech vyživovacích povinností není tímto nařízením, s výhradou kapitoly V o přístupu ke spravedlnosti, dotčeno použití směrnice 2003/8/ES (*směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech*) (viz níže část II této kapitoly, oddíl VII); a 3) tímto nařízením není dotčeno použití *směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů* (viz níže část II této kapitoly, oddíl VI).

214. Čl. 69 odst. 1 stanoví, že tímto nařízením není dotčeno použití dvoustranných nebo mnohostranných úmluv a dohod, jejichž smluvní stranou je jeden nebo více členských států ke dni přijetí tohoto nařízení (aniž jsou dotčeny povinnosti členských států podle článku 307 Smlouvy, pokud jde o přednost již dříve uzavřených smluv členských států ES se třetími zeměmi). Čl. 69 odst. 2 stanoví, že ve vzájemných vztazích členských států má toto nařízení přednost před jinými nástroji, které se týkají oblastí upravených tímto nařízením a jejichž smluvními stranami jsou členské státy.

215. Konečně čl. 69 odst. 3 zavádí výjimku z čl. 69 odst. 2 a stanoví, že toto nařízení nebrání uplatňování Úmluvy ze dne 23. března 1962 mezi Švédskem, Dánskem, Finskem, Islandem a Norskem o vymáhání pohledávek výživného členskými státy, které jsou jejími stranami, neboť uvedená úmluva obsahuje v některých ohledech příznivější podmínky přeshraničního vymáhání výživného. Při použití uvedené úmluvy však musí být dodržena práva odpůrce stanovená tímto nařízením (články 19 a 21).

IV. Jiné okolnosti ovlivňující použitelnost úmluvy a nařízení

216. Existuje řada dalších okolností, které mohou být zvažovány, neboť mohou ovlivnit použití úmluvy nebo nařízení v určité konkrétní situaci. Jedná se o tyto okolnosti:

- mají strany místo pobytu ve smluvních státech nebo v členských státech?
- je navrhovatelem povinný, nebo oprávněný?
- má navrhovatel rozhodnutí o výživném?
- kde bylo toto rozhodnutí vydáno?
- kde má oprávněný místo obvyklého pobytu?

1. Mají strany místo pobytu ve smluvních státech nebo členských státech?

217. Aby se úmluva nebo nařízení mohly použít, navrhovatel (osoba, která podává návrh nebo žádá o pomoc podle úmluvy nebo nařízení) musí mít místo pobytu ve smluvním státě úmluvy nebo v členském státě Evropské unie, v němž je použitelné nařízení.⁶⁷

218. Pokud má navrhovatel místo pobytu ve smluvním státě nebo členském státě, ale odpůrce (osoba, vůči které je návrh podán) nežije ve smluvním či členském státě nebo v případě, že odpůrce je povinný, nemá majetek či příjem ve smluvním nebo členském státě, navrhovatel nebude moci k uznání, výkonu, vydání nebo změně rozhodnutí o výživném použít úmluvu nebo nařízení.

219. Pokud má navrhovatel místo pobytu ve státu, který není smluvním nebo členským státem, ale odpůrce/povinný má místo pobytu nebo majetek ve smluvním nebo členském státě, nezapojí se ústřední orgán, ale navrhovatel může požádat o poskytnutí pomoci přímo příslušný orgán ve státě odpůrce.⁶⁸

220. Zda je určitý stát smluvním státem úmluvy, zjistíte na internetových stránkách Haagské konference na adrese < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

2. Je navrhovatelem povinný, nebo oprávněný?

221. Navrhnout nápravu podle úmluvy nebo nařízení může oprávněný, povinný nebo subjekt veřejné správy. **Oprávněný** je fyzická osoba, která má nebo uplatňuje nárok na výživné. **Povinný** je fyzická osoba, která má vyživovací povinnost nebo vůči níž byl uplatněn nárok na výživné. **Subjekt veřejné správy** je vládní subjekt, který oprávněnému poskytl plnění místo výživného nebo jedná za oprávněného či jeho jménem.

Proč záleží na tom, kdo je navrhovatel?

222. Na tom, kdo je navrhovatel, záleží pro to, že článek 10 úmluvy a článek 56 nařízení stanoví, kdo je oprávněn podat jednotlivé druhy návrhů.

223. **Oprávněný** může podat tyto návrhy:

- návrh na uznání nebo na uznání a výkon / prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí,
- návrh na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v dožádaném státě,
- návrh na vydání rozhodnutí o výživném v případě, že žádné rozhodnutí dosud nebylo vydáno, včetně návrhu na určení rodičovství, je-li zapotřebí,
- návrh na vydání rozhodnutí o výživném v případě, že rozhodnutí bylo vydáno, ale nemůže být uznáno nebo vykonáno,
- návrh na změnu rozhodnutí vydaného v dožádaném státě nebo v jiném státě, než je dožádaný stát.

Oprávněný je fyzická osoba, která má nebo uplatňuje nárok na výživné. Oprávněným může být rodič, manžel nebo manželka, dítě, pěstouni nebo příbuzní či jiné osoby pečující o dítě. V některých zemích se tato osoba může nazývat příjemce výživného, věřitel nebo rodič, jenž má dítě v péči, či pečující osoba.

⁶⁷ Použitelnost nařízení je v Dánsku omezena. Viz bod 203 výše.

⁶⁸ Pamatujte na to, že pravidla a řízení pro věci, jež příslušný orgán přijme přímo, obecně určuje platné vnitrozemské právo. V tomto případě by se tudíž navrhovatel měl obrátit na příslušný orgán a zjistit, co bude potřeba k podání přímého návrhu.

224. **Povinný** může podat pouze tyto návrhy podle úmluvy:

- návrh na uznání rozhodnutí za účelem omezení nebo odložení výkonu dřívějšího rozhodnutí nebo
- návrh na změnu rozhodnutí vydaného v dožádaném státě nebo v jiném než dožádaném státě.

Povinný je fyzická osoba, která má vyživovací povinnost nebo vůči níž byl uplatněn nárok na výživné. Povinným může být rodič, manžel nebo manželka či kdokoliv jiný, kdo je podle práva státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, povinen platit výživné. V některých zemích se tato osoba může nazývat plátce výživného, dlužník nebo rodič, jenž nemá dítě v péči či s ním nebydlí.

225. **Subjekt veřejné správy** může podat pouze tyto návrhy:

- návrh na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v dožádaném státě,
- návrh na uznání nebo na uznání a výkon / prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydaného v jiném státě nebo,
- pouze podle úmluvy, návrh pouze na vydání rozhodnutí tehdy, pokud dříve vydané rozhodnutí nemůže být uznáno z důvodu výhrady podle čl. 20 odst. 2 (nařízení neumožňuje činit výhrady).

Subjekt veřejné správy je orgán státní správy, jenž může za určitých omezených podmínek podat, jakožto oprávněný, návrh ve věcech týkajících se výživného.

226. Například subjekt veřejné správy proto nemůže použít úmluvu nebo nařízení k návrhu na změnu existujícího rozhodnutí a povinný nemůže použít řízení podle úmluvy či nařízení k vydání rozhodnutí o výživném.

227. Kromě toho úmluva a nařízení omezují rozsah právní pomoci, která musí být oprávněnému nebo povinnému poskytnuta v rámci řízení o jednotlivých návrzích. Viz v této kapitole část II oddíl VII, v němž se popisují podmínky pro poskytnutí právní pomoci.

3. Má návrhovač rozhodnutí o výživném?

228. **Rozhodnutí o výživném** je ustanovení v rozhodnutí vydaném soudním nebo správním orgánem, podle něhož musí povinný platit výživné návrhovači, dítěti nebo jiné osobě s nárokem na výživné. Rozhodnutím o výživném může být rozhodnutí vydané soudním orgánem nebo příkaz či rozhodnutí správního orgánu, komise nebo ministerstva za předpokladu, že splňuje podmínky stanovené článkem 19 úmluvy a čl. 2 odst. 1 bodem 1 nařízení. „Dohoda o výživném“, jak ji definuje úmluva (čl. 3 písm. e)), a „veřejná listina“, jak ji definuje nařízení (čl. 2 odst. 1 bod 3), mohou být v určitém státě uznány a vykonány, pokud jsou vykonatelné ve státě původu. Nařízení obsahuje také definici „soudního smíru“ (čl. 2 odst. 1 bod 2).

229. Podle úmluvy dohoda o výživném není rozhodnutím ve smyslu úmluvy a na uznání dohody o výživném se použijí jiná pravidla (viz článek 30 úmluvy).

230. Naproti tomu nařízení stanoví, že soudní smíry a veřejné listiny se v jiných členských státech uznávají a vykonávají (za předpokladu, že jsou vykonatelné v členském státě původu) stejně jako rozhodnutí podle nařízení a že ustanovení nařízení se „v případě potřeby“ použijí na soudní smíry a veřejné listiny (článek 48).

231. Jestliže návrhovač nemá rozhodnutí o výživném, pak musí podat návrh na vydání rozhodnutí. Zda je úmluva použitelná na návrh na vydání rozhodnutí, závisí na tom, jakého druhu výživného se návrh týká, jak jsme si vysvětlili výše v části věnované věcné působnosti úmluvy.

4. Kde bylo rozhodnutí o výživném vydáno?

232. Místo vydání rozhodnutí o výživném je důležitým údajem, podle něhož se určí, zda před tím, než může být rozhodnutí vykonáno, musí být nejprve uznáno nebo prohlášeno vykonatelným (podrobněji se řízením o uznání a výkonu rozhodnutí podle úmluvy

a nařízení věnují kapitoly 7 a 8). Pokud bylo rozhodnutí vydáno v dožádaném státě, není třeba žádat o jeho uznání a návrhatel může požádat rovnou o jeho výkon.

233. Aby bylo možno podat návrh na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí / prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí, musí být rozhodnutí o výživném vydáno ve smluvním státě úmluvy⁶⁹ nebo v členském státě, v němž je použitelné nařízení.

5. Kde má oprávněný místo obvyklého pobytu?

234. Kromě toho, že se u všech návrhů musí zvážit, zda mají návrhatel a odpůrce místo pobytu ve smluvním nebo členském státě, u návrhů na uznání rozhodnutí nebo uznání a výkon / prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí a u návrhů na změnu rozhodnutí podaných povinným je důležité zjistit místo obvyklého pobytu oprávněného. Důležité je to proto, že na změněné rozhodnutí se vztahují zvláštní ustanovení o příslušnosti a o uznání a výkonu a záleží na tom, kdo návrh podal a zda má oprávněný místo obvyklého pobytu ve státě, v němž bylo vydáno původní rozhodnutí.

235. Pojem „místo obvyklého pobytu“ úmluva ani nařízení nedefinují, a proto to, zda má oprávněný v určitém státě místo obvyklého pobytu, bude u každé věci záviset na konkrétních skutečnostech. Obecně se místo obvyklého pobytu určuje přihlédnutím například k tomu, kde má daná osoba místo pobytu, kde obvykle žije, pracuje nebo chodí do školy.⁷⁰

236. Pokud má oprávněný místo obvyklého pobytu ve státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno, podle článku 8 nařízení a článku 18 úmluvy jiný stát není příslušný změnit toto rozhodnutí. Pokud se nepoužijí výjimky uvedené v článku 18 úmluvy nebo v článku 8 nařízení, návrh povinného na uznání změrného rozhodnutí lze v takovém případě zamítnout. Podrobněji se této problematice věnují kapitoly 4 a 11 této příručky.

Část II – Věci, jež mají návrhy a žádosti podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009 společné

237. V této části se budeme zabývat řadou společných otázek týkajících se návrhů, přímých návrhů a žádostí o zvláštní opatření podle úmluvy nebo podle nařízení. Než se příslušné orgány začnou zabývat informacemi o návrzích, přímých návrzích nebo žádostech o zvláštní opatření podle některého z obou nástrojů uvedených v této kapitole, musí nejprve ověřit, který nástroj se na danou věc použije (viz podrobný rozbor působnosti a otázky použití úmluvy a nařízení výše v části I).

238. Vzhledem k tomu, že úmluva a nařízení se používají v mezinárodním kontextu, je důležité, aby se návrhy a komunikace řídily pravidly týkajícími se jazyka komunikace a požadavky na překlad písemností, jež úmluva nebo nařízení stanoví. Stanoví je články 44 a 45 úmluvy a zejména články 59 a 66 nařízení, jakož i články 20, 28, 29 a 40 nařízení.

I. Jazyk podle úmluvy z roku 2007

A. Jazyk návrhu a dokumentů

239. Každý návrh podaný podle úmluvy a doplňující dokumenty (včetně rozhodnutí) musí být v původním jazyce. Pokud příslušný orgán dožádaného státu (soudní nebo správní orgán vyřizující návrh) neoznámí, že nepožaduje překlad, musí být přiložen také překlad návrhu (a souvisejících dokumentů) do úředního jazyka⁷¹ dožádaného státu.

⁶⁹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 240.

⁷⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 63 a 444.

⁷¹ Stát, který má více úředních jazyků, jež se nepoužívají všechny na celém jeho území, musí oznámit, který jazyk se má použít na území, kam bude návrh poslán (čl. 44 odst. 2).

240. Dožádaný stát může rovněž učinit prohlášení podle úmluvy, že návrhy a související dokumenty se mají předkládat v jiném než úředním jazyce dožádaného státu.⁷² Skládá-li se smluvní stát z více územních celků (např. provincií nebo států) a používá se v něm více úředních jazyků nebo má-li více úředních jazyků, jež se mohou používat v různých částech jeho území, může také formou prohlášení sdělit, který jazyk se má v tom kterém územním celku použít.

241. Upozorňujeme, že jednou z důležitých výhod doporučených formulářů návrhů podle úmluvy je, že díky svému uspořádání mohou být vyplněny v kterémkoliv jazyce a budou dobře srozumitelné v jiném jazyce i bez překladu, což snižuje náklady na překlad. (Doporučené formuláře podle úmluvy jsou k dispozici na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

B. Výjimky týkající se překladu

242. V některých případech se může stát, že dožadující stát nemůže nebo pro něj není praktické předkládat dokumenty do jazyka používaného nebo uvedeného dožadujícím státem. Překladačské služby v dožadujícím státě například nemusí nabízet překlad do jazyka dožádaného státu. Týká-li se tato situace návrhu podle kapitoly III (obecně všechny návrhy týkající se výživného na děti nebo návrh na uznání a výkon rozhodnutí o výživném na děti a výživném mezi manželi), může dožádaný stát v konkrétním případě nebo obecně souhlasit, že překlad bude vyhotoven v tomto státě.⁷³

243. Pokud dožádaný stát odmítne poskytnout pomoc s překladem, pak může dožadující stát dokumenty jednoduše přeložit do angličtiny nebo francouzštiny. Dožádaný stát pak může v případě potřeby daný dokument ještě přeložit do svého vlastního jazyka.

244. Pokud například navrhovatel v dožadujícím státě (Norsko) nemá možnost přeložit dokumenty do jazyka dožádaného státu (v případě Mexika do španělštiny) a příslušný orgán v Mexiku nemůže přeložit rozhodnutí z norštiny do španělštiny, navrhovatel místo toho může dokumenty nechat přeložit v Norsku do angličtiny nebo francouzštiny. Anglický nebo francouzský překlad pak může poslat do Mexika.

245. Vyřízením výše uvedených výjimek ze základního pravidla úmluvy pro překlady by se obecně zabýval ústřední orgán dožádaného státu, a soudů nebo jiných příslušných orgánů by se tedy tento krok obvykle netýkal.

II. Jazyk podle nařízení z roku 2009

A. Obecné požadavky nařízení na jazyk návrhů a dokumentů (články 59 a 66)

246. Nařízení (čl. 59 odst. 1) stanoví, že žádosti nebo návrhy vyhotoví dožadující orgán v úředním jazyce dožádaného členského státu, nebo v úředním jazyce nižšího územního celku, kde se nachází dožádaný ústřední orgán, nebo v jiném úředním jazyce Evropské unie, který dožádaný členský stát označí za jazyk, který je pro něj přijatelný, pokud se ústřední orgán tohoto členského státu nerozhodne překlad vyhotovit sám.⁷⁴

247. Čl. 59 odst. 2 nařízení stanoví, že doplňující dokumenty se nepřekládají, pokud nejsou nezbytné pro poskytnutí vyžádané pomoci. Uvedené ustanovení také upřesňuje, že tím nejsou dotčeny konkrétnější požadavky nařízení na překlad nebo přepis (vyložené níže), jež může vyžadovat řízení, stanovené v článku 20 (Dokumenty pro výkon rozhodnutí), v článku 28 (Řízení k návrhu na vydání prohlášení vykonatelnosti) a v článku 40 (Dovolávání se uznaného rozhodnutí).

⁷² [Název státu] [učiní] [neučiní] [prohlášení, že ...].

⁷³ Upozorňujeme, že vyhotoví-li překlad, jak bylo uvedeno výše, dožádaný stát, musí náklady na překlad hradit dožadující stát (pokud se ústřední orgány obou států nedohodnou jinak).

⁷⁴ [Název státu] [uvedl] [neuvedl], že jsou pro něj přijatelné jiné jazyky než [zde uveďte vnitrostátní jazyk nebo jazyky].

248. Článek 66 nařízení stanoví obecné doplňkové pravidlo o požadavcích na překlad, podle něhož může soud, u kterého byl podán návrh, požadovat od stran překlad podpůrných dokumentů, které nejsou v jazyce řízení, pouze pokud „tento překlad považuje za nezbytný pro vydání rozhodnutí nebo s ohledem na právo na obhajobu“.⁷⁵

B. Požadavky nařízení na překlad týkající se některých žádostí a návrhů

249. Nařízení obsahuje několik speciálních ustanovení o přepisu nebo překladu dokumentů v souvislosti s určitými žádostmi a návrhy, a to v souvislosti s dokumenty pro účely výkonu rozhodnutí (článek 20), s návrhy na prohlášení vykonatelnosti (článek 28), s nepředložením výtahu (článek 29) a dovoláváním se uznaného rozhodnutí (článek 40). Podle čl. 20 odst. 1 písm. d), čl. 28 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 má být dotčenému příslušnému orgánu poskytnut „v případě potřeby [...] přepis či překlad obsahu“ příslušného formuláře uvedeného v příloze nařízení do úředního jazyka dožádaného členského státu / soudního řízení (nebo jiného jazyka, který dotčený členský stát označil za přijatelný). Čl. 20 odst. 2 a čl. 28 odst. 2 dále stanoví, že příslušné orgány v dožádaném státě „nemohou“ po navrhovateli požadovat překlad rozhodnutí, ale překlad může být požadován v případě, že návrh nebo žádost jsou napadeny. Čl. 29 odst. 2 umožňuje příslušnému orgánu požádat o překlad příslušných dokumentů, pokud je to zapotřebí. Nařízení rovněž stanoví, že překlad podle článků 20, 28, 29 a 40 musí být vyhotoven „osobou oprávněnou k překladatelské činnosti v některém z členských států“.

III. Legalizace podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

250. Ve shodě s dalšími haagskými úmluvami článek 41 úmluvy stanoví, že v rámci úmluvy se nevyžaduje legalizace či obdobné formální požadavky. Tento článek má svoji přesnou kopii v článku 65 nařízení. Nevyžaduje se tudíž úřední ověření podpisu úředníka, jenž vyhotovil dokumenty, ani apostila, je-li to běžná praxe smluvního státu nebo členského státu Evropské unie.

Legalizace je pojem označující určité formální právní postupy úředního ověřování dokumentů, jako je například připojení apostily nebo notářské ověření.

IV. Plná moc podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

251. Článek 42 úmluvy a článek 52 nařízení stanoví, že požádat navrhovatele o plnou moc lze jen za určitých velmi omezených podmínek. Navrhovatel může být o plnou moc požádán tehdy, pokud jej ústřední nebo jiný orgán zastupují například v soudním řízení nebo pokud je plná moc zapotřebí k určení zástupce, jenž za něj bude jednat v určité věci.⁷⁶ Podle úmluvy se v profilu země uvede, zda dožádaný stát požaduje plnou moc.⁷⁷

V. Podpisy a ověřené kopie dokumentů podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

A. Úmluva

252. Úmluva nestanoví podmínku, že platný je pouze podepsaný návrh. Kromě toho použitelné články (čl. 12 odst. 2 a články 13, 25 a 30) pro návrhy na uznání nebo na uznání a výkon stanoví, že spolu s návrhem na uznání mohou poslány neověřené kopie

⁷⁵ Tento článek se použije, „aniž jsou dotčeny“ články 20, 28 a 40 týkající se požadavků na konkrétní návrhy a žádosti.

⁷⁶ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 617.

⁷⁷ V [název státu] [...].

dokumentů včetně rozhodnutí. Během řízení o uznání a výkonu rozhodnutí může příslušný orgán nebo odpůrce požádat o ověřenou kopii jakéhokoliv dokumentu, potřebuje-li ji k vyřízení nebo vyhovění návrhu. Pokud však o ověřenou kopii nepožádá, stačí neověřené kopie. Státy mohou dokumenty přijímat také elektronicky, neboť úmluva je z hlediska média záměrně formulována neutrálně.

253. Podle úmluvy může smluvní stát také stanovit, že bude u každého návrhu požadovat ověřenou kopii všech dokumentů. V profilu země bude uvedeno, zda daný stát stanovil tento požadavek u všech případů. (Profily země smluvních států jsou k dispozici na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

B. Nařízení

254. Podle nařízení musí formulář návrhu podepsat buď navrhovatel, nebo osoba či orgán pověřený v dožadujícím státě vyplněním formuláře za navrhovatele. Povinné použití formulářů, jež tvoří přílohu nařízení, stanoví příslušné články nařízení (např. články 20, 28, 40, 48 a 57). Pokud k návrhu podle nařízení musí být přiložen výtah z rozhodnutí vyhotovený v dožadujícím státě a jedno vyhotovení rozhodnutí, musí tento výtah (na příslušném formuláři z přílohy nařízení) vystavit a podepsat soud původu a přiložené vyhotovení rozhodnutí musí splňovat „podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti“.

VI. Ochrana osobních údajů a důvěrných informací podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

A. Úmluva (články 38–40)

255. Úmluva obsahuje několik důležitých ustanovení na ochranu osobních a důvěrných informací předávaných na základě úmluvy. (Poznámka: V úmluvě se osobní informace označují jako osobní „údaje“, neboť výraz „údaje“ se používá také v jiných haagských úmluvách.) Stanoví je články 38, 39 a 40. Mezi osobní údaje (mimo jiné) patří údaje jako jméno, datum narození, adresa nebo kontaktní údaje a identifikační čísla jako je například národní identifikační číslo.⁷⁸

256. Úmluva uznává, že vzhledem k citlivosti údajů, jež mezi sebou budou státy o osobách sdílet, je nezbytná ochrana těchto informací, jež zajistí, že strany budou chráněny před možnými neblahými důsledky sdělení údajů.

257. Úmluva stanoví za určitých okolností konkrétní omezení pro sdělování a potvrzování údajů shromážděných nebo předaných podle úmluvy. Orgány nesmí sdělit nebo potvrdit osobní údaje, jestliže by tím mohlo být ohroženo zdraví, bezpečnost nebo svoboda osob (čl. 40 odst. 1). Těmito osobami mohou být dítě, navrhovatel, odpůrce nebo jakákoliv jiná osoba. Úmluva v tomto směru není omezena.

258. Pokud ústřední orgán shledá, že sdělení nebo potvrzení údajů by mohlo představovat riziko, informuje o této skutečnosti druhý dotčený ústřední orgán, jenž k jeho stanovisku přihlédne při vyřizování návrhu podle úmluvy. Dožádaný ústřední orgán není vázán stanoviskem dožadujícího orgánu o existenci rizika. Dožádaný ústřední orgán však musí rozhodnout, zda by sdělením údajů mohlo být ohroženo zdraví, bezpečnost nebo svoboda osob, a podle čl. 40 odst. 2 musí přihlédnout ke stanovisku dožadujícího státu. Postup dožádaného ústředního orgánu v takové situaci bude záviset na tom, co je nezbytné udělat k vyřízení návrhu a splnění povinností státu podle úmluvy (článek 40). Pokud se dožadující ústřední orgán obává předat důvěrné informace o navrhovateli, oprávněném nebo jiné osobě, doporučuje se uvést adresu ústředního

⁷⁸ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 605.

nebo příslušného orgánu v dožadujícím státě jako „zástupnou“ doručovací adresu oprávněného nebo navrhovatele.⁷⁹

259. Závazné a doporučené formuláře zveřejněné Stálým výborem Haagské konference byly také navrženy se zřetelem na ochranu osobních údajů. Ústřední orgán může ve formuláři uvést, že existuje riziko, že sdělením nebo potvrzením údajů by mohlo být ohroženo zdraví, bezpečnost nebo svoboda osob (formuláře obsahují „zaškrtačací okénko“ s touto poznámkou).

260. Pokud zaškrtně tuto možnost, formuláře umožňují uvést citlivé osobní údaje (například kontaktní informace nebo údaje, jež by umožnily zjistit totožnost nebo místo pobytu určité osoby) odděleně v samostatné části formuláře. Návrh obsahující pouze informace, které bude odpůrce potřebovat, aby na něj mohl reagovat, pak může být předán odpůrci nebo příslušnému orgánu, aniž by pro navrhovatele, oprávněného nebo jinou osobu znamenal riziko.

261. Kromě toho všechny orgány, včetně příslušných nebo soudních orgánů v dožádaném státě, jež zpracovávají informace v řízeních podle úmluvy, musejí dodržovat vnitrostátní právní předpisy o důvěrnosti informací (článek 39). Informace tudíž musí být vždy předávány v souladu s veškerými požadavky platného vnitrostátního práva, například se souhlasem dotčené osoby, nebo s veškerými omezeními týkajícími se jejich sdělování.⁸⁰

B. Nařízení (články 61–63 a čl. 57 odst. 3)

262. V čl. 68 odst. 4 nařízení se uvádí, že použitím tohoto nařízení „není dotčeno použití“ *směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů*. Ustanovení 34. a 35. bodu odůvodnění nařízení se také vyjadřují k obecné ochraně údajů podle nařízení, přičemž první z nich potvrzuje, že je třeba dodržovat směrnici 95/45/ES, jak byla provedena ve vnitrostátním právu členských států.

263. Ustanovení nařízení, jež se týkají problematiky osobních údajů a ochrany údajů, obsažená v článcích 61 a 63, upřesňují omezení a postupy sdílení a předávání osobních údajů oprávněných a povinných uvnitř členských států (tj. mezi ústředními orgány a orgány veřejné moci, úřady, jinými právníckými osobami, jež mohou mít v držení osobní údaje, příslušnými soudy a jinými orgány odpovědnými za doručování písemností nebo výkon rozhodnutí) a mezi dožadujícími a dožádanými ústředními orgány podle nařízení.

264. Článek 61 upravuje přístup ústředních orgánů k informacím a to, jak mohou náležitě přistupovat k informacím o adrese povinného nebo oprávněného, příjmům povinného, údajů o zaměstnavateli povinného nebo o bankovním účtu či účtech povinného a majetku povinného a předávat je. Uvádí, že požadované informace musí být „přiměřené, podstatné a nepřesahující míru“ a že informace požadované ústředním orgánem se mohou lišit podle druhu návrhu (čl. 61 odst. 2). Pro vydání nebo změnu rozhodnutí může ústřední orgán žádat pouze o adresu povinného nebo oprávněného. Pro uznání, prohlášení vykonatelnosti nebo výkon rozhodnutí může ústřední orgán žádat o informace o majetku povinného, pouze pokud se ukáže, že obdržené informace o příjmech, zaměstnavateli nebo bankovním účtu či účtech povinného nepostačují.

265. Článek 62 nařízení stanoví, že ústřední orgány předají informace uvedené v článku 61 odpovídajícím příslušným vnitrostátním orgánům a že orgán nebo soud, jenž obdrží tyto informace, je může použít „pouze k usnadnění vymáhání pohledávek výživného“. Čl. 62 odst. 3 stanoví obecná omezení lhůty, po níž může daný orgán tyto informace uchovávat, totiž „po dobu nezbytnou pro účely, k jakým byly předány“. Orgán, který

⁷⁹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 612. Stát, jenž se rozhodne použít „zástupnou“ doručovací adresu, však musí počítat s tím, že dožádaný stát na základě požadavků vnitrostátního práva, např. na doručování písemností, může požadovat osobní adresu oprávněného.

⁸⁰ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

zpracovává informace, musí zajistit důvěrnost těchto informací v souladu s vnitrostátním právem (čl. 62 odst. 4).⁸¹

266. Subjekt údajů musí být informován (článek 63) v souladu s vnitrostátním právem.⁸² Č. 63 odst. 2 nařízení stanoví výjimku, podle níž může být informování subjektu údajů odloženo o 90 dní ode dne, kdy dožádaný ústřední orgán obdržel informace, pokud by informování mohlo ohrozit účinné vymáhání pohledávky výživného.

267. Konečně čl. 57 odst. 3 nařízení stanoví možnost nahradit v případě domácího násilí osobní adresu navrhovatele jinou adresou, ale pouze „pokud pro daná řízení vnitrostátní právo dožádaného členského státu nevyžaduje, aby navrhovatel uvedl svou osobní adresu“.⁸³

VII. Účinný přístup k řízením a právní pomoci podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

A. Přehled

1. Účinný přístup k řízením / přístup ke spravedlnosti podle úmluvy a nařízení

268. Jedna z nejdůležitějších zásad, jež je základem úmluvy i nařízení, je, že navrhovatelé musí mít účinný přístup k řízením potřebným k vyřízení jejich návrhů v dožádaném státě. Účinný přístup k řízením znamená, že navrhovatel, je-li třeba s pomocí orgánů v dožádaném státě, může svoji věc účinně předložit příslušným orgánům v dožádaném státě.⁸⁴ Je třeba si povšimnout, že nařízení používá oproti úmluvě mírně odlišné označení pro pojem „účinný přístup k řízením“, totiž pojem „účinný přístup ke spravedlnosti“, označuje však v zásadě stejné zásady obsažené v obou nástrojích (oba pojmy v tomto oddíle používáme synonymně).

269. Články 14, 15, 16, 17 a 43 úmluvy a články 43, 44, 45, 46, 47 a 67 nařízení upravují povinnost dožádaného státu poskytnout účinný přístup k řízením včetně poskytnutí bezplatné právní pomoci za určitých okolností a možnosti za určitých okolností požadovat náhradu nákladů od neúspěšné strany (článek 43 úmluvy a články 43 a 67 nařízení). Tato část příručky tato ustanovení shrnuje.

270. Obecná povinnost poskytnout navrhovateli účinný přístup k řízením, včetně vykonávacího řízení a opravného řízení, je zakotvena v čl. 14 odst. 1 úmluvy a čl. 44 odst. 1 nařízení. Podle úmluvy jsou navrhovateli oprávnění, povinní a subjekty veřejné správy (pokud jednájí za oprávněného pro účely návrhů na uznání a výkon a na výkon rozhodnutí), kteří podávají návrh prostřednictvím ústředního orgánu. Podle nařízení musí mít všechny „strany sporu, na který se vztahuje toto nařízení“ účinný přístup ke spravedlnosti. Nařízení na rozdíl od úmluvy ještě upřesňuje, že účinný přístup ke spravedlnosti musí být poskytnut „každému navrhovateli, který má místo pobytu“ v dožadujícím státě.

271. Na přímé návrhy příslušným orgánům se vztahuje hlavně čl. 17 písm. b) úmluvy a článek 47 nařízení. Státy mohou za účelem poskytnutí bezplatné právní pomoci provést přezkum majetkových poměrů navrhovatele a důvodnosti jeho nároku a za určitých podmínek, zejména pokud navrhovatel ve státě původu využil bezplatnou právní pomoc nebo bezplatné řízení, jsou povinny poskytnout právní pomoc v každém řízení o uznání, vykonatelnosti nebo výkonu. Čl. 14 odst. 5 úmluvy a čl. 44 odst. 5 nařízení se použijí také na přímé návrhy.

⁸¹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁸² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁸³ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁸⁴ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 357.

2. Právní pomoc

272. Pokud to okolnosti vyžadují, účinný přístup, jenž musí být poskytnut, zahrnuje „právní pomoc“. Majetkové poměry navrhovatele nebo jeho schopnost platit nemohou být pro tento přístup překážkou. Proto článek 15 úmluvy a článek 46 nařízení stanoví, že **bezplatná právní pomoc se ve většině situací poskytne oprávněným z výživného na děti (v případě nároku na výživné osob mladších 21 let), kteří podávají návrh prostřednictvím ústředních orgánů.**⁸⁵

273. Na povinnost poskytnout bezplatnou právní pomoc se vztahuje omezení, že dožádaný stát nemusí tuto pomoc poskytnout, pokud jsou řízení tohoto státu natolik jednoduchá, že umožňují navrhovateli účinně uplatňovat jeho zájem bez právní pomoci, a ústřední orgán poskytuje nezbytné služby bezplatně.

Podle článku 3 úmluvy se **právní pomocí** rozumí „pomoc nezbytná k tomu, aby se navrhovatelé mohli seznámit se svými právy a uplatňovat je a aby bylo zaručeno, že jejich návrhy budou v dožádaném státě zcela a účinně vyřizovány. Prostředky pro poskytování této pomoci mohou podle potřeby zahrnovat právní poradenství, právní pomoc při podání návrhu u příslušného orgánu, právní zastoupení a osvobození od nákladů řízení.“

Podle článku 45 nařízení se **právní pomocí** rozumí „pomoc nezbytná k tomu, aby se strany mohly seznámit se svými právy a uplatňovat je a aby bylo zaručeno, že jejich návrhy, předložené prostřednictvím ústředních orgánů nebo přímo příslušným orgánům, budou zcela a účinně vyřizovány. Tato pomoc podle potřeby zahrnuje:

- a) poradenství před zahájením soudního řízení s cílem mimosoudního vyrovnání;
- b) právní pomoc při podání návrhu u orgánu nebo soudu a zastupování před soudem;
- c) osvobození od nákladů řízení nebo náhrada těchto nákladů a odměn osobám pověřeným k provádění úkonů v řízení;
- d) náklady protistrany v členských státech, ve kterých neúspěšná strana hradí náklady protistraně, prohraje-li příjemce právní pomoci spor, pokud by tyto náklady příjemce právní pomoci byly hrazeny, kdyby měl místo obvyklého pobytu v členském státě, ve kterém se nachází soud, u něhož se řízení konalo;
- e) tlumočení;
- f) překlad písemností vyžadovaných soudem nebo příslušným orgánem a předložených příjemcem právní pomoci, které jsou pro rozhodnutí dané věci nezbytné;
- g) cestovní náklady, které má nést příjemce právní pomoci, jestliže právo nebo soud dotyčného členského státu vyžaduje fyzickou přítomnost osob dotčených řízením při jednání a tento soud rozhodne, že tyto osoby nelze uspokojivě vyslechnout jinak.“

274. To je důležité, jelikož mnoho států vytvořilo účelná a účinná řízení pro uznání, pro uznání a výkon, pro vydání a pro změnu rozhodnutí o výživném, jež mohou v daném státě využít všichni navrhovatelé bez potřeby **právní pomoci**, a tato řízení budou stejnou měrou dostupná navrhovatelům podle úmluvy nebo nařízení. V závislosti na státu to může znamenat, že se použijí zjednodušené formuláře, správní řízení a ústřední nebo příslušný orgán poskytne všem navrhovatelům informace a poradenství. Pokud tato zjednodušená řízení navrhovateli umožňují účinně uplatňovat jeho zájem a jsou dožádaným státem poskytována bezplatně, dožádaný stát není povinen poskytnout navrhovateli bezplatnou právní pomoc.⁸⁶

275. Pro případ, že nejsou dostupná zjednodušená řízení a navrhovatel potřebuje právní pomoc, úmluva a nařízení obsahují několik ustanovení, jež definují, kdy musí být navrhovatelům poskytnuta bezplatná právní pomoc. Poskytnutá bezplatná právní pomoc nesmí být menší než v rovnocenných vnitrostátních případech (čl. 14 odst. 4 úmluvy a čl. 44 odst. 4 nařízení).

276. V textových rámečcích výše je uvedeno, jak vymezuje právní pomoc úmluva a jak nařízení. Obě vymezení jsou podobná, ale v některých důležitých ohledech se liší. Vymezení právní pomoci v nařízení zahrnuje ustanovení o hrazení výdajů za tlumočení a za překlad, nezbytných cestovních nákladů spojených s řízením a nákladů, které neúspěšná strana, jež je příjemcem právní pomoci, hradí protistraně.

⁸⁵ Viz také 36. bod odůvodnění nařízení.

⁸⁶ V [název státu] [...].

277. Co se týče situací, kdy navrhovatel žádá o právní pomoc, obecně se nejprve vychází z toho, že podle úmluvy a nařízení musí všechny smluvní státy nebo členské státy tuto pomoc bezplatně poskytnout oprávněnému téměř ve všech situacích týkajících se **výživného na děti**. Pro státy, které učinily prohlášení podle úmluvy (nařízení žádná prohlášení v tomto smyslu neumožňuje), existují určité výjimky.⁸⁷

POZNÁMKA: Pokud rozhodnutí, jež má být uznáno a vykonáno, zahrnuje výživné mezi manželi a výživné na děti, platí stejný nárok na poskytnutí bezplatné právní pomoci.

278. V případě návrhů ve věcech, které se **netýkají výživného na děti**, je nárok navrhovatele na bezplatnou právní pomoc podle úmluvy nebo nařízení omezenější, což platí také pro nárok povinného na bezplatnou právní pomoc u návrhů na uznání a změnu rozhodnutí. U tohoto druhu návrhů může dožádaný stát podmínit poskytnutí právní pomoci provedením přezkumu majetkových poměrů navrhovatele nebo důvodnosti jeho nároku.

Přezkum majetkových poměrů se týká příjmů a majetku navrhovatele nebo dalších finančních poměrů, jež budou mít vliv na schopnost navrhovatele platit za právní pomoc.

Přezkum důvodnosti zkoumá důvodnost návrhu nebo pravděpodobnost toho, zda uspěje, a zvažuje například právní základ návrhu nebo otázku, zda je pravděpodobné, že skutečnosti v dané věci přinesou úspěšný výsledek.

279. Co je však důležité, ve všech věcech týkajících se uznání a výkonu nesmí být právní pomoc poskytovaná státem navrhovateli (oprávněnému, povinnému nebo subjektu veřejné správy⁸⁸) menší než u srovnatelných vnitrostátních případů (čl. 17 písm. b) úmluvy a čl. 47 odst. 2 nařízení). Tím je zajištěno, že všem navrhovatelům bez ohledu na jejich místo pobytu bude poskytnuta stejná úroveň pomoci. Navíc i když bezplatná právní pomoc nemusí být pro navrhovatele dostupná, dožádaný stát nemůže požadovat složení kauce či vkladu jako záruky uhrazení jakýchkoliv právních nákladů (čl. 14 odst. 5 a čl. 37 odst. 2 úmluvy a čl. 44 odst. 5 nařízení). Zda bude pro navrhovatele dostupná bezplatná právní pomoc, tudíž závisí na těchto okolnostech:

- jsou v dožádaném státě pro navrhovatele bezplatně dostupná zjednodušená řízení?
- jakého druhu výživného se návrh týká (výživné na děti, výživné mezi manželi, nebo jiný druh výživného vyplývajícího z rodinných vztahů)?
- je navrhovatelem oprávněný, nebo povinný?
- jaký druh návrhu navrhovatel podává (na uznání, na výkon, na vydání, na změnu rozhodnutí, žádost o zvláštní opatření nebo přímý návrh)?
- používá se u daného druhu návrhu v dožádaném státě přezkum majetkových poměrů nebo důvodnosti nároku (přezkum týkající se poměrů dítěte nebo poměrů navrhovatele)?

280. Následující oddíly a schémata podrobně vysvětlují nárok na bezplatnou právní pomoc v různých situacích.

B. Nárok na bezplatnou právní pomoc

281. Tento oddíl se zabývá nárokem na bezplatnou právní pomoc podle úmluvy nebo nařízení ve všech státech vyjma smluvních států, které prohlásily, že budou používat přezkum majetkových poměrů dítěte⁸⁹ (nařízení neumožňuje takové prohlášení učinit).

282. Poznámka: Schémata v tomto oddíle se týkají především ustanovení a věcí podle úmluvy a zohledňují dopad možných výhrad nebo prohlášení smluvních států k úmluvě.

⁸⁷ Podle úmluvy může stát učinit prohlášení, že v určitých případech provede přezkum majetkových poměrů dítěte (čl. 16 odst. 1). Evropská unie takové prohlášení neučiní, a proto se v členských státech Evropské unie v této souvislosti neprovede přezkum majetkových poměrů dítěte podle úmluvy (viz výše poznámka 59, *rozhodnutí Rady 2011/432/EU*).

⁸⁸ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 383.

⁸⁹ Podle úmluvy může stát prohlásit, že v určitých případech provede přezkum majetkových poměrů dítěte (čl. 16 odst. 1). Evropská unie takové prohlášení neučiní, a proto se v členských státech Evropské unie v této souvislosti neprovede přezkum majetkových poměrů dítěte podle úmluvy (viz výše poznámka 59, *rozhodnutí Rady 2011/432/EU*).

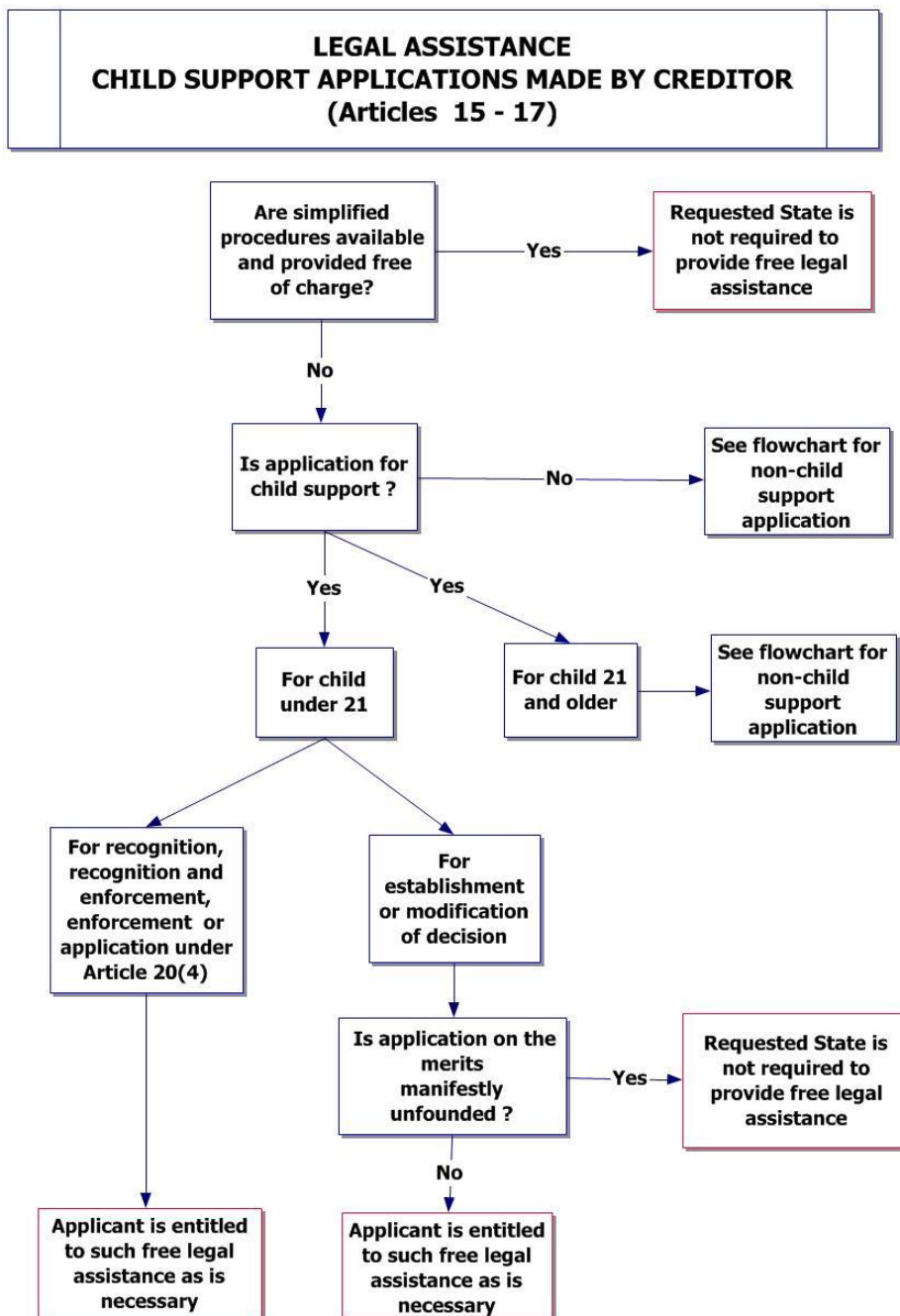
1. Návrhy podané oprávněným

a) Návrhy týkající se výživného na děti do 21 let (nebo do 18 let, pokud stát učinil výhradu podle úmluvy)

283. Jak je patrné na níže uvedeném schématu, prostřednictvím ústředního orgánu týká uznání, uznání a výkonu nebo výkonu rozhodnutí o výživném na děti, musí být navrhovateli podle úmluvy nebo nařízení poskytnuta bezplatná právní pomoc. Neexistují žádné výjimky z této povinnosti. Pokud se návrh týká výživného na děti, ale je návrhem na vydání rozhodnutí nebo změnu rozhodnutí, stát může odmítnout poskytnout navrhovateli bezplatnou právní pomoc, domnívá-li se, že daný návrh nebo opravný prostředek je zjevně bezdůvodný.⁹⁰

jestliže se návrh podaný

POZNÁMKA: Pokud rozhodnutí, jež má být uznáno a vykonáno, zahrnuje rovněž výživné mezi manželi, platí stejný nárok na poskytnutí bezplatné právní pomoci.

⁹⁰ Pokud jde o náhradu nákladů, viz také čl. 43 odst. 2 úmluvy a článek 67 nařízení.

**Schéma 3: Právní pomoc podle úmluvy: návrhy týkající se výživného na děti
podané oprávněným**

b) Návrhy týkající se jiného výživného než výživného na děti do 21 let (nebo do 18 let, pokud stát učinil výhradu podle úmluvy)

284. Pokud se návrh týká dítěte ve věku 21 a více let, výživného mezi manželi nebo jiného druhu výživného (a dotčený stát podle úmluvy rozšířil působnost úmluvy na tento druh věcí), bezplatná právní pomoc nemusí být vždy poskytnuta. Členský stát Evropské unie nebo smluvní stát úmluvy mohou odmítnout poskytnout tuto pomoc, pokud není pravděpodobné, že návrh uspěje (přezkum důvodnosti návrhu), a mohou také poskytnutí těchto služeb podmínit přezkumem majetkových poměrů.⁹¹

285. Pokud však u jakékoliv věci týkající se uznání, uznání a výkonu nebo výkonu existujícího rozhodnutí o druhích výživného vyjmenovaných v předchozím bodě byla navrhovateli poskytnuta bezplatná právní pomoc ve státě původu v řízení za účelem vydání rozhodnutí, pak má dotčený navrhovatel také nárok na stejnou úroveň pomoci v dožádaném státě, je-li v něm tato pomoc dostupná. Viz níže schéma 4: Právní pomoc podle úmluvy: návrhy podané oprávněným – jiné výživné než výživné na děti.⁹²

⁹¹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁹² Tamtéž.

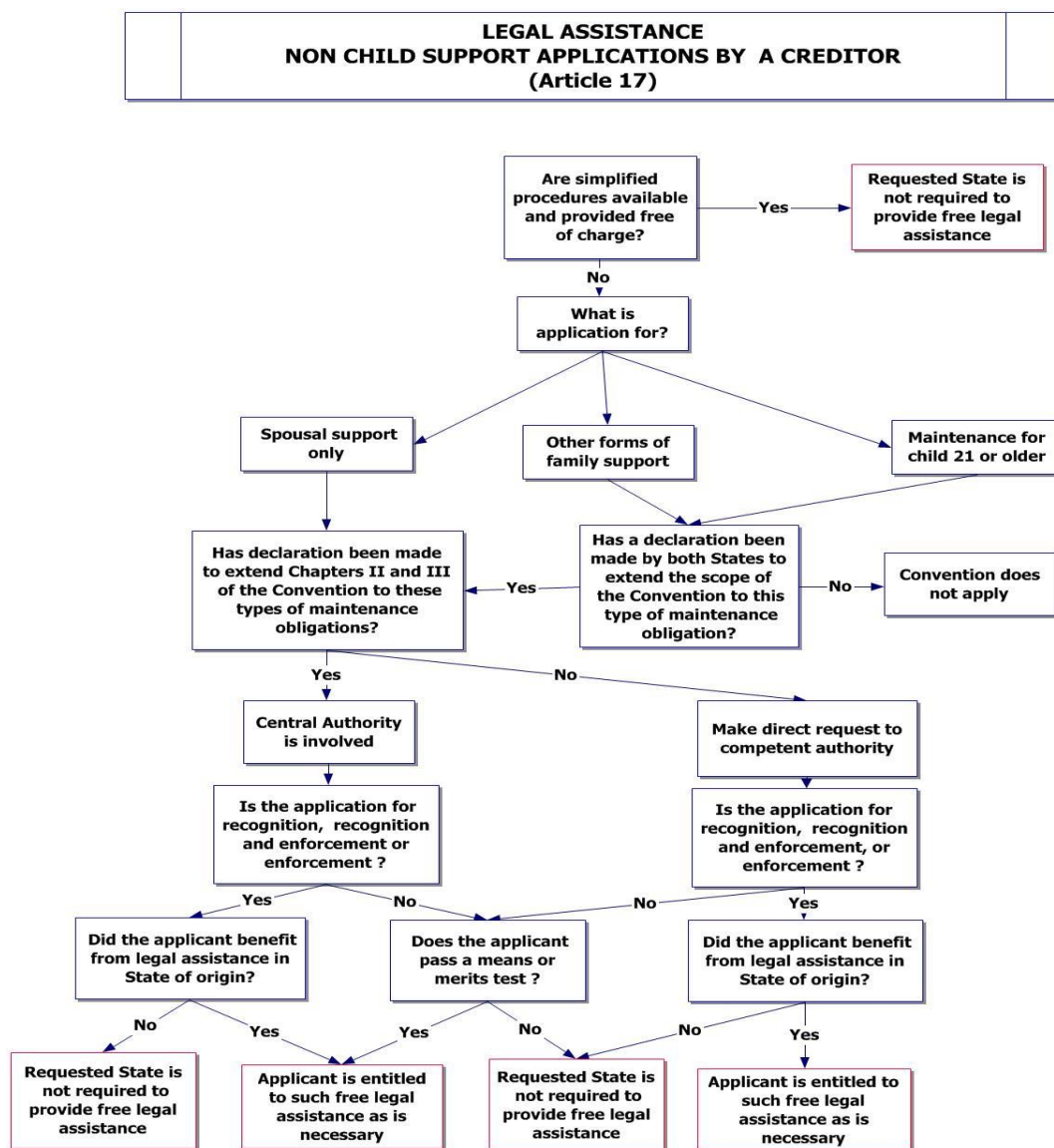

Schéma 4: Právní pomoc podle úmluvy: návrhy podané oprávněným netýkající se výživného na děti

c) Návrhy podané subjektem veřejné správy

286. Pokud je podle definice v článku 36 úmluvy nebo článku 46 nařízení návrhovátelem subjekt veřejné správy, pak je pro účely návrhů na uznání, na uznání a výkon nebo na výkon rozhodnutí považován za oprávněného. Subjekty veřejné správy tudíž u těchto návrhů týkajících se výživného na děti do 21 let (nebo do 18 let, pokud stát učinil výhradu podle úmluvy) mají nárok na bezplatnou právní pomoc.⁹³

2. Návrhy podané povinným

287. U návrhů podaných povinným může dožádaný stát rozhodnout o poskytnutí bezplatné právní pomoci na základě přezkumu důvodnosti návrhu a přezkumu majetkových poměrů (článek 17 úmluvy a článek 47 nařízení). Na příkladu úmluvy to ukazuje schéma 5.

⁹³ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 383.

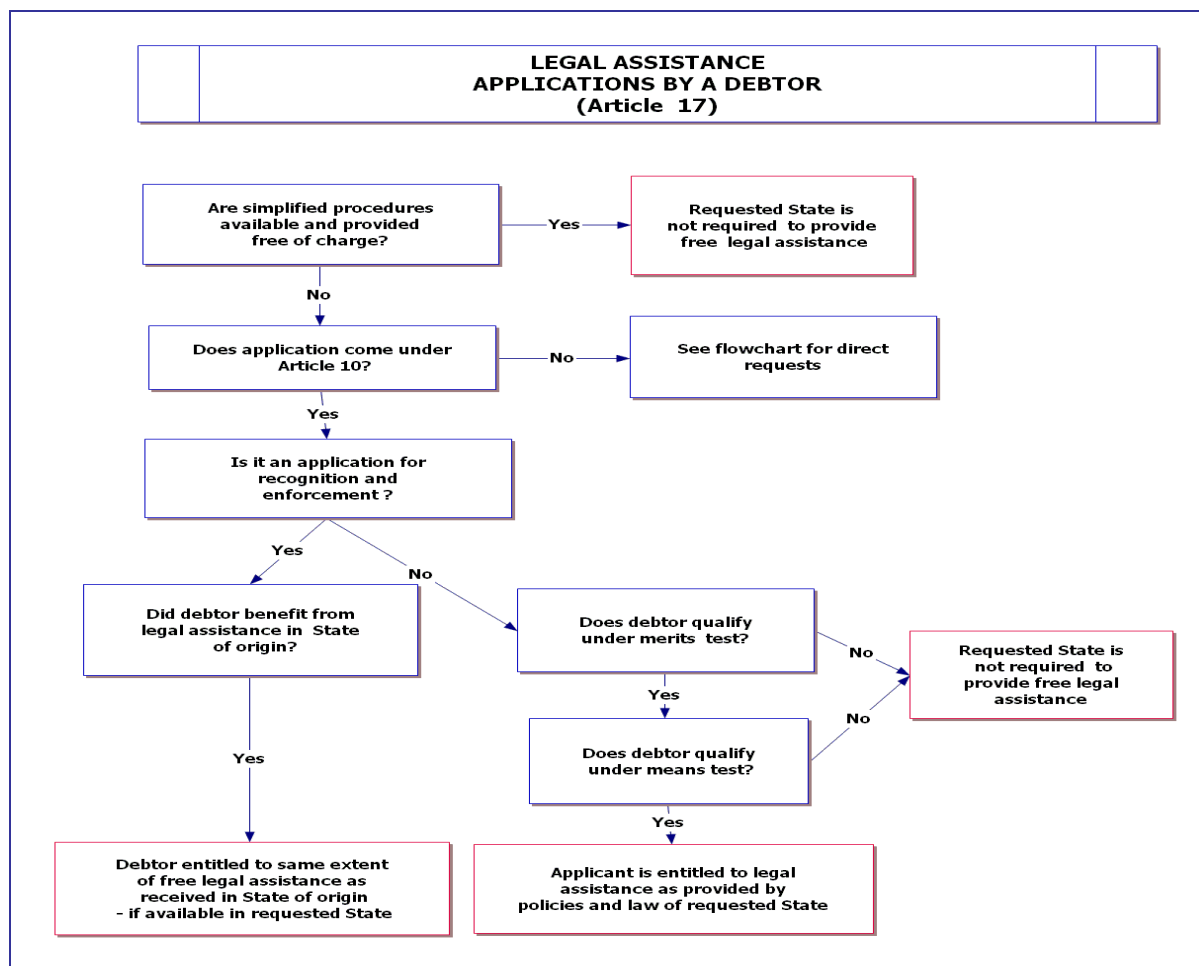

Schéma 5: Právní pomoc podle úmluvy: návrhy podané povinným

3. Test rodičovství neboli genetický test

288. Ustanovení čl. 6 odst. 2 písm. h) úmluvy a čl. 51 odst. 2 písm. h) nařízení ukládají ústřednímu orgánu, aby poskytl pomoc při určení rodičovství, je-li to nezbytné pro vymáhání výživného (viz výše bod 154 a kapitola 1, oddíly I.B a III.B). Náklady na genetický test za účelem určení rodičovství mohou být značné. Aby se pro navrhovatele náklady na testy nestaly překážkou na cestě k získání rozhodnutí o výživném na děti,⁹⁴ dožádaný stát nemůže po navrhovateli žádat jejich úhradu, pokud je takový test zapotřebí u návrhu podle čl. 10 odst. 1 písm. c) úmluvy nebo čl. 56 odst. 1 písm. c) nařízení, a tyto náklady spadají pod obecné ustanovení o poskytnutí bezplatné právní pomoci.⁹⁵

289. Fungování v praxi bude záviset na vnitrostátních postupech týkajících se genetických testů v dotčených smluvních státech. V některých státech musí osoba požadující provedení testů uhradit předem v plné výši náklady těchto testů včetně nákladů matky a dítěte či dětí. V jiných státech musí povinný předem uhradit jen svůj díl nákladů na testy. V tom případě dožádaný stát uhradí náklady na testy matky a dítěte či dětí – tedy náklady, které by jinak hradil navrhovatel. Pokud však testy ukáží, že povinný je rodičem dítěte, mohou být od něj tyto náklady vymáhány. Každý stát určí ve vnitrostátním právu nebo stanovením postupu, v jakém rozsahu bude muset povinný hradit náklady na testy a v jaké fázi řízení, pokud bude povinen je hradit.⁹⁶

⁹⁴ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 390.

⁹⁵ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 392.

⁹⁶ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

290. V případě návrhu týkajícího se výživného na dítě do 21 let obecně platí, že pokud návrh není zjevně bezdůvodný, oprávněný nebude muset zaplatit předem náklady testu rodičovství.⁹⁷

291. Ve státech, které prohlásily, že použijí přezkum majetkových poměrů dítěte, což se týká pouze úmluvy, budou náklady na test rodičovství součástí dostupné právní pomoci, s výjimkou případů, kdy přezkum majetkových poměrů dítěte vyvrátí nárok na pomoc.⁹⁸

C. Účinný přístup k řízením a právní pomoci v [název státu]

[doplňte informace týkající se vašeho státu]

VIII. Předběžná a zajišťovací opatření podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

A. Pomoc ústředních orgánů s předběžnými opatřeními podle úmluvy a nařízení

292. Úmluva i nařízení obsahují ustanovení, které ústředním orgánům ukládají povinnost poskytnout v určitých situacích a za určitých podmínek pomoc se zahájením řízení za účelem přijetí „předběžných opatření“ v dožádaném státě.

293. Ustanovení čl. 6 odst. 2 písm. i) úmluvy a čl. 51 odst. 2 písm. i) nařízení uvádějí, že zvláštní činnosti ústředních orgánů podle obou nástrojů je v souvislosti s návrhem podle článku 10 úmluvy nebo článku 56 nařízení „přijmout všechna vhodná opatření“ pro:

„zahájení nebo usnadnění zahájení řízení za účelem přijetí nezbytných předběžných opatření, jež jsou omezena na příslušné území a jejichž účelem je zajistit účinek podaných návrhů ve věcech výživného“.⁹⁹

294. Podle článku 7 úmluvy a článku 53 nařízení ústřední orgán také může podat jinému ústřednímu orgánu odůvodněnou žádost, aby vykonal činnost podle čl. 6 odst. 2 písm. i) úmluvy a čl. 52 odst. 2 písm. i) nařízení, pokud nebyl podán návrh podle článku 10 úmluvy nebo článku 56 nařízení (viz také kapitola 1, oddíl III.B této příručky). Článek 7 úmluvy a článek 53 nařízení stanoví, že „[d]ožádaný ústřední orgán tato vhodná opatření přijme, pokud se domnívá, že jsou nezbytná pro pomoc případnému navrhovateli při podávání návrhu [podle článku 10 úmluvy nebo podle článku 56 nařízení] nebo při rozhodování, zda má být takový návrh podán“.

295. Slovy „všechna vhodná opatření“ se v souvislosti s činností ústředního orgánu týkající se předběžných opatření rozumí „všechna opatření, jež by mohl ústřední orgán v rámci svých pravomocí a v závislosti na svých zdrojích přijmout, aby dosáhl požadovaného výsledku, pokud tato opatření povoluje vnitrostátní právo [dožádaného] státu“.¹⁰⁰

296. Příslušné orgány ve státech, v nichž je v platnosti úmluva a je použitelné nařízení, by tudíž měly vzít na vědomí, že je mohou jejich ústřední orgány požádat, aby zahájily řízení za účelem přijetí předběžných opatření ve výše uvedených případech nebo aby s nimi na přijetí těchto opatření spolupracovaly.

⁹⁷ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 390.

⁹⁸ Evropská unie takové prohlášení neučiní, a proto se v členských státech Evropské unie v této souvislosti neprovede přezkum majetkových poměrů dítěte podle úmluvy (viz výše poznámka 59, *rozhodnutí Rady 2011/432/EU*).

⁹⁹ Podrobnější rozbor toho, co se v této souvislosti rozumí „předběžnými opatřeními“, podává vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 176 a násl.

¹⁰⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 121.

B. Ustanovení o předběžných a zajišťovacích opatřeních, která obsahuje pouze nařízení

297. Nařízení obsahuje několik dalších pravidel o předběžných a zajišťovacích opatřeních při uplatňování nařízení.

1. Předběžná opatření přijatá ve státě původu

298. Článek 39 nařízení stanoví, že soud, který vydá rozhodnutí, může prohlásit rozhodnutí za předběžně vykonatelné bez ohledu na případný opravný prostředek i v případě, že vnitrostátní právo nestanoví vykonatelnost rozhodnutí ze zákona.

299. Pokud existuje rozhodnutí nebo část rozhodnutí o předběžných opatřeních vykonatelné v jiném členském státě, takové rozhodnutí bude vykonatelné podle čl. 17 odst. 2 nařízení (oddíl 1, řízení o rozhodnutích vydaných v členském státě, který je vázán Haagským protokolem z roku 2007), nebo podle článku 26 nařízení (oddíl 2, řízení o rozhodnutích vydaných v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007) (podrobněji o uznávání, vykonatelnosti a výkonu rozhodnutí podle kapitoly IV nařízení viz kapitola 8). Čl. 17 odst. 2 a článek 26 nařízení stanoví, že aby bylo rozhodnutí vykonatelné nebo prohlášeno za vykonatelné v jiném členském státě, stačí, aby bylo vykonatelné ve státě, kde bylo vydáno, přičemž není nutné, aby se jednalo o rozhodnutí konečné.

2. Předběžná nebo zajišťovací opatření přijatá v jiných státech, než je stát původu

300. Článek 14 nařízení stanoví příslušnost soudů podle nařízení, pokud jde o předběžná a zajišťovací opatření:

„Předběžná nebo zajišťovací opatření, která jsou upravena právem jednoho členského státu, je možné u soudů tohoto státu navrhnout i tehdy, kdy je pro rozhodnutí ve věci samé příslušný na základě tohoto nařízení soud jiného členského státu.“

301. Při výkonu příslušnosti pro předběžná opatření by příslušné orgány měly brát v potaz, že bude třeba určit také rozhodné právo pro tato opatření.¹⁰¹

3. Předběžná opatření před uznáním, uznáním a prohlášením vykonatelnosti / výkonem rozhodnutí v jiném členském státě podle oddílů 1 a 2 kapitoly IV¹⁰²

302. Článek 18 v oddíle 1 kapitoly IV o uznání, výkonu a vykonatelnosti rozhodnutí podle nařízení, jenž se použije na rozhodnutí vydaná v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007, upřesňuje:

„Vykonatelné rozhodnutí ze zákona umožňuje použít zajišťovací opatření stanovená právem členského státu výkonu.“

303. Dále článek 36¹⁰³ oddílu 2 kapitoly IV nařízení (pro rozhodnutí vydaná v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007) upřesňuje, že návrhovač není omezen v podávání návrhů na přijetí předběžných nebo zajišťovacích opatření dostupných v souladu s vnitrostátním právem členského státu výkonu, aniž by bylo nezbytné prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí jiným členským státem. Čl. 36 odst. 2

¹⁰¹ Co se týče členských států vázaných Haagským protokolem z roku 2007 (viz kapitola 5), není jasné, zda by předběžná opatření byla zahrnuta do oblasti působnosti rozhodného práva podle protokolu (viz článek 11 protokolu o oblasti působnosti rozhodného práva).

¹⁰² Podrobněji o uznání, vykonatelnosti a výkonu rozhodnutí podle kapitoly IV nařízení pojednáváme v kapitole 8.

¹⁰³ Článek 36 nařízení je analogický článku 47 nařízení Brusel I.

také stanoví, že prohlášení vykonatelnosti s sebou ze zákona nese možnost učinit zajišťovací opatření. Čl. 36 odst. 3 stanoví, že až do uplynutí lhůty k podání opravného prostředku stanovené v čl. 32 odst. 5 nařízení nesmějí být učiněna jiná opatření než opatření k zajištění majetku strany, vůči níž je výkon navrhován (podrobněji se předběžnými a zajišťovacími opatřeními v souvislosti s vykonávacím řízením podle nařízení zabýváme v kapitole 8).

IX. Jiné úmluvy a nařízení týkající se doručování písemností a dokazování v cizině

A. Přehled

304. Některé státy jsou smluvními stranami Haagské úmluvy z roku 1965 o doručování písemností¹⁰⁴ a/nebo Haagské úmluvy z roku 1970 o provádění důkazů¹⁰⁵, jež mohou být relevantní ve věcech zahrnujících mezinárodní návrhy týkající se výživného.¹⁰⁶ V situaci, kdy by se mohla použít některá z těchto úmluv, je důležité v zájmu náležitého splnění požadavků těchto úmluv využít právní poradenství.

305. V Evropské unii je *nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech* použitelné ve všech členských státech Evropské unie kromě Dánska a *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“)* je použitelné ve všech členských státech. Mezi Dánskem a ostatními členskými státy Evropské unie se namísto nařízení (ES) č. 1206/2001 použije Haagská úmluva z roku 1970 o provádění důkazů. Vystane-li situace, v níž by se mohlo použít některé z těchto nařízení, je důležité v zájmu náležitého splnění požadavků těchto nařízení využít právní poradenství.

306. Zda je některý neevropský stát smluvní stranou haagských úmluv o doručování a o provádění důkazů, mohou příslušné orgány zjistit v tabulkách Status table (Přehled stavu) k oběma úmluvám, jež jsou dostupné na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Conventions“ (Úmluvy) a v ní úmluva č. 14 a úmluva č. 20.

307. Haagská úmluva o doručování a Haagská úmluva o provádění důkazů se použijí pouze tehdy, má-li být doručení dokumentů a dokazování provedeno *v cizině*. V této souvislosti je důležité upozornit, že v čl. 6 odst. 2 písm. g), jenž se vztahuje také na žádosti o zvláštní opatření („usnadnění získávání listinných nebo jiných důkazních prostředků“), a v čl. 6 odst. 2 písm. j) úmluvy („usnadnění doručování písemností“) není výraz „**v cizině**“ použit. Důvodem je, že ústřední orgán bude ve většině případů požádán o usnadnění získávání důkazních prostředků nebo doručování písemností *v rámci své příslušnosti* pro řízení ve věcech týkajících se vyživovacích povinností, jež probíhají *v rámci jeho příslušnosti*. Žádosti o usnadnění dokazování nebo doručování **v cizině** nebudou tak časté. Mnohé situace, na něž se vztahuje úmluva, nebudou vyžadovat zaslání písemností pro účely doručování v cizině ani provedení důkazů v cizině.¹⁰⁷ V analogických člácích nařízení týkajících se činnosti ústředního orgánu v souvislosti s dokazováním a doručováním (čl. 51 odst. 2 písm. g) a j)) jsou zmíněna nařízení (ES) č. 1206/2001 a nařízení (ES) č. 1393/2007, ale stejně jako v případě úmluvy je pravděpodobnější, že ústřední orgány budou vyřizovat především domácí žádosti týkající se dokazování a doručování písemností.

¹⁰⁴ Haagská úmluva ze dne 15. listopadu 1965 o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních.

¹⁰⁵ Haagská úmluva ze dne 18. března 1970 o provádění důkazů v cizině ve věcech občanských a obchodních.

¹⁰⁶ Viz článek 50 úmluvy z roku 2007 a vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 648–651.

¹⁰⁷ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 163–167 a bod 182–185. Druhy pomoci, které by mohl dožádaný stát poskytnout tak, aby se na ně nevztahovala úmluva z roku 1970 o provádění důkazů, rozebírá vysvětlující zpráva k úmluvě v bodě 174.

308. Rozbor dalších úmluv použitelných v této oblasti přesahuje rámec této příručky. Zda je určitý stát smluvní stranou Haagské úmluvy z roku 1954 o civilním řízení¹⁰⁸, Haagské úmluvy z roku 1965 o doručování písemností v cizině a Haagské úmluvy z roku 1970 o provádění důkazů v cizině, zjistíte na internetových stránkách Haagské konference, < www.hcch.net >.

B. Haagská úmluva z roku 1965 o doručování písemností v cizině¹⁰⁹

309. Haagská úmluva z roku 1965 o doručování stanoví komunikační kanály, které se mají použít v případě, kdy je třeba zaslat soudní nebo mimosoudní písemnost z jednoho smluvního státu úmluvy do druhého smluvního státu pro účely doručování.

310. Úmluva z roku 1965 o doručování se použije za předpokladu, že jsou splněny všechny následující podmínky:

- 1 právo státu, v němž probíhá řízení (stát soudu), požaduje, aby byla určitá písemnost (např. oznámení o opatření) zaslána z jednoho státu do druhého pro účely doručování;
- 2 oba státy jsou smluvními stranami úmluvy o doručování;
- 3 je známa adresa osoby, jíž má být písemnost doručena;
- 4 písemnost, jež má být doručena, je soudní nebo mimosoudní písemnost a
- 5 písemnost, jež má být doručena, se týká občanské nebo obchodní věci.

311. Nejste-li si jisti, zda se v daném případě použije úmluva z roku 1965 o doručování nebo jak vyhovět jejím ustanovením, použijte právní poradenství.

C. Úmluva z roku 1970 o provádění důkazů v cizině¹¹⁰

312. Haagská úmluva z roku 1970 o provádění důkazů stanoví způsoby spolupráce při provádění důkazů v cizině (tj. v jiném státě) v občanských nebo obchodních věcech. Úmluva, jež se použije pouze mezi státy, které jsou jejími smluvními stranami, stanoví provádění důkazů i) dožádáním a ii) prostřednictvím diplomatických zástupců, konzulárních úředníků a komisionářů. Úmluva poskytuje účinné prostředky k překonání rozdílů mezi systémem občanského práva a systémem *common law*, pokud jde o provádění důkazů.

313. Pokud určitá věc vyžaduje provedení důkazů v cizině, mělo by se za účelem zajištění souladu s požadavky úmluvy z roku 1970 o provádění důkazů v případě potřeby použít právní poradenství.

D. Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech¹¹¹

314. Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 se snaží zlepšit, zjednodušit a zrychlit spolupráci mezi soudy členských států Evropské unie při dokazování.¹¹²

¹⁰⁸ Haagská úmluva ze dne 1. března 1954 o civilním řízení.

¹⁰⁹ Více informací o úmluvě o doručování písemností naleznete v části „Service Section“ (Doručování) na internetových stránkách Haagské konference.

¹¹⁰ Více informací o úmluvě o provádění důkazů naleznete v části „Evidence Section“ (Důkazy) na internetových stránkách Haagské konference.

¹¹¹ Podrobnější informace o nařízení (ES) č. 1206/2001 naleznete na internetových stránkách Evropského soudního atlasu ve věcech občanských: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_cs.htm >. Plánuje se, že tyto informace budou přesunuty na portál evropské e-justice, jež se nachází na adrese: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

315. Nařízení (ES) č. 1206/2001 stanoví dva způsoby dokazování mezi členskými státy: přímé předávání žádostí mezi soudy a přímé dokazování dožadujícím soudem. Dožadující soud je soud, u kterého bylo řízení zahájeno nebo se jeho zahájení zamýšlí. Dožádaný soud je soud jiného členského státu příslušný k dokazování. Ústřední orgán odpovídá za předávání informací a hledání řešení veškerých obtíží, které mohou vzniknout v souvislosti se žádostí. Nařízení zavádí deset formulářů, které usnadní podávání žádostí. Žádost se vyřídí v souladu s právem dožádaného členského státu. Musí být vyřízena do 90 dnů od přijetí dožadáným soudem.

316. Z diskuse o nařízení (ES) č. 1206/2001 vyplynulo, že nové technologie, zejména videokonference, by napomohly k lepšímu využití nařízení¹¹³ a že je třeba, aby příslušné orgány v situaci, kdy musí použít toto nařízení, ověřily, zda nejsou k dispozici zařízení k uskutečnění videokonferencí.

E. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností”)¹¹⁴

317. Nařízení (ES) č. 1393/2007 (kterým se ruší nařízení Rady (ES) č. 1348/2000) má za cíl zdokonalit a urychlit zasílání soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech. Nařízení se použije ve všech členských státech Evropské unie.¹¹⁵

318. Nařízení (ES) č. 1393/2007 stanoví čtyři různé způsoby zasílání a doručování písemností: zasílání prostřednictvím odesílajících a přijímajících subjektů, zasílání konzulární nebo diplomatickou cestou, doručování prostřednictvím poštovních služeb a přímé doručení.

319. Odesílající subjekty jsou příslušné k zasílání soudních nebo mimosoudních písemností, které mají být doručeny v jiném členském státě. Přijímající subjekty jsou příslušné k přijímání soudních nebo mimosoudních písemností z jiného členského státu. Ústřední orgán odpovídá za poskytování informací odesílajícím subjektům a hledání řešení veškerých obtíží, které mohou vzniknout při zasílání písemností určených k doručení. Nařízení zavádí sedm formulářů k usnadnění řízení podle tohoto nástroje.

X. Hodnocení parity kupní síly: přeshraniční valorizace výživného

320. Při uplatňování úmluvy nebo nařízení se příslušné orgány setkají s otázkami převodu měn (zejména v souvislosti s výkonem rozhodnutí; viz také kapitola 12, oddíl VI.5 této příručky) a také s otázkami valorizace výživného ze zahraničí, kdy bude nezbytné srovnat životní náklady v různých státech, což je známo jako srovnání podle parity kupní síly mezi zeměmi. K tomu může dojít při vydávání, změně nebo výkonu

¹¹² Jak už jsme uvedli výše, toto nařízení se použije ve všech státech Evropské unie s výjimkou Dánska. Mezi Dánskem a ostatními členskými státy se použije *Haagská úmluva ze dne 18. března 1970 o provádění důkazů v cizině ve věcech občanských a obchodních*.

¹¹³ *Zpráva Komise Radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru ze dne 5. prosince 2007 o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech* [KOM/2007/0769 konečném znění – nezveřejněno v Úředním věstníku].

¹¹⁴ Podrobnější informace o nařízení (ES) č. 1393/2007 naleznete na internetových stránkách Evropského soudního atlasu ve věcech občanských: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_information_cs.htm >. Plánuje se, že tyto informace budou přesunuty na portál evropské e-justice, jenž se nachází na adrese: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹⁵ Tedy včetně Dánska, jež svůj úmysl provést obsah nařízení potvrdilo prohlášením (Úř. věst. L 331, 10.12.2008, s. 21) na základě dohody uzavřené s Evropským společenstvím.

rozhodnutí o výživném. Příslušné orgány se budou muset seznámit s vnitrostátní praxí v této oblasti.¹¹⁶

321. Přehledy srovnání parity kupní síly zveřejňuje a aktualizuje řada organizací:

- Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD): < http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SNA_TABLE4 >. V nabídce „Transaction“ zvolte „PPPPC: Purchasing Power Parity for Private Consumption“.
- Eurostat, statistický úřad Evropské komise: < http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/data/database >. (Uživatel si musí tabulku přizpůsobit podle svých potřeb.)
- Světová banka: < <http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PRVT.PP> >.

¹¹⁶ V [název státu] [...].

Kapitola 4 – Nařízení z roku 2009: přímá pravidla pro příslušnost

A. Úvod

322. Nařízení stanoví přímá ustanovení o příslušnosti, jež sjednocují pravidla pro určení příslušnosti ve věcech týkajících se výživného v členských státech Evropské unie. Uplatní-li příslušné orgány v členských státech Evropské unie příslušnost ve věcech týkajících se výživného, konkrétně při vyřizování návrhů nebo přímých návrhů na vydání nebo změnu rozhodnutí o výživném podle nařízení nebo úmluvy (viz kapitoly 10 a 11 této příručky), učiní tak v souladu s kritérii pro určení příslušnosti stanovenými v kapitole II nařízení.¹¹⁷ Díky těmto jednotným pravidlům pro určení příslušnosti nebude při řízení o uznání a výkonu rozhodnutí podle nařízení nutné ověřit příslušnost příslušného orgánu členského státu původu, který vydal dotčené rozhodnutí (viz kapitola 8 o uznávání, vykonatelnosti a výkonu rozhodnutí podle nařízení).

323. Před uplatněním pravidel pro určení příslušnosti podle nařízení budou muset příslušné orgány nejprve ověřit, zda daná věc týkající se výživného spadá do působnosti nařízení, a to včetně věcné, místní a časové působnosti (viz kapitola 3, část I této příručky). Je třeba podotknout, že pravidla pro určení příslušnosti podle nařízení budou mít z hlediska příslušných orgánů v členských státech Evropské unie univerzální místní působnost. To znamená, že pravidla pro určení příslušnosti podle nařízení se použijí také v případě věci týkající se výživného, jež je spojena s jiným státem (včetně jiného státu, jenž je smluvním státem úmluvy), který není členským státem Evropské unie.

324. Na rozdíl od nařízení a jeho přímých pravidel pro určení příslušnosti úmluva stanoví pouze „nepřímá“ pravidla pro určení příslušnosti, a to v článku 18 („Překážky řízení“, o nichž je pojednáno níže při rozboru článku 8 nařízení) a v článku 20 („Podmínky pro uznání a výkon“). To znamená, že při uznávání a výkonu rozhodnutí podle úmluvy se ověří příslušnost příslušného orgánu ve státě původu, jenž vydal dotčené rozhodnutí. Uznání a výkon rozhodnutí bude záviset na tom, zda příslušnost příslušného orgánu ve státě původu, který vydal rozhodnutí, splňuje některou z podmínek příslušnosti stanovených článkem 20 úmluvy. Naproti tomu pravidla pro určení příslušnosti pro vydání nebo změnu rozhodnutí podle úmluvy příslušnými orgány ve státech, jež nejsou členskými státy Evropské unie, se budou řídit platným vnitrostátním právem.

325. Tato kapitola shrnuje pravidla pro určení příslušnosti stanovená nařízením a upozorňuje, kde tato pravidla mohou zrcadlit nepřímá pravidla pro určení příslušnosti stanovená úmluvou.¹¹⁸ V poznámkách v této kapitole také upozorňujeme, kdy jsou ustanovení nařízení podobná jako ustanovení jiných evropských nástrojů práva soukromého.

¹¹⁷ Je třeba podotknout, že pravidla pro určení příslušnosti podle nařízení obecně neřeší otázku místní příslušnosti *uvnitř* členského státu, v němž je nařízení použitelné. Tato otázka se rozhodne v souladu s vnitrostátními pravidly. Všimněte si také, že u návrhů nebo přímých návrhů (popsaných v kapitolách 7, 8 a 9) podle úmluvy či nařízení, jež se týkají uznání nebo výkonu rozhodnutí, nemusí příslušné orgány zkoumat otázku příslušnosti, protože tyto návrhy nebo přímé návrhy se týkají pouze uznání a/nebo výkonu vydaného rozhodnutí jiného státu.

¹¹⁸ Přestože ustanovení úmluvy nejsou přímými pravidly pro určení příslušnosti, v praxi na je příslušné orgány mohou zohlednit při vydání nebo změně rozhodnutí o výživném, jež má být uznáno nebo vykonáno v zahraničí ve smluvním státě úmluvy (a v případě, že je znám smluvní stát, který má rozhodnutí uznat nebo vykonat, pak je třeba vědět, zda tento stát učinil výhradu podle článku 20 úmluvy). Viz také kapitola 7 o přijatých návrzích a přímých návrzích na uznání nebo na uznání a výkon podle úmluvy z roku 2007.

B. Článek 3 nařízení:¹¹⁹ obecná ustanovení

326. Čl. 3 písm. a) a b) nařízení přiznávají příslušnost soudu místa, v němž má místo obvyklého pobytu odpůrce nebo oprávněný. Tato ustanovení jsou analogická k nepřímému pravidlu uvedenému v čl. 20 odst. 1 písm. a) a c) úmluvy, jež definuje podmínky pro uznání a výkon rozhodnutí podle úmluvy.¹²⁰

327. Čl. 3 písm. c) a d) nařízení stanoví, že soud členského státu může převzít příslušnost, pokud je podle vnitrostátního práva příslušný pro řízení o osobním stavu nebo o rodičovské zodpovědnosti¹²¹, souvisí-li dotčené řízení s vyživovací povinností, pokud tato příslušnost není odvozena výlučně ze státní příslušnosti jedné ze stran. Tato přímá pravidla pro určení příslušnosti stanovená nařízením mají v úmluvě analogii v nepřímých pravidlech pro určení příslušnosti obsažených v čl. 20 odst. 1 písm. f) úmluvy.¹²²

328. Je třeba podotknout, že podmínky pro určení příslušnosti v článku 3 nařízení nejsou hierarchicky odstupňované, a návrhové si tudíž mezi nimi může vybrat.

C. Článek 4 nařízení:¹²³ volba soudu

329. Článek 4 nařízení umožňuje stranám uzavřít dohodu o volbě soudu, která určí soud nebo soudy některého členského státu.¹²⁴ Nařízení však na tuto možnost volby klade určitá omezení. Za prvé, článek 4 se nevztahuje na spory týkající se vyživovacích povinností k dítěti mladšímu osmnácti let (čl. 4 odst. 3). Za druhé, nařízení požaduje, aby mezi určeným soudem nebo soudy a stranami existovala relevantní spojitost (čl. 4 odst. 1). Určený soud nebo soudy musí být v členském státě: v němž má jedna ze stran místo obvyklého pobytu (čl. 4 odst. 1 písm. a)), jehož státní příslušnost má jedna ze stran (čl. 4 odst. 1 písm. b)), nebo pokud jde o vyživovací povinnosti mezi manželi či bývalými manželi, soud příslušný k řešení jejich sporů ve věcech manželství (čl. 4 odst. 1 písm. c) bod i)), nebo soud místa, ve kterém se nacházelo jejich poslední společné místo obvyklého pobytu po dobu nejméně jednoho roku (čl. 4 odst. 1 písm. c) bod ii)). Výše uvedené podmínky musí být splněny v okamžiku uzavření dohody o volbě soudu nebo v okamžiku zahájení řízení.

330. Čl. 4 odst. 4 nařízení činí platnými dohody o volbě soudu udělující výlučnou příslušnost soudům státu, jenž není členským státem EU (pokud se spor netýká vyživovacích povinností k dětem mladším 18 let), uzavřeným podle Luganské úmluvy (*Úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, podepsaná dne 30. října 2007 v Luganu*).

331. Čl. 4 odst. 2 nařízení stanoví, že dohody musí být uzavřeny „písemně“, což zahrnuje také „sdělení elektronickou cestou, jež umožňuje trvalý záznam dohody“.¹²⁵

¹¹⁹ Čl. 3 písm. a) nařízení je zhruba analogický článku 2 nařízení Brusel I. Čl. 3 písm. b) a c) nařízení je analogický čl. 5 odst. 2 nařízení Brusel I. Čl. 3 písm. d) je nové ustanovení, které nemá předchůdce. Je třeba si povšimnout, že na rozdíl od nařízení Brusel I používá článek 3 nařízení z roku 2009 pouze pojem „místo obvyklého pobytu“, jemuž dává nový, samostatný význam (a který nařízení nedefinuje), a nikoli pojem „bydliště“ obsažený v nařízení Brusel I.

¹²⁰ Úmluva dále stanoví, že odpůrce a oprávněný musí mít „v době zahájení řízení“ místo obvyklého pobytu ve státě původu. Je třeba upozornit, že ve vztahu k čl. 20 odst. 1 písm. c) úmluvy může smluvní stát učinit výhradu, jak uvádí čl. 20 odst. 2.

¹²¹ Pokud jde o čl. 3 písm. d) nařízení, je třeba upozornit, že příslušné orgány, jež jsou příslušné podle nařízení Brusel II, tudíž mohou být příslušné také v záležitostech týkajících se vyživovacích povinností, pokud tyto záležitosti souvisí s řízením o rodičovské zodpovědnosti.

¹²² Je třeba upozornit, že ve vztahu k čl. 20 odst. 1 písm. f) úmluvy může smluvní stát souladu s čl. 20 odst. 2 učinit výhradu.

¹²³ Článek 4 nařízení je analogický článku 23 nařízení Brusel I, avšak mění do jisté míry jeho pravidla. Na rozdíl od dřívějšího neomezeného režimu nařízení Brusel I stanoví nové nařízení pro dohody stran o volbě soudu v oblasti výživného nová omezení.

¹²⁴ Je třeba upozornit, že na rozdíl od nařízení Brusel (čl. 23 odst. 1) již nařízení z roku 2009 nepodmiňuje uzavření dohody o volbě soudu tím, aby jedna ze stran „měla bydliště“ v některém členském státě.

¹²⁵ Čl. 23 odst. 1 písm. a) a článek 23 nařízení Brusel I používají v těchto ustanoveních v podstatě analogickou formulaci toho, co se rozumí dohodou uzavřenou „písemně“.

332. Podle čl. 18 odst. 2 písm. a) a čl. 20 odst. 1 písm. e)¹²⁶ úmluvy se respektují „písemné“ dohody stran o volbě soudu „s výjimkou sporů ve věcech vyživovacích povinností ve vztahu k dětem“.

D. Článek 5 nařízení:¹²⁷ příslušnost založená na účasti odpůrce na řízení

333. Článek 5 nařízení stanoví, že příslušným se může stát soud jednoho členského státu, „jestliže se odpůrce řízení před tímto soudem účastní“, ale jen pokud se neúčastní proto, aby namítal nepřislušnost soudu. Toto ustanovení zrcadlí nepřímé pravidlo pro určení příslušnosti uvedené v čl. 20 odst. 1 písm. b) úmluvy.

E. Článek 6 nařízení:¹²⁸ podpůrná příslušnost

334. Článek 6 nařízení stanoví tento základ pro určení příslušnosti: „Není-li žádný soud členského státu příslušný podle článků 3, 4 a 5 a pokud není žádný soud státu, který není členským státem Evropské unie a je smluvní stranou Luganské úmluvy z roku 2007, příslušný podle uvedené úmluvy, jsou příslušné soudy členského státu společné státní příslušnosti stran¹²⁹.“

335. Je třeba připomenout, že příslušný orgán bude muset z moci úřední na základě požadavku článku 6 přezkoumat, zda podle článků 3, 4 nebo 5 nařízení není příslušný jiný soud.

336. Nepřímé pravidlo pro určení příslušnosti uvedené v čl. 20 odst. 1 písm. f) úmluvy výslovně vylučuje příslušnost založenou pouze na státní příslušnosti jedné ze stran (ve věcech osobního stavu a rodičovské odpovědnosti), ale nic neříká o příslušnosti založené na společné státní příslušnosti obou stran.¹³⁰

F. Článek 7 nařízení z roku 2009: forum necessitatis

337. Článek 7 stanoví další výjimečný základ pro určení příslušnosti: „Není-li žádný soud členského státu příslušný podle článků 3, 4, 5 a 6, mohou soudy členského státu ve výjimečných případech spor rozhodnout, jestliže ve třetím státě, k němuž má daný spor úzkou vazbu, není řízení možné¹³¹ nebo je v něm nelze rozumně zahájit nebo vést. Spor musí vykazovat dostatečnou vazbu na členský stát, u jehož soudu byl podán návrh.“ Úmluva neobsahuje analogické nepřímé pravidlo pro určení příslušnosti.¹³²

338. Před převzetím příslušnosti podle článku 7 nařízení budou muset soudci provést dvoustupňový přezkum podle podmínek tohoto článku: za prvé, zda řízení není možné ve

¹²⁶ Je třeba upozornit, že ve vztahu k čl. 20 odst. 1 písm. e) úmluvy může smluvní stát souladu s čl. 20 odst. 2 učinit výhradu.

¹²⁷ Článek 5 nařízení je analogický článku 24 nařízení Brusel I.

¹²⁸ Článek 6 nařízení nemá v nařízení Brusel I žádnou analogii.

¹²⁹ Je třeba upozornit, že článek 6 nestanoví, že před uplatněním tohoto pravidla pro určení příslušnosti by se měla přezkoumat státní příslušnost dané strany nebo stran nebo prohlásit za efektivní (například v případech, kdy má některá ze stran v některé jurisdikci dvojí státní příslušnost).

¹³⁰ Jelikož článek 20 úmluvy, jenž stanoví podmínky pro uznání a výkon rozhodnutí, neuvádí společnou státní příslušnost obou stran, tento širší základ pro určení příslušnosti podle nařízení by mohl v jiných smluvních státech úmluvy působit potíže s uznáním a výkonem rozhodnutí vydaným na základě takto určené příslušnosti. Příslušné orgány to mohou zohlednit při vydání nebo změně rozhodnutí, jež má být uznáno a/nebo vykonáno ve smluvním státě úmluvy, ve kterém není použitelné nařízení.

¹³¹ Například v Nizozemsku čl. 9 písm. b) občanského soudního řádu umožňuje nizozemskému soudu prohlásit se příslušným soudem, pokud soudní řízení nemůže být vedeno jinde než v Nizozemsku. Podle judikatury pojem „řízení není možné“ zahrnuje jak faktickou nemožnost (např. občanská válka, přírodní pohroma), tak právní nemožnost (např. právní předpisy diskriminují určité národnostní skupiny).

¹³² Tento základ pro určení příslušnosti by ve smluvních státech úmluvy rovněž mohl působit potíže s uznáním a výkonem rozhodnutí vydaných členskými státy Evropské unie na základě takto stanovené příslušnosti, pokud se nařízením stanoví „dostatečná vazba“ na soud, u něhož byl podán návrh, nekryje s některou z podmínek příslušnosti pro uznání a výkon uvedených v článku 20 úmluvy. Příslušné orgány to mohou zohlednit při vydání nebo změně rozhodnutí, jež má být uznáno a/nebo vykonáno ve smluvním státě úmluvy, ve kterém není použitelné nařízení.

třetím státě, k němuž má daný spor úzkou vazbu; za druhé, zda má spor „dostatečnou vazbu“ na soud, u něhož byl podán návrh.

G. Článek 8 nařízení: omezení řízení

339. Článek 8 nařízení nazvaný „Omezení řízení“ je v podstatě až na menší odchylky totožný s článkem 18 úmluvy, jenž má podobný název. Kromě toho článek 8 nařízení stanoví, že pravidla podle tohoto článku se použijí také na rozhodnutí vydané „ve smluvním státě Haagské úmluvy z roku 2007“, nejen v členském státě.

340. Čl. 8 odst. 1 nařízení stanoví hlavní pravidlo, že dokud má oprávněný místo obvyklého pobytu v členském státě nebo ve smluvním státě úmluvy, ve kterém bylo rozhodnutí vydáno, nemůže povinný podat návrh na změnu rozhodnutí nebo na vydání nového rozhodnutí v jiném členském státě. Čl. 18 odst. 1 je analogický ustanovení úmluvy.

341. Čl. 8 odst. 2 nařízení, analogicky jako čl. 18 odst. 2 úmluvy, stanoví čtyři výjimky z hlavního pravidla.

342. Za první, omezení řízení se nepoužije, pokud se strany dohodly na příslušnosti soudů tohoto jiného členského státu podle článku 4 nařízení, jenž definuje podmínky a omezení pro dohody stran o volbě soudu (viz rozbor výše).¹³³ Za druhé, výjimka existuje, pokud se má za to, že se oprávněný podrobil příslušnosti soudu tohoto jiného členského státu podle článku 5 nařízení (viz rozbor výše).¹³⁴ Za třetí, omezení řízení se nepoužije, pokud příslušný orgán státu původu, jenž je smluvním státem úmluvy, nemůže být příslušný nebo odmítne svou příslušnost pro řízení o změně rozhodnutí nebo k vydání nového rozhodnutí.¹³⁵ Za čtvrté, omezení řízení se nepoužije, pokud rozhodnutí vydané ve státě původu, který je smluvní stranou úmluvy, nelze uznat nebo prohlásit za vykonatelné v tom jiném členském státě, ve kterém je zamýšleno podání návrhu na zahájení řízení.¹³⁶

H. Článek 9 nařízení:¹³⁷ zahájení řízení

343. Článek 9 stanoví, co se rozumí okamžikem, kdy bylo podle nařízení „zahájeno řízení“, a sice okamžik, kdy byly u soudu podány příslušné písemnosti nebo byly učiněny příslušné kroky k jejich doručení.¹³⁸

I. Článek 10 nařízení:¹³⁹ přezkoumání příslušnosti

344. Článek 10 stanoví, že soud, u kterého je zahájeno řízení ve věci, k níž není příslušný, „prohlásí bez návrhu svou nepříslušnost“.¹⁴⁰

¹³³ Analogický čl. 18 odst. 2 písm. a) úmluvy stanoví výjimku podle úmluvy takto: „s výjimkou sporů ve věcech vyživovacích povinností ve vztahu k dětem, existuje mezi stranami písemná dohoda o příslušnosti tohoto jiného smluvního státu“.

¹³⁴ Analogický čl. 18 odst. 2 písm. b) úmluvy stanoví výjimku podle úmluvy takto: „se oprávněný podrobí příslušnosti tohoto jiného smluvního státu buď výslovně, nebo tím, že se vyjádřil ve věci samé, aniž by při první možné příležitosti namítl nedostatek příslušnosti“.

¹³⁵ Analogický čl. 18 odst. 2 písm. c) úmluvy stanoví výjimku podle úmluvy takto: „příslušný orgán státu původu nemůže být příslušný nebo odmítne svou příslušnost pro řízení o změně rozhodnutí nebo o vydání nového rozhodnutí“.

¹³⁶ Analogický čl. 18 odst. 2 písm. d) úmluvy stanoví výjimku podle úmluvy takto: „rozhodnutí vydané ve státě původu nelze uznat nebo prohlásit za vykonatelné ve smluvním státě, ve kterém má být vedeno řízení o změně rozhodnutí nebo o vydání nového rozhodnutí.“

¹³⁷ Článek 9 nařízení je analogický článku 30 nařízení Brusel I a článku 16 nařízení Brusel II.

¹³⁸ Úmluva neobsahuje analogické pravidlo.

¹³⁹ Článek 10 nařízení je analogický článku 17 nařízení Brusel II.

¹⁴⁰ Úmluva neobsahuje analogické pravidlo.

J. Článek 11 nařízení:¹⁴¹ přezkoumání přípustnosti

345. Čl. 11 odst. 1 nařízení stanoví, že pokud se odpůrce, který má místo obvyklého pobytu v jiném státě, neúčastní řízení v daném členském státě (jenž je pro toto řízení příslušný), řízení se přeruší, aby mu mohlo být řádně oznámeno, doručeny náležitě písemnosti v dostatečném předstihu, jenž mu umožní přípravu na jednání před soudem, nebo aby se zajistilo, že tyto kroky budou učiněny. Čl. 11 odst. 2 a 3 obsahuje ustanovení pro případ, kdy mají být písemnosti zaslány podle nařízení (ES) č. 1393/2007 (*nařízení o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech*) nebo podle Haagské úmluvy ze dne 15. listopadu 1965 *o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních*. (Podrobněji o doručování písemností v cizině viz kapitola 3, část II, oddíl IX.)

346. Úmluva sice neobsahuje žádné ustanovení umožňující přerušit řízení za výše uvedených okolností, ale podle čl. 22 písm. e) úmluvy je dán důvod pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí, jestliže odpůrce „se neúčastnil řízení ve státě původu, ani v něm nebyl zastoupen“ a i) odpůrci se nedostalo řádného oznámení řízení nebo ii) odpůrci nebylo rozhodnutí řádně oznámeno a odpůrce neměl možnost podat proti rozhodnutí opravný prostředek.

K. Článek 12 nařízení:¹⁴² překážka litispendence a článek 13:¹⁴³ závislá řízení

347. Nařízení obsahuje dvě ustanovení o překážce litispendence (zahájení „řízení v téže věci“ mezi týmiž stranami v jiných členských státech) a „závislých řízeních“ (řízení, mezi nimiž „je dán tak úzký vztah, že jejich společné projednání a rozhodnutí je vhodné k tomu, aby se zabránilo vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí v oddělených řízeních“) zahájených v jiných členských státech, a sice v článku 12 a článku 13. V obou je použito pravidlo „soudu, který zahájil řízení jako první“.

348. Úmluva obsahuje jedno ustanovení mezi „důvody pro odmítnutí uznání a výkonu“, a to v čl. 22 písm. c), jež se zabývá problematikou řízení mezi týmiž stranami o téže věci. Uznání a výkon rozhodnutí mohou být odmítnuty, jestliže „řízení mezi týmiž stranami o téže věci probíhá u orgánu dožádaného státu a toto řízení bylo zahájeno jako první“.

L. Článek 14 nařízení:¹⁴⁴ předběžná a zajišťovací opatření

349. Článek 14 nařízení konkrétně umožňuje v členském státě navrhnout předběžná opatření (včetně zajišťovacích opatření), která jsou upravena právem tohoto členského státu, i tehdy, kdy je pro rozhodnutí ve věci samé příslušný podle nařízení soud jiného členského státu.¹⁴⁵ (Více informací o předběžných a zajišťovacích opatřeních v této příručce viz kapitola 3, část II, oddíl VIII.)

350. Úmluva neobsahuje článek analogický článku 14 nařízení, ale umožňuje podat takové návrhy prostřednictvím ústředních orgánů. Čl. 6 odst. 2 písm. i) úmluvy stanoví, že v souvislosti s návrhy podle úmluvy ústřední orgány „přijmou všechna vhodná opatření pro zahájení nebo usnadnění zahájení řízení za účelem přijetí nezbytných předběžných opatření, jež jsou omezena na příslušné území a jejichž účelem je zajistit účinek podaných návrhů ve věcech výživného“. Dále čl. 7 odst. 1 úmluvy („Žádosti

¹⁴¹ Článek 11 nařízení je analogický článku 18 nařízení Brusel II.

¹⁴² Článek 12 nařízení z roku 2009 je analogický článku 27 nařízení Brusel I a článku 21 Úmluvy ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Bruselská úmluva“).

¹⁴³ Článek 13 nařízení je analogický článku 28 nařízení Brusel I.

¹⁴⁴ Článek 14 nařízení je analogický článku 31 nařízení Brusel I a článku 24 Bruselské úmluvy.

¹⁴⁵ Je třeba si povšimnout, že nařízení se nevyjadřuje k otázce, které právo by se mělo použít na předběžná opatření jako právo rozhodné. Dále není jasné, zdali by předběžná opatření spadala do oblasti působnosti článku 11 Haagského protokolu z roku 2007 (viz kapitola 5). V některých státech je ponecháno na rozhodnutí soudu, které právo se použije jako právo rozhodné pro předběžná opatření.

o zvláštní opatření“) uděluje ústředním orgánům pravomoc podat žádost jinému ústřednímu orgánu, včetně žádosti o předběžná opatření podle čl. 6 odst. 2 písm. i) úmluvy, pokud dosud nebyl podán návrh podle úmluvy. Čl. 7 odst. 2 dále stanoví, že ústřední orgány mohou také na žádost jiného ústředního orgánu přijmout zvláštní opatření (včetně nezbytných předběžných opatření), pokud vnitrostátní věc, s níž je dožadující ústřední orgán obeznámen, obsahuje „mezinárodní prvek“.

Kapitola 5 – Právo rozhodné podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

A. Úmluva z roku 2007 a Haagský protokol z roku 2007 o právu rozhodném

351. Haagská úmluva z roku 2007 neobsahuje žádná vyčerpávající pravidla pro právo rozhodné. *Haagský protokol ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti* (dále jen „protokol“) je nezávislý mezinárodní nástroj související a kompatibilní s úmluvou z roku 2007, neboť o obou nástrojích se jednalo společně a byly přijaty současně. Zvláště smluvním státům úmluvy se doporučuje, aby se staly smluvními stranami protokolu, nicméně smluvní stranou protokolu se může stát kterýkoli stát. Informace o stavu protokolu, pokud jde o jeho smluvní státy, lze nalézt na internetových stránkách Haagské konference o mezinárodním právu soukromém < www.hcch.net > v části „Conventions“ (Úmluvy), úmluva č. 39, tabulka Status Table (Přehled stavu), nebo v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

352. Příslušné [soudní] [správní] orgány vyřizující mezinárodní věci budou muset nejprve ověřit, zda je jejich stát smluvní stranou protokolu.¹⁴⁶ Pokud je, protokol určí pravidla pro právo rozhodné ve věcech vyživovacích povinností u návrhů nebo přímých návrhů na vydání rozhodnutí o výživném podle úmluvy (viz kapitola 10) a na změnu rozhodnutí o výživném (viz kapitola 11). Obecně by se ustanovení protokolu netýkala návrhů nebo přímých návrhů na uznání a výkon rozhodnutí, protože otázka práva rozhodného bude vyřešena ve státě původu, kde bylo vydáno rozhodnutí¹⁴⁷). Jestliže váš stát není smluvním státem protokolu ani státem, v němž je protokol použitelný (viz níže oddíl B), použije se na rozhodnutí o výživném právo státu soudu (tj. dožádaného státu), včetně jeho pravidel pro mezinárodní právo soukromé.

353. Je však třeba také mít na paměti, že úmluva obsahuje několik konkrétních pravidel pro právo rozhodné, pokud jde o a) právo subjektu veřejné správy jednat za oprávněného nebo se domáhat náhrady za plnění poskytnuté oprávněnému (čl. 36 odst. 2), b) dobu trvání vyživovacích povinností a omezení lhůty, během níž lze vymáhat nedoplatky (čl. 32 odst. 4 a 5), a c) právo dítěte na výživné za určitých omezených okolností (čl. 20 odst. 5).

354. Přehled ustanovení protokolu je podán níže v oddíle C.

355. Příslušné orgány by také měly mít na paměti, že pokud protokol v jejich státě neplatí, může být použitelná některá ze starších haagských úmluv o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti.¹⁴⁸

B. Nařízení z roku 2009 a Haagský protokol z roku 2007 o právu rozhodném

356. *Rozhodnutím Rady ze dne 30. listopadu 2009 o uzavření Haagského protokolu ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti Evropským společenstvím (2009/941/ES)* Rada tehdejšího Evropského společenství schválila protokol jménem Evropského společenství s výjimkou pro Dánsko a Spojené království.¹⁴⁹

¹⁴⁶ Protokol [je] [není] použitelný v [název státu]. Viz také oddíl B této kapitoly.

¹⁴⁷ Nicméně ve státě původu samozřejmě mohl být protokol použit. Viz také čl. 32 odst. 4 a 5 úmluvy, jež se dotýkají otázky práva rozhodného v souvislosti s problematikou výkonu rozhodnutí podle úmluvy.

¹⁴⁸ *Haagská úmluva ze dne 24. října 1956 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti na děti a Haagská úmluva ze dne 2. října 1973 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti* (dále jen „úmluva z roku 1973“). Informace o stavu těchto nástrojů, pokud jde o smluvní státy, lze nalézt na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net > v části „Conventions“ (Úmluvy), úmluva č. 8 nebo úmluva č. 24, tabulka Status Table (Přehled stavu).

¹⁴⁹ Viz 11. a 12. bod odůvodnění a článek 3 *rozhodnutí Rady ze dne 30. listopadu 2009 o uzavření Haagského protokolu ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti Evropským společenstvím*

357. Protokol je použitelný v členských státech Evropské unie, které se účastní jeho přijetí, [včetně] [název státu], ode dne 18. června 2011.¹⁵⁰ Je třeba upozornit, že protokol má zpětnou účinnost a použije se na výživné požadované v členských státech před dnem použitelnosti protokolu.¹⁵¹

358. Kapitola III článek 15 nařízení je, pokud jde o právo rozhodné, hlavním článkem nařízení a stanoví, že právo rozhodné pro otázky vyživovacích povinností se v členských státech, které jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007, určuje v souladu s tímto nástrojem.¹⁵²

359. Jak je popsáno podrobně níže (viz kapitola 8), pravidla pro zrušení doložky vykonatelnosti pro uznání a výkon rozhodnutí jiného státu obsažená v oddíle 1 kapitoly IV nařízení jsou použitelná mezi členskými státy Evropské unie, jež jsou vázány protokolem (všechny členské státy kromě Spojeného království a Dánska).

C. Použití protokolu a stručný popis ustanovení

360. Přehled hlavních ustanovení protokolu následuje níže. Podrobnější informace by příslušné [soudní] [správní] orgány měly hledat ve znění protokolu a ve vysvětlující zprávě k němu. Vysvětlující zpráva je dostupná na internetových stránkách Haagské konference mezinárodního práva soukromého na adrese < www.hcch.net > v části „Conventions“ (Úmluvy), úmluva č. 39, dále „HCCH Publications“ (Publikace Haagské konference).

1. Univerzální použitelnost

361. Protokol má na rozdíl od úmluvy z roku 2007, jež se uplatní pouze na vztahy mezi smluvními státy, univerzální účinky (*erga omnes*).¹⁵³ To znamená, že příslušné orgány použijí jeho pravidla ve smluvním státě protokolu nebo ve státech, v nichž je protokol použitelný, i tehdy, když je právem rozhodným právo státu, jenž není smluvní stranou protokolu.¹⁵⁴ V praxi účinky *erga omnes* znamenají, že z protokolu může mít užitek mnoho oprávněných, kteří mají bydliště ve státech, jež nejsou smluvními stranami protokolu. Například oprávněný, jenž má místo pobytu ve státě, ve kterém není protokol použitelný, a zahájí řízení ve státě, v němž protokol použitelný je (např. ve státě, kde má místo bydliště povinný), bude využívat uplatnění jednotných pravidel stanovených protokolem, jež jsou výhodná pro oprávněného.

2. Oblast působnosti protokolu

362. Oblast působnosti ve věcech vyživovacích povinností je u protokolu širší než u úmluvy z roku 2007. Protokol stanoví rozhodné právo ve věcech vyživovacích povinností založených na jakémkoliv rodinném vztahu, přičemž není možné učinit výhradu.¹⁵⁵ Do jeho oblasti působnosti jsou zahrnuty veškeré vyživovací povinnosti, jež vyplývají z rodinných vztahů, rodičovství, manželství nebo švagrovství¹⁵⁶ – oblast

(2009/941/ES). V 5. bodu odůvodnění rozhodnutí Rady se konstatuje, že „Společenství má výlučnou pravomoc ve všech záležitostech, které protokol upravuje“.

¹⁵⁰ Tamtéž, článek 4.

¹⁵¹ Tamtéž, článek 5.

¹⁵² Je třeba upozornit, že prostřednictvím článku 15 nařízení je protokol učiněn součástí evropského práva, a příslušný orgán uplatňující protokol má tedy možnost obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie s předběžnou otázkou.

¹⁵³ Článek 2 protokolu.

¹⁵⁴ Je třeba upozornit, že smluvní státy úmluvy z roku 1973 a protokolu z roku 2007 mohou narážet na problémy s kolizí obou nástrojů ve vztahu k jiným smluvním státům úmluvy z roku 1973, jež nejsou smluvními stranami protokolu z roku 2007. Smluvními státy úmluvy z roku 1973, jež dosud nejsou smluvními stranami protokolu, jsou zejména Japonsko, Turecko a Švýcarsko. Může tudíž být sporné, která pravidla pro právo rozhodné s univerzálním účinkem, zda ta stanovená novým protokolem, nebo úmluvou z roku 1973, by měla mít přednost ve věcech zahrnujících uvedené státy. V odborné literatuře na to neexistuje jednotný názor. Viz rozbor ve vysvětlující zprávě k protokolu v bodech 194–197. [Název státu] [je] [není] smluvním státem úmluvy z roku 1973.

¹⁵⁵ Článek 27 protokolu.

¹⁵⁶ Čl. 1 odst. 1 protokolu.

působnosti je analogická oblasti působnosti nařízení. Protokol nedefinuje pojem „rodinný vztah“ ani jiné pojmy. Při výkladu těchto pojmů a protokolu by měly mít příslušné orgány na zřeteli jeho mezinárodní charakter a potřebu podporovat jeho jednotné použití.¹⁵⁷

363. Do protokolu bylo zahrnuto zvláštní pravidlo o obraně, které má částečně omezit jeho širokou působnost.¹⁵⁸ Povinný může popřít nárok oprávněného s odůvodněním, že taková povinnost neexistuje ani podle práva státu místa obvyklého pobytu povinného, ani podle práva státu společné státní příslušnosti stran, pokud tuto společnou státní příslušnost mají. Tato obrana je použitelná na jakékoliv vyživovací povinnosti s výjimkou vyživovacích povinností k dítěti, které vyplývají ze vztahu rodič–dítě, a povinností mezi manželi a bývalými manželi.

364. Konečně použití práva určeného podle protokolu lze odmítnout, jestliže „by jeho účinky byly ve zjevném rozporu se zásadami veřejného pořádku státu, v němž má sídlo soud“.¹⁵⁹

3. Oblast působnosti rozhodného práva

365. Protokol uvádí záležitosti, na něž se příslušné rozhodné právo použije, přičemž jejich výčet není vyčerpávající, patří sem: zda, v jakém rozsahu a vůči komu může oprávněný uplatnit nárok na výživné; v jakém rozsahu může oprávněný uplatnit nárok na výživné zpětně; základ pro výpočet výše výživného a valorizace; určení osoby oprávněné zahájit řízení o výživném, s výjimkou otázek spojených s procesní způsobilostí a se zastupováním v řízení; promlčecí nebo prekluzivní lhůty; a rozsah vyživovací povinnosti povinného, pokud subjekt veřejné správy vymáhá náhradu plnění, které poskytl oprávněnému namísto výživného.¹⁶⁰

4. Obecné pravidlo pro rozhodné právo

366. Hlavní pravidlo použitelné pro rozhodné právo dle protokolu zní, že se použije právo státu, v němž má oprávněný místo obvyklého pobytu.¹⁶¹ Výhodou tohoto obecného pravidla je, že umožňuje rozhodnout o existenci a výši vyživovací povinnosti s ohledem na právní a faktickou sociální situaci v zemi, v níž oprávněný žije, zajistit rovné zacházení s oprávněnými žijícími ve stejné zemi a určit rozhodné právo, jež se často bude shodovat s právem státu, v němž má sídlo soud.

5. Zvláštní pravidla ve prospěch určitých oprávněných

367. Protokol stanoví určitá „stupňovitá“ doplňková pravidla pro právo rozhodné ve prospěch určitých oprávněných.¹⁶² Tato zvláštní pravidla vychází ze zásady *favor creditoris* (ve prospěch oprávněného) a jejich cílem je zajistit oprávněnému co největší šanci na získání výživného.

368. Oprávněnými, kteří budou moci využít tato dodatečná pravidla, jsou: a) děti mající nárok na výživné od rodičů (bez ohledu na věk dítěte); b) jakákoliv osoba mladší 21 let mající nárok na výživné od osob jiných než rodičů (s výjimkou vyživovacích povinností mezi manželi, bývalými manželi nebo stranami manželství, které bylo prohlášeno za neplatné); a c) rodiče mající nárok na výživné od dětí.¹⁶³

369. Protokol stanoví, že ve prospěch oprávněného z některé výše uvedené kategorie, jenž nemůže získat výživné na základě práva rozhodného podle hlavního pravidla, se použije právo státu, v němž má sídlo soud.¹⁶⁴ Dále pokud takový oprávněný zahájí řízení u příslušného orgánu státu, v němž má místo obvyklého pobytu povinný, použije se

¹⁵⁷ Článek 20 protokolu.

¹⁵⁸ Článek 6 protokolu.

¹⁵⁹ Článek 13 protokolu.

¹⁶⁰ Článek 11 protokolu.

¹⁶¹ Článek 3 protokolu.

¹⁶² Článek 4 protokolu.

¹⁶³ Čl. 4 odst. 1 protokolu.

¹⁶⁴ Čl. 4 odst. 2 protokolu.

právo státu, v němž má sídlo soud. Pokud však oprávněný nemůže na základě tohoto práva získat výživné od povinného, použije se opět právo státu, v němž má místo obvyklého pobytu oprávněný.¹⁶⁵ Nakonec protokol stanoví, že pokud oprávněný nemůže získat výživné od povinného na základě obecného pravidla nebo doplňkových pravidel, použije se právo státu společné státní příslušnosti povinného a oprávněného, pokud tuto společnou státní příslušnost mají.¹⁶⁶

6. Zvláštní pravidlo týkající se manželů a bývalých manželů

370. Protokol stanoví zvláštní pravidlo pro vyživovací povinnosti mezi manželi, bývalými manželi nebo stranami manželství, které bylo prohlášeno za neplatné.¹⁶⁷ Na rozdíl od neměnné vazby na právo rozhodné použité při rozvodu, jak stanovil článek 8 předchozí úmluvy z roku 1973,¹⁶⁸ se v zásadě použije právo státu, v němž má místo obvyklého pobytu oprávněný, ovšem s možností použít únikovou doložku.

371. Každá ze stran může vznést námitku proti použití práva státu, v němž má místo obvyklého pobytu oprávněný, ale pak soud nebo orgán, u něhož bylo zahájeno řízení, bude muset provést přezkum, zda v užším vztahu k manželství není právo jiného státu než státu, v němž má oprávněný obvyklé místo pobytu (mimo jiné například státu, v němž měli manželé obvyklé místo pobytu nebo bydliště během manželství, státu, jehož jsou státními příslušníky, místa, kde bylo manželství uzavřeno, místa, kde bylo manželství zákonně rozloženo nebo rozvedeno). Protokol při tomto přezkumu považuje za důležitý zejména stát posledního společného místa obvyklého pobytu.¹⁶⁹

7. Volba rozhodného práva stranami

372. Novým prvkem protokolu jsou ustanovení, jež dávají stranám možnost si s určitými omezeními zvolit právo rozhodné pro vyživovací povinnosti.

373. Za první, strany mohou uzavírat „procesní dohody“ určující jako právo rozhodné pro konkrétní řízení právo státu, v němž má sídlo soud.¹⁷⁰ Toto ustanovení se použije pouze tehdy, pokud oprávněný z výživného vznesl nebo hodlá vznést nárok na výživné u konkrétního soudu nebo orgánu.

374. Za druhé, strany mohou uzavřít dohodu o právu rozhodném pro vyživovací povinnost kdykoliv, i před vznikem sporu a během řízení, a tato dohoda platí, dokud se ji nerozhodnou zrušit nebo změnit.¹⁷¹ Strany mohou určit jako právo rozhodné pouze právo státu, jehož státní příslušnost má některá ze stran, právo státu, v němž má některá ze stran místo obvyklého pobytu, nebo právo, které dříve určily nebo které se ve skutečnosti použilo pro jejich majetkové poměry nebo pro jejich rozvod či rozluku.¹⁷²

375. V zájmu ochrany oprávněného z výživného se na tyto obecné dohody vztahují důležitá omezení. Jsou zakázány dohody o volbě rozhodného práva pro vyživovací povinnosti k osobě mladší 18 let nebo k dospělému, který z důvodu zhoršení nebo nedostatečnosti svých osobních schopností není schopen hájit své zájmy.¹⁷³

376. Strany také mají omezenou možnost volby rozhodného práva, pokud má tato volba vliv na to, zda se oprávněný může vzdát svého práva na výživné.¹⁷⁴ Možnost vzdát se práva na výživné a její podmínky se řídí právem státu, v němž má oprávněný místo obvyklého pobytu v okamžiku určení rozhodného práva.

¹⁶⁵ Čl. 4 odst. 3 protokolu.

¹⁶⁶ Čl. 4 odst. 4 protokolu.

¹⁶⁷ Článek 5 protokolu.

¹⁶⁸ Viz výše poznámka 148.

¹⁶⁹ Článek 5 protokolu.

¹⁷⁰ Článek 7 protokolu.

¹⁷¹ Článek 8 protokolu.

¹⁷² Čl. 8 odst. 1 protokolu.

¹⁷³ Čl. 8 odst. 3 protokolu.

¹⁷⁴ Čl. 8 odst. 4 protokolu.

377. Protokol také požaduje, aby strany uzavírající dohodu o právu rozhodném byly „zcela informovány a byly si vědomy“ následků svého určení. Soud nebo orgán, u něhož bylo zahájeno řízení, jinak nemusí použít určené právo rozhodné, pokud by jeho použití „způsobilo některé ze stran zjevně nespravedlivé nebo nepřiměřené následky“.¹⁷⁵

8. Subjekty veřejné správy

378. Protokol stanoví, že právo subjektu veřejné správy domáhat se náhrady plnění poskytnutého oprávněnému namísto výživného se řídí právním řádem, jemuž daný subjekt podléhá.¹⁷⁶

9. Určení výše výživného

379. V neposlední řadě protokol obsahuje hmotné pravidlo¹⁷⁷, jež musí použít orgány smluvního státu nebo státu, v němž je protokol použitelný, bez ohledu na to, zda je právem rozhodným právo jiného státu nebo právo státu, v němž má sídlo soud. Toto pravidlo stanoví, že při stanovení výše výživného se zohlední potřeby oprávněného a finanční možnosti povinného, stejně jako jakákoli náhrada, přiznaná oprávněnému namísto pravidelného vyplácení výživného (tj. „jednorázová částka“), i pokud rozhodné právo stanoví jinak.

¹⁷⁵ Čl. 8 odst. 5 protokolu.

¹⁷⁶ Článek 10 protokolu.

¹⁷⁷ Článek 14 protokolu.

Kapitola 6 – Vyhledávání a zjišťování právních předpisů jiného státu

A. Úvod

380. Příslušné [soudní] [správní] orgány vyřizující mezinárodní věci týkající se výživného podle úmluvy nebo nařízení budou muset někdy zjistit a/nebo použít právo jiného státu. Podrobněji se problematice práva rozhodného a případům podle úmluvy nebo nařízení, kdy by mohlo být zapotřebí seznámit se s obsahem práva jiného státu, věnujeme v kapitole 5.

B. Jak vyhledat právo různých zemí světa a členských států Evropské unie

1. Profil země podle úmluvy z roku 2007

381. Podle článku 57 úmluvy musí každý smluvní stát předložit Stálému výboru Haagské konference určité informace o svých právních předpisech, o řízeních, o opatřeních, která přijme s cílem plnit úmluvu, včetně popisu toho, jak bude postupovat při vyřizování žádostí o vydání, uznání a výkon rozhodnutí o výživném.¹⁷⁸

382. K poskytnutí těchto informací může smluvní stát použít profil země doporučený a zveřejněný Haagskou konferencí. Čl. 57 odst. 1 úmluvy výslovně požaduje, aby smluvní státy poskytly „popis svých právních předpisů a řízení týkajících se vyživovacích povinností“ (je zahrnut do oddílu III profilu země).

383. Profil země a veškeré informace poskytnuté smluvním státem podle článku 57 jsou dostupné na internetových stránkách Haagské konference mezinárodního práva soukromého na adrese < www.hcch.net > v části „Child Support / Maintenance“ (Výživné na děti / vyživovací povinnosti).

2. Informace o vnitrostátních právních předpisech a řízeních podle nařízení z roku 2009

384. Podobné informace jako ty, které musí smluvní státy poskytnout podle úmluvy, musí členské státy Evropské unie poskytnout podle nařízení (podle článků 70 a 71 nařízení) Evropské soudní síti pro občanské a obchodní věci¹⁷⁹ a průběžně je aktualizovat. Evropská soudní síť pro občanské a obchodní věci má na svých internetových stránkách zvláštní sekci věnovanou výživnému a odkazuje v ní na informace o záležitostech týkajících se výživného v jednotlivých zemích. Najdete je na této internetové adrese:¹⁸⁰

< http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_cs.htm >

3. Další světové a evropské on-line zdroje pro vyhledávání a zjišťování právních předpisů jiného státu

385. Odkazy na internetové stránky, jež uvádíme níže, slouží jen pro informaci, v době sepsání knihy byly funkční a mohou, ale nemusí obsahovat odkazy na oficiální nebo směrodatné právní informace státních orgánů. Do níže uvedeného přehledu jsme se snažili zahrnout pestrou škálu státních, neziskových a akademických institucí, jež poskytují bezplatný přístup k právu a často jsou uznávané pro kvalitu poskytovaných právních informací. Níže uvedený přehled není vyčerpávající. Internetové stránky

¹⁷⁸ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 683.

¹⁷⁹ *Rozhodnutí Rady 2001/470/ES o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci* (změněno nařízením Evropského parlamentu a Rady 568/2009/ES ze dne 18. června 2009).

¹⁸⁰ Upozorňujeme, že tyto informace mají být přesunuty na portál evropské e-justice, jenž se nachází na adrese: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

zahrnuté do tohoto přehledu obsahují komplexní právní informace pro danou příslušnost a nespécializují se na problematiku výživného.

ÚVOD DO SVĚTOVÝCH PRÁVNÍCH INFORMACÍ:

► Světové encyklopedie / zmapování právních řádů

- JurisPedia
< http://en.jurispedia.org/index.php/Main_Page >
- GlobaLex
< <http://www.nyulawglobal.org/Globalex/> >
- JuriGlobe
< <http://www.juriglobe.ca/index.php> >

ODKAZY NA PRÁVNÍ INFORMACE

► Mezinárodní databáze

- Světový institut právních informací (WorldLII)
< <http://www.worldlii.org/> >
- Světová právní informační síť (GLIN)
< <http://www.glin.gov/search.action> >

► Regionální databáze

- Asijský institut právních informací (AsianLII)
< <http://www.asianlii.org/> >
- Členové Commonwealthu (CommonLII)
< <http://www.commonlii.org/> >
- Portál evropské e-justice
< <https://e-justice.europa.eu/home.do?action> >
- Úřední publikace EU (EUR-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/> >
- Členové Mezinárodní organizace Frankofonie (Droit francophone)
< <http://droit.francophonie.org/> >
- Tichomořské ostrovy (PaCLII)
< <http://www.paclii.org/> >
- Jižní Afrika (SAFLII)
< <http://www.saflii.org/> >
- Území a závislá území Spojeného království
< <http://www.worldlii.org/catalog/3144.html> >

► Vnitrostátní databáze

- Austrálie (AustLII)
< <http://www.austlii.edu.au/> >
- Rakousko (RechtsInformationsSystem)
< <http://www.ris.bka.gv.at/> >
- Britský a irský institut právních informací (BaiLII)
< <http://www.bailii.org/> >
- Burkina Faso (JuriBurkina)
< <http://www.juriburkina.org/juriburkina/> >
- Kanadský institut právních informací (CanLII)
< <http://www.canlii.org/> >
- Kypr (CyLaw)
< <http://www.cylaw.org/index-en.html> >
- Státy Evropské unie (N-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/n-lex/> >
- Hongkong (HKLII)
< <http://www.hklii.org/> >
- Indie (LII of India)
< <http://liiofindia.org/> >
- Irsko (IRLII)
< <http://www.ucc.ie/law/irlii/index.php> >
- Keňa (KLR)
< <http://www.kenyalaw.org/update/index.php> >
- Mexiko (Instituto de Investigaciones Jurídicas, UNAM)

	<ul style="list-style-type: none"> < http://info.juridicas.unam.mx/infjur/leg/ > • Nový Zéland (NZLII) < http://www.nzlii.org/ > • Niger (JuriNiger) < http://juriniger.lexum.umontreal.ca/juriniger/index.do > • Filipíny (LawPhil) < http://www.lawphil.net/ > • USA (Legal Information Institute (LII)) < http://www.law.cornell.edu/ >
<p>► Knihovní sbírky / výzkumné ústavy</p> <p><i>Popis: instituce, jež mohou mít významné on-line sbírky světových právních informací. Tyto instituce mohou poskytovat také právní názory na právo jiných států nebo výzkumné služby.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Švýcarský institut pro srovnávací právo < http://www.isdc.ch/ > • Ústav Maxe Plancka pro zahraniční právo a mezinárodní právo soukromé, Německo < http://www.mpipriv.de/ww/en/pub/news.cfm > • Právnická knihovna Kongresu, USA < http://www.loc.gov/law > • Ústav vyšších právních studií, Londýn, Spojené království < http://ials.sas.ac.uk/ > • Knihovna Právnické fakulty na Cornellově univerzitě, USA < http://library.lawschool.cornell.edu/ > • Juristisches Internetprojekt Saarbrücken, Německo < http://www.jura.uni-saarland.de/index.php?id=76&tx_gooqlesuchen_pi1%5baction%5d=list >

4. Zjištění práva jiného státu a přístup k němu prostřednictvím smluv nebo mechanismů právní spolupráce

386. K zjištění práva jiného státu a přístupu k jeho obsahu lze mezi členskými státy Evropské unie využít vnitrostátní kontaktní místa Evropské soudní sítě zřízená podle rozhodnutí Rady 2001/470/ES.¹⁸¹

387. Čl. 5 odst. 2 písm. c) rozhodnutí 568/2009/ES (kterým se mění rozhodnutí Rady 2001/470/ES) stanoví, že kontaktní místa Evropské soudní sítě:

„[...] poskytují veškeré informace s cílem usnadnit uplatňování **práva jiného členského státu**, které je podle nástroje Společenství nebo mezinárodního nástroje použitelné. Za tímto účelem se může kontaktní místo, kterému je taková žádost podána, obrátit na jakékoliv další uvedené orgány svého členského státu [...], aby bylo žádosti o poskytnutí informací vyhověno. Informace obsažené v odpovědi nejsou pro kontaktní místo, ani pro tyto orgány, ani pro orgán, který podal žádost, závazné“. [zvýraznění doplněno]

388. Co se týče složitějších otázek týkajících se práva jiných států nebo práva některých třetích zemí (tj. zemí, které nejsou členy Evropské unie), informace o obsahu práva jiného státu lze získat prostřednictvím přijímacích orgánů (obvykle ministerstva spravedlnosti daného státu), podle *Evropské úmluvy o poskytování informací o cizím právu ze dne 7. června 1968* vyhlášené v Londýně (dále jen „Londýnská úmluva“), nebo prostřednictvím jiných mnohostranných či jednostranných smluv o právní pomoci.¹⁸² Při provádění Londýnské úmluvy v Evropské unii mohou poskytnout pomoc také kontaktní místa Evropské soudní sítě, například zdržuje-li se vyřízení žádosti kvůli požadavkům

¹⁸¹ Viz výše poznámka 179.

¹⁸² V [název státu] [...].

Londýnské úmluvy. Pokud s určitým jiným státem neexistuje žádný smluvní právní rámec, v [název státu] [...].

Kapitola 7 – Úmluva z roku 2007: vyřizování návrhů přijatých ústředními orgány a přímých návrhů na uznání nebo uznání a výkon

K čemu slouží tato kapitola:

Část I se zabývá především návrhy na uznání a na uznání a výkon rozhodnutí o výživném podle úmluvy, jež soudním nebo jiným příslušným orgánům předá ústřední orgán. Část II se věnuje specifickým otázkám týkajícím se přímých návrhů podle úmluvy, jež obdrží soudní nebo jiné příslušné orgány

Část I: Návrhy předané ústředním orgánem

Oddíl I přináší přehled návrhů a popisuje základní zásady uznání a výkonu – kdy se použijí a kdo je může navrhnout.

Oddíl II obsahuje schéma znázorňující úvodní postup u tohoto návrhu.

Oddíl III vysvětluje podrobně hlavní řízení o uznání.

Oddíl IV se věnuje dalším aspektům obecných řízení, mimo jiné návrhům podaným povinnými.

Oddíl V se zabývá dalšími otázkami, jako je například právní pomoc a výkon.

Oddíl VI přináší doplňující informace, formuláře a několik praktických tipů k návrhům.

Oddíl VII obsahuje souhrnný kontrolní seznam k řízení za účelem vyřízení návrhů na uznání a výkon předaných ústředními orgány.

Oddíl VIII zodpovídá některé časté otázky.

Část II: Návrhy přijaté přímo příslušnými orgány

Oddíl I přináší celkový přehled a vysvětluje obecné otázky týkající se návrhů předložených přímo příslušným orgánům.

Oddíl II přináší doplňující informace, formuláře a několik praktických tipů k návrhům.

Oddíl III podává odpovědi na některé časté otázky týkající se přímých návrhů.

Část I – Návrhy na uznání nebo uznání a výkon podané prostřednictvím ústředních orgánů

I. Přehled a obecné zásady

A. Obecné zásady

389. Řízení o uznání je jádrem mezinárodního vymáhání výživného a zajišťuje, aby oprávněný mohl nákladově efektivním způsobem vymáhat platbu výživného od povinného, jenž má místo pobytu, majetek nebo příjmy v jiném smluvním státě.¹⁸³

Ústřední orgán je orgán veřejné správy určený smluvním státem pro plnění nebo výkon povinností správní spolupráce a pomoci, které mu ukládá úmluva z roku 2007.

390. Uznání nebo uznání a výkon rozhodnutí jiným smluvním státem zbavují oprávněného nutnosti získat nové rozhodnutí ve státě, v němž má povinný místo pobytu, majetek nebo příjmy.

391. Účelem řízení o uznání nebo o uznání a výkonu rozhodnutí je poskytnout co nejširší uznání vydaných rozhodnutí a zajistit co nejrychlejší vyřízení návrhu. Úmluva má v oblasti uznání a výkonu nejširší působnost a od států očekává, že navrhovatelům poskytnou jednotný přístup k účinným řízením. Řízení o uznání není komplikované a úmluva požaduje, aby příslušné kroky byly podniknuty „neprodleně“ nebo „bezodkladně“. Odpůrce může vznést námitky nebo podat odpor proti uznání nebo výkonu rozhodnutí pouze z omezených důvodů, a to v omezené časové lhůtě. V tom všem se odráží základní zásada úmluvy, že uznání a výkon by měly být jednoduché, levné a rychlé.¹⁸⁴

B. Přehled řízení

392. Níže popsaná řízení zahrnující prohlášení nebo registraci pro účely uznání nebo uznání a výkonu, jež úmluva stanoví v článku 23, se použijí ve většině smluvních států. Úmluva umožňuje také alternativní řízení (článek 24) a smluvní stát může na základě prohlášení zvolit toto alternativní řízení.¹⁸⁵

Příslušným orgánem je v daném státě orgán, jenž je podle jeho zákonů pověřen nebo oprávněn vykonávat konkrétní úkoly stanovené úmluvou. Příslušným orgánem může být soud, správní útvar, orgán pro vymáhání výživného na děti nebo jakýkoliv jiný vládní subjekt, který vykonává některé z úkolů souvisejících s úmluvou.

393. Ústřední orgán dožádaného státu¹⁸⁶ po přijetí návrhu od jiného ústředního orgánu zašle podklady k vyřízení příslušnému orgánu. V některých smluvních státech je ústřední orgán pro tento účel příslušným orgánem. V jiných státech může být příslušným orgánem soudní nebo správní orgán.¹⁸⁷

¹⁸³ Uznání a výkon není totéž. Uznání jiným státem znamená, že tento stát přijme rozhodnutí nebo závěr o zákonných právech a povinnostech vydané státem původu. Výkon znamená, že dožádaný stát souhlasí, že se k výkonu rozhodnutí mohou použít jeho vlastní postupy. Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, body 472–473.

¹⁸⁴ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 490. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že vnitrostátní orgány mají pozitivní povinnost aktivně a bez průtahů pomoci vykonat rozhodnutí jiného státu o výživném ve prospěch oprávněného (viz rozsudek ze dne 18. listopadu 2010, *Romańczyk v. Francouzská republika*, č. 7618/05, v němž soud shledal porušení čl. 6 odst. 1 *Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*).

¹⁸⁵ Evropská unie neučiní prohlášení, že použije „alternativní řízení pro návrh na uznání a výkon“ (článek 24) rozhodnutí podle úmluvy. Příslušné orgány členských států Evropské unie tudíž k vyřízení návrhů na uznání a výkon podle úmluvy použijí řízení podle článku 23 (viz rozhodnutí Rady č. 2011/432/EU (viz výše poznámka 59)).

¹⁸⁶ V [název státu] je ústředním orgánem [...].

¹⁸⁷ V [název státu] je příslušným orgánem [...], jenž zároveň [je] [není] ústředním orgánem.

394. Příslušný orgán neprodleně prohlásí rozhodnutí za vykonatelné nebo zaregistruje rozhodnutí pro účely výkonu. Příslušný orgán musí tento krok učinit, pokud uznání a výkon nejsou „zjevně neslučitelné“ s veřejným pořádkem. V této fázi, známé jako přezkum z moci úřední, nemůže navrhovatel ani odpůrce činit podání.

395. Ve smluvních státech, které používají registrační řízení, může registrace spočívat v zapsání rozhodnutí soudním orgánem nebo komisí nebo v zaregistrování rozhodnutí správním orgánem nebo úředníkem.¹⁸⁸

396. Poté, co bylo rozhodnutí [prohlášeno za vykonatelné] [nebo] [zaregistrováno pro účely výkonu], jsou o této skutečnosti informováni navrhovatel a odpůrce.¹⁸⁹ Odpůrce je oprávněn proti prohlášení nebo registraci z určitých omezených důvodů podat opravný prostředek.¹⁹⁰ Odpůrce například může podat opravný prostředek proti registraci nebo prohlášení, pokud neobdržel oznámení o původní žádosti o výživné nebo neměl možnost podat opravný prostředek proti rozhodnutí o výživném, o jehož uznání a výkon navrhovatel nyní žádá. Opravný prostředek musí být podán ve lhůtě 60 dní od oznámení [registrace rozhodnutí pro účely výkonu] [nebo] [prohlášení rozhodnutí za vykonatelné]. Podá se příslušnému orgánu, jak je v daném státě ustanoveno.¹⁹¹

397. Pokud povinný nechce začít platit výživné podle rozhodnutí dobrovolně, k výkonu rozhodnutí podle práva dožádaného státu se může přikročit i navzdory tomu, že dosud nebylo rozhodnuto o opravném prostředku (viz také kapitola 12 této příručky, která se zabývá výkonem rozhodnutí o výživném). Ačkoliv nejrychleji začnou platby výživného chodit oprávněnému, platí-li je povinný dobrovolně, je také důležité zajistit, aby se přijala náležitá opatření pro výkon rozhodnutí s cílem zabránit opoždění plateb.

398. Pokud opravný prostředek proti uznání a výkonu rozhodnutí uspěje a [prohlášení rozhodnutí za vykonatelné] [nebo] [registrace] se zruší, neznamená to nutně, že žádost o výživné nemá šanci na úspěch. Za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí o výživném na děti, bude moci dožádaný stát podle toho, z jakého důvodu byly uznání nebo výkon rozhodnutí odmítnuty, vydat nové rozhodnutí. Příslušný orgán dožádaného státu může, pokud to připouští vnitrostátní právo, pohlížet na návrh na uznání a výkon, jako by to byl návrh na vydání nového rozhodnutí v dožádaném státě. Pokud **oprávněný** potřebuje výživné na děti a stávající rozhodnutí nemůže být uznáno nebo vykonáno, toto ustanovení zajišťuje, že existuje možnost získat nové rozhodnutí o výživném, aniž by bylo třeba v dožadujícím státě znovu zahájit celé řízení.¹⁹²

399. Dále pokud opravný prostředek neuspěje, může vnitrostátní právo dožádaného státu připouštět další opravný prostředek. Jestliže další opravný prostředek připouští,

Dožadující stát – smluvní stát, v němž má navrhovatel místo pobytu a jenž žádá o uznání a výkon rozhodnutí.

Dožádaný stát – smluvní stát, jenž obdržel návrh a bude uznávat a vykonávat rozhodnutí.

Tip: Článek 23 stanoví postup pro řízení o uznání nebo o výkonu. Uvedený článek hovoří o opravném prostředku (čl. 23 odst. 7) a dalším opravném prostředku (čl. 23 odst. 10). Opravný prostředek podle čl. 23 odst. 7 je omezen pouze na tři konkrétní oblasti uvedené v tomto článku a musí být podán ve lhůtě 30 nebo 60 dní od oznámení prohlášení či registrace v závislosti na tom, která strana napadá rozhodnutí. Naproti tomu další opravný prostředek podle čl. 23 odst. 10 se zcela řídí vnitrostátním právem a může být podán pouze tehdy, pokud ho vnitrostátní právo připouští.

Oprávněný je fyzická osoba, která má nebo uplatňuje nárok na výživné. Oprávněným může být rodič, manžel nebo manželka, dítě, pěstouni nebo příbuzní či jiné osoby pečující o dítě. V některých zemích se tato osoba může nazývat příjemce výživného, věřitel nebo rodič, jenž má dítě v péči, či pečovatel.

¹⁸⁸ V [název státu] [...].

¹⁸⁹ Pokud jsou oba státy smluvními stranami úmluvy z roku 1965 o doručování, prostudujte si výše kapitulu 3, část II oddíl IX.

¹⁹⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 504.

¹⁹¹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

¹⁹² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

úmluva výslovně stanoví, že další opravný prostředek nesmí mít za následek zastavení výkonu rozhodnutí, ledaže by to odůvodňovaly výjimečné okolnosti (čl. 23 odst. 10).¹⁹³

C. Kdy se tento návrh použije

400. Návrh na uznání nebo na uznání a výkon již vydaného rozhodnutí o výživném bude předán jinému smluvnímu státu tehdy, požaduje-li se po něm výkon tohoto rozhodnutí z důvodu, že povinný má místo pobytu či majetek nebo příjmy v dožádaném státě.

Uznání rozhodnutí o výživném je řízení, v němž příslušný orgán určitého státu přijme rozhodnutí orgánu státu původu (státu, v němž bylo toto rozhodnutí vydáno) o právech a povinnostech týkajících se výživného a dá tomuto rozhodnutí právní moc.

401. Ačkoliv většina návrhů budou návrhy na uznání a výkon rozhodnutí, v určitých případech bude oprávněný žádat pouze o uznání rozhodnutí, a nikoliv o jeho výkon.

402. Pokud bylo rozhodnutí vydáno ve státě, jenž je žádán, aby ho vykonal, pak není třeba je uznávat. Návrh může být jednoduše vyřízen pro účely výkonu (viz kapitola 12).

D. Praktický příklad

403. Oprávněný má rozhodnutí o výživném vydané zemí A, na základě něhož má povinný platit výživné na děti. **Povinný** žije v [název státu]. Oprávněný nechce žádat o nové rozhodnutí v [název státu], nýbrž chce, aby v [název státu] bylo vykonáno stávající rozhodnutí. Země A a [název státu] jsou smluvními státy úmluvy.

Povinný je fyzická osoba, která má vyživovací povinnost nebo vůči níž byl uplatněn nárok na výživné. Povinným může být rodič, manžel nebo manželka či kdokoliv jiný, kdo je podle práva státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, povinen platit výživné.

Jak se postupuje podle úmluvy

404. Oprávněný¹⁹⁴ požádá ústřední orgán země A o předání návrhu na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí o výživném [název státu]. Ústřední orgán [název státu] zkontroluje, zda je návrh úplný, a vyřídí ho. Informuje povinného, jenž bude mít možnost vznést námitky proti uznání nebo uznání a výkonu pouze z důvodů stanovených úmluvou. Po uznání rozhodnutí jej může příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu] vykonat stejně jako rozhodnutí vydané původně v [název státu].

Podrobněji o návrzích na **výkon** rozhodnutí vydaného v **dožádaném** státě (tj. [název státu]) pojednává kapitola 9. O **výkonu** jakéhokoliv rozhodnutí o výživném – viz kapitola 12.

E. Kdo může návrh podat

405. Návrh na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí může podat oprávněný nebo povinný (jak je vysvětleno níže – povinný podává pouze návrh na uznání, zatímco oprávněný může žádat o uznání, o výkon, nebo o uznání a výkon). Navrhovatel musí mít místo pobytu ve státě, jenž podává návrh, a pro účely uznání a výkonu rozhodnutí v [název státu] nemusí být přítomen v dožádaném státě (článek 29). U tohoto návrhu může být oprávněným osoba, jež má nárok na výživné, subjekt veřejné správy, jenž jedná za oprávněného, nebo subjekt veřejné správy, který oprávněnému poskytl plnění.

¹⁹³ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

¹⁹⁴ Poznámka: Za určitých okolností za povinného podá návrh subjekt veřejné správy (například úřad pro správu výživného na děti).

Tip: Potřebujete jednoduchý seznam kroků, které máte udělat? Nechcete se zabývat podrobnostmi? Přejděte na konec této kapitoly a použijte **kontrolní seznam**.

II. Shrnutí řízení o uznání a výkonu

406. Schéma na následující straně znázorňuje celý průběh řízení o návrzích na uznání a výkon rozhodnutí o výživném podaných oprávněným včetně kroků, které provede ústřední orgán v [název státu]. V dalších oddílech této kapitoly podrobně popisujeme prvky jednotlivých kroků, které mohou příslušné orgány učinit.

407. Tento oddíl se vztahuje také na návrhy týkající se pouze uznání. V praxi se s nimi setkáte poměrně zřídka. Článek 26 stanoví, že ustanovení kapitoly V (Uznávání a výkon) se použijí „obdobně“ na návrhy na uznání rozhodnutí, avšak v takovém případě se požadavek, aby bylo rozhodnutí vykonatelné, nahradí požadavkem, aby bylo účinné ve státě původu. To znamená, že ustanovení o uznání a výkonu se v praxi použijí na návrhy na uznání, avšak s výjimkou těch ustanovení, jež je třeba změnit, protože oprávněný nežádá o výkon rozhodnutí.¹⁹⁵

¹⁹⁵ Vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 546.

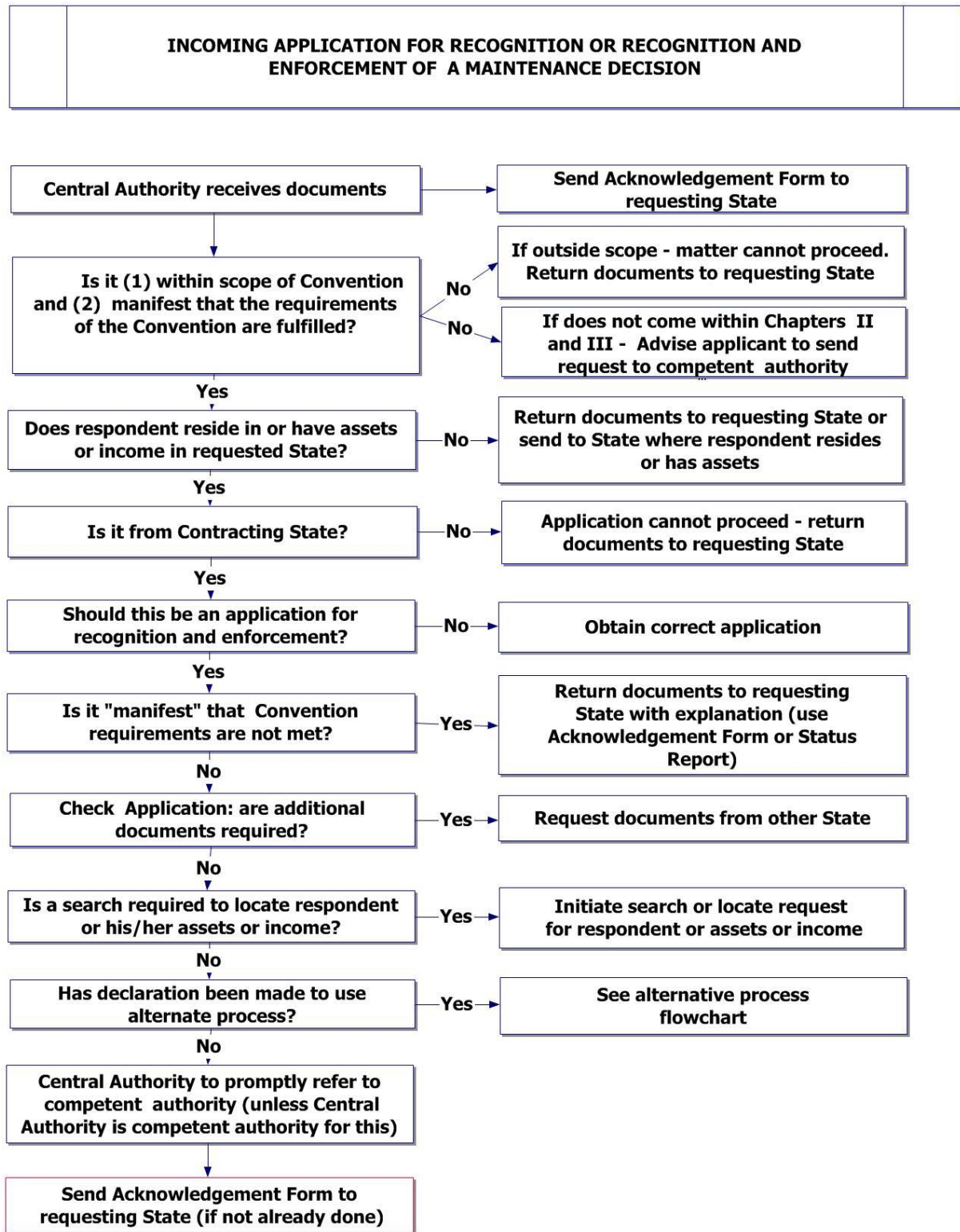

Schéma 6: Schéma postupu při vyřizování návrhů na uznání nebo na uznání a výkon přijatých ústředním orgánem [název státu]

III. Řízení

A. Prvotní kontrola přijatých dokumentů a další úvodní záležitosti

408. Dříve než zašle ústřední orgán [název státu] obdržené materiály příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu v [název státu], měl by ověřit, zda se na návrh vztahují ustanovení úmluvy o uznání nebo uznání a výkonu rozhodnutí, a zkontrolovat, zda byly dodány všechny požadované dokumenty. Příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu] bude muset provést podobnou kontrolu.

1. Úvodní kontrola dokumentů

- Je daný návrh návrhem na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí o výživném na děti? Návrh musí spadat do oblasti působnosti úmluvy, kterou vysvětluje kapitola 3, část I. Pokud se návrh týká pouze výživného mezi manželi nebo jiného druhu výživného vyplývajícího z rodinných vztahů a působnost úmluvy nebyla na tyto jiné povinnosti rozšířena, měl by oprávněný příslušnému orgánu podat přímý návrh (viz níže část II).
- Má odpůrce nebo povinný v dožádaném státě místo pobytu, majetek nebo příjmy? Pokud ne, věc by měla být zaslána do státu, kde má odpůrce nebo povinný místo pobytu či majetek, nebo vrácena dožadujícímu státu.
- Pochází návrh ze smluvního státu? Pokud ne, úmluvu nelze použít.

Přímý návrh se nepodává prostřednictvím ústředního orgánu. Přímý návrh je návrh, který obdrží příslušný orgán, například soud nebo správní orgán, přímo od určitého jednotlivce. Nepodává se na základě článku 10 úmluvy. Viz níže část II.

2. Je návrh na uznání nebo na uznání a výkon vhodným návrhem?

409. Zkontrolujte dokumenty a zjistěte, zda je návrh na uznání nebo na uznání a výkon v daném případě správným návrhem. Zvažte toto:

- Pokud nebylo vydáno vůbec žádné rozhodnutí o výživném – měl by být podán návrh na vydání rozhodnutí, nikoliv na uznání a výkon rozhodnutí. Viz kapitola 10.
- Pokud bylo vydáno rozhodnutí o výživném, ale ve vašem státě, není třeba ho uznávat. Ve vašem státě může být daný návrh jednoduše pro účely výkonu vyřízen v řádném vykonávacím řízení. Viz kapitola 9.

3. Je „zřejmé“, že jsou splněny požadavky úmluvy?

410. Úmluva umožňuje ústřednímu orgánu odmítnout vyřídit návrh pouze, pokud je přesvědčen, že je „zřejmé, že nejsou splněny požadavky této úmluvy“ (viz čl. 12 odst. 8). Toto může nastat pouze za velmi omezených okolností.¹⁹⁶ Aby se jednalo o „zřejmé“ nesplnění požadavků, musí být důvod odmítnutí zjevný nebo jasný přímo z obdržených dokumentů.¹⁹⁷ Návrh by například bylo možno odmítnout na tomto základě, pokud by z dokumentů bylo jasné, že rozhodnutí se nijak netýká výživného. Podobně by mohl být návrh odmítnut na tomto základě tehdy, pokud stejná strana ve stejné věci neuspěla již se svým předchozím návrhem.

411. Poznámka: Pokud shledáte, že uznání nebo výkon rozhodnutí by byly v rozporu s veřejným pořádkem, přesto by měl být návrh předán k vyřízení příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu. Příslušný [soudní] [správní] orgán může rozhodnout,

¹⁹⁶ Vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 345.

¹⁹⁷ Vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 344.

zda by uznání a výkon rozhodnutí byly v rozporu s veřejným pořádkem, a odmítnout z tohoto důvodu rozhodnutí uznat.

4. Kontrola úplnosti dokumentů

412. Ústřední orgány jsou povinny včasnou kontrolou zjistit, zda je návrh zaslaný dožadujícím státem úplný, a neprodleně předat kompletní návrh příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu pro účely uznání nebo uznání a výkonu rozhodnutí. Pokud by bylo zapotřebí ještě dodat nějaké dokumenty, ústřední orgán o ně musí neprodleně požádat. Článek 25 úmluvy obsahuje úplný seznam veškerých požadovaných dokumentů – u návrhu na uznání a výkon již nelze požadovat žádné další dokumenty.

413. Články 11, 12, 25 a 44 úmluvy stanoví, že příchozí soubor dokumentů návrhu musí zahrnovat tyto dokumenty:

√	formulář návrhu
√	úplné znění rozhodnutí nebo výtah z něj
√	osvědčení o vykonatelnosti
√	prohlášení o řádném oznámení (pokud se odpůrce neúčastnil řízení, nebyl zastupován nebo proti rozhodnutí nepodal opravný prostředek)
V případě potřeby	překlad dokumentů
V případě potřeby	formulář o finančních poměrech (týká se pouze návrhů podaných oprávněným)
V případě potřeby	dokument s výpočtem výše nedoplatků
V případě potřeby	dokument vysvětlující provedení valorizace
√	předávací formulář

Schéma 7: Obsah návrhu na uznání a výkon

414. Zde si stručně popíšeme, které dokumenty můžete očekávat v souboru dokumentů návrhu (podle schématu 7 výše zjistíte, které z níže uvedených formulářů musí být předloženy vždy a které jen dle potřeby).

a) Formuláře, které musí být součástí každého souboru dokumentů návrhu

1) Formulář návrhu

Dožadující stát většinou použije doporučený formulář návrhu. Zajistí se tak, že dožadující stát obdrží všechny požadované informace. Pokud přijatý návrh není podán na doporučeném formuláři, měl by zahrnovat všechny základní informace, které má návrh obsahovat, jako například kontaktní údaje navrhovatele, kontaktní údaje odpůrce, informace o osobách, jež mají nárok na výživné, a informace, kam mají být zaslány platby.

2) Úplné znění rozhodnutí nebo výtah z něj

Pokud váš stát neuvedl, že se spokojí s výtahem z rozhodnutí, je třeba předložit úplné znění rozhodnutí. Jestliže váš stát neprohlásil, že pokaždé požaduje ověřené kopie rozhodnutí, nemusí být k návrhu přiloženy.¹⁹⁸

3) Osvědčení o vykonatelnosti

S návrhem musí být předloženo osvědčení o vykonatelnosti, v němž je uvedeno, že rozhodnutí je vykonatelné ve státě, v němž bylo vydáno. Pokud rozhodnutí vydal správní orgán, musí tento dokument obsahovat prohlášení, že byly splněny

¹⁹⁸ [Název státu] požaduje, aby [...].

požadavky stanovené v čl. 19 odst. 3, pokud váš stát (dožádaný stát) neuvedl, že toto prohlášení nevyžaduje.¹⁹⁹ Jestliže se jedná o návrh pouze na uznání, musí být v návrhu potvrzeno jen to, že rozhodnutí je ve státě původu účinné, nikoliv, že je vykonatelné.²⁰⁰ V osvědčení o vykonatelnosti je uvedeno, kdy rozhodnutí nabylo v daném státě účinnosti.

4) Prohlášení o řádném oznámení

Prohlášení o řádném oznámení se požaduje pouze tehdy, pokud se odpůrce neúčastnil řízení ani v něm nebyl zastoupen. Zda se odpůrce zúčastnil řízení nebo v něm byl zastoupen, lze zjistit v doporučeném formuláři návrhu. Požadovaná informace je uvedena v oddíle 7 návrhu.

Pokud je na formuláři návrhu uvedeno, že odpůrce se neúčastnil řízení ani v něm nebyl zastoupen, v prohlášení o řádném oznámení bude uvedeno, že mu byl příslušný návrh doručen nebo byl o něm informován a že se mohl zúčastnit řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí o výživném, nebo že mu pak bylo rozhodnutí oznámeno a měl možnost proti němu podat opravný prostředek. Poznámka: V některých státech může být opravný prostředek nebo odpověď písemná. Odpůrce se nemusí vždy účastnit řízení osobně.

5) Předávací formulář

Každý návrh na uznání nebo na uznání a výkon musí obsahovat předávací formulář. Tento formulář je podle úmluvy povinný. Předávací formulář obsahuje údaje o stranách a identifikuje druh návrhu. Uvádí se v něm také, jaké dokumenty jsou připojeny k návrhu.

b) Další formuláře, jež mohou být potřebné

415. Ačkoliv čl. 11 odst. 3 stanoví, že s návrhem na uznání nebo na uznání a výkon mohou být požadovány pouze dokumenty uvedené v tomto článku (jež byly popsány výše), v závislosti na okolnostech případu mohou být zapotřebí také další dokumenty:

1) Formulář o finančních poměrech

Pokud navrhovatel žádá také o výkon rozhodnutí (čemuž tak ve většině případů bude), bývá dobrým zvykem přiložit formulář o finančních poměrech, jenž poskytuje důležité informace o umístění majetku a finančních poměrech odpůrce, nakořik jsou navrhovateli známy.

Pokud navrhovatel použil doporučený formulář o finančních poměrech, ponechá část dokumentu týkající se oprávněného prázdnou, neboť tyto údaje u návrhu na uznání a výkon nejsou požadovány. Pokud se jedná o návrh pouze na uznání, tento formulář se nepřikládá.

2) Dokument s výpočtem výše nedoplatků

Pokud podle rozhodnutí o výživném, jež má být vykonáno, existuje výživné, které nebylo vyplaceno (nedoplatky), musí být k návrhu připojen dokument, jenž stanoví výši nedoplatků, způsob jejich výpočtu a uvádí datum, ke kterému byl výpočet proveden.

3) Dokument vysvětlující provedení valorizace

V některých státech rozhodnutí nebo vnitrostátní právo, na jehož základě bylo rozhodnutí vydáno, stanoví, že výživné se automaticky po uplynutí určené doby valorizuje. Pokud je tomu tak, dožadující stát by měl v souboru dokumentů připojených k návrhu sdělit bližší informace, jak se bude valorizace provádět. Pokud se například valorizace bude vypočítávat pomocí procentuálního vyjádření životních nákladů, budou to informace o tom, který stát provede výpočet, jaké údaje k tomu budou potřebné, a jakým způsobem bude nově vypočítaná výše výživného sdělena dožadujícímu ústřednímu orgánu a stranám.²⁰¹

¹⁹⁹ [Název státu] požaduje, aby [...].

²⁰⁰ Vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 546.

²⁰¹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 435. Znamená to, že následná rozhodnutí, kterými se valorizuje výživné, již nemusí procházet celým řízením o uznání. Úvodní uznání zahrnuje budoucí valorizace. Například

4) Doklad o poskytnutém plnění – subjekt veřejné správy

Pokud návrh za navrhovatele podává subjekt veřejné správy, například úřad sociálního zabezpečení, možná bude muset prokázat, že má právo jednat za navrhovatele, nebo předložit doklad, kterým prokáže, že oprávněnému poskytl plnění namísto výživného (čl. 36 odst. 4).

5. Je třeba zjistit místo pobytu odpůrce?

416. Pokud navrhovatel neposkytne platnou adresu odpůrce, ústřední orgán bude potřebovat zjistit jeho místo pobytu, aby ho mohl informovat o návrhu na uznání nebo na uznání a výkon. Znat místo pobytu odpůrce může být potřebné také k určení toho, který příslušný orgán bude pověřen vyřízením návrhu. V některých státech podá žádost o zjištění místa pobytu odpůrce až později příslušný orgán. Toto je věcí interního postupu.²⁰²

417. Za účelem zjištění místa pobytu odpůrce by měl ústřední orgán použít veškeré databáze a zdroje veřejných informací, k nimž má přístup, a požádat jiné subjekty veřejné správy, aby tyto údaje pro něj zjistily v mezích stanovených vnitrostátním právem pro přístup k osobním údajům. Některé ústřední orgány mohou mít také přístup ke zdrojům důvěrných údajů.

418. Pokud nelze místo pobytu odpůrce zjistit, informujte o tom dožadující stát (nezapomeňte, že v případě návrhu na uznání a výkon rozhodnutí na základě umístění majetku nebo příjmů se odpůrce v dožádaném státě nemusí zdržovat). Pokud nejsou k dispozici žádné další informace, jež by pomohly zjistit, kde se zdržuje odpůrce, není možné v řízení o této věci pokračovat.

6. Pokud je předložená dokumentace neúplná

419. Pokud navrhovatel neposkytl všechny požadované dokumenty, ústřední orgán [název státu] měl před tím, než pošle soubor dokumentů příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu, neprodleně informovat dožadující ústřední orgán, aby požádal o předložení dalších dokumentů. Pokud příslušný [soudní] [správní] orgán zjistí, že některý z požadovaných dokumentů chybí, měl by neprodleně informovat ústřední orgán [název státu], aby mohl o tyto chybějící informace požádat dožadující ústřední orgán.

420. Pokud dožádaný ústřední orgán [název státu] požádá o doplnění dokumentů, dožadující stát má na jejich poskytnutí lhůtu **tří měsíců**. Pokud neposkytne požadované dokumenty ve lhůtě tří měsíců a návrh nemůže být vyřízen, ústřední orgán dožádaného státu může (ale nemusí) uzavřít danou věc a informuje dožadující stát.

421. Všimněte si, že úvodní kontrola dokumentů a případné žádosti o doplnění dokumentů se uskuteční před tím, než příslušný orgán přistoupí k posouzení důvodnosti návrhu.

7. Vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření

422. Někdy může být vhodné, aby před vyřízením podaného návrhu příslušný [soudní] [správní] orgán přijal předběžná nebo zajišťovací opatření. Přijmout tato opatření je možné v mnoha různých okamžicích řízení o návrhu nebo dokonce ještě před jeho zahájením. Další informace o předběžných a zajišťovacích opatřeních v kapitole 3, části II, oddíle VIII.

australský úřad pro správu výživného posuzuje výši výživného každých 15 měsíců na základě finančních poměrů stran.

²⁰² V [název státu] [...].

B. Prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registrace příslušným orgánem

423. Rozbor v tomto oddíle se věnuje postupům, jež použijí příslušné [soudní] [správní] orgány při řízení o návrzích na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí podle článku 23 úmluvy poté, co byly provedeny výše uvedené přípravné kroky.²⁰³ Schéma na následující straně znázorňuje kroky, které provede příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu].

²⁰³ Evropská unie neučiní prohlášení, že použije „alternativní řízení pro návrh na uznání a výkon“ (článek 24) rozhodnutí podle úmluvy. Příslušné orgány členských států Evropské unie tudíž k vyřízení návrhů na uznání a výkon podle úmluvy použijí řízení podle článku 23 (viz *rozhodnutí Rady 2011/432/EU* (viz výše poznámka 59)).

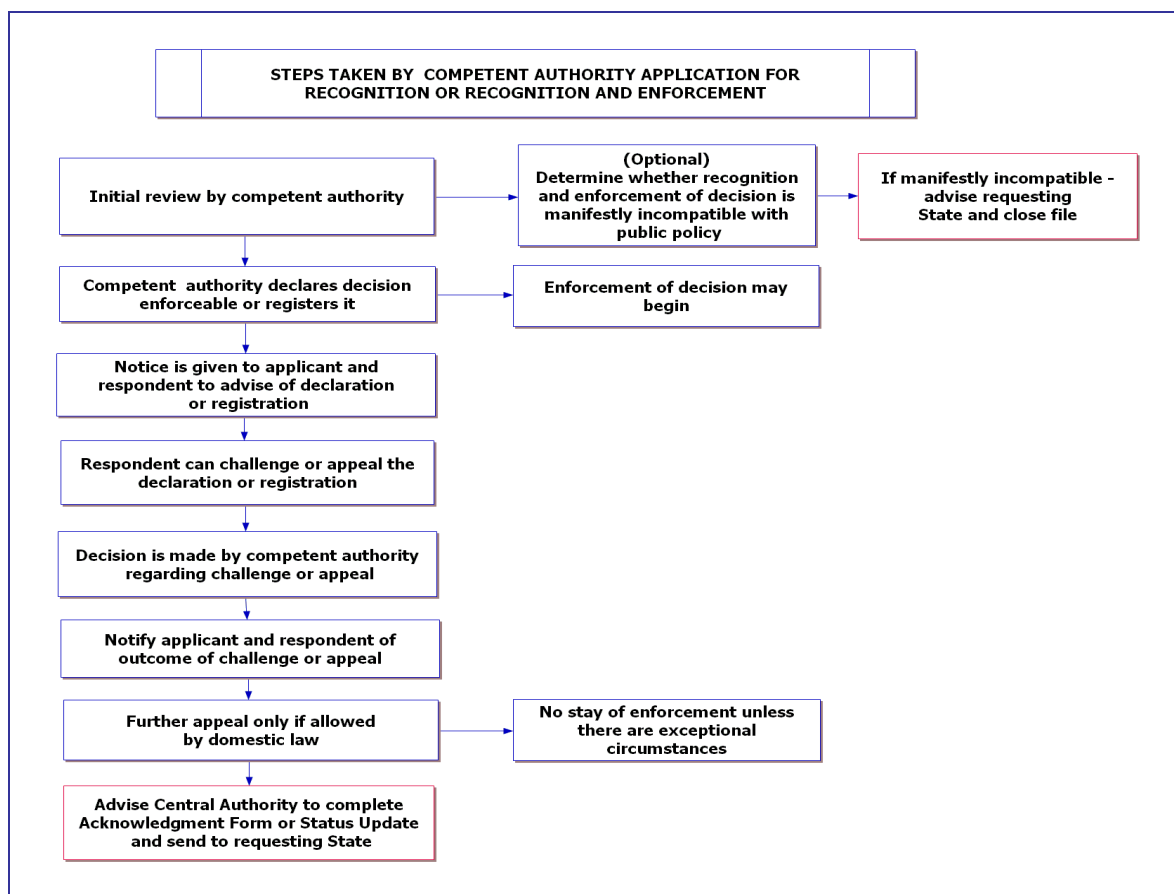

Schéma 8: Kroky příslušného orgánu při řízení o návrhu na uznání a výkon (článek 23)

1. Prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registrace pro účely výkonu

424. Jakmile příslušný [soudní] [správní] orgán obdrží úplný návrh, uzná dotčené rozhodnutí a prohlásí ho za vykonatelné nebo je zaregistruje pro účely výkonu.²⁰⁴ Tento krok (prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registrace pro účely výkonu) učiní příslušný orgán neprodleně (čl. 23 odst. 2 písm. a)). Po prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registraci pro účely výkonu již nejsou zapotřebí žádné další kroky k tomu, aby mohlo být toto rozhodnutí podle vnitrostátního práva dožádaného státu vykonáno.²⁰⁵

2. Zamítnutí prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registrace pro účely výkonu

425. Příslušný [soudní] [správní] orgán může odmítnout uznat rozhodnutí a prohlásit je za vykonatelné nebo je registrovat pro účely výkonu pouze z jednoho důvodu, a to, že uznání a výkon rozhodnutí by byly **zjevně neslučitelné** s veřejným pořádkem. Tato výjimka je pojata jako velmi omezená, aby se zajistilo, že smluvní státy úmluvy uznají a vykonají rozhodnutí jiných smluvních států v co největším rozsahu. Použila by se pouze tehdy, pokud by uznání nebo uznání a výkon vedly k „nepřijatelnému“ výsledku.²⁰⁶

²⁰⁴ Viz výše poznámka 188.

²⁰⁵ Podle vnitrostátního práva a postupů [název státu] [...]. Viz kapitola 12.

²⁰⁶ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 478.

3. Výkon rozhodnutí

426. Po registraci rozhodnutí nebo jeho prohlášení za vykonatelné už není podle úmluvy nutné podat žádnou další žádost nebo návrh za účelem jeho výkonu. Úmluva také nepožaduje, aby byl odpůrce informován o tom, že rozhodnutí bude vykonáno.²⁰⁷ (Viz kapitola 12 o výkonu rozhodnutí o výživném.)

4. Informování navrhovatele a odpůrce

427. Po prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo po jeho registraci budou obě strany informovány o tom, že rozhodnutí bylo registrováno nebo prohlášeno za vykonatelné. Úmluva nestanoví, jak má být oznámení provedeno, a proto bude provedeno v souladu s požadavky vnitrostátního práva [název státu].²⁰⁸ Navrhovateli může být prostřednictvím ústředního orgánu dožadujícího státu nebo přímo v závislosti na postupech dožadovaného státu potvrzeno, že rozhodnutí bylo uznáno a bude vykonáno, nebo pokud byly uznání a výkon odmítnuty, bude mu sděleno toto odmítnutí.²⁰⁹

5. Námitka navrhovatele nebo odpůrce proti uznání a výkonu

a) Obecné informace

428. Ustanovení úmluvy týkající se uznání a výkonu rozhodnutí jsou koncipována tak, aby zajistila, že kdykoliv je to možné, budou vydaná rozhodnutí ve smluvních státech efektivně a rychle uznána a vykonána.²¹⁰ Jak jsme již v této kapitole uvedli, řízení podle úmluvy byla strukturována tak, aby došlo k uznání nebo uznání a výkonu rozhodnutí, pokud odpůrce nemůže úspěšně prokázat, že by rozhodnutí z dobrých důvodů nemělo být uznáno nebo vykonáno.

429. Rozhodnutí vydané v cizině bude moci být po uznání nebo prohlášení za vykonatelné vykonáno stejně jako jakékoliv rozhodnutí o výživném vydané původně v [název státu]. Podle úmluvy může smluvní stát k zajištění souladu s rozhodnutím použít veškeré dostupné vykonávací mechanismy (viz kapitola 12). Úmluva také poskytuje odpůrci (osobě, vůči které je návrh podán) určité omezené možnosti vznést námitky, pokud se domnívá, že rozhodnutí by nemělo být uznáno nebo vykonáno.

430. Článek 20 stanoví, jaké požadavky rozhodnutí o výživném vydané v jednom státě musí splňovat, aby mohlo být uznáno a vykonáno jiným smluvním státem. Tyto „podmínky pro uznání a výkon“ se obecně týkají druhu vazby, jež rodič, člen rodiny nebo dítě musí mít k určitému státu, aby vydané rozhodnutí mohlo být vykonáno v jiném státě. Například existence vazby ke státu, jenž vydal rozhodnutí, může být shledána z důvodu místa pobytu stran a dětí v daném státě nebo z důvodu přítomnosti nebo účasti odpůrce na řízení, jež vedlo k vydání rozhodnutí.²¹¹

²⁰⁷ Některé státy mohou podle vnitrostátního práva uplatňovat postupy nebo požadavky, podle nichž má být odpůrce před výkonem rozhodnutí informován, ale tyto požadavky jsou nezávislé na úmluvě. Podle vnitrostátního práva [název státu] [...]. Pokud jsou oba státy smluvními stranami úmluvy z roku 1965 o doručování, viz výše kapitola 3 část II oddíl IX.

²⁰⁸ Pokud je oznámení upraveno právem [název státu], oznámení stranám s místem pobytu v cizině bude mezi členskými státy Evropské unie provedeno v souladu s *nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“)* nebo v případě státu, který není členským státem EU, bude provedeno v souladu s *Úmluvou ze dne 15. listopadu 1965 o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních*, pokud se mezi [název státu] a druhým státem použije úmluva z roku 2007. Pokud mezi dvěma dotčenými státy neplatí Haagská úmluva z roku 1965, oznámení bude provedeno v souladu s jinými mnohostrannými nebo dvoustrannými smlouvami, jež platí mezi těmito dvěma státy nebo podle vnitrostátního práva [název státu]. Více informací o doručování v cizině viz kapitola 3, část II, oddíl IX.

²⁰⁹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²¹⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 428.

²¹¹ Článek 20 stanoví tzv. „nepřímá pravidla pro určení příslušnosti“. Článek 20 nestanoví pravidla, která určují, kdy může orgán v určitém státě vydat rozhodnutí („přímá pravidla pro určení příslušnosti“), nýbrž místo toho stanoví podmínku, která musela být při vydání rozhodnutí splněna, aby toto rozhodnutí mohlo být uznáno

431. Odpůrce může podat opravný prostředek proti prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registraci pro účely výkonu z důvodu, že žádná z podmínek pro uznání a výkon není použitelná. To nutně neznamená, že dotčené rozhodnutí nebylo ve státě původu platně vydaným rozhodnutím – znamená to pouze, že nemůže být uznáno a vykonáno v dožádaném smluvním státě podle úmluvy.

432. Podobně podle článku 22 může odpůrce vznést námitku proti uznání určitého rozhodnutí z důvodu, že uznání a výkon rozhodnutí jsou ve zjevném rozporu s veřejným pořádkem nebo že řízení za účelem vydání rozhodnutí mělo nedostatky, například z důvodu, že odpůrci nebylo toto řízení nebo rozhodnutí o výživném oznámeno, z důvodu podvodného jednání nebo z důvodu, že existuje později vydané rozhodnutí, jež není slučitelné s rozhodnutím, o jehož uznání navrhovatel požádal.

433. Ve většině případů opravný prostředek podá odpůrce. Ačkoliv je to neobvyklé, navrhovatel může podat opravný prostředek proti odmítnutí registrace rozhodnutí nebo prohlášení rozhodnutí za vykonatelné.

b) Lhůta pro podání opravného prostředku

434. Pokud strana, jež může podat opravný prostředek, má místo pobytu ve státě, ve kterém bylo učiněno prohlášení nebo registrace, musí být opravný prostředek podán ve lhůtě **30 dní** od oznámení registrace rozhodnutí nebo prohlášení rozhodnutí za vykonatelné. Jestliže strana, která podává opravný prostředek, nemá místo pobytu v tomto státě, pak má na podání opravného prostředku lhůtu **60 dní** od oznámení (čl. 23 odst. 6).²¹²

435. Odpůrce většinou bude mít místo pobytu v dožádaném státě, a proto bude mít na podání opravného prostředku proti prohlášení nebo registraci lhůtu pouze 30 dní. Pokud však rozhodnutí bylo zasláno dožádanému státu z důvodu umístění majetku v tomto státě, odpůrce může mít místo pobytu někde jinde. V tom případě bude mít na podání opravného prostředku proti rozhodnutí lhůtu 60 dní. Odpůrce také může ve svém domovském státě žádat o uznání rozhodnutí jiného státu o omezení výkonu. V takovém případě oprávněný z jiného státu může podat opravný prostředek proti prohlášení nebo registraci a podle úmluvy by na to měl lhůtu 60 dní.

c) Důvody pro podání opravného prostředku

436. Úmluva umožňuje podat opravný prostředek proti registraci nebo prohlášení rozhodnutí o výživném za vykonatelné pouze z omezených důvodů. Jak bylo uvedeno výše, odpůrce může podat opravný prostředek na základě toho, že:

- nejsou splněny podmínky pro uznání a výkon stanovené článkem 20,
- existuje některý z důvodů pro odmítnutí uznání a výkonu podle článku 22,
- existuje pochybnost o pravosti nebo celistvosti dokumentů předložených s návrhem,
- byly zcela uhrazeny nedoplatky, jež mají být vymáhány.

d) Vyřízení nebo projednání opravného prostředku (čl. 23 odst. 5)

437. Přezkum nebo projednání jsou možné pouze z konkrétních důvodů stanovených úmluvou a příslušný orgán nemůže přezkoumávat rozhodnutí ve věci samé (článek 28).²¹³ O tom, jakým způsobem bude opravný prostředek vyřízen, rozhodují vnitrostátní právní předpisy.²¹⁴

438. Pokud je opravný prostředek podán z důvodu pochybnosti o pravosti nebo celistvosti dokumentů a mezi požadovanými nebo předloženými materiály nebyly ověřené kopie dokumentů, ústřední orgán dožadujícího státu může být požádán prostřednictvím

a vykonáno v jiném státě. Rozbor této otázky viz vysvětlující zpráva k úmluvě (bod 443) a také kapitola 4 v této příručce.

²¹² Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 503.

²¹³ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 504 a 505.

²¹⁴ Viz výše poznámka 191.

ústředního orgánu [název státu] o ověřené kopie nebo jiné dokumenty, jež tyto pochybnosti vyvrátí.

439. Pokud se opravný prostředek týká pouze výpočtu výše nedoplatků a odpůrce netvrdí, že uhradil celý nedoplatek, je ve většině případů lepší řešit tuto věc při výkonu. Odpůrce pak může vznést tyto výhrady a poskytnout příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu odpovědnému za výkon doplňující informace.²¹⁵ Viz také níže poznámky o částečném uznání rozhodnutí, jež umožňuje, aby během sporu o nedoplatky probíhal výkon rozhodnutí o průběžných platbách výživného.

e) Rozhodnutí o opravném prostředku a další opravný prostředek (čl. 23 odst. 10)

440. Rozhodnutí o opravném prostředku proti registraci rozhodnutí nebo jeho prohlášení za vykonatelné musí být neprodleně oznámeno oběma stranám. Oznámení bude učiněno v souladu s požadavky vnitrostátního práva.²¹⁶ V závislosti na postupech dožádaného státu může být návrhovátelem o rozhodnutí informován prostřednictvím ústředního orgánu dožadujícího státu nebo přímo.²¹⁷

441. Další opravný prostředek bude možné podat pouze, pokud to připouští vnitrostátní právo dožádaného státu.²¹⁸

442. Poznámka: Bude-li podán další opravný prostředek, rozhodnutí může být i přesto vykonáno ihned po registraci nebo prohlášení za vykonatelné. Další opravný prostředek totiž nesmí zastavit výkon rozhodnutí, ledaže by to odůvodňovaly výjimečné okolnosti (čl. 23 odst. 10).

C. Uznání a výkon – výsledky návrhu

1. Uznání a výkon

443. Výsledkem návrhu na uznání a výkon většinou bude, že rozhodnutí bude moci být uznáno a vykonáno stejným způsobem jako rozhodnutí vydané v dožádaném státě. Oprávněný nebude muset podávat žádný další návrh na výkon. O vykonávacích řízeních viz kapitola 12.

2. Jiné výsledky

444. Pokud dané rozhodnutí nemůže být uznáno nebo vykonáno v plném rozsahu, úmluva umožňuje alternativní výsledky.

²¹⁵ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²¹⁶ Pokud jsou oba státy smluvními stranami úmluvy z roku 1965 o doručování, viz výše kapitola 3, část II oddíl IX (B).

²¹⁷ Viz výše poznámky 208 a 209.

²¹⁸ Viz výše poznámka 193.

a) Částečné uznání

445. Článek 21 úmluvy povoluje příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu uznat a vykonat pouze část rozhodnutí, pokud není možné uznat nebo uznat a vykonat dané rozhodnutí v celém rozsahu. K tomu by mohlo dojít například tehdy, pokud příslušný orgán nemůže uznat tu část rozhodnutí o výživném, jež se týká výživného mezi manželi, ale může uznat a vykonat tu část rozhodnutí, jež se týká výživného na děti. Podobně v případě sporu o výši nedoplatků výživného a o to, zda byly zaplacený v plném rozsahu, může příslušný orgán uznat tu část rozhodnutí, která stanoví průběžné platby výživného, zatímco spor o uznání výše nedoplatků bude pokračovat.

Osvědčené postupy: V případě neúspěšného návrhu na uznání rozhodnutí nemusí navrhovatel žádat o částečné uznání rozhodnutí ani o vydání nového rozhodnutí. Úmluva požaduje, aby v řízení o uznání nebo výkonu byly tyto možnosti vzaty v potaz jako možný výsledek. Vnitrostátní postupy dožádaného státu určí, jak se bude postupovat při vyřizování „nového“ návrhu, protože například k vydání nového rozhodnutí mohou být potřebné další informace.

b) Uznání není možné kvůli výhradě

446. Někdy nemůže být rozhodnutí o výživném uznáno nebo vykonáno kvůli výhradě, kterou stát učinil podle úmluvy.²¹⁹ Návrh však kvůli tomu nemusí být nutně odmítnut.

447. Čl. 20 odst. 4 požaduje, aby ústřední orgán přijal vhodná opatření k vydání nového rozhodnutí ve prospěch oprávněného, pokud nelze rozhodnutí uznat, protože byla učiněna výhrada, která brání v uznání na základě kterékoliv z těchto podmínek:

- oprávněný má místo obvyklého pobytu ve státě původu,
- existuje písemná dohoda stran (s výjimkou sporů týkajících se vyživovacích povinností k dětem),
- rozhodnutí příslušného pro rozhodnutí u orgánu o osobním stavu nebo o rodičovské zodpovědnosti.²²⁰

448. Oprávněný nemusí podávat nový návrh a stávající rozhodnutí musí být považováno za rozhodnutí, které zakládá právo²²¹ dítěte zahájit řízení o výživném (čl. 20 odst. 5). V závislosti na postupech dožádaného státu může být navrhovatel/oprávněný za účelem vydání nového rozhodnutí požádán o další dokumenty. O tyto dokumenty jej může dožádaný stát požádat prostřednictvím ústředního orgánu v dožadujícím státě. Návrhy na vydání rozhodnutí se zabývá kapitola 10.

D. Komunikace s dožadujícím státem

449. Příslušné [soudní] [správní] orgány by měly vědět, že jejich ústřední orgán (v tomto případě ústřední orgán [název státu]) bude mít povinnost v určitých lhůtách informovat o stavu vyřizování návrhu podle úmluvy (článek 12). Ústřední orgán dožádaného státu pravděpodobně bude od příslušných orgánů dožádaného státu vyžadovat předkládání zpráv o pokroku. Příslušné orgány by měly být připraveny s ústředním orgánem v tomto ohledu spolupracovat.

²¹⁹ Evropská unie nečiní výhradu k podmínkám pro uznání a výkon uvedeným v čl. 20 odst. 1 písm. c), e) nebo f), kterou jí umožňuje učinit čl. 20 odst. 2 úmluvy (viz výše poznámka 59, *rozhodnutí Rady 2011/432/EU*). Zda určitý smluvní stát učinil takovou výhradu k úmluvě, lze zjistit na internetových stránkách Haagské konference < www.hcch.net >.

²²⁰ Je třeba si povšimnout, že čl. 20 odst. 3 také požaduje, aby smluvní stát, který učinil tuto výhradu, uznal a vykonal rozhodnutí, pokud by byly za podobných skutkových okolností jeho orgány příslušné k vydání takového rozhodnutí.

²²¹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, body 469–471. Poznámka: Úmluva nedefinuje, co v této souvislosti znamená „zakládá právo“, proto výklad tohoto pojmu určí vnitrostátní právo dožádaného státu, jež také určí, jaké další informace nebo důkazní prostředky budou potřebné k vydání rozhodnutí o výživném.

IV. Další aspekty: návrhy na uznání a na uznání a výkon

A. Návrhy na uznání podané povinným

1. Obecné informace

450. Podle úmluvy může povinný podat návrh na uznání rozhodnutí, pokud je toto uznání nezbytné k odložení nebo omezení výkonu dřívějšího rozhodnutí v dožádaném státě. Tento návrh může podat povinný, jenž chce, aby ve státě, v němž se rozhodnutí vykonává (tj. [název státu]), bylo uznáno jiné rozhodnutí, nebo povinný, jenž dosáhl změny rozhodnutí vydaného v jiném smluvním státě, a chce, aby bylo uznáno v [název státu], kde má majetek.

451. Podrobný rozbor návrhů na změnu rozhodnutí viz kapitola 11.

452. Pokud v dožádaném státě, v němž má povinný místo pobytu nebo majetek, probíhá výkon dříve vydaného rozhodnutí o výživném, vnitrostátní právo většinou stanoví, že změněné rozhodnutí vydané v jiném státě nebude moci účinně omezit nebo odložit výkon tohoto prvního rozhodnutí, dokud nebude uznáno. Některé státy nicméně tento krok nemusí požadovat – pokud například rozhodnutí změnil stejný orgán, jenž je původně vydal. Ve vnitrostátním právu tudíž bude nezbytné zjistit, zda je v určitém konkrétním případě nezbytné uznání rozhodnutí.²²²

Změnou rozhodnutí se rozumí řízení za účelem změny dříve vydaného rozhodnutí o výživném. V některých státech bývá označováno jako návrh na úpravu nebo pozměnění rozhodnutí. Změna se může týkat výše plateb výživného, jejich intervalu nebo jiného ustanovení rozhodnutí o výživném.

2. Kdy tento návrh může povinný použít

453. Vzhledem k tomu, že účelem návrhu na uznání podle čl. 10 odst. 2 písm. a) úmluvy je omezení výkonu a že výkon většinou probíhá ve státě, v němž má povinný místo pobytu, bude mít většinou povinný, jenž požaduje uznání rozhodnutí, místo pobytu ve státě, v němž je třeba rozhodnutí uznat, tj. v [název státu]. Úmluva nijak výslovně neupravuje situaci, kdy navrhovatel musí podat návrh ústřednímu orgánu svého státu. Proto v těchto případech bude muset být uznání řešeno podle vnitrostátního práva jako žádost příslušnému orgánu ve státě, v němž má povinný místo pobytu.²²³ Pokud se o uznání žádá v [název státu], kde má povinný majetek, ale nikoliv místo pobytu, povinný může podat návrh podle čl. 10 odst. 2 písm. a).

454. Vždy, když se věc vyřizuje jako návrh podle čl. 10 odst. 2 písm. a), bude povinný navrhovatelem. Oprávněný bude v tomto případě odpůrcem a musí být informován o registraci nebo prohlášení rozhodnutí za vykonatelné.

Příklad

455. Povinný má místo pobytu v zemi A, v níž bylo vydáno původní rozhodnutí o výživném. Majetek nebo příjmy má v [název státu]. Oprávněný má místo pobytu v [název státu], původní rozhodnutí bylo uznáno v [název státu] a vykonává se ve vztahu k majetku povinného v [název státu]. Povinný čerstvě obdržel změněné rozhodnutí vydané v zemi A. Chce, aby bylo uznáno v [název státu], aby mohl být omezen výkon prvního rozhodnutí.

²²² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²²³ V některých státech bude ústřední orgán příslušným orgánem pro tento účel a poskytne povinnému pomoc s řízením o uznání. V případě návrhů na změnu může být uznání chápáno jako závěrečný krok v řízení o tomto druhu návrhu (viz kapitola 11) a povinný nebude muset podávat nový návrh. Zda tomu tak bude, závisí na interních postupech každého státu. V [název státu] [...].

Jak se postupuje podle úmluvy

456. Povinný může ústřednímu orgánu země A podat návrh podle čl. 10 odst. 2 písm. a) úmluvy. Země A předá tento návrh [název státu], kde bude změněné rozhodnutí prostřednictvím řízení popsanych v této kapitole uznáno a registrováno pro účely výkonu nebo prohlášeno za vykonatelné. Oprávněný bude o registraci nebo prohlášení informován a bude mít možnost proti prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registraci podat opravný prostředek. Po prohlášení změněného rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registraci nabude změněné rozhodnutí v [název státu] právní moci a omezí výkon původního rozhodnutí.

3. Řízení

457. Řízení o uznání a výkonu, jimiž jsme se zabývali v této kapitole, jsou použitelná na návrhy na uznání podané povinným za těchto okolností. Článek 26 stanoví, že ustanovení kapitoly V (Uznávání a výkon) se použijí „obdobně“ na návrhy na uznání rozhodnutí, avšak v takovém případě se požadavek, aby bylo rozhodnutí vykonatelné, nahradí požadavkem, aby bylo účinné ve státě původu. To znamená, že ustanovení o uznání a výkonu se v praxi použijí na návrhy na uznání, avšak s výjimkou těch ustanovení, jež je třeba změnit, protože oprávněný nežádá o výkon rozhodnutí.²²⁴

4. Omezení týkající se uznání změněných rozhodnutí

458. Je zapotřebí upozornit, že úmluva stanoví důležité omezení práva povinného na to, aby bylo uznáno změněné rozhodnutí podle úmluvy. Oprávněný může vznést námitku proti uznání změněného rozhodnutí, bylo-li změněné rozhodnutí vydáno v jiném smluvním státě, než je stát, v němž bylo vydáno původní rozhodnutí (stát původu), a oprávněný měl v době vydání změněného rozhodnutí místo obvyklého pobytu ve státě původu (článek 18 a čl. 22 písm. f)). Existují určité výjimky, kdy to bude povoleno, ale je důležité mít na paměti, že na právo povinného na uznání změněného rozhodnutí se vztahují určitá omezení, jež se nevztahují na uznání a výkon jiných rozhodnutí.

459. O návrzích na změnu rozhodnutí viz kapitola 11 (doplňující informace o článku 18 viz kapitola 4, oddíl G).

B. Dohody o výživném

1. Hlavní rozdíly

460. Úmluva rozlišuje mezi rozhodnutími o výživném vydávanými soudními nebo správními orgány a **dohodami o výživném**, jež jsou zvláštním druhem dohody mezi stranami. Ačkoliv řízení o uznání a výkonu dohod o výživném jsou velmi podobná jako analogická řízení týkající se rozhodnutí o výživném, smluvní stát může učinit výhradu, že dohodu o výživném neuzná či nevykoná.²²⁵

Dohodu o výživném definuje článek 3 jako písemnou dohodu týkající se placení výživného, jež byla vydána či registrována příslušným orgánem jako veřejná listina nebo byla ověřena či registrována příslušným orgánem nebo u něj uzavřena či podána a může být přezkoumána a změněna příslušným orgánem.

2. Řízení

461. Pro účely uznání a výkonu dohody o výživném se však použijí stejné obecné zásady a postupy jako v případě uznání a výkonu rozhodnutí o výživném.²²⁶ Článek 30 úmluvy stanoví, že dohoda o výživném je způsobilá pro uznání a výkon jako rozhodnutí za předpokladu, že je vykonatelná jako rozhodnutí ve státě, v němž byla uzavřena.

²²⁴ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 546.

²²⁵ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...]. Viz *rozhodnutí Rady 2011/432/EU ze dne 9. června 2011 o schválení Haagské úmluvy ze dne 23. listopadu 2007 o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů jménem Evropské unie*.

²²⁶ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 559.

462. Je-li obdržen návrh na uznání a výkon dohody o výživném, použijí se stejné obecné postupy. Po obdržení návrhu příslušný [soudní] [správní] orgán nejprve ověří, zda by uznání a výkon dohody nebyly zjevně neslučitelné s veřejným pořádkem. K návrhu se připojují podobné dokumenty jako k návrhu na uznání a výkon rozhodnutí, hlavním rozdílem je, že není třeba předložit prohlášení o řádném oznámení. Důvodem je, že uzavření dohody se nutně musí účastnit obě strany.

463. V souladu s vnitrostátním právem [název státu] se k návrhu na uznání a výkon dohody o výživném musí připojit tyto dokumenty: [seznam dokumentů požadovaných vaším státem doplňte sem].

464. Poté, co ústřední orgán zkontroluje předložené materiály, aby zajistil, že nechybí žádný dokument, zašle dohodu o výživném příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu. Ten pak dohodu zaregistruje pro účely výkonu nebo ji prohlásí za vykonatelnou a informuje o tom odpůrce.

465. Určité rozdíly existují také mezi tím, z jakých důvodů lze vznést námitku proti uznání dohody a z jakých důvodů lze vznést námitku proti uznání rozhodnutí. Tyto důvody stanoví čl. 30 odst. 5.

3. Uzavření řízení o uznání a výkonu

466. Řízení o uznání a výkonu dohody o výživném je jinak podobné jako řízení o uznání a výkonu rozhodnutí, až na jednu výjimku. Příslušný [soudní] [správní] orgán rozhodne o registraci nebo prohlášení dohody o výživném za vykonatelnou a odpůrce bude mít možnost podat proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek. V mnoha státech tím řízení o uznání a výkonu skončí. Pokud však odpůrce podá opravný prostředek, v případě dohody o výživném tento opravný prostředek proti uznání dohody pozastaví výkon dohody (čl. 30 odst. 6).²²⁷ V tomto pozastavení výkonu spočívá při řízení o uznání a výkonu důležitý rozdíl mezi rozhodnutím a dohodou.

V. Uznání a výkon – další otázky

A. Právní pomoc

467. Obecně podle úmluvy platí, že pokud dožádaný stát vyřizuje návrh na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí o výživném na dítě mladší 21 let, musí oprávněnému poskytnout bezplatnou právní pomoc, potřebuje-li ji k vyřízení návrhu.²²⁸ Je třeba mít na paměti, že pokud daný stát poskytuje účinný přístup k řízením prostřednictvím zjednodušených řízení, oprávněnému nevznikne nárok na bezplatnou právní pomoc.²²⁹

468. Podrobněji se požadavku na poskytnutí účinného přístupu k řízením včetně bezplatné právní pomoci, je-li zapotřebí, věnuje kapitola 3, část II, oddíl VII.

469. Na poskytování bezplatných služeb se vztahuje mnoho výjimek a omezení, které je třeba vzít v úvahu, například pokud návrh na uznání podává povinný nebo pokud se nejedná o rozhodnutí o výživném na dítě mladší 21 let. Toto je rovněž vysvětleno v kapitole 3, části II, oddílu VII.

B. Otázky výkonu

Převod měn

470. Úmluva neřeší otázku převodu vyživovací povinnosti z jedné měny do jiné měny. V závislosti na postupech příslušného orgánu při uznávání rozhodnutí může existovat

²²⁷ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 564. Informace o opravném prostředku podle vnitrostátního práva [název státu] viz výše poznámka 191.

²²⁸ Co se týče poskytování bezplatné právní pomoci podle vnitrostátního práva [název státu], viz výše poznámka 86.

²²⁹ V [název státu] [...].

také souběžné řízení pro převod vyživovací povinnosti stanovené v rozhodnutí do měny státu výkonu. Příslušný orgán možná bude potřebovat osvědčení o směnném kurzu, jenž se použije k převodu plateb, a částka stanovená tímto převodem pak bude základem vyživovací povinnosti ve státě výkonu. Někdy bude rozhodnutí včetně nedoplatků převedeno do měny dožádaného státu už dožadujícím státem.²³⁰

471. Otázkou převodu měn se podrobněji zabývá kapitola 12 o výkonu rozhodnutí o výživném.

C. Relevantní výjimky a výhrady

472. Dosud uvedené informace budou použitelné ve většině běžných situací týkajících se uznání rozhodnutí o výživném na děti. Existuje však řada situací, v nichž řízení o uznání a výkonu ovlivní výhrady nebo prohlášení učiněné smluvním státem. (Podrobněji se působností úmluvy včetně problematiky možných prohlášení a výhrad k úmluvě zabývá kapitola 3, část I, oddíl II).

a) Děti ve věku od 18 do 21 let

473. Smluvní stát může učinit **výhradu**, kterou omezí působnost úmluvy na osoby mladší 18 let. Pokud smluvní stát učinil tuto výhradu, nebude podle úmluvy uznávat nebo uznávat a vykonávat rozhodnutí o výživném na děti, kterým je 18 a více let, ani nebude moci požádat jiný stát o vyřízení věcí týkajících se výživného na děti starší 18 let.²³¹

Výhrada je formální prohlášení smluvního státu, jež úmluva za určitých okolností umožňuje učinit, a sděluje, že použitelnost úmluvy bude v daném státě určitým způsobem omezena.

²³⁰ V [název státu] [...].

²³¹ Evropská unie neučiní výhradu podle úmluvy, kterou by omezila působnost úmluvy na děti mladší 18 let ani nerozšíří její působnost na děti starší 21 let (čl. 2 odst. 2). V členských státech Evropské unie se tudíž použije základní rozsah působnosti úmluvy zahrnující výživné na děti do 21 let. (Viz výše poznámka 59, *rozhodnutí Rady 2011/432/EU*).

b) Podmínky pro uznání a výkon

474. Stát může učinit výhradu, že neuzná ani nevykoná rozhodnutí o výživném, pokud toto rozhodnutí bylo vydáno na základě některé z těchto skutečností:²³²

- místo obvyklého pobytu oprávněného,
- písemná dohoda stran,
- příslušnost orgánu pro rozhodnutí o osobním stavu nebo o rodičovské zodpovědnosti.

c) Dohody o výživném

475. Stát může učinit výhradu, že neuzná ani nevykoná dohody o výživném. Případně může stát prohlásit, že požaduje, aby návrhy na uznání a výkon dohod o výživném byly podány prostřednictvím ústředního orgánu.²³³

VI. Další materiály

A. Praktické rady

- Po uznání rozhodnutí se mnoho států ihned pokusí obrátit na povinného, aby co nejdříve dobrovolně začal plnit rozhodnutí, a bylo tak zajištěno, že oprávněnému a dětem co nejdříve začne chodit výživné.²³⁴
- Účelem procesu uznání a výkonu stanoveného úmluvou je umožnit rychlé a účinné vyřízení návrhů. Soudci, zaměstnanci soudů a jiné dotčené orgány v dožádaném státě by to měli mít na zřeteli a měli by se snažit zajistit co nejrychlejší vyřízení případů s minimální prodlevou.
- Úmluva neobsahuje veškeré postupy a požadavky vztahující se na vyřizování návrhů na uznání nebo na uznání a výkon. Soudci se budou muset řídit také příslušným vnitrostátním právem a dodržovat příslušné vnitrostátní postupy.

B. Související formuláře

Návrh na uznání nebo na uznání a výkon
 Předávací formulář
 Osvědčení o vykonatelnosti
 Prohlášení o řádném oznámení
 Formulář o finančních poměrech
 Potvrzující formulář

C. Články úmluvy

Čl. 10 odst. 1 písm. a)
 Čl. 10 odst. 2 písm. a)
 Článek 11
 Článek 12
 Článek 20
 Článek 23
 Článek 24
 Článek 30
 Článek 36
 Článek 50

²³² Viz výše rozbor podmínek pro určení příslušnosti podle článku 20 (poznámka 211). Evropská unie neučiní výhradu k podmínkám pro uznání a výkon uvedeným v čl. 20 odst. 1 písm. c), e) nebo f), kterou jí umožňuje učinit čl. 20 odst. 2 úmluvy (viz tamtéž).

²³³ Evropská unie neučiní výhradu podle úmluvy, že dohody o výživném neuzná a nevykoná (čl. 30 odst. 8). Evropská unie ani neučiní prohlášení podle úmluvy, že návrhy na uznání a výkon dohody o výživném lze podat pouze prostřednictvím ústředních orgánů (čl. 30 odst. 7, viz tamtéž).

²³⁴ V [název státu] [...].

D. Související kapitoly příručky

Viz kapitola 12 – Výkon rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

Viz kapitola 3 – Obecně platné body: úmluva z roku 2007 a nařízení z roku 2009

VII. Kontrolní seznam – návrhy na uznání a výkon

	Postup	Popis v příručce
1	Převzít dokumenty od ústředního orgánu [název státu]	III.A.1
2	Ověřit, zda daný návrh má být návrhem na uznání a výkon	III.A.2
3	Splňuje daný návrh minimální požadavky úmluvy?	III.A.3
4	Zkontrolovat, zda byly dodány všechny dokumenty	III.A.4
5	Zjistit místo pobytu odpůrce, je-li třeba	III.A.5
6	Požádat o další dokumenty, je-li třeba	III.A.6
7	Přijmout vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření	III.A.7
8 a)	Prohlásit rozhodnutí za vykonatelné	III.B.1
8 b)	Informovat navrhovatele a odpůrce o prohlášení rozhodnutí za vykonatelné	III.B.4
8 c)	Odpůrce má možnost podat opravný prostředek proti prohlášení rozhodnutí za vykonatelné nebo jeho registraci z přípustných důvodů	III.B.5
9	Vyřídit opravný prostředek a informovat navrhovatele a odpůrce	III.B.5

VIII. Časté otázky

Oprávněná má rozhodnutí vydané v zemi A. Žije v zemi B. Země B neuzná a nevykoná rozhodnutí. Povinný žije v [název státu]. Všechny tři státy jsou smluvními státy úmluvy. Může být rozhodnutí uznáno a vykonáno v [název státu]?

476. Ano – pokud rozhodnutí bylo vydáno smluvním státem, oprávněná může požádat o uznání a výkon rozhodnutí ve státě, v němž má povinný místo pobytu, majetek nebo příjmy. Toto rozhodnutí nemusí být vykonatelné nebo uznáno v dožadujícím státě – pouze ve státě původu. V tomto případě je státem původu země A. Pokud má navrhovatelka k dispozici osvědčení o vykonatelnosti rozhodnutí v zemi A, v níž bylo rozhodnutí vydáno, pak by stát [název státu] měl být schopen návrh na uznání a výkon vyřídit za předpokladu, že jsou splněny všechny ostatní podmínky.

Proč by oprávněný žádal pouze o uznání rozhodnutí a nikoliv o uznání a výkon?

477. V některých případech může mít oprávněný v úmyslu vykonat rozhodnutí soukromě nebo navrhovatel může potřebovat, aby bylo rozhodnutí uznáno, aby mohl využít některé jiné opravné prostředky v dožádaném státě. Pokud se například v dožádaném státě nachází nějaký majetek, například pozůstalost, bude oprávněný pravděpodobně potřebovat, aby rozhodnutí bylo uznáno, aby ho mohl následně zaevidovat jako pohledávku z pozůstalosti.

Je na základě uznání rozhodnutí o výživném celé rozhodnutí postaveno naroveň jakémukoli jinému rozhodnutí o výživném původně vydanému v daném státě?

478. Ne. Účelem řízení o uznání a výkonu jednoduše je, aby rozhodnutí jiného státu o výživném mohlo být vykonáno stejnými mechanismy a postupy jako domácí rozhodnutí o výživném. Právní úprava dožadovaného státu, například o péči o děti nebo o styku s dětmi, se na toto rozhodnutí nepoužije. Rozhodnutí jiného státu se považuje za

obdobné vnitrostátnímu rozhodnutí pouze pro účel uznání a výkonu v oblasti vyživovacích povinností.

Musí být rozhodnutí vždy nejprve uznáno, než bude moci být vykonáno podle úmluvy?

479. Ano – pokud nebylo vydáno v dožádaném státě (tj. [název státu]), v němž má být vykonáno. Pokud bylo vydáno jiným státem, musí nejprve projít řízením o uznání, které zajistí, že dotčené rozhodnutí splňuje základní procesní nebo jiné požadavky na způsob, jakým by mělo být rozhodnutí o výživném vydáno – například pokud jde o oznámení, které by měla dotčená strana obdržet.

Může být podle úmluvy vykonáno rozhodnutí vydané v jiném jazyce?

480. Ano – ale musí být k dispozici překlad celého rozhodnutí nebo výtahu z něj do [jazyka státu] nebo jiného jazyka, který dožádaný stát označil za jazyk, jenž je pro něj přijatelný. Viz kapitola 3, část II, oddíl I, kde jsou rozebrány požadavky na překlad dokumentů a rozhodnutí.

481. Ostatní komunikace mezi ústředními orgány může podle úmluvy probíhat v angličtině nebo francouzštině.

Může být podle úmluvy uznáno v [název státu] rozhodnutí takového druhu, jaké by v [název státu] nemohlo být vydáno?

482. Ano – za předpokladu, že toto rozhodnutí spadá do rozsahu vyživovacích povinností v oblasti působnosti úmluvy. Rozhodnutí o výživném na děti může například zahrnovat ustanovení o úhradě určitého druhu výdajů, například nadstandardního zdravotního pojištění, jež nemusí být v právu dožádaného státu známy nebo upraveny. Přesto může být toto rozhodnutí v dožádaném státě uznáno.

Proč úmluva nestanoví, že návrh na uznání nebo na uznání a výkon musí podepsat navrhovatel nebo někdo z ústředního orgánu?

483. Úmluva je z hlediska média formulována „neutrálně“, aby usnadnila využití informačních technologií a umožnila efektivní zasílání materiálů mezi státy. Pokud by vyžadovala podpis, nebylo by možné zaslat dokumenty faxem nebo elektronicky.

484. Osoba, jejíž jméno je na návrhu uvedeno, zodpovídá za to, aby informace obsažené v návrhu byly v souladu s dokumenty a údaji, jež poskytl navrhovatel, a aby byl návrh v souladu s požadavky úmluvy.

Může být vyřízen návrh na uznání nebo na uznání a výkon bez ověřených kopií dokumentů?

485. To závisí na tom, zda dožádaný stát učinil prohlášení podle úmluvy, že požaduje ověřené kopie (tento požadavek bude uveden v profilu země). Kromě toho v určitém konkrétním případě může soud nebo příslušný orgán požadovat ověřené kopie, velmi pravděpodobné to je v situaci, kdy existuje pochybnost o pravosti nebo celistvosti předložených dokumentů.

486. Pokud daný stát neučinil toto prohlášení, návrh může být vyřízen na základě kopií, které poskytl dožadující stát.²³⁵

Příslušný orgán v [název státu] rozhodnutí zaregistroval nebo prohlásil za vykonatelné. Co se stane pak?

487. Po registraci rozhodnutí nebo jeho prohlášení za vykonatelné může být rozhodnutí vykonáno.²³⁶ Navrhovatel už nemusí podle úmluvy podávat žádný další návrh (pokud původní návrh podal prostřednictvím ústředního orgánu). Navrhovatel, odpůrce

²³⁵ V [název státu] [...].

²³⁶ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

a dožadující stát musí být neprodleně informováni, že rozhodnutí bylo uznáno a přistupuje se k jeho výkonu.

Co když existuje více rozhodnutí o výživném? Například bylo vydáno původní rozhodnutí o výživném a to bylo pozdějším rozhodnutím změněno. Které z nich by mělo být uznáno?

488. Úmluva tuto otázku neřeší přímo. Pokud má být vykonáno určité rozhodnutí a podle prvního rozhodnutí vznikly nebo se nahromadily nedoplatky na výživném, dožádaný stát (tj. [název státu]) může pro účely výkonu potřebovat kopii tohoto rozhodnutí. Může to požadovat vnitrostátní právo, jímž se řídí výkon, nebo to může být nezbytné, pokud povinný zpochybňuje nedoplatky nebo předkládá jiný výklad povinnosti.²³⁷ V jednom rozhodnutí také mohou být obsaženy další záležitosti (například podmínky valorizace nebo úpravy), jež nejsou uvedeny v druhém rozhodnutí.

489. Uznání rozhodnutí by však nemělo být zamítnuto pouze z důvodu, že existují dřívější rozhodnutí v téže věci, která nebyla připojena k návrhu. Ukáže-li se, že existují jiná relevantní rozhodnutí o výživném, jež měla být připojena k návrhu, příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu] by měl informovat ústřední orgán v [název státu], aby mohl dožadující stát požádat o kopie těchto rozhodnutí.

Část II – Přímé návrhy na uznání nebo na uznání a výkon

I. Přehled

490. Obecně se řízení o všech přímých návrzích podle úmluvy (tj. návrzích, které navrhovatelé podají přímo příslušným orgánům, viz výše kapitola 1, oddíl III.C) budou řídit vnitrostátním právem [název státu]. Vnitrostátní právo [název státu] určí, zda lze daný přímý návrh vůbec podat a jaké formuláře nebo postupy se musí použít.²³⁸ Přímými návrhy podanými k příslušným [soudním] [správním] orgánům v [název státu] za účelem vydání nebo změny rozhodnutí o výživném se stručně zabývá kapitola 10 a 11 a tyto návrhy se téměř zcela řídí vnitrostátním právem [název státu], nikoli úmluvou.

491. Pokud se však přímý návrh týká uznání nebo uznání a výkonu vydaného rozhodnutí a toto rozhodnutí spadá do oblasti působnosti úmluvy, použijí se na tento návrh určitá ustanovení úmluvy. Následující oddíl se zabývá řízeními o přímých návrzích na uznání nebo uznání a výkon rozhodnutí, jež mohou příslušné [soudní] [správní] orgány [název státu] obdržet podle úmluvy.

Dokumenty, jež je třeba přiložit k přímým návrhům na uznání nebo na uznání a výkon

492. Úmluva stanoví, že řada ustanovení, jež se vztahují na návrhy na uznání nebo na uznání a výkon podané prostřednictvím ústředních orgánů, se použije také na přímé návrhy na uznání nebo na uznání a výkon podané příslušným orgánům (čl. 37 odst. 2).

493. Všechna ustanovení kapitoly V úmluvy (Uznávání a výkon) se použijí na přímé návrhy, a proto by k přímým návrhům měly být přiloženy dokumenty stanovené v článku 25. Jedná se o tyto dokumenty:

- úplné znění rozhodnutí,
- osvědčení o vykonatelnosti,
- prohlášení o řádném oznámení, pokud se odpůrce neúčastnil řízení ve státě původu ani v něm nebyl zastoupen nebo nepodal proti rozhodnutí o výživném opravný prostředek,
- formulář o finančních poměrech,
- je-li třeba – výpočet výše nedoplatků,
- je-li třeba – dokument vysvětlující, jak se bude provádět valorizace.

²³⁷ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²³⁸ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

494. Doporučený formulář návrhu nelze pro účely přímého návrhu použít, pokud dožádaný stát nerozhodl, že ho pro tyto účely použít lze. V některých případech bude mít dožádaný příslušný orgán vlastní formuláře. Podívejte se na profil země nebo kontaktujte přímo dožádaný příslušný orgán na adrese uvedené v profilu země a požádejte ho o kopii formuláře.²³⁹

495. Při podávání přímého návrhu může být ve většině případů nezbytné doložit, v jakém rozsahu byla navrhovateli ve státě původu poskytnuta bezplatná právní pomoc. Je to nezbytné z toho důvodu, že na přímé návrhy se nepoužijí ustanovení o účinném přístupu k řízením a ustanovení o bezplatné právní pomoci. Nicméně v každém řízení o uznání nebo uznání a výkonu má navrhovatel nárok na bezplatnou právní pomoc alespoň v takovém rozsahu, v jakém ji mohl využít ve státě původu, pokud je v dožádaném státě za stejných okolností v tomto rozsahu poskytována (čl. 17 písm. b)).

496. Následující schéma znázorňuje podmínky pro bezplatnou právní pomoc v případě návrhu na uznání nebo na uznání a výkon podaného přímo příslušnému orgánu.

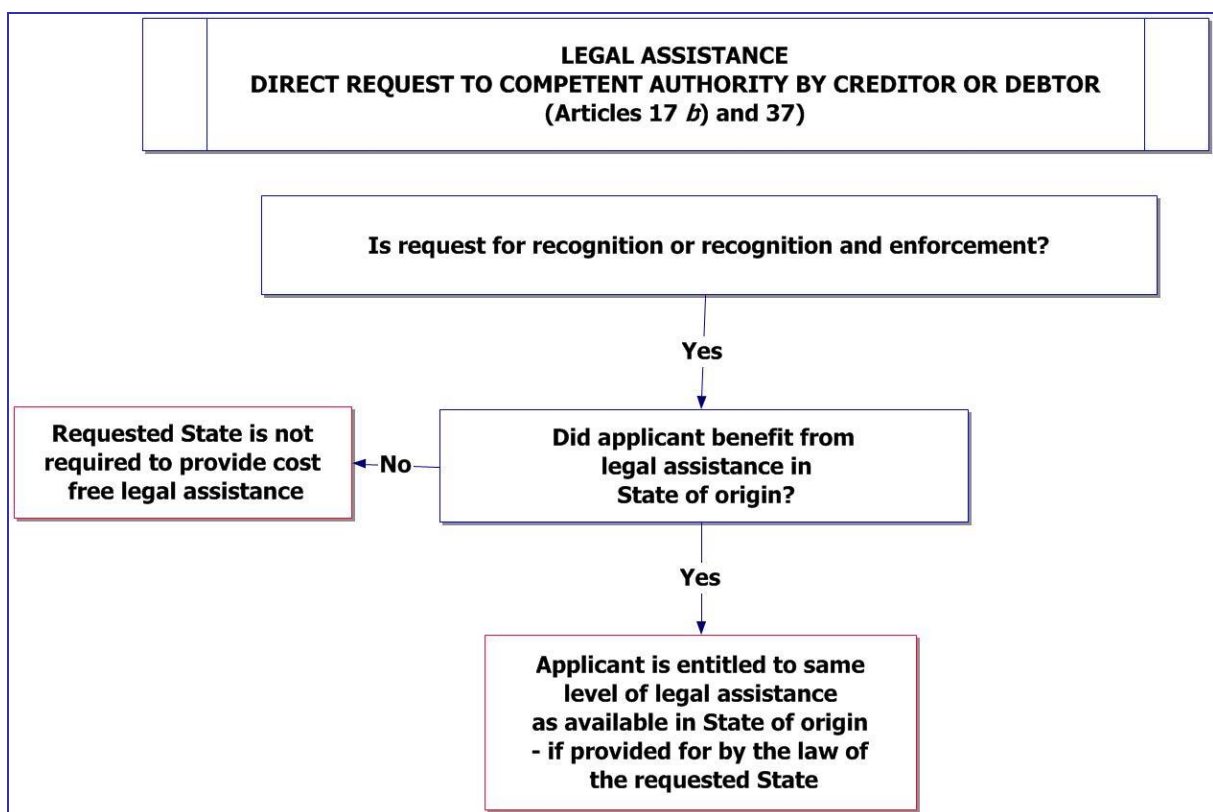

Schéma 9: Právní pomoc – přímé návrhy příslušnému orgánu

497. Navrhovatel sice nemusí mít nárok na bezplatnou právní pomoc, ale dožádaný stát nemůže požadovat složení kauce či vkladu, ať už je jejich označení jakékoli, jako záruky uhrazení jakýchkoliv právních nákladů navrhovatele (čl. 37 odst. 2 a čl. 14 odst. 5).

498. Dožádaný stát (tj. [název státu]) však vůbec není povinný poskytnout jakoukoliv formu právní pomoci navrhovateli, jenž se rozhodne podat přímý návrh příslušnému orgánu, pokud by daná věc mohla být podána prostřednictvím ústředního orgánu.²⁴⁰

²³⁹ V [název státu] [...].

²⁴⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 602.

A. Druhy příchozích přímých návrhů na uznání a výkon

a) Výživné mezi manželi

499. Pokud dožadující i dožádaný smluvní stát neprohlásily, že rozšiřují působnost kapitol II a III na výživovací povinnosti mezi manželi, návrh na uznání nebo na výkon rozhodnutí o výživném mezi manželi se nebude podávat prostřednictvím ústředních orgánů (viz kapitola 3, část I, oddíl II výše, kde se rozebírá tato otázka).²⁴¹ Místo toho oprávněný podá přímý návrh příslušnému orgánu v dožádaném státě. Požadavky na dokumenty a řízení však zůstávají stejné jako v článku 25.

500. Kromě žádosti (doporučený formulář návrhu se pro účely přímého návrhu nepoužije, ledaže dožádaný stát rozhodl, že se může použít pro přímé návrhy) budou vždy požadovány tyto dokumenty:

- informace o návrhu (nebo doporučený formulář návrhu, pokud se používá),
- znění rozhodnutí,
- osvědčení o vykonatelnosti,
- prohlášení o řádném oznámení, pokud se odpůrce neúčastnil řízení ve státě původu ani v něm nebyl zastoupen nebo nepodal proti rozhodnutí opravný prostředek,
- formulář o finančních poměrech nebo jiný dokument informující o finančních poměrech stran,
- dokument vysvětlující výpočet výše nedoplatků,
- dokument vysvětlující provedení valorizace,
- potvrzení nebo informace o poskytnutí právní pomoci navrhovateli v dožadujícím státě.

501. V závislosti na interních postupech dožádaného státu mohou být zapotřebí ještě další dokumenty.²⁴²

502. Poté, co příslušný [soudní] [správní] orgán obdrží přímý návrh, řízení o uznání proběhne stejně, jak je popsáno v části I této kapitoly. Rozhodnutí bude prohlášeno za vykonatelné [a zaregistrováno pro účely výkonu] a odpůrce a navrhovatel o tom budou informováni (čl. 23 odst. 5).

503. Pro podání opravného prostředku proti [prohlášení rozhodnutí za vykonatelné] [nebo] [registraci rozhodnutí pro účely výkonu] jsou přípustné stejné důvody jako u návrhů podaných prostřednictvím ústředního orgánu. Pokud však navrhovatel požaduje právní pomoc kvůli opravnému prostředku odpůrce, ústřední orgán mu neposkytne bezplatnou právní pomoc a navrhovatel bude muset řešit tyto věci samostatně.²⁴³ Příslušný orgán může navrhovateli pomoci v přístupu k jiným zdrojům pomoci, včetně právní pomoci, je-li dostupná. Navrhovatel však má nárok na právní pomoc alespoň v takovém rozsahu jako v dožadujícím státě, pokud je v [název státu] v tomto rozsahu poskytována (čl. 17 písm. b)).²⁴⁴

504. Co se týče výkonu rozhodnutí po jeho uznání, vzhledem k neúčasti ústředního orgánu v řízení o uznání rozhodnutí nevyplývá z žádosti o uznání automaticky návrh na výkon, pokud zákon nestanoví jinak. Nestanoví-li jinak, osoba, jež podala přímý návrh, bude muset podat samostatnou žádost o výkon rozhodnutí v souladu s vnitrostátními postupy dožádaného státu.²⁴⁵

b) Děti ve věku 21 a více let

505. Jelikož do působnosti úmluvy nespádají automaticky děti ve věku 21 a více let, příslušný orgán daného státu není povinen přijmout žádost o uznání a výkon rozhodnutí o výživném pro děti v tomto věku, pokud oba smluvní státy (dožadující a dožádaný stát) neprohlásily podle čl. 2 odst. 3 úmluvy, že rozšiřují působnost úmluvy na tyto děti. Pokud

²⁴¹ V [název státu] [...].

²⁴² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²⁴³ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²⁴⁴ Podle vnitrostátního práva [název státu], viz tamtéž.

²⁴⁵ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

takové prohlášení nebylo učiněno, úmluva nepožaduje, aby bylo uznáno a vykonáno rozhodnutí o výživném na dítě, jemuž je 21 a více let (smluvní státy však mohou uznat a vykonat rozhodnutí nad rámec toho, co jsou povinny vykonat na základě zásady vzájemnosti).²⁴⁶

506. Je třeba si povšimnout, že toto platí, i pokud právo státu původu povoluje výživné pro děti starší 21 let, protože čl. 32 odst. 4 (použití pravidel státu původu rozhodnutí, která se týkají doby trvání vyživovacích povinností) musí být vykládán v souladu s působností stanovenou článkem 2.

507. Podrobněji se oblastí působnosti úmluvy zabývá kapitola 3, část I, oddíl II.

c) Další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů

508. Úmluva sice stanoví, že státy mohou rozšířit působnost jejich ustanovení na další druhy vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů včetně zranitelných osob. Pokud to však neučinil dožadovaný i dožadující smluvní stát, příslušný orgán daného státu není povinen přijmout žádost o uznání a výkon rozhodnutí o dalších druzích vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů.²⁴⁷

II. Další materiály

A. Praktické rady

509. Zjistěte si v profilu země [název státu], jaké dokumenty se musí předložit při podání přímého návrhu. Přímý návrh by měl být podán na formuláři návrhu nebo prostřednictvím jiného dokumentu požadovaného dožadným státem. Ačkoliv při podávání přímých návrhů na uznání nebo na uznání a výkon mohou být v daném státě požadovány stejné dokumenty jako u návrhů podávaných prostřednictvím ústředních orgánů, u jiných druhů přímých návrhů mohou příslušné orgány požadovat odlišné dokumenty než u návrhů podle úmluvy. (Přímými návrhy příslušným [soudním] [správním] orgánům v [název státu] za účelem vydání nebo změny rozhodnutí o výživném se zabývají kapitoly 10 a 11 níže.)

510. Pro příslušné [soudní] [správní] orgány může být užitečné obrátit se na ústřední orgán [název státu] a využít pro účely přímých návrhů jeho zkušenosti s účinným vyřizováním věcí.

B. Související formuláře

Pouze pro uznání a výkon:

- Osvědčení o vykonatelnosti
- Prohlášení o řádném oznámení
- Dokument o výši nedoplatků (pokud existují)
- Doklad o právní pomoci (je-li třeba)
- Dokument vysvětlující provedení valorizace (je-li třeba)

C. Příslušné články

- Čl. 2 odst. 3
- Článek 10
- Čl. 17 písm. b)
- Článek 25
- Článek 37

²⁴⁶ Někdy může být účelným řešením uznat rozhodnutí i tehdy, není-li to to přísně vzato vzájemná povinnost podle úmluvy, například kdyby po neuznání rozhodnutí jiného státu o výživném pro osobu starší 21 let musel vnitrostátní soud vydat nové rozhodnutí. V [název státu] [...].

²⁴⁷ V [název státu] [...].

III. Časté otázky

Jaký je rozdíl mezi návrhem podaným prostřednictvím ústředního orgánu a přímým návrhem příslušnému orgánu?

511. Prostřednictvím ústředních orgánů se mohou podávat jen návrhy přípustné podle článku 10. Prostřednictvím ústředního orgánu lze podat návrh pouze tehdy, pokud daná věc spadá do působnosti úmluvy a daný druh návrhu je uveden v článku 10.

512. Přímý návrh se příslušnému orgánu podá ve věci, jež se řídí úmluvou. Příkladem přímého návrhu je návrh na vydání rozhodnutí o výživném mezi manželi.

Může se navrhovatel rozhodnout, že místo vyřízení určité věci prostřednictvím ústředních orgánů raději podá návrh přímo příslušnému orgánu?

513. Ano – pokud to umožňují interní postupy dožádaného příslušného orgánu (některé příslušné orgány věc jednoduše předají ústřednímu orgánu).²⁴⁸ Navrhovatel, jenž si zvolí tento postup, by si však měl uvědomit, že v některých státech se ustanovení o právní pomoci v souvislosti s přímými návrhy nemusí vztahovat na situace, v nichž mohl navrhovatel podat návrh prostřednictvím ústředního orgánu.²⁴⁹ Pravděpodobně tomu tak bude, pokud dožádaný stát zavedl účinné postupy, jež umožňují vyřídit návrh prostřednictvím ústředního orgánu bez právní pomoci.

Pokud například dožádaný stát nerozšířil působnost kapitol II a III na určitý druh vyživovací povinnosti, může ústřední orgán poslat příslušnému orgánu přímý návrh?

514. Ano – úmluva nestanoví, že přímé návrhy musí podávat přímo oprávněný nebo povinný. Nejpravděpodobnější je tento postup v situacích, kdy dožadující stát rozšířil působnost kapitol II a III na výživné mezi manželi, ale dožádaný stát nikoliv.²⁵⁰ V takovém případě může ústřední orgán pomoci oprávněnému připravit požadované dokumenty a zaslat je příslušnému orgánu v dožádaném státě.

Jaké formuláře nebo dokumenty by měly být použity při podávání přímého návrhu?

515. Pokud se jedná o přímý návrh na uznání nebo na uznání a výkon, měl by zahrnovat dokumenty stanovené v článku 25, neboť tento článek se použije na přímé návrhy na uznání nebo na uznání a výkon. Doporučený formulář návrhu je však obecně určen jen pro ústřední orgány, použít by se tudíž měl buď formulář požadovaný příslušným [soudním] [správním] orgánem [název státu],²⁵¹ nebo formulář používaný státem původu.

Bude oprávněný nebo povinný při podání přímého návrhu příslušnému orgánu potřebovat právníka?

516. To závisí výhradně na postupech příslušného [soudního] [správního] orgánu.²⁵² Pokud se jedná o přímý návrh na uznání nebo na uznání a výkon podle úmluvy, dožádaný stát musí zajistit, aby měl navrhovatel nárok na právní pomoc alespoň v takovém rozsahu jako v dožadujícím státě, je-li v dožádaném státě v tomto rozsahu právní pomoc poskytována (čl. 17 písm. b)).

517. Co se týče všech ostatních přímých návrhů, bude-li zapotřebí právní pomoc, pak za úhradu výdajů odpovídá osoba podávající přímý návrh, pokud dožádaný stát nestanoví jinak.²⁵³

²⁴⁸ V [název státu] [...].

²⁴⁹ V [název státu] [...].

²⁵⁰ Viz výše poznámka 241.

²⁵¹ Příklad doporučeného formuláře, jenž se používá v [název státu], viz výše poznámka 239.

²⁵² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²⁵³ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

Kapitola 8 – Nařízení z roku 2009: vyřizování návrhů přijatých ústředními orgány a přímých návrhů na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti

K čemu slouží tato kapitola:

Tato kapitola se zabývá především návrhy na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí o výživném, jež soudním nebo jiným příslušným orgánům předá ústřední orgán.

Oddíl I přináší základní přehled o řízení a o návrhu – kdy se použije, kdo jej může podat, a vysvětluje základní pojmy a koncepty.

Oddíly II a III stručně popisují řízení nebo kroky při vyřizování návrhů nebo žádostí.

Oddíl IV se věnuje výjimkám nebo variantám obecných řízení, mimo jiné návrhům podaným povinnými.

Oddíl V se zabývá dalšími otázkami, jako je například právní pomoc a výkon.

Oddíl VI obsahuje doplňující informace, formuláře a několik praktických tipů k návrhům.

Oddíl VII obsahuje kontrolní seznam – jednoduché shrnutí celého procesu.

Oddíl VIII se věnuje některým nejčastějším otázkám k tomuto návrhu.

Oddíl IX se stručně zabývá specifickými otázkami souvisejícími s přímými návrhy na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti, které obdrží soudní nebo jiné orgány bez zprostředkování ústředních orgánů.

Část I – Návrhy na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti

I. Přehled a obecné zásady

A. Obecné zásady

518. Řízení o uznání stanovené nařízením je těžištěm přeshraničního vymáhání výživného a zajišťuje, aby oprávněný mohl nákladově efektivním způsobem vymáhat platbu výživného od povinného, jenž má místo pobytu, majetek nebo příjmy v jiném členském státě.²⁵⁴

Ústřední orgán je orgán veřejné správy určený členským státem pro plnění nebo výkon povinností správní spolupráce a pomoci, které mu ukládá nařízení.

519. Uznání nebo uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí jiným členským státem znamenají, že oprávněný nepotřebuje získat nové rozhodnutí ve státě, v němž má povinný nyní místo pobytu, majetek nebo příjmy.

²⁵⁴ Uznání a výkon není totéž. Uznání jiným státem znamená, že tento stát přijme rozhodnutí neboli závěr o zákonných právech a povinnostech vydané státem původu. Výkon znamená, že dožádaný stát souhlasí, že k výkonu rozhodnutí se mohou použít jeho vlastní postupy.

520. Účelem řízení o uznání nebo o uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí je poskytnout co nejširší uznání vydaných rozhodnutí a zajistit co nejrychlejší vyřízení návrhu. Nařízení má nejširší působnost v oblasti uznání a výkonu a od států se očekává, že navrhovatelům poskytnou komplexní a účinný přístup ke spravedlnosti. Mechanismy uznávání a výkonu podle nařízení v členských státech, které jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007, i v těch, které jím vázány nejsou (viz kapitola 5), jsou navrženy tak, aby umožnily oprávněnému rychle vymoci pohledávku výživného. Odpůrce může vznést námitky nebo podat odpor proti uznání nebo výkonu rozhodnutí pouze z omezených důvodů a pouze v omezené lhůtě. V tom všem se odráží základní zásada nařízení, že uznání a výkon by měly být jednoduché, nenákladné a rychlé.²⁵⁵

Příslušným orgánem je v daném státě orgán, jenž je podle jeho zákonů pověřen nebo oprávněn vykonávat konkrétní úkoly stanovené nařízením. Příslušným orgánem může být soud, správní útvar, orgán pro vymáhání výživného na děti nebo jakýkoliv jiný vládní subjekt, který vykonává některé z úkolů souvisejících s nařízením.

521. Podrobněji k oblasti působnosti a použití nařízení viz kapitola 3, část I. Je důležité posoudit oblast působnosti a použití nařízení ve vztahu k určité věci, abyste věděli, které řízení o uznání a výkonu podle nařízení se má v konkrétním případě použít.

B. Přehled řízení

522. Nařízení v kapitole IV (viz článek 16) obsahuje dva oddíly, jež upravují řízení o uznání, prohlášení vykonatelnosti a výkonu rozhodnutí podle nařízení. Oddíl 1 se použije na rozhodnutí vydaná v členském státě, který je vázán Haagským protokolem z roku 2007 (všechny členské státy Evropské unie s výjimkou Spojeného království a Dánska) a oddíl 2 se použije na rozhodnutí vydaná v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007 (tj. na rozhodnutí vydaná ve Spojeném království a v Dánsku).²⁵⁶ Na rozhodnutí, jež spadají do působnosti nařízení, se tudíž nejčastěji použijí řízení o uznání a prohlášení vykonatelnosti stanovená v oddíle 1 kapitoly IV, jež jsou popsána bezprostředně níže. Řízení stanovené v oddíle 1 a alternativní řízení stanovené v oddíle 2 jsou podrobněji popsána níže (viz oddíl III této kapitoly).

Dožadující stát – členský stát, v němž má navrhovatel místo pobytu a jenž žádá o uznání a výkon rozhodnutí.

Dožádaný stát – členský stát, jenž obdržel návrh a provede uznání a výkon rozhodnutí.

523. Poté, co ústřední orgán dožádaného státu²⁵⁷ přijme návrh od ústředního orgánu jiného členského státu Evropské unie, zašle podklady k vyřízení příslušnému orgánu. V některých členských státech je ústřední orgán příslušným orgánem pro tento účel. V jiných státech může být příslušným orgánem soudní nebo správní orgán.²⁵⁸

524. Podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení má být rozhodnutí uznáno, „aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení“ a „aniž by existovala možnost jeho uznání napadnout“ (čl. 17 odst. 1). To znamená, že nařízení nepřipouští, aby pro účely uznání rozhodnutí byla vyžadována doložka vykonatelnosti nebo podobné řízení, a jakmile je rozhodnutí uznáno, není možné jeho uznání napadnout, ani z moci úřední, ani zainteresovanou stranou.²⁵⁹

²⁵⁵ Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že vnitrostátní orgány mají pozitivní povinnost aktivně a bez průtahů pomoci vykonat rozhodnutí jiného státu o výživném ve prospěch oprávněného (viz rozsudek ve věci *Romańczyk proti Francouzské republice*, č. 7618/05 (18. listopadu 2010), v němž soud shledal porušení čl. 6 odst. 1 *Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*).

²⁵⁶ Je třeba si povšimnout, že řízení z oddílu 2 se použijí také na rozhodnutí vydaná v členských státech přede dnem použitelnosti nařízení z roku 2009, ale po vstupu nařízení „Brusel I“ v platnost. Podrobněji se oblastí působnosti a použitím nařízení zabývá kapitola 3, část I, oddíl III.C.

²⁵⁷ V [název státu] je ústředním orgánem [...].

²⁵⁸ V [název státu] je příslušným orgánem [...], jenž [je] [není] zároveň ústředním orgánem.

²⁵⁹ V důsledku zrušení doložky vykonatelnosti bude rozhodnutí vydané v jiném členském státě vázaným protokolem přímo vykonatelné podle nařízení, jak stanoví článek 17. V praxi by to v [název státu] znamenalo, že [...].

Nařízení také stanoví, že pokud je nařízení vykonatelné ve státě původu, musí být vykonatelné v jiném členském státě, aniž by bylo zapotřebí prohlášení jeho vykonatelnosti (čl. 17 odst. 2).²⁶⁰ Je třeba podotknout, že nařízení stanoví, že vykonatelné rozhodnutí „ze zákona umožňuje použít zajišťovací opatření“ stanovená vnitrostátním právem členského státu výkonu (článek 18).

525. Odpůrce bude moci *ve státě původu* podat návrh na přezkum rozhodnutí počínaje dnem, „kdy se odpůrce skutečně seznámil s obsahem rozhodnutí a mohl na ně odpovědět, nejpozději však dnem přijetí prvního opatření v rámci výkonu vedoucího k tomu, že odpůrce nemůže zcela nebo zčásti nakládat se svým majetkem“ (čl. 19 odst. 2), pokud se neúčastnil řízení v členském státě původu, protože mu nebyl doručen návrh na zahájení řízení (nebo jiná rovnocenná písemnost) v dostatečném předstihu či takovým způsobem, který by mu umožnil přípravu na jednání před soudem, nebo se nemohl k pohledávce výživného vyjádřit z důvodu vyšší moci (nebo z důvodu „mimořádných okolností bez jakéhokoli pochybení ze své strany“), ledaže odpůrce nevyužil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl možnost (čl. 19 odst. 1). Odpůrce musí podat návrh ve lhůtě 45 dnů (čl. 19 odst. 2). Návrh na přezkum se podá k příslušnému soudu v členském státě původu. Pokud soud zamítne návrh na přezkum pro nesplnění podmínek (uvedených v čl. 19 odst. 1), rozhodnutí zůstává v platnosti, ale jestliže soud rozhodne, že přezkum je oprávněný, je rozhodnutí „od počátku neplatné“, nicméně oprávněný neztrácí výhody z přerušení promlčecí doby nebo prekluze ani právo zpětného uplatnění nároků na výživné (čl. 19 odst. 3).

526. Pokud rozhodnutí zůstává v platnosti a povinný není ochoten dobrovolně platit výživné, může být proveden výkon rozhodnutí podle práva dožádaného státu.

527. Nařízení (článek 21) stanoví několik důvodů pro odmítnutí nebo odložení výkonu rozhodnutí, které se mohou použít *ve státě výkonu*, ale pouze na návrh povinného. Obecně se důvody pro odmítnutí nebo odložení výkonu rozhodnutí použijí podle práva státu výkonu, pouze pokud jsou slučitelné s důvody uvedenými v čl. 21 odst. 2 a 3 nařízení.

528. Povinný může navrhnout úplné nebo částečné odmítnutí výkonu rozhodnutí, pokud „právo na výkon rozhodnutí soudu původu zaniklo v důsledku promlčení“ (s tím, že se pro stanovení promlčecí doby použije právo členského státu původu nebo právo členského státu výkonu, podle toho, které ji stanoví delší) nebo pokud je výkon rozhodnutí „neslučitelný s rozhodnutím“ vydaným v členském státě výkonu nebo s rozhodnutím vydaným v jiném členském státě nebo v jiném přípustném třetím státě (čl. 21 odst. 2).²⁶¹

529. Čl. 21 odst. 3 nařízení dále umožňuje odložit výkon rozhodnutí z dalších důvodů – pokud byl příslušnému soudu v členském státě původu předložen návrh na přezkum rozhodnutí podle článku 19 nebo pokud je vykonatelnost rozhodnutí v členském státě původu odložena.

530. Další návrhy na odmítnutí nebo odložení výkonu rozhodnutí se v souladu s čl. 21 odst. 1 nařízení budou řídit právem členského státu výkonu.²⁶²

C. Kdy se tento návrh použije

531. Návrh na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti již vydaného rozhodnutí o výživném podává jiný členský stát tehdy, požaduje-li se po něm výkon tohoto rozhodnutí z důvodu, že povinný má v dožádaném státě místo pobytu či majetek nebo příjmy.

²⁶⁰ Je třeba upozornit, že článek 17 nařízení je analogický článku 5 nařízení o evropském exekučním titulu. Článek 5 nařízení o evropském exekučním titulu se již používal v členských státech, v nichž je toto nařízení použitelné, na nesporná rozhodnutí o výživném. Od vstupu nařízení z roku 2009 v platnost se postup stanovený článkem 5 nařízení o evropském exekučním titulu použije také na sporná rozhodnutí o výživném.

²⁶¹ Nařízení upřesňuje, že rozhodnutí, kterým se mění dřívější rozhodnutí z důvodu změny okolností, se nepovažuje za „neslučitelné“ ve smyslu tohoto článku.

²⁶² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

532. O uznání rozhodnutí většinou žádá oprávněný, nicméně povinný může také žádat o uznání rozhodnutí o výživném z jiného členského státu za účelem odložení nebo omezení výkonu rozhodnutí o výživném (čl. 56 odst. 2 písm. a)).

533. Ačkoliv většina návrhů budou návrhy na uznání a výkon rozhodnutí, v určitých případech bude navrhovatel žádat pouze o uznání rozhodnutí, a nikoliv o jeho výkon.

534. Pokud bylo rozhodnutí vydáno ve státě, jenž je žádán, aby je vykonal, pak není třeba je uznávat. Návrh může být jednoduše vyřízen pro účely výkonu (viz kapitola 12).

Oprávněný je fyzická osoba, která má nebo uplatňuje nárok na výživné. Oprávněným může být rodič, manžel nebo manželka, dítě, pěstouni nebo příbuzní či jiné osoby pečující o dítě. V některých zemích se tato osoba může nazývat příjemce výživného, věřitel nebo rodič, jenž má dítě v péči, či pečovatel.

Povinný je fyzická osoba, která má vyživovací povinnost nebo vůči níž byl uplatněn nárok na výživné. Povinným může být rodič, manžel nebo manželka či kdokoliv jiný, kdo je podle práva státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, povinen platit výživné.

D. Praktický příklad

535. Oprávněný má rozhodnutí o výživném vydané zemí A, na základě něhož má povinný platit výživné na děti. Povinný žije v [název státu]. Oprávněný nechce žádat o nové rozhodnutí v [název státu], nýbrž chce, aby v [název státu] bylo vykonáno stávající rozhodnutí. Země A a [název státu] jsou členskými státy Evropské unie, v nichž je použitelné nařízení, a obě jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007.

Jak se postupuje podle nařízení

Navrhovatel²⁶³ požádá ústřední orgán země A, aby návrh na uznání (a výkon) rozhodnutí o výživném (čl. 56 odst. 1 písm. a)) předal [název státu] podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení na příslušných formulářích uvedených v příloze nařízení. Ústřední orgán [název státu] zkontroluje, zda je návrh úplný, a vyřídí ho. Po uznání rozhodnutí jej mohou orgány příslušné pro výkon v [název státu] vykonat stejně jako rozhodnutí vydané původně v [název státu]. Povinný bude moci podat návrh na přezkum nebo vznést námitky proti výkonu rozhodnutí z omezených důvodů stanovených nařízením.

Podrobněji o návrzích na **výkon** rozhodnutí vydaného v **dožádaném** státě (tj. [název státu]) pojednává kapitola 9. O **výkonu** jakéhokoliv rozhodnutí o výživném se dočtete v kapitole 12.

E. Kdo může podat návrh

536. Návrh na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí může podat oprávněný nebo povinný (jak si vysvětlíme níže – povinný podává pouze návrh na uznání, zatímco oprávněný může žádat o uznání a prohlášení vykonatelnosti / výkon nebo o obojí). Navrhovatel musí mít místo pobytu ve státě, jenž podává návrh (článek 55), a pro účely uznání a výkonu rozhodnutí v [název státu] nemusí být přítomen v dožádaném státě ani v něm mít pověřeného zástupce nebo poštovní adresu (čl. 41 odst. 2). U tohoto návrhu může být oprávněným osoba, jež má nárok na výživné, subjekt veřejné správy, jenž jedná za oprávněného, nebo subjekt veřejné správy, který oprávněnému poskytl plnění.

Tip: Potřebujete jednoduchý seznam kroků, které máte udělat? Nechcete se zabývat podrobnostmi? Přejděte na konec této kapitoly a použijte **kontrolní seznam**.

²⁶³ Poznámka: Za určitých okolností za oprávněného podá návrh subjekt veřejné správy (například úřad pro správu výživného na děti).

II. Řízení: společné kroky při úvodním posouzení návrhů podle oddílu 1 a oddílu 2 kapitoly IV nařízení

537. Před tím, než příslušný orgán posoudí odůvodněnost návrhu na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí podle nařízení, musí příslušný [soudní] [správní] orgán u návrhů podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení (rozhodnutí vydaná v členském státě, který je vázán Haagským protokolem z roku 2007) i podle jejího oddílu 2 (rozhodnutí vydaná v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007) zvážit řadu předběžných otázek, jimiž se podrobně zabýváme v tomto oddíle.

A. Prvotní kontrola přijatých dokumentů

538. Před tím, než ústřední orgán [název státu] zašle obdržené materiály příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu v [název státu], měl by ověřit, že se na návrh vztahují ustanovení nařízení o uznání nebo o uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí, a zkontrolovat, zda byly dodány všechny požadované dokumenty. Příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu] bude muset provést podobnou kontrolu.

1. Úvodní přezkum dokumentů

- Je daný návrh návrhem na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí o výživném na děti? Návrh musí spadat do působnosti nařízení, jak jsme si vysvětlili v kapitole 3, části I, oddílu III.
- Je již potvrzeno (ústředním orgánem), že odpůrce nebo povinný má v dožadovaném státě místo pobytu, majetek nebo příjmy? Pokud ne, věc by měla být zaslána do státu, kde má odpůrce nebo povinný místo pobytu či majetek, nebo vrácena dožadujícímu státu.
- Je návrh podán z členského státu Evropské unie, v němž je nařízení použitelné? Pokud ne, nařízení nelze použít.

Přímý návrh se nepodává prostřednictvím ústředního orgánu. Přímý návrh je návrh, který obdrží příslušný orgán, například soud nebo správní orgán, přímo od určitého jednotlivce. Nepodává se na základě článku 56. Viz oddíl IX níže.

2. Je návrh na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti tím správným návrhem?

539. Zkontrolujte dokumenty, abyste se ujistili, zda má být daný návrh návrhem na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti. Zvažte toto:

- Neexistuje-li rozhodnutí o výživném, měl by být podán návrh na vydání rozhodnutí, nikoliv na uznání a výkon rozhodnutí (viz kapitola 10).
- Pokud bylo vydáno rozhodnutí o výživném, ale bylo vydáno ve vašem státě, není třeba ho uznávat. Ve vašem státě může být jednoduše daný návrh v řádném vykonávacím řízení vyřízen pro účely výkonu (viz kapitola 9).

3. Je „zřejmé“, že nejsou splněny požadavky nařízení?

540. Nařízení umožňuje ústřednímu orgánu odmítnout vyřídit návrh pouze tehdy, pokud je přesvědčen, že je „zřejmé, že nejsou splněny požadavky“ nařízení (viz čl. 58 odst. 8). K tomu může dojít pouze za velmi omezených okolností. Návrh by například bylo možno z tohoto důvodu odmítnout, pokud by z dokumentů bylo jasné, že rozhodnutí se nijak netýká výživného. Podobně by mohl být návrh z tohoto důvodu odmítnut, pokud stejná strana ve stejné věci neuspěla již se svým předchozím návrhem. Aby se jednalo o „zřejmé“ nesplnění požadavků, musí být důvod odmítnutí zjevný nebo jasný přímo

z obdržených dokumentů. Rovněž příslušný [soudní] [správní] orgán ověří, zda není zřejmé, že požadavky nařízení nejsou splněny.²⁶⁴

4. Kontrola úplnosti dokumentů

541. Ústřední orgány jsou povinny včasnou kontrolou zjistit, zda je návrh zaslaný dožadujícím státem úplný, a neprodleně předat kompletní návrh příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu pro účely uznání nebo uznání a prohlášení vykonatelnosti. Pokud by bylo zapotřebí dodat další dokumenty, ústřední orgán o ně musí neprodleně požádat. Po přijetí dokumentů pro účely návrhu by měl příslušný [soudní] [správní] orgán rovněž nejprve ověřit, zda je zaslaný návrh úplný, a neprodleně informovat ústřední orgán, pokud chybí určité údaje nebo dokumenty, aby o ně mohl požádat.

5. Požadované a podpůrné dokumenty a informace

i) Požadované a podpůrné dokumenty a informace společné pro řízení podle oddílu 1 i oddílu 2 kapitoly IV nařízení

a) Příloha VI

542. Nařízení stanoví, že pro návrhy na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti (tj. pro návrhy podle oddílu 1 i oddílu 2 kapitoly IV nařízení) se má použít příloha VI připojená k nařízení. Nařízení (čl. 57 odst. 2) stanoví, že návrh musí obsahovat alespoň:

- a) určení druhu návrhu nebo návrhů;
- b) jméno a kontaktní údaje navrhovatele včetně jeho adresy a data narození²⁶⁵;
- c) jméno odpůrce, a pokud jsou známy, jeho adresu a datum narození;
- d) jména a data narození osob, pro něž se výživné žádá;
- e) důvody, o něž se návrh opírá;
- f) informaci o tom, kam je třeba zaslat nebo elektronicky převést platbu výživného, pokud návrh podává oprávněný;
- g) jméno osoby nebo název odboru ústředního orgánu dožadujícího členského státu, který je příslušný pro vyřízení návrhu, a jejich kontaktní údaje.

b) Dokumenty k soudním smírům a veřejným listinám (článek 48)

543. Pro účely návrhů na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti soudních smírů a veřejných listin v jiném členském státě (viz níže v této kapitole oddíl IV) musí příslušný orgán členského státu původu vystavit na žádost kterékoli zúčastněné strany výtah ze soudního smíru nebo z veřejné listiny s použitím formuláře, jehož vzor je obsažen v přílohách I a II nebo v přílohách III a IV (viz čl. 48 odst. 3).

c) Další dokumenty (článek 57)

544. Podle čl. 57 odst. 4 a 5 nařízení se k návrhu podle potřeby, a pokud jsou známy, připojí další dokumenty. Jedná se o tyto dokumenty:

- informace o majetkových poměrech povinného, včetně jména či názvu a adresy zaměstnavatele povinného a druh a umístění majetku povinného (čl. 57 odst. 4 písm. b)),²⁶⁶
- jakékoli další informace, které mohou napomoci při zjišťování místa, kde se odpůrce zdržuje (čl. 57 odst. 4 písm. c)),
- jakékoli nezbytné podpůrné informace nebo písemnosti včetně písemností týkajících se případně nároku navrhovatele na právní pomoc (čl. 57 odst. 5).

²⁶⁴ Zejména tehdy, obdrží-li příslušný orgán návrh, jež navrhovatel podal přímo, nikoliv prostřednictvím systému ústředních orgánů. O přímých návrzích viz níže oddíl IX.

²⁶⁵ Osobní adresa navrhovatele může být v případě domácího násilí nahrazena jinou adresou, pokud pro daná řízení vnitrostátní právo dožadovaného členského státu nevyžaduje, aby navrhovatel uvedl svou osobní adresu (čl. 57 odst. 3). Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²⁶⁶ Jelikož se jedná o návrh na výkon, informace o majetkových poměrech oprávněného (čl. 57 odst. 4 písm. a)) by za normálních okolností nebyly potřeba.

545. **Doklad o poskytnutém plnění – subjekt veřejné správy:** Pokud návrh za navrhovatele podává subjekt veřejné správy, například úřad sociálního zabezpečení, asi bude muset prokázat, že má právo jednat za navrhovatele, nebo předložit doklad, kterým prokáže, že oprávněnému poskytl plnění namísto výživného (článek 64), (například pokud chce subjekt veřejné správy uplatnit samostatný nárok na část nedoplatků výživného).

ii) Požadované dokumenty pro řízení podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení

a) Dokumenty pro výkon rozhodnutí (článek 20)²⁶⁷

546. Článek 20 nařízení stanoví požadované dokumenty pro účely výkonu nařízení v jiném členském státě, jež musí navrhovatel předložit orgánům příslušným pro výkon:

- a) jedno vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti;
- b) výtah z rozhodnutí vystavený soudem původu na formuláři, jehož vzor je obsažen v příloze I (případně přepis či překlad obsahu)²⁶⁸;
- c) případně písemnost, která potvrzuje stav nedoplatků s uvedením dne provedení výpočtu.

547. Příslušné [soudní] [správní] orgány nemohou po navrhovateli požadovat, aby poskytl překlad rozhodnutí, s výjimkou případů, kdy je výkon rozhodnutí napaden.²⁶⁹

iii) Požadované dokumenty pro řízení podle oddílu 2 kapitoly IV nařízení

Dokumenty k návrhu na vydání prohlášení vykonatelnosti (články 28 a 29)

548. K řízení o návrhu na uznání a vydání prohlášení vykonatelnosti podle oddílu 2 (členské státy, jež nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007) se připojí tyto dokumenty:

- a) jedno vyhotovení rozhodnutí, „které splňuje podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti“;
- b) výtah z rozhodnutí vystavený soudem původu na formuláři, jehož vzor je obsažen v příloze II nařízení.

549. K návrhu by měl být případně připojen přepis či překlad v souladu s příslušnými jazykovými požadavky (podrobněji o jazykových požadavcích nařízení viz kapitola 3, část II, oddíl II). Příslušný [soudní] [správní] orgán, u kterého byl návrh podán, nemůže po navrhovateli požadovat, aby poskytl překlad rozhodnutí (může jej však požadovat v souvislosti s opravným prostředkem podle článku 32 nebo 33).

550. Článek 29 nařízení stanoví, že pokud není předložen výtah rozhodnutí na formuláři, jehož vzor je obsažen v příloze II nařízení, příslušný [soudní] [správní] orgán může určit lhůtu pro jeho předložení, přijmout rovnocennou písemnost nebo, pokud nepovažuje za potřebné další objasnění, jeho předložení prominout.

iv) Dokumenty pro účely dovolávání se uznaného rozhodnutí (článek 40)

551. Článek 40 nařízení stanoví, že strana, která se hodlá v jiném členském státě dovolávat rozhodnutí uznaného řízením podle oddílu 1 (zejména čl. 17 odst. 1) nebo

²⁶⁷ Je třeba upozornit, že článek 20 nařízení je v zásadě analogický článku 20 nařízení o evropském exekučním titulu.

²⁶⁸ Podrobněji o jazykových požadavcích nařízení a požadavcích týkajících se překladu viz kapitola 3, část II, oddíl II.

²⁶⁹ Podrobněji o jazykových požadavcích nařízení a požadavcích týkajících se překladu viz kapitola 3, část II, oddíl II.

podle oddílu 2 nařízení, předloží vyhotovení dotčeného rozhodnutí, které „splňuje podmínky nezbytné pro uznání své pravosti“.

552. Příslušný orgán může v případě potřeby požádat stranu, která se u něj dovolává uznaného rozhodnutí, aby předložila výtah vystavený soudem původu za použití formuláře, jehož vzor je obsažen v příloze I (v případě, že *nepodléhá* řízení o uznání a prohlášení vykonatelnosti podle oddílu 1) nebo v příloze II (v případě, že *podléhá* řízení o uznání a prohlášení vykonatelnosti podle oddílu 2). Soud původu musí vystavit takový výtah rovněž na žádost kterékoli zúčastněné strany. V případě potřeby musí strana, která se dovolává uznaného rozhodnutí, předložit přepis či překlad v souladu s příslušnými jazykovými požadavky (podrobněji o jazykových požadavcích nařízení viz kapitola 3, část II, oddíl II).

6. Žádost o další dokumenty

553. Pokud je návrh neúplný, protože jsou zapotřebí další dokumenty, neměl by být odmítnut. Místo toho by měl být požádán o další dokumenty ústřední orgán [název státu], jenž se může obrátit na dožadující ústřední orgán.

554. Pokud ústřední orgán [název státu] požádá o další dokumenty, dožadující stát má podle nařízení na předložení těchto dokumentů lhůtu **90 dnů**. Pokud požadované dokumenty nejsou předloženy ve stanovené lhůtě, je třeba s dožadujícím státem dohodnout další postup. Pokud však nejsou požadované dokumenty předloženy a návrh nemůže být vyřízen, ústřední orgán [název státu] může (ale nemusí) uzavřít danou věc a informuje o tom dožadující stát.

7. Zjištění místa pobytu odpůrce

555. Pokud navrhovatel neposkytl platnou adresu odpůrce, ústřední orgán [název státu] si mohl zjistit jeho místo pobytu, aby ho mohl informovat (bude-li třeba) o návrhu na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti nebo výkon. V některých státech podá žádost o zjištění místa pobytu odpůrce příslušný orgán až v dalších fázích řízení. To je věcí interního postupu.²⁷⁰ Za účelem zjištění místa pobytu odpůrce by měl ústřední orgán použít veškeré databáze a zdroje veřejných informací, k nimž má přístup, a požádat jiné subjekty veřejné správy, aby tyto údaje pro něj zjistily v mezích stanovených vnitrostátním právem pro přístup k osobním údajům (podrobněji o ochraně osobních údajů a zacházení s osobními informacemi podle nařízení viz kapitola 3, část II, oddíl VI). Ústřední orgány mohou mít také přístup ke zdrojům důvěrných údajů.

556. Pokud nelze zjistit místo pobytu odpůrce pro účely oznámení, ústřední orgán [název státu] by o tom měl informovat ústřední orgán dožadujícího státu (je třeba mít na paměti, že v případě návrhu na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí na základě umístění majetku nebo příjmů se odpůrce v dožádaném státě nemusí zdržovat). Pokud nejsou k dispozici žádné další informace, jež by pomohly zjistit, kde se zdržuje odpůrce, není možné v řízení o této věci pokračovat.

III. Řízení: uznání nebo uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí ze strany příslušného orgánu

557. V této části se budeme zabývat postupem příslušných [soudních] [správních] orgánů při vyřizování návrhů na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí o výživném podle oddílu 1 a 2 kapitoly IV nařízení.

²⁷⁰ Viz výše poznámka 202.

A. Ustanovení společná pro oddíl 1 a 2 kapitoly IV nařízení (rozhodnutí členských států, které jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007 a které jím vázány nejsou)

1. Předběžná vykonatelnost (článek 39)

558. Nařízení stanoví, že soud, který vydal rozhodnutí, může prohlásit rozhodnutí za předběžně vykonatelné bez ohledu na případný opravný prostředek i v případě, že vnitrostátní právo nestanoví vykonatelnost rozhodnutí ze zákona. (Podrobněji o předběžných a zajišťovacích opatřeních podle nařízení viz kapitola 3, část II, oddíl VIII.)

2. Dovolávání se uznaného rozhodnutí (článek 40)

559. Článek 40 nařízení stanoví, jaké dokumenty musí předložit strana dovolávající se uznaného rozhodnutí (které už bylo uznáno v řízení podle oddílu 1 nebo oddílu 2 kapitoly IV) v jiném členském státě (podrobnosti o požadavcích na dokumenty viz výše oddíl II.A.5 této kapitoly).

3. Vykonávací řízení a podmínky výkonu (článek 41)

560. Článek 41 nařízení stanoví hlavní pravidlo pro výkon rozhodnutí podle nařízení, a sice že řízení o výkonu rozhodnutí se řídí právem členského státu výkonu a rozhodnutí vydaná v jiných členských státech se vykonají za stejných podmínek jako rozhodnutí vydané v členském státě výkonu (podrobnosti o výkonu rozhodnutí o výživném viz kapitola 12).

4. Vyloučení přezkumu ve věci samé (článek 42)

561. Nařízení stanoví, že rozhodnutí vydané v jiném členském státě nesmí být „v žádném případě“ přezkoumáváno ve věci samé v členském státě, ve kterém bylo navrženo uznání, prohlášení vykonatelnosti nebo výkon.

5. Vymáhání nákladů bez přednosti (článek 43)

562. Nařízení stanoví, že vymáhání výživného má přednost před vymáháním nákladů vzniklých použitím tohoto nařízení.

B. Řízení podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení: členské státy vázané Haagským protokolem z roku 2007

1. Uznání rozhodnutí

563. Pokud dotčený příslušný orgán obdrží úplný návrh na uznání rozhodnutí, rozhodnutí uzná „bez zvláštního řízení“ a „aniž by existovala možnost jeho uznání napadnout“ (čl. 17 odst. 1).²⁷¹

2. Přijetí nezbytných zajišťovacích opatření

564. Uznání rozhodnutí a jeho vykonatelnost v členském státě původu (čl. 17 odst. 2) umožňují příslušnému orgánu použít zajišťovací opatření stanovená vnitrostátním právem členského státu výkonu (článek 18).²⁷² (Podrobněji o předběžných a zajišťovacích opatřeních podle nařízení viz kapitola 3, část II, oddíl VIII.)

²⁷¹ Viz výše poznámka 259.

²⁷² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

3. Výkon rozhodnutí

565. Rozhodnutí o výživném vykonatelné v členském státě původu může být přímo vykonáno v souladu s vnitrostátním právem dožádaného státu, aniž by bylo třeba prohlášení o vykonatelnosti (čl. 17 odst. 2). Nařízení v článku 20 stanoví požadované dokumenty pro účely řízení o výkonu podle oddílu 1 (podrobnosti o požadavcích na dokumenty viz výše oddíl II.A.5 této kapitoly). Pokud povinný není ochoten dobrovolně platit výživné, může být proveden výkon rozhodnutí podle práva dožádaného státu.²⁷³ (Podrobnosti o výkonu rozhodnutí o výživném viz kapitola 12.)

4. Informování odpůrce a navrhovatele

566. Odpůrce a navrhovatel budou informováni v souladu s vnitrostátním právem.²⁷⁴

5. Právo odpůrce navrhnout přezkum ve státě původu (článek 19)²⁷⁵

567. Odpůrce může *ve státě původu* podat návrh na přezkum rozhodnutí, pokud se neúčastnil řízení v členském státě původu, protože mu nebyl doručen návrh na zahájení řízení (nebo jiná rovnocenná písemnost) v dostatečném předstihu či takovým způsobem, který umožňuje přípravu na jednání před soudem, nebo se nemohl k pohledávce výživného vyjádřit z důvodu vyšší moci (nebo z důvodu „mimořádných okolností bez jakéhokoli pochybení ze své strany“), ledaže odpůrce nevyužil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl možnost (článek 19).

568. Odpůrce musí podat návrh na přezkum ve lhůtě 45 dnů ode dne, kdy se „skutečně seznámil s obsahem rozhodnutí a mohl na ně odpovědět“, nebo nejpozději dnem přijetí prvního opatření v rámci výkonu „vedoucího k tomu, že odpůrce nemůže zcela nebo zčásti nakládat se svým majetkem“ (čl. 19 odst. 2). Prodloužení této lhůty z důvodu vzdálenosti je vyloučeno.

569. Návrh na přezkum se podá k příslušnému soudu v členském státě původu. Pokud soud zamítne návrh na přezkum pro nesplnění podmínek (uvedených v čl. 19 odst. 1), rozhodnutí zůstává v platnosti. Jestliže však soud rozhodne, že přezkum je oprávněný, je rozhodnutí „od počátku neplatné“, nicméně oprávněný neztrácí výhody z přerušení promlčecí doby nebo prekluze ani právo zpětného uplatnění nároků na výživné (čl. 19 odst. 3).

6. Návrhy na odmítnutí nebo odložení výkonu

570. Článek 21 nařízení také stanoví několik důvodů pro odmítnutí nebo odložení výkonu rozhodnutí, které se mohou použít *ve státě výkonu* pouze na návrh povinného nebo odpůrce. Obecně se pro odmítnutí nebo odložení výkonu rozhodnutí použijí důvody podle práva státu výkonu, ovšem pouze pokud jsou slučitelné s důvody uvedenými v čl. 21 odst. 2 a 3 nařízení.

571. Povinný může požádat o úplné nebo částečné odmítnutí výkonu rozhodnutí, pokud „právo na výkon rozhodnutí soudu původu zaniklo v důsledku promlčení“ (s tím, že se pro stanovení promlčecí doby použije právo členského státu původu nebo právo členského státu výkonu, podle toho, které ji stanoví delší) nebo pokud je výkon rozhodnutí „neslučitelný s rozhodnutím“ vydaným v členském státě výkonu nebo

²⁷³ Podle vnitrostátního práva a postupů [název státu] [...].

²⁷⁴ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...]. Nicméně viz také kapitola 3, část II, oddíl IX, kde naleznete další informace o nástrojích řešících záležitosti přeshraničního informování, pokud musí být oznámení doručeno odpůrci nebo navrhovateli v cizině.

²⁷⁵ Je třeba upozornit, že článek 19 nařízení je v zásadě (až na menší odlišnosti) analogický článku 19 nařízení o evropském exekučním titulu, článku 20 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, a článku 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

s rozhodnutím vydaným v jiném členském státě nebo v jiném přípustném třetím státě (čl. 21 odst. 2).²⁷⁶

572. Čl. 21 odst. 3 nařízení stanoví třetí důvod pro odložení výkonu rozhodnutí, pokud byl příslušnému soudu v členském státě původu předložen návrh na přezkum rozhodnutí podle článku 19 nařízení nebo pokud je vykonatelnost rozhodnutí odložena v členském státě původu. Je třeba podotknout, že příslušný orgán sice podle čl. 21 odst. 3 *může* zcela nebo zčásti odložit výkon rozhodnutí, ale není povinen tak učinit.

573. V souladu s čl. 21 odst. 1 nařízení se další návrhy na odmítnutí nebo odložení výkonu rozhodnutí budou řídit právem členského státu výkonu.²⁷⁷

7. Vyloučení účinku na existenci rodinných vztahů

574. Článek 22 nařízení upřesňuje, že při řízení podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení zahrnujícím zrušení doložky vykonatelnosti nedochází „v žádném případě k uznání rodinných vztahů, rodičovství, manželství či švagrovství, které jsou základem vyživovacích povinností vedoucích k danému rozhodnutí“.

C. Řízení podle oddílu 2 kapitoly IV nařízení: členské státy, které nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007

1. Přehled řízení podle oddílu 2

575. Pokud dotčený příslušný [soudní] [správní] orgán obdrží úplný návrh na uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí, uzná je a prohlásí vykonatelným zjednodušenými postupy stanovenými v oddíle 2 kapitoly IV nařízení.²⁷⁸

576. Je třeba podotknout, že řízení stanovené v oddíle 2 vychází, jak požaduje 26. bod odůvodnění nařízení, z postupu a z důvodů pro odmítnutí uznání stanovených v *nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech*.²⁷⁹

577. Řízení stanovená v oddíle 2 se použijí na rozhodnutí vydaná v členských státech, jež nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007, tedy ve Spojeném království a v Dánsku.²⁸⁰

578. Podle čl. 68 odst. 2 nařízení z roku 2009 toto nařízení nenahrazuje *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky* (dále jen „nařízení o evropském exekučním titulu“), pokud jde o evropské exekuční tituly týkající se rozhodnutí o výživném vydaných v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007. Na rozhodnutí vydaná v členských státech, v nichž je použitelné nařízení a jež nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007 (tj. na rozhodnutí vydaná ve Spojeném království), tudíž může být použito nařízení o evropském exekučním titulu. Je však třeba upozornit, že použití nařízení o exekučním titulu za normálních okolností vylučuje zapojení ústředních orgánů podle nařízení. Na sporné pohledávky výživného ze Spojeného království se nadále vztahuje řízení stanovené v oddíle 2 kapitoly IV nařízení.

²⁷⁶ Nařízení upřesňuje, že rozhodnutí, kterým se mění dřívější rozhodnutí z důvodu změny okolností, se nepovažuje za „neslučitelné“ ve smyslu tohoto článku.

²⁷⁷ Viz výše poznámka 262.

²⁷⁸ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²⁷⁹ Systémy zavedené v těchto nařízeních jsou velmi podobné, liší se jen v některých aspektech, konkrétně nařízení z roku 2009 stanoví kratší povinné lhůty.

²⁸⁰ Je třeba si všimnout, že řízení podle oddílu 2 se použijí také na rozhodnutí vydaná v členských státech přede dnem použitelnosti nařízení z roku 2009, ale po vstupu nařízení „Brusel I“ v platnost. Podrobněji se oblastí působnosti a použitím nařízení zabývá kapitola 3, část I.

2. Uznávání (článek 23)²⁸¹

579. Článek 23 nařízení stanoví, že rozhodnutí vydaná v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007, se uznávají, „aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení“ (čl. 23 odst. 1), a že kterákoliv zúčastněná strana může v řízení podle nařízení navrhnout, že má být soudní rozhodnutí uznáno (čl. 23 odst. 2).²⁸² Je třeba podotknout, že zúčastněná strana může podat návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí (viz níže výklad k článku 26), aniž by musela nejprve žádat o uznání rozhodnutí.

3. Prohlášení vykonatelnosti (články 26–30)

580. Článek 26²⁸³ nařízení stanoví, že rozhodnutí vydané v jiném členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007, bude v druhém členském státě vykonatelné *poté, co* bylo na návrh kterékoli zúčastněné strany za vykonatelné prohlášeno. Je třeba upozornit, že rozhodnutí vydané v jiném členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007, musí být vykonatelné v tomto státě. Požadavek vykonatelnosti rozhodnutí platí také pro předběžně vykonatelná rozhodnutí, rozhodnutí o předběžných opatřeních, rozhodnutí, která nejsou konečná atd., pokud je toto rozhodnutí vykonatelné ve státě původu.²⁸⁴

581. Členské státy musí sdělit Komisi (v souladu s článkem 71), ke kterým soudům nebo příslušným orgánům v členském státě výkonu se podá návrh na prohlášení vykonatelnosti. „Místní příslušnost“ se určuje podle místa obvyklého pobytu osoby, vůči níž je výkon navrhován, nebo podle místa výkonu (článek 27).²⁸⁵ Články 28 a 29²⁸⁶ stanoví požadavky na dokumenty, které se připojí k návrhům na prohlášení vykonatelnosti (viz výše oddíl II.A.5).

582. Nařízení (článek 30)²⁸⁷ stanoví, že rozhodnutí se prohlásí za vykonatelné bez přezkumu podle článku 24 (viz níže výklad k článku 24), „jakmile jsou splněny“ formální náležitosti uvedené v článku 28 a „nejpozději“ 30 dnů po jejich splnění, s výjimkou případů, kdy tak není možné učinit z důvodu mimořádných okolností.²⁸⁸ Strana, vůči níž je výkon navrhován, není v této části řízení informována a nemůže se účastnit řízení.

4. Sdělení rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti (článek 31)²⁸⁹

583. Podle nařízení (článek 31) se rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti musí „bez odkladu“ sdělit navrhovateli postupem stanoveným právem členského státu výkonu.²⁹⁰ Nařízení také stanoví, že prohlášení vykonatelnosti se spolu s rozhodnutím doručí straně, vůči níž je výkon navrhován (pokud jí ještě nebylo doručeno), a ta pak může proti rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti podat opravný prostředek.

²⁸¹ Článek 23 nařízení je analogický článku 33 nařízení Brusel I.

²⁸² Všimněte si, že čl. 23 odst. 3 stanoví, že vyžaduje-li se pro účely řízení uznání rozhodnutí o výživném, má soud pravomoc rozhodnout také o otázce uznání. Aby se mohl použít čl. 23 odst. 3, musí být uznání rozhodnutí nezbytné v souvislosti s rozhodnutím v hlavní věci, například pokud je rozhodnutí o výživném zapotřebí k určení rozsahu společného jmění při majetkovém vypořádání manželů.

²⁸³ Článek 26 nařízení z roku 2009 je analogický článku 38 nařízení Brusel I a článku 31 Bruselské úmluvy.

²⁸⁴ Je třeba si všimnout, že podle článku 39 nařízení z roku 2009 může být rozhodnutí prohlášeno za předběžně vykonatelné ve státě původu bez ohledu na případný opravný prostředek i v případě, že vnitrostátní právo nestanoví vykonatelnost rozhodnutí ze zákona.

²⁸⁵ Článek 27 nařízení je analogický článku 39 nařízení Brusel I.

²⁸⁶ Článek 28 nařízení je analogický článku 53 nařízení Brusel I. Článek 29 nařízení z roku 2009 je analogický článku 55 nařízení Brusel I a článku 48 Bruselské úmluvy.

²⁸⁷ Článek 30 nařízení je analogický článku 41 nařízení Brusel I.

²⁸⁸ Tato závazná lhůta 30 dní je oproti dřívějším postupům stanoveným v nařízení Brusel I novým pravidlem.

²⁸⁹ Článek 31 nařízení z roku 2009 je analogický článku 42 nařízení Brusel I a článku 35 Bruselské úmluvy.

²⁹⁰ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

5. Opravný prostředek proti rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti (články 32–34)²⁹¹

584. V souladu s článkem 32 nařízení může proti rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti podat opravný prostředek kterákoli strana. Opravný prostředek musí být podán ve lhůtě 30 dnů od doručení nebo ve lhůtě 45 dní, má-li strana, vůči níž je výkon navrhován, místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než ve kterém bylo prohlášení vykonatelnosti vydáno (prodloužení této lhůty z důvodu vzdálenosti je vyloučeno). Soud, u něhož byl podán opravný prostředek podle čl. 32 odst. 4 nařízení, musí vydat rozhodnutí ve lhůtě 90 dní od tohoto podání, pokud nenastanou mimořádné okolnosti (čl. 34 odst. 2). Dokud není o opravném prostředku rozhodnuto, nesmějí být učiněna jiná opatření než opatření k zajištění majetku strany, vůči níž je výkon navrhován (čl. 36 odst. 3).

585. Pro napadení rozhodnutí o opravném prostředku (článek 33) mohou být použity pouze opravné prostředky, které dotyčný členský stát sdělil Komisi v souladu s článkem 71.²⁹² Soud, u něhož byl podán další opravný prostředek podle článku 33 nařízení, musí vydat rozhodnutí „neprodleně“ (čl. 34 odst. 3).

586. Soud, který projednává opravné prostředky podle článku 32 nebo 33 nařízení, zamítne nebo zruší prohlášení vykonatelnosti jen z důvodů uvedených v článku 24 (viz následující výklad níže).

6. Důvody pro odmítnutí uznání (článek 24)²⁹³

587. Nařízení stanoví několik důvodů pro odmítnutí uznání rozhodnutí (článek 24):

- a) pokud by uznání bylo „zjevně“ v rozporu s veřejným pořádkem (s výjimkou pravidel pro určení příslušnosti stanovených nařízením);
- b) pokud bylo rozhodnutí vydáno v odpůrcově nepřítomnosti a odpůrce nebyl řádně informován (nebyly splněny stanovené požadavky);
- c) je-li rozhodnutí neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi týmiž stranami v členském státě, v němž se o uznání žádá;²⁹⁴
- d) je-li rozhodnutí neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v jiném členském státě nebo ve třetím státě v řízení mezi týmiž stranami a pro tentýž nárok (pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky pro uznání v dožádaném státě).²⁹⁵

7. Přerušování řízení o uznání (článek 25)²⁹⁶

588. Příslušný [soudní] [správní] orgán členského státu, v němž je navrhováno uznání rozhodnutí, řízení přeruší, pokud je vykonatelnost tohoto rozhodnutí v členském státě původu odložena z důvodu podání opravného prostředku (článek 25).²⁹⁷

8. Přerušování řízení (článek 35)²⁹⁸

589. Soud, u něhož byl podán opravný prostředek podle článku 32 nebo 33, musí přerušit řízení na návrh osoby, vůči níž je výkon navrhován, jestliže byl výkon rozhodnutí v členském státě původu odložen z důvodu podání opravného prostředku.

²⁹¹ Články 32–34 nařízení z roku 2009 jsou analogické článkům 43–45 nařízení Brusel I.

²⁹² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

²⁹³ Článek 24 nařízení je analogický článku 34 nařízení Brusel I.

²⁹⁴ Nařízení upřesňuje, že rozhodnutí, kterým se z důvodu změny okolností mění dřívější rozhodnutí ve věcech vyživovacích povinností, se nepovažuje za „neslučitelné rozhodnutí“.

²⁹⁵ Tamtéž.

²⁹⁶ Článek 25 nařízení z roku 2009 je analogický článku 37 nařízení Brusel I a článku 30 Bruselské úmluvy.

²⁹⁷ Povinnost přerušit za těchto okolností řízení je novým pravidlem oproti dřívějším postupům stanoveným v nařízení Brusel I, v němž přerušování řízení za těchto okolností nebylo povinné.

²⁹⁸ Článek 35 nařízení je analogický článku 46 nařízení Brusel I.

9. Předběžná a zajišťovací opatření (článek 36)²⁹⁹

590. Čl. 36 odst. 1 nařízení vysvětluje, že navrhovatel není omezen v podávání návrhů na přijetí předběžných nebo zajišťovacích opatření v souladu s vnitrostátním právem členského státu výkonu, aniž by bylo nezbytné prohlášení vykonatelnosti. Čl. 36 odst. 2 také objasňuje, že prohlášení vykonatelnosti s sebou „ze zákona“ nese možnost učinit zajišťovací opatření. Čl. 36 odst. 3 nařízení uvádí, že až do uplynutí lhůty k podání opravného prostředku stanovené v čl. 32 odst. 5 nařízení nesmějí být učiněna jiná opatření než opatření k zajištění majetku strany, vůči níž je výkon navrhován. (Podrobněji se předběžnými a zajišťovacími opatřeními zabývá kapitola 3, část II, oddíl VIII.)

10. Částečná vykonatelnost (článek 37)³⁰⁰

591. Navrhovatel může požádat, aby bylo prohlášení vykonatelnosti omezeno pouze na část nároků vyplývajících z rozhodnutí, a rovněž příslušný orgán může bez návrhu vydat prohlášení vykonatelnosti pro část nároků, nemůže-li být prohlášení vykonatelnosti vydáno v plném rozsahu.

11. Bezplatnost (článek 38)³⁰¹

592. Nařízení stanoví, že v členském státě výkonu nemůže být vybírán „žádný poplatek stanovený podle hodnoty předmětu sporu“.

12. Výkon

593. Poté, co bylo rozhodnutí o výživném uznáno a prohlášeno vykonatelným (a už byly vyčerpány všechny opravné prostředky), může být v souladu s vnitrostátním právem dožádaného státu vykonáno.³⁰² Podrobnosti o výkonu rozhodnutí o výživném viz kapitola 12.

D. Komunikace s dožadujícím státem

594. Příslušné [soudní] [správní] orgány by měly vědět, že jejich ústřední orgán (v tomto případě ústřední orgán [název státu]) bude mít povinnost v určitých lhůtách informovat o stavu vyřizování návrhů podle nařízení (článek 58). Ústřední orgán dožádaného státu pravděpodobně bude od příslušných orgánů dožádaného státu vyžadovat předkládání zpráv o pokroku. Příslušné orgány by měly být připraveny s ústředním orgánem v tomto ohledu spolupracovat.

IV. Další aspekty: návrhy na uznání a na uznání a prohlášení vykonatelnosti

A. Návrhy na uznání podané povinným

1. Obecné informace

595. Podle nařízení může povinný podat návrh na uznání rozhodnutí, pokud je toto uznání nezbytné k odložení nebo omezení výkonu dřívějšího rozhodnutí v dožádaném členském státě (čl. 56 odst. 2 písm. a)). Tento návrh může podat povinný, jenž chce, aby ve státě, v němž se rozhodnutí vykonává (tj. [název státu]), bylo uznáno jiné rozhodnutí, nebo povinný, jenž dosáhl změny rozhodnutí vydaného v jiném členském státě, a chce, aby bylo uznáno v [název státu], kde má majetek.

²⁹⁹ Článek 36 nařízení je analogický článku 47 nařízení Brusel I.

³⁰⁰ Článek 37 nařízení je analogický článku 48 nařízení Brusel I.

³⁰¹ Článek 38 nařízení je analogický článku 52 nařízení Brusel I.

³⁰² Viz výše poznámka 262.

596. Podrobnější rozbor návrhů na změnu rozhodnutí viz kapitola 11. Pokud v [název státu] probíhá výkon dříve vydaného rozhodnutí o výživném, nařízení stanoví, že změněné rozhodnutí nebude moci účinně omezit nebo odložit výkon tohoto prvního rozhodnutí, dokud nebude uznáno. Některé státy nicméně tento krok nemusí požadovat – pokud například rozhodnutí změní stejný orgán, jenž je prve vydal.³⁰³

597. Je třeba také upozornit, že článek 40 nařízení stanoví postup, jímž se může kterákoliv strana, včetně povinného, dovolávat rozhodnutí uznaného řízením podle oddílu 1 nebo 2 kapitoly IV nařízení (podrobněji o dokumentech požadovaných při dovolání podle článku 40 viz výše oddíl II.A.5 této kapitoly).

2. Kdy tento návrh může použít povinný

598. Poněvadž účelem návrhu na uznání podle čl. 56 odst. 2 písm. a) je omezení výkonu, povinný, jenž požaduje uznání rozhodnutí, bude mít místo pobytu ve státě, v němž je třeba rozhodnutí uznat, tj. v [název státu]. Nařízení tuto situaci přímo neupravuje, a proto se bude muset uznání provést podle vnitrostátního práva na základě žádosti příslušnému orgánu ve státě, v němž má povinný místo pobytu.³⁰⁴

Změnou rozhodnutí se rozumí řízení za účelem změny dříve vydaného rozhodnutí o výživném. V některých státech bývá označováno jako návrh na úpravu nebo pozměnění rozhodnutí. Změna se může týkat výše plateb výživného, jejich intervalu nebo jiného ustanovení rozhodnutí o výživném.

Pokud se o uznání žádá v [název státu], kde má povinný majetek, ale nikoliv místo pobytu, povinný může podat návrh podle čl. 56 odst. 2 písm. a).

599. Vždy, když se věc vyřizuje jako návrh podle čl. 56 odst. 2 písm. a), bude povinný navrhovatelem. Oprávněný bude v tomto případě odpůrcem a musí být informován o registraci pro účely výkonu nebo o prohlášení vykonatelnosti.

Příklad

600. Povinný má místo pobytu v zemi A, v níž bylo vydáno původní rozhodnutí o výživném. Majetek nebo příjmy má v [název státu]. Oprávněný má místo pobytu v [název státu], původní rozhodnutí bylo uznáno v [název státu] a vykonává se ve vztahu k majetku povinného v [název státu]. Povinný čerstvě obdržel změněné rozhodnutí vydané v zemi A. Chce, aby bylo uznáno v [název státu], aby mohl být omezen výkon prvního rozhodnutí.

Jak se postupuje podle nařízení

601. Povinný může ústřednímu orgánu země A podat návrh podle čl. 56 odst. 2 písm. a) nařízení. Země A předá tento návrh [název státu], kde bude změněné rozhodnutí prostřednictvím řízení popsaných v této kapitole uznáno nebo uznáno a prohlášeno za vykonatelné. V souladu s řízeními stanovenými v oddíle 1 a 2 kapitoly IV nařízení, jak bylo popsáno výše, budou strany o rozhodnutí informovány a budou moci podat opravný prostředek proti uznání, prohlášení vykonatelnosti nebo výkonu rozhodnutí. Po prohlášení změněného rozhodnutí za vykonatelné a vyčerpání všech možností podání opravného prostředku nabude změněné rozhodnutí v [název státu] právní moci a omezí výkon původního rozhodnutí.

3. Řízení

602. Řízení o uznání nebo o uznání a prohlášení vykonatelnosti, jimiž jsme se zabývali v této kapitole, jsou použitelná na návrhy na uznání podané povinným za těchto okolností.

³⁰³ Tamtéž.

³⁰⁴ V některých státech bude ústřední orgán příslušným orgánem pro tento účel a poskytne povinnému pomoc s řízením o uznání. V případě návrhů na změnu může být uznání chápáno jako závěrečný krok v řízení o tomto druhu návrhu (viz kapitola 11) a povinný nebude muset podávat žádný nový návrh. Zda tomu tak bude, závisí na interních postupech každého státu. V [název státu] [...].

4. Omezení týkající se uznání změněných rozhodnutí

603. Je zapotřebí upozornit, že nařízení stanoví důležité omezení práva povinného na to, aby bylo uznáno změněné rozhodnutí podle nařízení. Oprávněný může vznést námitku proti uznání změněného rozhodnutí, bylo-li změněné rozhodnutí vydáno v jiném členském státě, než je stát, v němž bylo vydáno původní rozhodnutí (stát původu), a oprávněný měl v době vydání změněného rozhodnutí místo obvyklého pobytu ve státě původu (článek 8). Existují určité výjimky, kdy to bude povoleno, ale je důležité mít na paměti, že na právo povinného na uznání změněného rozhodnutí se vztahují určitá omezení, jež se nevztahují na uznání a výkon jiných rozhodnutí.

604. O návrzích na změnu rozhodnutí viz kapitola 11.

B. Soudní smíry a veřejné listiny

605. Kapitola VI nařízení stanoví, že „soudní smíry a veřejné listiny“ vykonatelné v členském státě původu se v jiném členském státě uznávají a vykonávají stejně jako rozhodnutí o výživném (čl. 48 odst. 1). Čl. 48 odst. 2 uvádí, že ustanovení tohoto nařízení se „v případě potřeby“ použijí na soudní smíry a veřejné listiny. Čl. 48 odst. 3 nařízení stanoví, jaké dokumenty jsou požadovány v případě soudních smírů a veřejných listin (viz také výše oddíl II.A.5).

606. Nařízení v čl. 2 odst. 1 bodě 2 definuje soudní smír jako „smír ve věcech vyživovacích povinností, který schválil soud nebo který byl uzavřen v průběhu řízení před soudem“.

607. Čl. 2 odst. 1 bod 3 nařízení definuje veřejnou listinu takto:

- a) písemnost týkající se vyživovacích povinností, která byla vyhotovena nebo registrována jako veřejná listina v členském státě původu a jejíž pravost
 - i) se vztahuje na podpis a obsah listiny a
 - ii) byla ověřena orgánem veřejné moci nebo jiným orgánem k tomu zmocněným; nebo
- b) dohoda týkající se vyživovacích povinností uzavřená se správními orgány členského státu původu nebo jimi ověřená.

V. Uznání a uznání a prohlášení vykonatelnosti – další otázky

A. Právní pomoc

608. Podle nařízení musí dožádaný stát, jenž vyřizuje jakýkoliv návrh na uznání a výkon rozhodnutí o výživném na dítě mladší 21 let podaný prostřednictvím ústředního orgánu, poskytnout oprávněnému bezplatnou právní pomoc.³⁰⁵ Mějte na paměti, že pokud daný stát poskytuje účinný přístup k řízením prostřednictvím zjednodušených řízení, nevznikne nárok na bezplatnou právní pomoc.³⁰⁶

609. Podrobněji se požadavku na poskytnutí účinného přístupu k řízením včetně případné bezplatné právní pomoci věnuje kapitola 3, část II, oddíl VII.

³⁰⁵ Co se týče poskytování bezplatné právní pomoci podle vnitrostátního práva [název státu], viz výše poznámka 86.

³⁰⁶ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

B. Otázky výkonu

Převod měn

610. Nařízení neřeší otázku převodu vyživovací povinnosti z jedné měny do jiné měny. V závislosti na postupech příslušného orgánu při uznávání rozhodnutí může existovat také souběžné řízení pro převod vyživovací povinnosti stanovené v rozhodnutí do měny státu výkonu. Příslušný orgán možná bude potřebovat osvědčení o směnném kurzu, jenž se použije k převodu plateb, a částka stanovená tímto převodem pak bude základem vyživovací povinnosti v příslušném státě. Někdy bude rozhodnutí včetně nedoplatků převedeno do měny státu výkonu už dožadujícím státem.³⁰⁷

611. Otázkou převodu měn se podrobněji zabývá kapitola 12 o výkonu rozhodnutí o výživném.

VI. Další materiály

A. Praktické rady

- Po uznání rozhodnutí se mnoho států ihned pokusí obrátit na povinného, aby co nejdříve dobrovolně začal plnit rozhodnutí a bylo tak zajištěno, že oprávněnému a dětem začne chodit výživné co nejdříve.³⁰⁸
- Účelem procesu uznání a výkonu podle nařízení je umožnit rychlé a účinné vyřízení návrhů. Soudci, zaměstnanci soudů a jiné dotčené orgány v dožádaném státě by to měli mít na zřeteli a snažit se zajistit co nejrychlejší vyřízení případů s minimální prodlevou.
- Nařízení neobsahuje veškeré postupy a požadavky vztahující se na vyřizování návrhů na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti. Soudci se budou muset řídit také příslušným vnitrostátním právem a dodržovat příslušné vnitrostátní postupy. Příslušné orgány budou muset například vzít v potaz veškeré vnitrostátní požadavky, pokud jde o informování odpůrce rozhodnutí nebo pokud jde o to, jak má být o jakémkoliv rozhodnutí informován navrhovatel, jenž nežije v dožádaném státě.

B. Související formuláře

Příloha I
Příloha II
Příloha III
Příloha IV
Příloha VI

C. Články nařízení

Kapitola IV, články 16–43
Čl. 56 odst. 2 písm. a)
Článek 57
Článek 58
Článek 48
Článek 64

D. Související kapitoly příručky

Viz kapitola 12 – Výkon rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

³⁰⁷ V [název státu] [...].

³⁰⁸ Podrobněji o smírném řešení sporů v [název státu] viz výše poznámka 234.

Viz kapitola 3 – Obecně platné body: úmluva z roku 2007 a nařízení z roku 2009

VII. Kontrolní seznam – Návrhy na uznání a výkon

	Postup	Popis v příručce
1	Převzít dokumenty od ústředního orgánu [název státu]	II.A.1
2	Splňuje daný návrh minimální požadavky nařízení?	II.A.3
3	Zkontrolovat, zda byly dodány všechny dokumenty	II.A.4 a II.A.5
4	Zjistit místo pobytu odpůrce nebo umístění majetku, je-li třeba, nebo ověřit, zda to provedl ústřední orgán	II.A.7
5	Požádat ústřední orgán [název státu] o další dokumenty, je-li třeba	II.A.6
6 a)	Uznat nebo uznat a prohlásit za vykonatelné rozhodnutí řízeními podle oddílu 1 nebo oddílu 2 (a dle potřeby pokračovat ve výkonu řízením podle oddílu 1 nebo 2)	III
6 b)	Oznámit navrhovateli a odpůrci uznání nebo uznání a prohlášení vykonatelnosti a/nebo výkon rozhodnutí	III
6 c)	Odpůrce má možnost podat opravný prostředek proti uznání, prohlášení vykonatelnosti nebo výkonu rozhodnutí z přípustných důvodů řízením podle oddílu 1 nebo 2	III
7	Vyřídít opravný prostředek a informovat navrhovatele a odpůrce	III

VIII. Časté otázky

Oprávněná má rozhodnutí vydané v zemi A. Žije v zemi B. Země B neuzná ani nevykoná rozhodnutí. Povinný žije v [název státu], tj. třetí zemi. Země A a [název státu] jsou členskými státy, v nichž je použitelné nařízení. Může být rozhodnutí uznáno a vykonáno v [název státu]?

612. Ano – pokud rozhodnutí bylo vydáno členským státem, oprávněná může požádat o uznání a výkon rozhodnutí ve státě, v němž má povinný místo pobytu, majetek nebo příjmy. Toto rozhodnutí nemusí být vykonatelné nebo uznáno v dožadujícím státě – pouze ve státě původu. V tomto případě je státem původu země A. Pokud má navrhovatelka k dispozici osvědčení o vykonatelnosti rozhodnutí v zemi A, v níž bylo rozhodnutí vydáno, pak [název státu] by měla návrh na uznání a výkon vyřídít za předpokladu, že jsou splněny všechny ostatní podmínky.

Proč by oprávněný žádal pouze o uznání rozhodnutí a nikoliv o uznání a prohlášení vykonatelnosti nebo výkon?

613. V některých případech může mít oprávněný v úmyslu vykonat rozhodnutí soukromě nebo navrhovatel může potřebovat, aby bylo rozhodnutí uznáno, aby mohl využít některé jiné opravné prostředky v dožádaném státě. Například pokud je v dožádaném státě nějaký majetek, například pozůstalost, bude oprávněný pravděpodobně potřebovat, aby rozhodnutí bylo uznáno, aby ho mohl následně zaevidovat jako pohledávku z pozůstalosti.

Považuje se rozhodnutí o výživném po uznání v dožádaném státě za stejné jako jakékoliv jiné rozhodnutí o výživném vydané původně v tomto členském státě?

614. Ne. Účelem řízení o uznání a výkonu jednoduše je, aby rozhodnutí jiného státu o výživném mohlo být vykonáno stejnými mechanismy a postupy jako domácí rozhodnutí o výživném. Právní úprava dožádaného státu například o péči o děti nebo o styku s dětmi

se proto na toto rozhodnutí nepoužije. Rozhodnutí jiného státu se považuje za stejné jako vnitrostátní rozhodnutí pouze pro účel uznání a výkonu vyživovacích povinností.

Může být podle nařízení uznáno v [název státu] rozhodnutí takového druhu, jaké by v [název státu] nemohlo být vydáno?

615. Ano – za předpokladu, že toto rozhodnutí spadá do rozsahu vyživovacích povinností v oblasti působnosti nařízení. Rozhodnutí o výživném na děti může například zahrnovat ustanovení o úhradě určitého druhu výdajů, například nadstandardního zdravotního pojištění, jež nemusí být v právu dožádaného státu známy nebo upraveny. Přesto může být toto rozhodnutí v dožádaném státě uznáno.

IX. Přímé návrhy: přehled

616. Přímé návrhy (tj. návrhy, které navrhovatelé podávají přímo příslušným orgánům) na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti se budou řídit nařízením za předpokladu, že spadají do jeho působnosti, kromě ustanovení o právní pomoci za co nejvýhodnějších podmínek obsažených v kapitole V (Přístup ke spravedlnosti)³⁰⁹ a řady ustanovení kapitoly VII (Spolupráce mezi ústředními orgány). Přímými návrhy na vydání nebo změnu rozhodnutí o výživném, které jsou podány příslušným [soudním] [správním] orgánům v [název státu] se stručně zabývají kapitoly 10 a 11, přičemž tyto návrhy se obecně spíše než nařízením řídí vnitrostátním právem [název státu] (nicméně pravidla nařízení pro určení příslušnosti a pravidla pro právo rozhodné se nadále použijí; viz kapitoly 4 a 5, které se pravidlům pro určení příslušnosti a pro právo rozhodné věnují).

³⁰⁹ To, že se ustanovení o právní pomoci za co nejvýhodnějších podmínek obsažená v kapitole V článku 46 nařízení z roku 2009 nepoužijí na přímé návrhy podle nařízení (nýbrž pouze na návrhy podané prostřednictvím ústředních orgánů), lze vyvodit z čl. 46 odst. 1, článku 55, čl. 56 odst. 1 a 36. bodu odůvodnění nařízení. O ustanoveních nařízení týkajících se přístupu ke spravedlnosti a právní pomoci viz kapitola 3, část II, oddíl VII.

Kapitola 9 – Vyřizování přijatých návrhů na výkon rozhodnutí vydaných nebo uznaných v dožádaném státě podle úmluvy z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009

Jak použít tuto kapitolu:

Hlavním tématem této kapitoly jsou návrhy na výkon rozhodnutí ve věci výživného, které soudním nebo jiným příslušným orgánům předá ústřední orgán (viz také oddíl VI níže, jenž se zabývá přímými návrhy příslušným orgánům).

Oddíl I přináší základní přehled návrhu – kdy se použije, kdo jej může podat, a vysvětluje základní pojmy a koncepty.

Oddíl II popisuje postup nebo jednotlivé kroky kontroly a zpracování zaslaných podkladů.

Oddíl III obsahuje odkazy a doplňující informace k návrhům.

Oddíl IV obsahuje kontrolní seznam – jednoduché shrnutí celého procesu.

Oddíl V se věnuje některým nejčastějším otázkám k tomuto návrhu.

Oddíl VI shrnuje postup týkající se přímých návrhů na výkon rozhodnutí vydaných nebo uznaných v [název státu].

I. Přehled – návrhy na výkon rozhodnutí vydaných nebo uznaných v [název státu] podle úmluvy z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009

A. Kdy se tento návrh použije

617. Tento návrh je ze všech návrhů podaných podle úmluvy nebo nařízení nejjednodušší. Tímto návrhem se příslušný orgán smluvního státu úmluvy nebo členského státu, v němž je nařízení použitelné, žádá, aby vykonal vlastní rozhodnutí nebo rozhodnutí jiného státu, které už bylo uznáno³¹⁰, a pomohl předat platby oprávněnému, který nežije v daném státě. Oprávněný bude žádat o výkon rozhodnutí z důvodu, že povinný má v dožádaném státě místo pobytu, majetek nebo příjmy. V tomto případě bude [název státu] dožádaným státem.

618. Příslušný postup není vůbec komplikovaný, neboť rozhodnutí nemusí být před vykonáním v [název státu], tj. dožádaném státě, uznáno. Je tomu tak proto, že se jedná o vnitrostátní rozhodnutí vydané v [název státu], v němž bude vykonáno, nebo se jedná o rozhodnutí jiného státu, jež už bylo v [název státu] uznáno.

Dožadující stát je smluvní stát úmluvy nebo členský stát, v němž je nařízení použitelné, který podává návrh a žádá jménem navrhovatele, jenž má místo pobytu v tomto státě. **Dožádaný stát** je smluvní stát úmluvy nebo členský stát, v němž je nařízení použitelné, který je žádán o vyřízení návrhu.

619. Tento návrh se podává podle čl. 10 odst. 1 písm. b) úmluvy nebo podle čl. 56 odst. 1 písm. b) nařízení. (Působností a použitím úmluvy a nařízení se zabývá kapitola 3, část I.)

B. Praktické příklady

620. M má rozhodnutí o výživném vydané v [název státu]. M v současnosti žije v zemi B. Povinný nadále žije v [název státu]. M by chtěla, aby orgány [název státu] zahájily výkon

³¹⁰ Rozhodnutí mohlo být uznáno podle úmluvy nebo nařízení či v případě určitých druhů rozhodnutí jiných států, jejichž uznání je automatické, „ze zákona“. Řízeními o uznání podle úmluvy a nařízení se zabývají kapitoly 7 a 8.

rozhodnutí o výživném a poslaly jí platby. [Název státu] i země B jsou smluvními státy úmluvy nebo členskými státy Evropské unie, v nichž je použitelné nařízení.

621. Podle úmluvy nebo nařízení M požádá ústřední orgán v zemi B, aby předal **návrh na výkon rozhodnutí** do [název státu]. Ústřední orgán [název státu] obdrží návrh, zkontroluje jeho úplnost, předá rozhodnutí orgánu příslušnému pro výkon, aby je vykonal, a pomůže předat platby M, jak požaduje.

C. Důležitý rozdíl – návrhy na výkon vlastního rozhodnutí daného státu

622. Návrh na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v dožádaném státě je jednodušší než návrh na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí vydaného v jiném státě. Jak bylo uvedeno v kapitole 7, v případě návrhu na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí má odpůrce podle úmluvy právo vznést námitku proti uznání nebo uznání a výkonu z důvodu, že nebyly splněny podmínky pro uznání nebo uznání a výkon stanovené v článku 20 nebo nebyly splněny procesní a jiné podmínky pro uznání nebo uznání a výkon rozhodnutí stanovené v článku 22. V případě rozhodnutí vydaných v členském státě vázaném Haagským protokolem z roku 2007 stanoví nařízení méně přípustných důvodů, které umožňují odpůrci podat návrh na přezkum rozhodnutí v členském státě původu nebo podat návrh na odmítnutí nebo odložení výkonu rozhodnutí v členském státě výkonu³¹¹ (viz kapitola 8).

Ústřední orgán je orgán veřejné správy určený smluvním státem nebo členským státem pro plnění nebo výkon povinností správní spolupráce a pomoci, které mu ukládá úmluva nebo nařízení.

623. V případě rozhodnutí vydaného nebo už uznaného v dožádaném státě, tj. v [název státu], nemá odpůrce žádná podobná práva. Je tomu tak z důvodu, že [název státu] je žádán o výkon vlastního rozhodnutí, nikoliv rozhodnutí jiného státu, nebo že je žádán o výkon rozhodnutí, které bylo už dříve prostřednictvím řízení o uznání nebo o uznání a výkonu shledáno vykonatelným. Příslušný orgán v dožádaném státě tudíž vůbec nemusí zvažovat, zda je třeba rozhodnutí uznat nebo uznat a vykonat.

Příslušným orgánem je v daném státě orgán, jenž je podle jeho zákonů pověřen nebo oprávněn vykonávat konkrétní úkoly stanovené úmluvou nebo nařízením. Příslušným orgánem může být soud, správní útvar, orgán pro vymáhání výživného na děti nebo jakýkoliv jiný vládní subjekt, který vykonává některé z úkolů souvisejících s úmluvou nebo nařízením.

624. V případě, že chce odpůrce proti výkonu rozhodnutí vznést námitky, musí je vznést po zahájení výkonu příslušným orgánem, jak to stanoví vnitrostátní právo [název státu] coby státu výkonu.³¹² Ze skutečnosti, že návrh na výkon je podán podle úmluvy, neplynou odpůrci ani povinnému žádné další přípustné důvody pro napadení výkonu rozhodnutí.

625. Postup zpracování příchozích návrhů na výkon tudíž není pro dožádaný ústřední orgán [název státu] nijak složitý.³¹³ Ústřední orgán zkontroluje úplnost zaslaného souboru dokumentů a předá návrh příslušnému orgánu [název státu] k výkonu.³¹⁴ Příslušný orgán poté za účelem výkonu rozhodnutí podnikne veškeré kroky, jež mu umožňují vnitrostátní právo. Příslušné postupy jsou podrobněji popsány v dalším oddílu.

Hledáte jednoduchý přehled kroků popsanych v této kapitole? Projděte si **kontrolní seznam** na konci kapitoly.

³¹¹ V případě rozhodnutí vydaných v členském státě, jenž není vázán Haagským protokolem z roku 2007, stanoví nařízení z roku 2009 více přípustných důvodů, které umožňují odpůrci napadnout uznání nebo výkon rozhodnutí, než v případě rozhodnutí vydaných v členských státech vázaných Haagským protokolem z roku 2007 (podrobnosti viz kapitola 8).

³¹² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...]. Viz však také kapitola 8, v níž jsou popsány jednotlivé důvody pro odmítnutí nebo odložení výkonu rozhodnutí podle příslušných režimů uznání a výkonu rozhodnutí podle nařízení.

³¹³ Ústředním orgánem v [název státu] je [...].

³¹⁴ Příslušnými orgány v [název státu] jsou [...].

II. Vyřizování návrhů na výkon

1. Kontrola úplnosti dokumentů

626. Pokud ústřední orgán v [název státu] obdrží od ústředního orgánu jiného státu návrh na výkon rozhodnutí, je třeba, aby zkontroloval úplnost souboru dodaných dokumentů, předběžně posoudil, zda návrh může být dále vyřizován, potvrdil přijetí návrhu a případně požádal o další potřebné dokumenty. Soubor dokumentů potom může zaslat příslušnému orgánu v [název státu] pro účely výkonu.³¹⁵ Příslušný orgán [název státu] bude muset provést podobnou kontrolu jako ústřední orgán, aby se ujistil o úplnosti přijatého souboru dokumentů.

³¹⁵ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

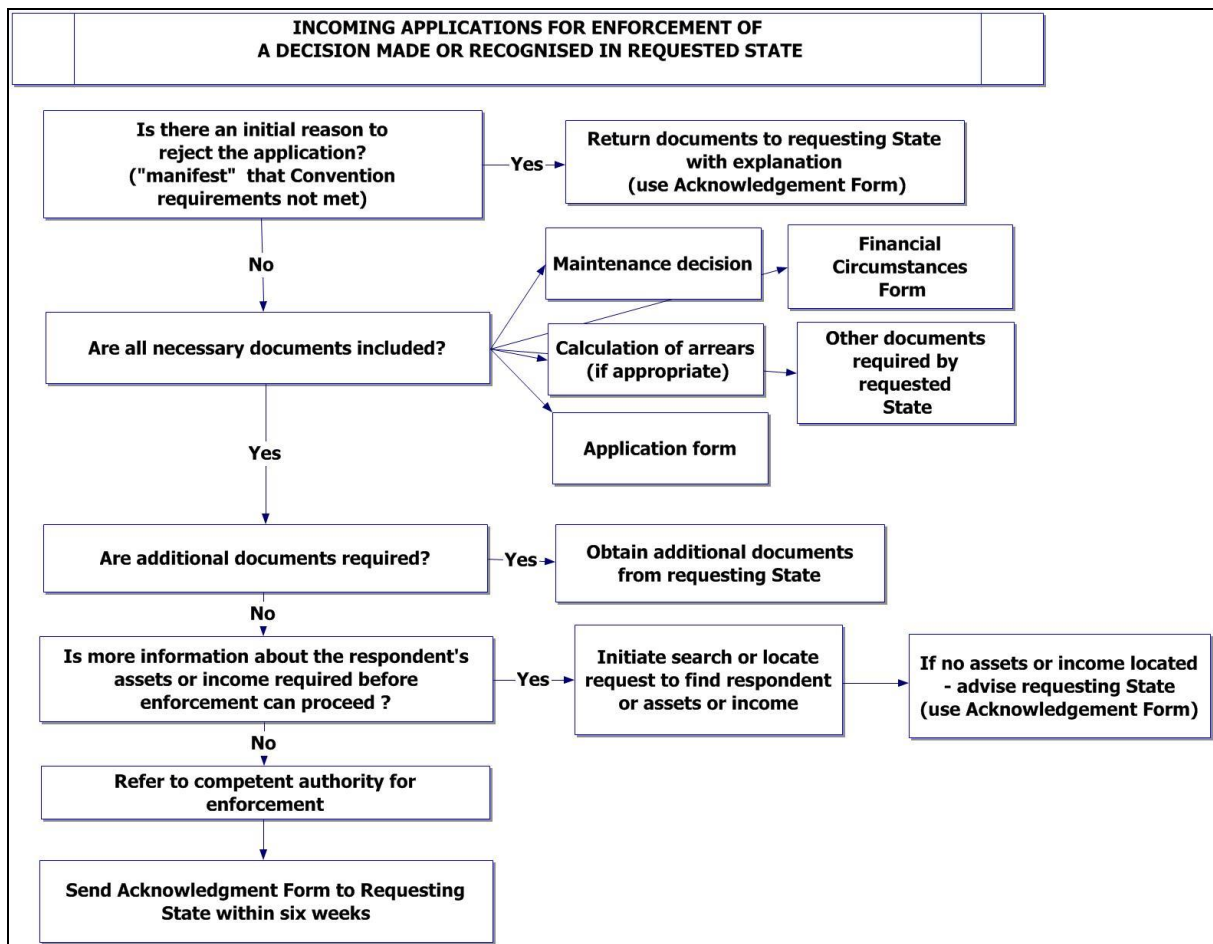

Schéma 10: Schéma postupu (pouze k úmluvě) – přehled kontroly návrhu na výkon

627. Příslušný orgán by měl dokumenty, které obdrží od ústředního orgánu [název státu], včas zkontrolovat, aby bylo možné v případě potřeby ústřední orgán v dožadujícím státě neprodleně požádat o další dokumenty.

628. Příchozí soubor dokumentů by měl obsahovat:

a) Podle úmluvy z roku 2007

√	předávací formulář
√	formulář návrhu
v případě potřeby	znění rozhodnutí
√	formulář o finančních poměrech
v případě potřeby	dokument s výpočtem výše nedoplatků
v případě potřeby	doklad o poskytnutém plnění od subjektu veřejné správy
v případě potřeby	překlad dokumentů

Schéma 11: Seznam formulářů a dokumentů

Předávací formulář

Ke každému návrhu podle úmluvy musí být přiložen předávací formulář. Tento formulář je povinný. Předávací formulář obsahuje údaje o stranách a identifikuje druh návrhu. Obsahuje také seznam dokumentů připojených k návrhu.

Formulář návrhu

Většinou se použije doporučený formulář návrhu.

Znění rozhodnutí

Ve většině případů navrhovatel přiloží prostou kopii rozhodnutí. Ta pomůže orgánu příslušnému pro výkon určit místo vydání rozhodnutí a získat další kopie nebo ověřené kopie, jsou-li pro účely výkonu třeba.

Formulář o finančních poměrech

Jelikož se jedná o návrh na výkon, připojí se k němu formulář o finančních poměrech obsahující údaje o místě pobytu a finančních poměrech odpůrce, pokud jsou navrhovateli známy. Tento formulář poskytuje důležité informace pro výkon rozhodnutí.

Pokud navrhovatel použil doporučený formulář, ponechá část dokumentu týkající se oprávněného prázdnou, neboť tyto údaje u návrhu na výkon nejsou požadovány.

Dokument s výpočtem výše nedoplatků

Pokud v rámci daného rozhodnutí o výživném existuje nezaplacené výživné (nedoplatky) a navrhovatel je hodlá vymoci, měl by k návrhu připojit dokument o způsobu výpočtu těchto nedoplatků.

b) Podle nařízení z roku 2009**i) Příloha VI**

Nařízení stanoví, že pro návrhy na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v dožádaném členském státě se má použít příloha VI připojená k nařízení. Nařízení stanoví (čl. 57 odst. 2), že návrh musí obsahovat alespoň:

- a) určení druhu návrhu nebo návrhů;
- b) jméno a kontaktní údaje navrhovatele včetně jeho adresy a data narození³¹⁶;
- c) jméno odpůrce, a pokud jsou známy, jeho adresu a datum narození;
- d) jména a data narození osob, pro něž se výživné žádá;
- e) důvody, o něž se návrh opírá;
- f) informaci o tom, kam je třeba zaslat nebo elektronicky převést platbu výživného, pokud návrh podává oprávněný;
- g) jméno osoby nebo název odboru ústředního orgánu dožadujícího členského státu, který je příslušný pro vyřízení návrhu, a jejich kontaktní údaje.

ii) V případě rozhodnutí uznaných podle oddílu 1 kapitoly IV (rozhodnutí vydaná v členském státě vázaném Haagským protokolem z roku 2007)

Článek 20 nařízení stanoví požadované dokumenty nezbytné pro účely výkonu (podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení, rozhodnutí vydaná v členském státě vázaném Haagským protokolem z roku 2007), jež musí být navrhovatelem předloženy orgánům příslušným pro výkon:

- a) jedno vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti;
- b) výtah z rozhodnutí vystavený soudem původu na formuláři, jehož vzor je obsažen v příloze I (případně přepis či překlad obsahu vzorového formuláře³¹⁷);

³¹⁶ Osobní adresa navrhovatele může být v případě domácího násilí nahrazena jinou adresou, pokud pro daná řízení vnitrostátní právo dožádaného členského státu nevyžaduje, aby navrhovatel uvedl svou osobní adresu (čl. 57 odst. 3). Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³¹⁷ Podrobněji o jazykových požadavcích nařízení a požadavcích týkajících se překladu viz kapitola 3, část II, oddíl II.

- c) případně dokument, který potvrzuje stav nedoplatků s uvedením dne provedení výpočtu.

Příslušné orgány nemohou po navrhovateli požadovat, aby poskytli překlad rozhodnutí v případě, že výkon rozhodnutí není napaden (čl. 20 odst. 2).³¹⁸

iii) V případě rozhodnutí uznaných podle oddílu 2 kapitoly IV (rozhodnutí vydaná v členském státě, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007)

Článek 28 nařízení (řízení o uznání a prohlášení vykonatelnosti podle oddílu 2 u rozhodnutí vydaných v členských státech, které nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007) stanoví, že k návrhům musí být připojeno: a) jedno vyhotovení rozhodnutí, „které splňuje podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti“, a b) výtah z rozhodnutí vystavený soudem původu na formuláři, jehož vzor je obsažen v příloze II nařízení. K návrhu by měl být případně připojen prepis či překlad v souladu s příslušnými jazykovými požadavky (podrobněji o jazykových požadavcích nařízení viz kapitola 3, část II, oddíl II). Příslušný [soudní] [správní] orgán, u kterého byl návrh podán, nemůže po navrhovateli požadovat, aby poskytli překlad rozhodnutí (může jej však požadovat v souvislosti s oprávněným prostředkem podle článku 32 nebo 33).

Článek 29 nařízení stanoví, že pokud není předložen výtah rozhodnutí na formuláři, jehož vzor je obsažen v příloze II nařízení, příslušný orgán může určit lhůtu pro jeho předložení, přijmout rovnocennou písemnost nebo, pokud nepovažuje za potřebné další objasnění, jeho předložení prominout.

iv) Dokumenty k soudním smírům a veřejným listinám (článek 48)

Článek 48 nařízení stanoví dokumenty, které je nezbytné připojit k návrhům na uznání nebo na uznání a prohlášení vykonatelnosti soudních smírů a veřejných listin v jiném členském státě, a příslušný orgán členského státu původu musí na žádost kterékoli zúčastněné strany vystavit výtah ze soudního smíru nebo z veřejné listiny s použitím příslušných příloh I, II, III nebo IV.

v) Další dokumenty

Podle čl. 57 odst. 4 a 5 nařízení se k návrhu podle potřeby, a pokud jsou známy, připojí další dokumenty. Jedná se o tyto dokumenty:

- informace o majetkových poměrech povinného, včetně jména či názvu a adresy zaměstnavatele povinného, a druh a umístění majetku povinného (čl. 57 odst. 4 písm. b)),³¹⁹
- jakékoli další informace, které mohou napomoci při zjišťování místa, kde se odpůrce zdržuje (čl. 57 odst. 4 písm. c)),
- jakékoli nezbytné podpůrné informace nebo písemnosti včetně písemností týkajících se případného nároku navrhovatele na právní pomoc (čl. 57 odst. 5).

Doklad o poskytnutém plnění – subjekt veřejné správy

Je-li navrhovatelem subjekt veřejné správy, mohl oprávněnému poskytnout plnění namísto výživného. V některých případech může být vhodné předložit doklad o poskytnutí plnění, například pokud subjekt veřejné správy hodlá uplatnit samostatný nárok na část nedoplatků výživného.

³¹⁸ Tamtéž.

³¹⁹ Jelikož se jedná o návrh na výkon, informace o majetkových poměrech oprávněného (čl. 57 odst. 4 písm. a)) by za normálních okolností nebyly potřeba.

c) **Žádost o další dokumenty**

629. Pokud je návrh neúplný, protože jsou zapotřebí další dokumenty, neměl by být odmítnut. Místo toho by měl být požádán o další dokumenty ústřední orgán [název státu], jenž se může obrátit na dožadující ústřední orgán.

630. Pokud ústřední orgán [název státu] požádá o další dokumenty, dožadující stát má podle úmluvy lhůtu **tři měsíce** nebo podle nařízení lhůtu **90 dnů** na předložení těchto dokumentů. Pokud požadované dokumenty nejsou ve stanovené lhůtě předloženy, je třeba s dožadujícím státem dohodnout další postup. Pokud požadované dokumenty nejsou předloženy a návrh nemůže být vyřízen, ústřední orgán [název státu] může (ale nemusí) uzavřít danou věc a informuje o tom dožadující stát.

2. Je „zřejmé“, že požadavky úmluvy nebo nařízení nejsou splněny?

631. Úmluva i nařízení umožňují ústřednímu orgánu odmítnout vyřídit návrh, pokud je „zřejmé, že požadavky“ úmluvy nebo nařízení nejsou splněny (viz čl. 12 odst. 8 úmluvy a čl. 58 odst. 8 nařízení). Může k tomu dojít pouze za velmi omezených okolností³²⁰ a ústřední orgán není povinen tento požadavek zohlednit.

632. Ústřední orgán mohl například dříve odmítnout určitý návrh mezi týmiž stranami. Pokud k návrhu nejsou připojeny žádné nové důkazní prostředky, ústřední orgán by mohl návrh na základě toho opět odmítnout. Návrh by bylo také možno odmítnout z toho důvodu, že by přímo z dokumentů jasně plynulo, že rozhodnutí se nijak netýká výživného.

633. Příslušný orgán v [název státu] může po přijetí návrhu provést podobnou kontrolu, kterou ověří, že není „zřejmé“, že požadavky úmluvy nejsou splněny, a v případě potřeby informovat ústřední orgán [název státu] o jakémkoliv zjištění.

3. Zjištění místa pobytu odpůrce

634. V určitých sporadických případech bude muset ústřední orgán [název státu] před zahájením výkonu zjistit místo pobytu odpůrce, zejména tehdy, pokud je podle vnitrostátního práva státu výkonu nutno před výkonem uvědomit povinného³²¹ nebo pokud si navrhovatel není jistý, zda má povinný v dožádaném státě místo pobytu nebo majetek či příjmy.

635. Při zjišťování potřebných údajů by měl v mezích stanovených vnitrostátním právem pro přístup k osobním údajům ústřední orgán [název státu] nebo příslušný orgán, který je pro něj zjišťuje, použít veškeré databáze a zdroje veřejných informací, k nimž má přístup (podrobněji o ochraně osobních údajů a důvěrných informací podle úmluvy a nařízení viz také kapitola 3, část II, oddíl VI).³²²

636. Pokud v [název státu] nelze zjistit místo pobytu odpůrce nebo umístění jeho majetku či příjmů, ústřední orgán [název státu] o tom musí informovat dožadující ústřední orgán. Pokud dožadující stát nemá žádné další informace, jež by pomohly zjistit místo pobytu odpůrce, rozhodnutí nemůže být vykonáno.

4. Vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření

637. Někdy může být vhodné, aby do doby vyřízení podaného návrhu příslušný [soudní] [správní] orgán přijal předběžná nebo zajišťovací opatření. Přijmout tato opatření je možné v různých fázích řízení o návrhu, nebo dokonce ještě před jeho zahájením. Podrobněji o předběžných a zajišťovacích opatřeních také v kapitole 3, části II, oddíle VIII.

³²⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 344.

³²¹ Viz výše poznámka 202.

³²² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

5. Zahájení výkonu

638. Příslušný orgán pověřený výkonem rozhodnutí o výživném v [název státu] nyní může přikročit k jeho výkonu. Podrobnosti o výkonu rozhodnutí o výživném viz kapitola 12.

III. Další materiály

A. Praktické rady

- V některých státech se před vykonávacím řízením nebo souběžně s ním obrátí na povinného a pokusí se dosáhnout dobrovolného splnění povinnosti.³²³ Cílem všech návrhů ve věcech výživného je co nejúčinněji zajistit dlouhodobě spolehlivé platby výživného oprávněnému.
- Je důležité stále pamatovat na to, že všechny návrhy by měly být vyřízeny rychle a účinně a bez zbytečného zdržení.
- Příslušné orgány by měly ústřední orgán [název státu] průběžně informovat o stavu vyřizování návrhu na výkon. Ústřední orgán [název státu] je povinen podávat zprávy ústřednímu orgánu dožadujícího státu o stavu a vývoji vyřizování návrhu.

B. Související formuláře

Úmluva z roku 2007:

Návrh na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v dožádaném státě

Nařízení z roku 2009:

Příloha I
Příloha II
Příloha III
Příloha IV
Příloha VI

C. Příslušné články

Úmluva z roku 2007:

Čl. 10 odst. 1 písm. b)
Článek 12
Článek 32
Článek 34

Nařízení z roku 2009:

Články 16 až 43 (kapitola IV)
Čl. 56 odst. 1 písm. b)
Článek 58
Článek 41
Článek 20

D. Související kapitoly příručky

Viz kapitola 12 – Výkon rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.

³²³ V [název státu] se [...] může obrátit na povinného a pokusit se dosáhnout dobrovolného plnění povinnosti.

IV. Kontrolní seznam – příchozí žádosti o výkon

	Postup	Popis v příručce
1	Převzít dokumenty od ústředního orgánu [název státu]	II.1
2	Kontrola úplnosti dokumentů	II.1
3	Je „zřejmé“, že nejsou splněny požadavky úmluvy nebo nařízení?	II.2
4	Přijmout vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření	II.4
5	Zahájit výkon	II.5

V. Časté otázky

Proč nemusí být nutné uznat rozhodnutí vydané v dožádaném státě?

639. Uznání není nezbytné, jelikož [název státu] je žádán o výkon vlastního rozhodnutí, nikoliv rozhodnutí jiného státu, nebo je žádán o výkon rozhodnutí, které už bylo uznáno.

Proč by se měla použít úmluva nebo nařízení, když se v určitém státě žádá o výkon rozhodnutí vydaného v tomto státě?

640. V některých státech mohou mít přístup k orgánu příslušnému pro výkon (např. úřad pro správu výživného na děti) pouze obyvatelé daného státu. Ústřední orgány dožádaného a dožadujícího státu také mohou pomoci s předáním plateb, bude-li třeba a bude-li to v jejich silách. Konečně vyžádá-li si zahájení vykonávacího řízení v dožádaném státě právní pomoc, navrhovateli bude poskytnuta bezplatně, pokud dotčený návrh spadá do oblasti působnosti úmluvy nebo nařízení ve vztahu ke dvěma smluvním nebo členským státům.³²⁴

VI. Přímé návrhy na výkon rozhodnutí vydaného nebo uznaného v [název státu]

641. Příslušné orgány mohou obdržet od navrhovatelů přímé žádosti o výkon, jež nemají formu návrhu podaného prostřednictvím ústředního orgánu. V těchto případech si příslušné orgány musí být vědomy, jaké požadované nebo doporučené dokumenty jsou zapotřebí podle úmluvy nebo nařízení (viz výše oddíl II.1), a zejména jaké dokumenty jsou zapotřebí pro účely řízení o výkonu podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení (o výkonu rozhodnutí o výživném viz také kapitola 12 této příručky). Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³²⁴ Co se týče poskytování bezplatné právní pomoci podle vnitrostátního práva [název státu], viz výše poznámka 86.

Kapitola 10 – Vyřizování přijatých návrhů na vydání rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009

I. Přehled

A. Kdy se tento návrh použije

642. Návrh na **vydání** rozhodnutí o výživném v [název státu] jakožto smluvním státě úmluvy nebo členském státě, v němž je použitelné nařízení, ústřední orgán obdrží, pokud:

- nebylo vydáno žádné rozhodnutí a oprávněný požaduje, aby bylo vydáno, nebo
- není možné uznání a výkon rozhodnutí jiného státu v [název státu] (nebo, pouze podle úmluvy, jsou uznání a výkon odmítnuty pro nesplnění podmínek pro uznání a výkon podle článku 20 nebo z důvodů uvedených v čl. 22 písm. b) nebo e) úmluvy).

Vydání rozhodnutí je postup, jímž se získá rozhodnutí o výživném v případě, kdy žádné rozhodnutí o výživném neexistuje nebo vydané rozhodnutí nemůže být uznáno nebo vykonáno. Součástí tohoto postupu může být určení rodičovství, pokud je k vydání rozhodnutí o výživném zapotřebí.

643. Návrh na vydání rozhodnutí o výživném může zahrnovat návrh na určení rodičovství.

644. Na návrhy na vydání rozhodnutí o výživném se vztahuje čl. 10 odst. 1 písm. c) a d) úmluvy a čl. 56 odst. 1 písm. c a d) nařízení. (Působností a použitím úmluvy a nařízení se zabývá kapitola 3, část I.)

B. Praktický příklad

645. **Oprávněná** má místo pobytu v zemi A. Má dvě děti. Otec dětí se přestěhoval do [název státu]. Oprávněná by chtěla od otce dostávat výživné na děti. Země A a [název státu] jsou smluvními státy úmluvy nebo členskými státy Evropské unie, v nichž je použitelné nařízení.

Oprávněný je fyzická osoba, která má nebo uplatňuje nárok na výživné. Oprávněným může být rodič, manžel nebo manželka, dítě, pěstouni nebo příbuzní či jiné osoby pečující o dítě. V některých zemích se tato osoba může nazývat příjemce výživného, věřitel nebo rodič, jenž má dítě v péči, či pečovatel.

Jak se postupuje podle úmluvy nebo nařízení

646. Oprávněná podá návrh na vydání rozhodnutí o výživném. Ústřední orgán země A předá návrh ústřednímu orgánu [název státu]. Příslušný orgán informuje povinného a rozhodnutí o výživném bude vydáno podle právních předpisů (včetně pravidel mezinárodního práva soukromého)³²⁵ dožádaného státu ([název státu]). V případě potřeby se určí také rodičovství.

C. Kdo může podat návrh na vydání rozhodnutí o výživném?

647. Pokud dosud nebylo vydáno žádné rozhodnutí, může návrh na vydání rozhodnutí podat pouze oprávněný. Pouze podle úmluvy platí, že pokud bylo vydáno rozhodnutí, ale

³²⁵ Pokud je dožádaný stát členským státem Evropské unie, v němž je použitelné nařízení z roku 2009, použijí se přímá pravidla nařízení pro určení příslušnosti. Podrobněji o pravidlech pro určení příslušnosti podle nařízení pojednává kapitola 4. Pokud je dožádaný stát vázán Haagským protokolem z roku 2007 nebo je jeho smluvní stranou, použijí se pravidla protokolu pro právo rozhodné. Podrobněji se Haagskému protokolu z roku 2007 věnuje kapitola 5.

nemůže být uznáno nebo vykonáno z důvodu výhrady podle úmluvy³²⁶, může podat návrh na vydání rozhodnutí o výživném také subjekt veřejné správy, jenž jedná za oprávněného nebo oprávněnému poskytl plnění namísto výživného. Oprávněný musí mít místo pobytu ve smluvním státě úmluvy nebo v členském státě, v němž je použitelné nařízení.

Zajímá vás jednoduchý přehled řízení u tohoto návrhu? Projděte si **kontrolní seznam** na konci kapitoly.

D. Vydání rozhodnutí o výživném, pokud stávající rozhodnutí nemůže být uznáno

1. Podle úmluvy

648. Jak jsme si vysvětlili v kapitole 7 této příručky, podle úmluvy mohou nastat situace, kdy dožádaný stát odmítne uznat a vykonat stávající rozhodnutí, neboť ve vztahu k určité podmínce uznání a výkonu tohoto rozhodnutí učinil výhradu podle čl. 20 odst. 2. Pokud například bylo rozhodnutí vydáno na základě toho, že má oprávněný místo obvyklého pobytu ve státě původu, a žádný jiný důvod pro uznání a výkon rozhodnutí podle článku 20 nebyl shledán, dožádaný stát může odmítnout rozhodnutí uznat. V tom případě může být nutné vydat nové rozhodnutí.

649. Je třeba vzít na vědomí, že Evropská unie jakožto smluvní strana úmluvy tuto výhradu podle čl. 20 odst. 2 úmluvy *neučiní*, a tak pro příslušné orgány v Evropské unii vyřizující věci podle úmluvy tato situace nenastane.³²⁷

650. Co se týče smluvních států úmluvy, které učinily tuto výhradu, úmluva nestanoví, že by v takovéto situaci musel být podán nový návrh – návrh na vydání rozhodnutí –, neboť dožádaný stát musí přijmout všechna vhodná opatření k vydání nového rozhodnutí (čl. 20 odst. 4), pokud má povinný v dožádaném státě „místo obvyklého pobytu“. Na vydání tohoto rozhodnutí by se pak použily postupy popsané v této kapitole.

651. Oprávněný může být v důsledku toho požádán o další údaje a dokumenty, pokud pro určení výše výživného budou relevantní například výdaje na výchovu dítěte. Tato žádost by se měla podat k ústřednímu orgánu dožadujícího státu.

652. V této situaci je však důležité, že u takového návrhu na vydání nového rozhodnutí se nemusí rozhodovat o nároku dítěte nebo dětí na výživné (čl. 20 odst. 5).³²⁸ Stávající rozhodnutí bude sloužit jako doklad toho, že dotčené děti žádají o výživné oprávněně.

653. Mohou také nastat situace, kdy navrhovatel rozhodnutí o výživném má, ale ví, že odpůrce v dožádaném státě ([název státu]) bude moci úspěšně napadnout návrh na uznání a výkon. Podle úmluvy by k tomu mohlo dojít, pokud žádnou podmínku pro uznání a výkon rozhodnutí nelze považovat za splněnou, nebo pokud se jedná o druh rozhodnutí, jež dožádaný stát nemůže vykonat.³²⁹ V tomto případě bude muset oprávněný spíše než návrh na uznání a výkon podat návrh na vydání nového rozhodnutí.³³⁰

654. Při vyřizování těchto návrhů se bude postupovat stejně jako u kteréhokoliv jiného návrhu spadajícího do této kapitoly. Poněvadž se však podle úmluvy nový návrh nevydá

³²⁶ Poznámka: Evropská unie jakožto smluvní strana úmluvy z roku 2007 tuto výhradu podle čl. 20 odst. 2 úmluvy *neučiní*. *Rozhodnutí Rady 2011/432/EU* (viz výše poznámka 59).

³²⁷ Tamtéž.

³²⁸ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, body 469–471. Všimněte si, že úmluva nedefinuje, co v této souvislosti znamená „nárok“, proto význam tohoto pojmu určí vnitrostátní právo dožádaného státu, jež také určí, jaké další informace nebo důkazní prostředky budou zapotřebí k vydání rozhodnutí o výživném.

³²⁹ Rozhodnutí může například stanovit vyšší výživného jako procentuální část platu, což je pro dožádaný stát příliš nejasný základ pro výkon rozhodnutí. Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 255. V [název státu] [...].

³³⁰ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 255.

kvůli odmítnutí uznat a vykonat stávající rozhodnutí v důsledku výhrady (čl. 20 odst. 4), výše zmíněná domněnka o nároku z čl. 20 odst. 5 úmluvy se nepoužije. O nároku každého dítěte na výživné se bude muset rozhodnout v rámci řízení o návrhu na vydání nového rozhodnutí.

2. Podle nařízení

655. Situace, kdy rozhodnutí vydané v jiném členském státě nemůže být uznáno nebo uznáno a prohlášeno vykonatelným, by u řízení podle nařízení měly být mnohem výjimečnější než v případě úmluvy (viz popis řízení o uznávání a výkonu rozhodnutí podle nařízení v kapitole 8 této příručky). Pokud se však vyskytnou okolnosti, které neumožňují rozhodnutí vydané v jednom členském státě uznat a/nebo vykonat podle nařízení v jiném členském státě, navrhovatel může za účelem vydání nového rozhodnutí v dožádaném státě použít návrh na vydání rozhodnutí podle nařízení.

II. Vyřizování přijatých návrhů na vydání rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 nebo podle nařízení z roku 2009

A. Obecné informace

656. Tento oddíl pojednává o obecných požadavcích na vyřízení příchozích návrhů na vydání rozhodnutí o výživném. Konkrétní řízení budou probíhat v souladu s vnitrostátním právem a postupy v [název státu]. Některé státy používají k vydání rozhodnutí soudní řízení, jiné pošlou návrh správnímu orgánu, aby vydal rozhodnutí.³³¹

657. Je důležité si uvědomit, že v členských státech Evropské unie, v nichž je nařízení použitelné, příslušné orgány použijí pravidla pro určení příslušnosti na všechny návrhy a přímé návrhy na vydání rozhodnutí podle úmluvy nebo podle nařízení, pokud spadají do věcné nebo časové působnosti nařízení (podrobněji o oblasti působnosti nařízení viz kapitola 3, část I, oddíl III a o pravidlech pro určení příslušnosti podle nařízení viz kapitola 4). Také v případě členských států Evropské unie, v nichž je nařízení použitelné a jež jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007, použijí příslušné orgány protokol na všechny návrhy a přímé návrhy na vydání rozhodnutí, pokud spadají do věcné nebo časové působnosti protokolu (více o Haagském protokolu z roku 2007 viz kapitola 5). Pravidla pro určení příslušnosti podle nařízení a pravidla pro právo rozhodné podle protokolu jsou z hlediska místní oblasti působnosti použitelná univerzálně.

658. Naproti tomu ve smluvních státech úmluvy, které nejsou členskými státy Evropské unie, se u návrhů na vydání rozhodnutí řídí určení příslušnosti a rozhodného práva především vnitrostátním právem (pokud smluvní stát není smluvní stranou Haagského protokolu z roku 2007).

659. Úmluva a nařízení stanoví pro všechny návrhy určité obecné kroky. Po přijetí návrhu provede ústřední orgán [název státu] úvodní kontrolu a, jsou-li třeba, požádá o další dokumenty, a pak návrh předá příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu v dožádaném státě, v tomto případě v [název státu], aby vydal rozhodnutí.

660. Pokud navrhovatel žádal o výkon rozhodnutí, pak vydané rozhodnutí příslušný orgán v dožádaném státě vykoná.

B. Schéma postupu

661. Následující schéma znázorňuje jednotlivé kroky řízení o vydání rozhodnutí.

³³¹ [Název státu] používá k vydání rozhodnutí a/nebo určení výše výživného [soudní] [správní] řízení. Příslušnými [soudními] [správními] orgány v [název státu] jsou [...].

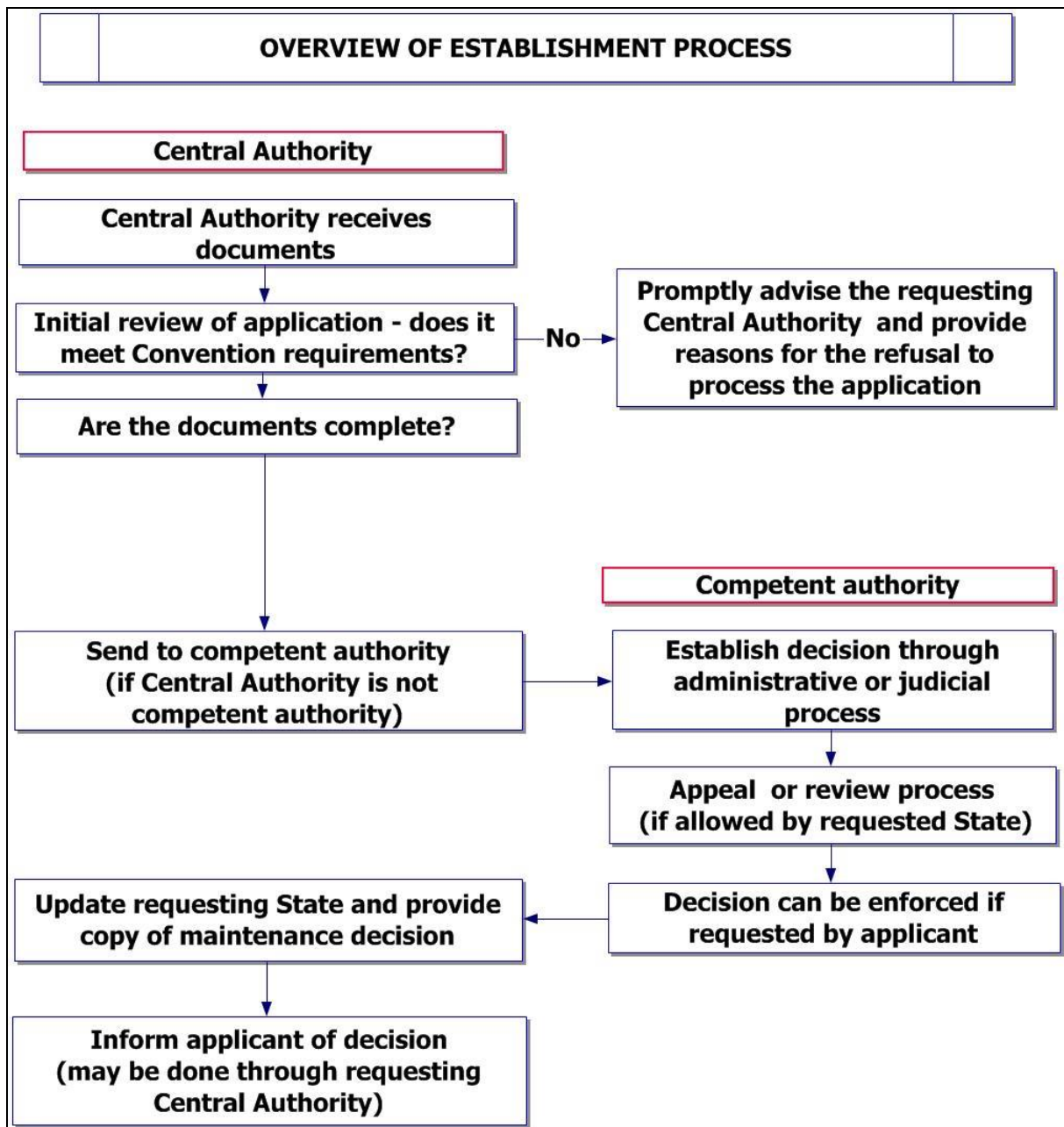

Schéma 12: Průběh řízení o vydání rozhodnutí

C. Kroky řízení o vydání rozhodnutí

1. Úvodní přezkum návrhu ústředním orgánem [název státu]

662. Účelem úvodního přezkumu ze strany ústředního orgánu [název státu] jakožto ústředního orgánu **dožádaného státu** je ověřit, že návrh je odůvodněný, nechybějí žádné dokumenty a že návrh může být vyřízen. V případě potřeby bude ústřední orgán muset ověřit místo pobytu povinného nebo odpůrce, zejména pokud existují určité pochybnosti o tom, zda má místo pobytu, majetek nebo příjmy v [název státu]. Příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu] bude muset provést obdobnou kontrolu.

Dožadující stát je smluvní stát úmluvy nebo členský stát, v němž je nařízení použitelné, který podává návrh a žádá jménem navrhovatele, jenž má místo pobytu v tomto státě.

Dožádaný stát je smluvní stát úmluvy nebo členský stát, v němž je nařízení použitelné, který je žádán o vyřízení návrhu.

a) Nejsou splněny požadavky úmluvy nebo nařízení

663. Čl. 12 odst. 8 úmluvy a čl. 58 odst. 8 nařízení umožňují dožádanému ústřednímu orgánu odmítnout vyřídit návrh, pokud je „zřejmé“, že nejsou splněny požadavky úmluvy nebo nařízení. To neznamena, že dožádaný ústřední orgán rozhoduje o důvodnosti návrhu ve věci samé. Od dožádaného ústředního orgánu, v tomto případě ústředního orgánu [název státu], se naopak očekává, že zkontroluje návrh, aby zjistil, zda se nejedná o zneužití řízení nebo zda žádost vůbec nespadá do působnosti úmluvy nebo nařízení – například návrh, jenž se týká pouze svěřeni dětí do péče.

664. Příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu] by měl provést podobnou předběžnou kontrolu a neprodleně informovat ústřední orgán [název státu] o chybějících dokumentech.

b) Neúplné dokumenty

665. Je třeba zkontrolovat soubor přijatých dokumentů a ujistit se, zda žádný nechybí. U každého návrhu na vydání rozhodnutí podle úmluvy musí být předložen požadovaný předávací formulář, pravděpodobně doporučený formulář návrhu na vydání rozhodnutí, formulář o finančních poměrech a jiné formuláře dle potřeby. U každého návrhu na vydání rozhodnutí podle nařízení se musí použít formulář, jehož vzor je obsažen v příloze VII nařízení (v souladu s obsahovými požadavky na návrh stanovenými v článku 57 nařízení). Jaké budou další požadované dokumenty, bude v jednotlivých případech záviset na individuálních skutečnostech (např. zda dítě už je nebo brzy bude plnoleté).

Ústřední orgán je orgán veřejné správy určený smluvním státem úmluvy nebo členským státem, v němž je použitelné nařízení, pro plnění nebo výkon povinností správní spolupráce a pomoci, které mu ukládá úmluva nebo nařízení.

c) Zjištění místa pobytu odpůrce/povinného

666. Navrhovatel někdy nebude moci uvést přesné nebo aktuální místo pobytu odpůrce/povinného. Dožádaný stát, v tomto případě [název státu], musí použít zdroje, jež má k dispozici, ke zjištění místa pobytu povinného, aby mohl návrh vyřídit. Povinného bude třeba pokaždé v určitém okamžiku informovat o návrhu ve věci výživného, a pokud byl podán návrh na výkon rozhodnutí, pro účely daného řízení budou požadovány údaje o místě pobytu povinného.

667. V některých případech, panují-li pochybnosti ohledně toho, zda povinný žije v [název státu], může být vhodné zjistit jeho místo pobytu co nejdříve. Pokud se zjistí, že povinný nemá místo pobytu v [název státu], ústřední orgán může informovat dožadující stát a návrh se pošle do jiného smluvního státu nebo členského státu. V jiných případech bude zjišťovat místo pobytu **příslušný [soudní] [správní] orgán** v rámci samotného řízení o vydání rozhodnutí, a nikoli jako předběžný krok.³³²

Příslušným orgánem je v daném státě orgán, jenž je podle jeho zákonů pověřen nebo oprávněn vykonávat konkrétní úkoly stanovené úmluvou nebo nařízením. Příslušným orgánem může být soud, správní útvar, orgán pro vymáhání výživného na děti nebo jakýkoliv jiný vládní subjekt, který vykonává některé z úkolů souvisejících s úmluvou nebo nařízením.

668. V každém případě je důležité si pamatovat, že není povinné sdílet adresu nebo kontaktní údaje odpůrce s dožadujícím státem. Pokud bude třeba tyto údaje sdílet, musí se tak dít v souladu s úmluvou nebo nařízením a platnými vnitrostátními právními předpisy o ochraně osobních údajů (podrobněji o problematice ochrany osobních údajů pojednává kapitola 3, část II, oddíl VI).

³³² V [název státu] [...].

d) Zahájení řízení o vydání rozhodnutí

669. Po těchto úvodních krocích je návrh již připraven k vyřízení příslušným [soudním] [správním] orgánem v [název státu].³³³ Další oddíl stručně představuje průběh řízení o vydání rozhodnutí.

2. Vydání rozhodnutí o výživném – příslušný [soudní] [správní] orgán

670. Protože jednotlivé státy postupují při vyřizování návrhů na vydání rozhodnutí odlišně, tento oddíl představuje obecné zásady a podrobněji informuje o vydání rozhodnutí podle vnitrostátního práva [název státu]. Jeho záměrem je poskytnout přehled kroků, jež se použijí u všech návrhů.

671. V souladu s vnitřními postupy [název státu] se tyto kroky použijí při zahájení řízení o vydání rozhodnutí.

1) Vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření

672. Někdy může být vhodné, aby před vyřízením podaného návrhu příslušný [soudní] [správní] orgán přijal předběžná nebo zajišťovací opatření. Přijmout tato opatření je možné v různých fázích řízení o návrhu, nebo dokonce ještě před jeho zahájením. Dále se v této příručce předběžnými a zajišťovacími opatřeními zabýváme také v kapitole 3, části II, oddíle VIII.

2) Příslušnost

673. Pokud je dožádaný stát členským státem Evropské unie, v němž je použitelné nařízení, použijí se přímá pravidla nařízení pro určení příslušnosti. V [název státu] nařízení [je] [není] použitelné. Podrobněji o přímých pravidlech pro určení příslušnosti podle nařízení pojednává kapitola 4. Pokud dožádaný stát není členským státem Evropské unie, pravomoc příslušného orgánu v této věci se určí podle vnitrostátního práva tohoto státu včetně jeho pravidel mezinárodního práva soukromého.³³⁴

3) Kontrola dokumentů

674. Příslušný orgán provede kontrolu předložených dokumentů, aby ověřil, že žádný nechybí a že splňují veškerá zvláštní kritéria – například, pokud je to požadováno, že se jedná o ověřené dokumenty.³³⁵ Úmluva ani nařízení nestanoví, že musejí být vždy předloženy ověřené kopie (nicméně co se týče požadavků na uznání pravosti některých dokumentů podle nařízení, viz kapitola 3, část II). Pokud jsou podle vnitrostátního práva [název státu] vyžadovány určité dokumenty, které však nebyly předloženy, obraťte se na dožadující stát prostřednictvím ústředního orgánu [název státu].

4) Informování povinného

675. U každého návrhu na vydání rozhodnutí o výživném bude **povinný** informován o tomto návrhu nebo o posouzení výživného. V některých státech k tomu dochází v časně fázi řízení a povinný je informován, že byla podána žádost o výživné a že bude požádán, aby poskytl příslušnému orgánu pověřenému vydáním rozhodnutí o výživném informace

³³³ V [název státu] je příslušným [soudním] [správním] orgánem [...].

³³⁴ Při vydávání rozhodnutí, o jehož uznání a/nebo výkonu se bude rozhodovat v jiném státě, by měly příslušné orgány mít na zřeteli, co se pro účely uznání a výkonu rozhodnutí o výživném v tomto jiném státě považuje za přípustné kritérium pro určení příslušnosti, a zejména podmínky uvedené v článku 20 úmluvy. Například soudy v USA ve většině případů neuznají a nevykonají rozhodnutí jiného státu o výživném na děti vydané na základě příslušnosti odvozené z místa obvyklého pobytu oprávněného (čl. 20 odst. 2 úmluvy umožňuje smluvnímu státu úmluvy učinit výhradu vůči tomuto a několika jiným kritériím pro určení příslušnosti pro účely uznání a výkonu rozhodnutí jiného státu). Za těchto okolností však, má-li povinný v daném smluvním státě místo obvyklého pobytu, musí tento stát přijmout všechna vhodná opatření k vydání rozhodnutí ve prospěch oprávněného (viz čl. 20 odst. 4).

³³⁵ V [název státu] [...].

o svých finančních poměrech.³³⁶ Příslušný [soudní] [správní] orgán pak rozhodne o výši výživného.

676. Kromě toho může být povinný požádán, aby předložil informace o svých finančních poměrech a jiné informace nezbytné k zjištění jeho příjmu a možnosti platit výživné.

5) Využití alternativního řešení sporů nebo podobných metod

677. V některých státech může být nabídnuta možnost alternativního řešení sporů, mediace nebo pomoc s přípravou dokumentů s cílem zajistit rychlé vyřízení návrhu. Tato možnost může být dle potřeby nabídnuta navrhovatelům i odpůrcům. V některých státech se usiluje o to, aby rozhodnutí bylo výsledkem domluvy nebo dohody stran.³³⁷

Povinný je fyzická osoba, která má vyživovací povinnost nebo vůči níž byl uplatněn nárok na výživné. Povinným může být rodič, manžel nebo manželka či kdokoliv jiný, kdo je podle práva státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, povinen platit výživné.

6) Určení rodičovství

678. U některých návrhů mohl oprávněný požádat o určení rodičovství nebo povinný či odpůrce může zpochybnit, že je rodičem dítěte či dětí, a požádat o provedení genetického testu. Zda může povinný otevřít tuto otázku, bude záviset na právu dožádaného státu. V některých státech nenařídí test rodičovství ani neumožní o něj požádat, pokud se dítě narodilo v době trvání manželství.³³⁸

679. Pokud je nezbytný test rodičovství, úmluva a nařízení požadují, aby ústřední orgán „poskytl pomoc“ při určení rodičovství (čl. 6 odst. 2 písm. h) úmluvy a čl. 51 odst. 2 písm. h) nařízení). To neznamená, že ústřední orgán v dožádaném státě (tj. že [název státu]) musí na žádost povinného zajistit genetický test, nýbrž že musí být schopen odpůrce či povinného odkázat na zařízení nebo subjekty, jež mohou testy vykonat.³³⁹

680. Neznamená to však, že dožádaný stát musí zaplatit test rodičovství, pokud jej povinný požaduje. Dožádaný stát může jako podmínku žádosti o test stanovit, že povinný či odpůrce test zaplatí.³⁴⁰

681. Příslušné [soudní] [správní] orgány by měly ověřit, zda se ústřední orgán pokusil přimět domnělého otce, aby dobrovolně uznal rodičovství. V případě potřeby by ústřední orgán také měl zjistit právo rozhodné pro určení rodičovství (podrobnější informace k problematice rodičovství viz také kapitola 3, část I, oddíl I.A).

7) Právní pomoc a náklady na test rodičovství

682. Náklady na genetický test pro účely určení rodičovství se v jednotlivých státech značně liší. Jednou ze základních zásad úmluvy a nařízení je, že služby včetně právní pomoci by pro účely návrhů týkajících se vyživovacích povinností na děti mladší 21 let měly být oprávněnému poskytnuty bezplatně. To se vztahuje také na návrhy na vydání rozhodnutí (viz čl. 15 odst. 1 úmluvy a čl. 46 odst. 1 nařízení). Prakticky to znamená, že oprávněný by neměl hradit náklady související s testem rodičovství.³⁴¹

683. Podrobněji se poskytnutí bezplatné právní pomoci věnuje kapitola 3, část II, oddíl VII.

8) Určení rozhodného práva

684. Před rozhodnutím o výši výživného, tj. o meritu věci, bude muset příslušný [soudní] [správní] orgán určit, které právo – zda vnitrostátní nebo jiného státu – bude právem

³³⁶ Viz výše poznámka 290.

³³⁷ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³³⁸ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³³⁹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁴⁰ Viz výše poznámka 96.

³⁴¹ Pokud se ovšem dožádaný stát nedomnívá, že návrh je zjevně bezdůvodný (čl. 15 odst. 2 úmluvy a čl. 46 odst. 2 nařízení). Smluvní stát také může učinit prohlášení (pouze podle úmluvy), že o tom, zda má navrhovatel nárok na bezplatné služby, rozhodne na základě přezkumu majetkových poměrů dítěte. Evropská unie takové prohlášení neučiní, a proto se v členských státech Evropské unie v této souvislosti neprovede přezkum majetkových poměrů dítěte podle úmluvy (*rozhodnutí Rady 2011/432/EU* (viz výše poznámka 59)).

rozhodným. Podrobněji o problematice práva rozhodného podle úmluvy a podle nařízení viz kapitola 5.

685. Pokud určí, že rozhodným právem v dané věci je právo jiného státu, příslušný [soudní] [správní] orgán bude muset zjistit obsah práva tohoto rozhodného jiného státu. Více o vyhledávání a zjišťování právních předpisů jiného státu viz kapitola 6.

9) Určení výše výživného

686. Po vyřešení otázek týkajících se určení rodičovství a provedení dalších předběžných kroků podle požadavků interních platných postupů v [název státu] bude vydáno rozhodnutí o výživném. Je třeba upozornit, že při určování toho, v jaké výši bude výživné vypláceno, se některé státy řídí doporučujícími tabulkami pro stanovení výše výživného vycházejících z příjmů povinného nebo z kombinace příjmů povinného a oprávněného. Jiné státy stanoví výživné výhradně podle nákladů na péči o dítě.³⁴²

10) Řízení o opravných prostředcích

687. Jakmile bylo rozhodnutí o výživném vydáno, musí ho příslušný orgán nebo ústřední orgán sdělit všem stranám, včetně navrhovatele. Podle práva dožádaného státu může být podán opravný prostředek.³⁴³ Tento opravný prostředek bude moci použít také navrhovatel, například pokud přiznání výživného bylo zamítnuto nebo když navrhovatel nesouhlasí s přiznanou výší výživného. Vhodným postupem může být informovat navrhovatele, s pomocí ústředního orgánu, o přípustných opravných prostředcích nebo možnostech přezkumu a o lhůtách pro uplatnění těchto práv.³⁴⁴

688. V případě, že opravný prostředek vyžaduje právní pomoc, to, co bylo řečeno výše, se použije také na nárok oprávněného nebo navrhovatele na poskytnutí bezplatné právní pomoci od dožádaného státu ([název státu]). Upozornujeme však, že v případě oprávněného prostředku může být nárok navrhovatele na bezplatnou právní pomoc znovu posuzován, neboť dožádaný stát může před poskytnutím bezplatné pomoci zvážit, zda opravný prostředek není zjevně bezdůvodný.³⁴⁵

11) Výkon rozhodnutí o výživném

689. Pokud navrhovatel požádal o výkon rozhodnutí (to bude uvedeno na příslušném formuláři návrhu), pak jakmile se rozhodnutí stane konečným, příslušný [soudní] [správní] orgán by měl zahájit jeho výkon (o výkonu rozhodnutí o výživném pojednává kapitola 12).

12) Informace o stavu návrhu

690. Je důležité, aby dožadující stát byl informován o průběhu vyřizování návrhu na vydání rozhodnutí. Příslušný [soudní] [správní] orgán by měl informovat ústřední orgán [název státu] o stavu vyřizování návrhu na vydání rozhodnutí. Ústřední orgán je povinen podávat zprávy ústřednímu orgánu dožadujícího státu o stavu a vývoji vyřizování návrhu.

III. Další materiály

A. Praktické rady

- Pokud navrhovatel a odpůrce dospějí ve věci rozhodnutí o výživném ke smíru, nezapomeňte to sdělit ústřednímu orgánu [název státu], aby mohl neprodleně informovat ústřední orgán dožadujícího státu a ten mohl danou věc označit za uzavřenou.
- Podle úmluvy jsou všechny smluvní státy povinny vyřídit návrhy co nejrychleji. U návrhů na vydání rozhodnutí je rychlost zvláště důležitá, neboť dokud není

³⁴² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁴³ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁴⁴ Tamtéž.

³⁴⁵ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 386.

vydáno rozhodnutí, navrhovatel a děti nemají právo na výživné. Zbytečné průtahy při rozhodování o výživném mohou rodinám často způsobovat značné útrapy.

B. Související formuláře

Úmluva z roku 2007:

Návrh na vydání rozhodnutí
Předávací formulář
Formulář o finančních poměrech

Nařízení z roku 2009:

Příloha VII

C. Příslušné články

Úmluva z roku 2007:

Článek 10
Článek 11
Článek 12
Článek 14
Článek 15
Článek 20
Článek 22

Nařízení z roku 2009:

Článek 56
Článek 57
Článek 58
Článek 44
Článek 46

D. Související kapitoly příručky

Viz kapitola 3 – Obecně platné body: úmluva z roku 2007 a nařízení z roku 2009
Viz kapitola 4 – Nařízení z roku 2009: přímá pravidla o příslušnosti
Viz kapitola 5 – Právo rozhodné podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009
Viz kapitola 6 – Vyhledávání a zjišťování právních předpisů jiného státu
Viz kapitola 12 – Výkon rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

IV. Kontrolní seznam – příchozí návrhy na vydání rozhodnutí

	Postup	Popis v příručce
1	Převzít dokumenty od ústředního orgánu [název státu]	II.C.1
2	Zkontrolovat, zda byly předloženy všechny dokumenty a návrh spadá do působnosti úmluvy nebo nařízení	II.C.1
3	Přijmout vhodná předběžná opatření	II.C.2.1
4	Vydat rozhodnutí o výživném	II.C.2
i)	Zkontrolovat dokumenty a informovat povinného	II.C.2.4
ii)	Určit rodičovství, je-li třeba	II.C.2.6
iii)	Určit výši výživného	II.C.2.9
5	Informovat povinného a oprávněného a dožadující	II.C.2.10

	ústřední orgán	
6	Řízení o opravném prostředku, pokud se připouští	II.C.2.10
7	Předat rozhodnutí k výkonu, pokud o to navrhovatel žádal	II.C.2.11

V. Časté otázky

Jak navrhovatel může zjistit, co se děje s návrhem?

691. Má-li navrhovatel nějaké otázky, měl by se obrátit na ústřední orgán dožadujícího státu a informovat se u něj o stavu návrhu. Ústřední orgán [název státu] nebude s navrhovatelem v přímém kontaktu, ledaže tento orgán souhlasil s tím, že je možné se na něj s dotazy obracet přímo. Podle úmluvy musí ústřední orgán [název státu] potvrdit přijetí návrhu ve lhůtě šesti týdnů a informovat o stavu návrhu ve lhůtě tří měsíců od potvrzení přijetí tohoto dokumentu. Podle nařízení musí ústřední orgán [název státu] potvrdit přijetí návrhu ve lhůtě 30 dnů a informovat o stavu návrhu ve lhůtě 60 dnů od potvrzení přijetí tohoto dokumentu.

Může povinný či odpůrce zpochybnit rodičovství?

692. To závisí na právu dožádaného státu. V některých státech bude žádost o test rodičovství odmítnuta například tehdy, pokud obě strany byly manželé.³⁴⁶

Jaká je úloha ústředního orgánu, pokud je požadován test rodičovství?

693. Ústřední orgán [název státu] by měl poskytnout pomoc, pokud test požaduje navrhovatel. Ústřední orgán [název státu] by se měl obrátit na dožadující ústřední orgán a usnadnit účast navrhovatele při provádění testů.

694. Pokud může o test požádat povinný, dožádaný stát ([název státu]) není povinen zajistit test. Příslušný orgán v [název státu] by měl povinného informovat, jak může být test rodičovství proveden.³⁴⁷

Musí se navrhovatel dostavit k soudu?

695. To závisí na tom, zda dožádaný stát (v němž se návrh na vydání rozhodnutí projednává) vyžaduje přítomnost navrhovatele.³⁴⁸ Ústřední orgán [název státu] může pomoci usnadnit tuto účast zřízením telefonické konference nebo videokonference, pokud tato možnost existuje.

Kdo zaplatí náklady na genetický test u návrhu na výživné na dítě mladší 21 let?

696. Náklady na test rodičovství spadají do bezplatných služeb, jež musí být poskytnuty navrhovateli ve věci týkající se výživného na děti. Po navrhovateli tudíž nemůže být požadována úhrada testu rodičovství, pokud návrh není zjevně bezdůvodný, jak stanoví čl. 15 odst. 2 úmluvy a čl. 46 odst. 2 nařízení.³⁴⁹ Z toho však nutně neplyne, že za úhradu nákladů bude odpovídat ústřední orgán [název státu], protože dožádaný stát může stanovit jako podmínku testů, že jejich náklady uhradí povinný.³⁵⁰

³⁴⁶ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁴⁷ Viz výše poznámka 338, kde naleznete informace o určení rodičovství podle práva [název státu], a poznámka 96 s informacemi k testu rodičovství a důkazním záležitostem.

³⁴⁸ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁴⁹ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 393. Stát (pouze podle úmluvy) může prohlásit, že použije přezkum majetkových poměrů dítěte, a pokud přezkum majetkových poměrů dítěte nepotvrdí nárok na bezplatnou pomoc, navrhovatel by v tomto případě mohl být požádán o úhradu nákladů. Evropská unie toto prohlášení neučiní, a proto se v členských státech Evropské unie v této souvislosti neprovede přezkum majetkových poměrů dítěte podle úmluvy (*rozhodnutí Rady 2011/432/EU* (viz výše poznámka 59)).

³⁵⁰ Viz výše poznámka 96.

V jaké výši bude výživné přiznáno?

697. Metody výpočtu výše výživného, které bude muset povinný platit, se v jednotlivých státech liší podle rozhodného práva (viz kapitola 5).³⁵¹

Co se stane, pokud je odpůrce informován, ale nereaguje ani nepodá opravný prostředek proti rozhodnutí?

698. To závisí na konkrétních pravidlech dožádaného státu. Pokud to právo dožádaného státu připouští, věc se může projednat a rozhodnutí může být vydáno v nepřítomnosti povinného, nebo ve správním systému se rozhodnutí o výživném může po uplynutí lhůty na podání opravného prostředku stát účinným a může pak být vykonáno.³⁵²

Co se stane po vydání rozhodnutí?

699. Navrhovatel na formuláři návrhu uvede, jestli žádá, aby rozhodnutí bylo vykonáno. Pokud to uvede, rozhodnutí bude zasláno příslušnému orgánu v [název státu], aby bylo vykonáno, a získané platby budou předány oprávněnému z výživného.³⁵³

Může navrhovatel podat opravný prostředek proti přiznané výši výživného?

700. Pouze pokud se řízení o opravném prostředku ve státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno, připouští. Ústřední orgán v dožádaném státě informuje oprávněného o tom, že rozhodnutí bylo vydáno a zda může podat opravný prostředek proti výši výživného. Navrhovatel rovněž může podat opravný prostředek proti rozhodnutí o nepřiznání výživného a ústřední orgán v dožádaném státě mu může poskytnout pomoc v tomto řízení.³⁵⁴

VI. Přímé návrhy na vydání rozhodnutí

701. Přímé návrhy na vydání rozhodnutí podané příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu v [název státu], jež spadají do působnosti úmluvy nebo nařízení, se budou řídit právem platným v tomto státě, což je obvykle vnitrostátní právo (včetně pravidel mezinárodního práva soukromého). Na přímé návrhy na vydání a změnu rozhodnutí podle nařízení se použijí pravidla pro určení příslušnosti stanovená nařízením (viz kapitola 4) a v případě států, v nichž je použitelný Haagský protokol z roku 2007, se použijí pravidla pro právo rozhodné stanovená v protokolu (viz kapitola 5). Ustanovení úmluvy týkající se přímých návrhů na uznání a výkon podle úmluvy, jimiž jsme se zabývali v kapitole 7, se nepoužijí na přímé návrhy na vydání nebo změnu rozhodnutí. V praxi to znamená, že oprávnění nebo povinní, kteří podávají tyto návrhy, budou moci použít postupy, formuláře a pomoc, jež jsou dostupné podle platného vnitrostátního práva nebo v řízeních používaných v [název státu].

702. Co je důležité, ač by rozhodnutí o výživném spadalo do působnosti úmluvy nebo nařízení (například rozhodnutí týkající se stanovení výživného mezi manželi), na tyto přímé návrhy se nepoužijí ustanovení o právní pomoci za co nejvýhodnějších podmínek. V některých případech bude muset oprávněný nebo povinný v dožádaném státě, tj. v [název státu], využít na své vlastní náklady služeb právníka, aby mohl podat přímý návrh. (Podrobněji o účinném přístupu k řízením a právní pomoci podle nařízení a úmluvy pojednává kapitola 2, část II, oddíl VII). V [název státu] [...].

³⁵¹ Viz výše poznámka 342.

³⁵² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁵³ V [název státu] [...].

³⁵⁴ Viz vysvětlující zpráva, bod 390. Pokud je opravný prostředek shledán zjevně bezdůvodným, může být navrhovateli odmítnuta bezplatná právní pomoc. Bližší informace o vnitrostátním právu [název státu] viz výše poznámka 343.

Kapitola 11 – Návrhy na změnu rozhodnutí: čl. 10 odst. 1 písm. e) a f) a čl. 10 odst. 2 písm. b) a c) úmluvy z roku 2007 a čl. 56 odst. 1 písm. e) a f) a čl. 56 odst. 2 písm. b) a c) nařízení z roku 2009

Část I – Úvod

703. V této kapitole si nejprve celkově shrneme, jak se úmluva nebo nařízení použije na návrhy na změnu stávajících rozhodnutí podané povinnými nebo oprávněnými (část I). Další oddíly této kapitoly (část II) se pak zabývají řízeními týkajícími se přichozících návrhů na změnu rozhodnutí.

704. Je důležité upozornit, že v členských státech Evropské unie, v nichž je nařízení použitelné, příslušné orgány použijí pravidla pro určení příslušnosti na *všechny* návrhy a přímé návrhy na změnu rozhodnutí podle úmluvy nebo podle nařízení, pokud spadají do věcné nebo časové působnosti nařízení (o působnosti nařízení podrobněji pojednává kapitola 3, část I, oddíl III a o pravidlech pro určení příslušnosti podle nařízení kapitola 4). Také v případě členských států Evropské unie, v nichž je nařízení použitelné a jež jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007, použijí příslušné orgány protokol na *všechny* návrhy a přímé návrhy na změnu rozhodnutí, pokud spadají do věcné nebo časové působnosti protokolu (více o Haagském protokolu z roku 2007 viz kapitola 5). Pravidla pro určení příslušnosti podle nařízení a pravidla pro právo rozhodné podle protokolu jsou co do místní oblasti působnosti použitelná univerzálně.³⁵⁵

705. Naproti tomu ve smluvních státech úmluvy, které nejsou členskými státy Evropské unie, se u návrhů na změnu rozhodnutí bude určení příslušnosti a rozhodného práva řídit především vnitrostátním právem (pokud smluvní stát není smluvní stranou Haagského protokolu z roku 2007). Při určení příslušnosti a během uznání a výkonu rozhodnutí v jiném smluvním státě úmluvy se však ověří, zda je změna návrhu přijatelná podle pravidel o překážkách řízení podle článku 18 úmluvy.

706. Na volbu toho, kde a jak navrhovatel podá návrh **na změnu** rozhodnutí, budou mít vliv vzájemné vztahy ustanovení úmluvy nebo nařízení, okolnosti týkající se stran (kde mají místo pobytu, kde bylo vydáno rozhodnutí atd.) a to, zda návrh podává oprávněný nebo povinný. Příslušné [soudní] [správní] orgány by se měly orientovat v některých základních aspektech problematiky změny rozhodnutí podle obou nástrojů, aby měly potřebný vědomostní základ pro vyřízení návrhů a přímých návrhů na změnu rozhodnutí.

Změnou rozhodnutí se rozumí řízení za účelem změny dříve vydaného rozhodnutí o výživném. V některých státech bývá označováno jako návrh na úpravu nebo pozměnění rozhodnutí. Změna se může týkat výše plateb výživného, jejich intervalu nebo jiného ustanovení rozhodnutí o výživném.

I. Přehled – změna rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 a podle nařízení z roku 2009

A. Obecné informace

707. Protože výživné, zejména výživné na děti, může být vypláceno po mnoho let a potřeby dětí a majetkové poměry rodičů se časem mění, je důležité mít možnost změnit rozhodnutí o výživném, aby se zajistilo, že děti a rodiny dostanou podporu v míře, v níž ji potřebují. Úmluva a nařízení proto obsahují ustanovení, jež ústředním orgánům ukládají povinnost pomáhat při předávání a vyřizování návrhů na změnu rozhodnutí,

³⁵⁵ [Název státu] [je] [není] [státem] [členským státem Evropské unie], v němž jsou použitelné nařízení z roku 2009 a Haagský protokol z roku 2007.

a oba nástroje také obsahují pravidla pro následné uznání a výkon těchto změných rozhodnutí, pokud to je zapotřebí.³⁵⁶

708. Podle článku 10 úmluvy a článku 56 nařízení může návrh na změnu stávajícího rozhodnutí podat jedna ze stran – oprávněný nebo povinný –, která usiluje o změnu (v některých státech známou jako úpravu či pozměnění³⁵⁷) rozhodnutí. Oprávněný může žádat o zvýšení výživného, ukončení platby výživného na jedno či více dětí nebo o změnu parametrů, jako jsou intervaly plateb. Podobně také povinný může usilovat o změnu – často o snížení výše výživného, o ukončení platby výživného na jedno či více dětí nebo o změnu parametrů plateb. Změna může být také provedena jednoduše proto, aby platba výživného odrážela současné příjmy povinného. Ústřední orgán v dožadujícím státě, v němž má navrhovatel místo pobytu, se bude podílet na předání návrhu na změnu do jiného smluvního státu nebo členského státu.

709. Všechny smluvní státy nebo členské státy mají postupy, které umožňují vyřídit návrhy na změnu vyživovacích povinností podle úmluvy nebo nařízení, ať už změnou stávajícího rozhodnutí, nebo vydáním nového rozhodnutí o výživném.³⁵⁸ Je však důležité mít na paměti, že o vlastní podstatě návrhu na změnu se bude rozhodovat podle rozhodného práva nebo vnitrostátního práva dožádaného státu.³⁵⁹ Smluvní státy a členské státy také mohou mít velmi odlišné právní předpisy týkající se podmínek, jež musí být splněny, než bude návrh na změnu rozhodnutí přípustný.³⁶⁰

710. Je důležité upozornit, že s návrhy na změnu rozhodnutí požadujícími snížení nebo prominutí nedoplatků může být v jednotlivých státech nakládáno velmi rozdílně. Některé státy změnu nedoplatků vůbec neumožňují, a i v případě, že je vydáno rozhodnutí o změně nedoplatků, nemusí být tato změna v jiném státě nutně uznána.³⁶¹

711. Důležitým aspektem u návrhů na změnu rozhodnutí je také otázka dostupnosti právní pomoci u návrhů na změnu podaných povinným. U návrhu na změnu, který podal povinný, neexistuje automatický nárok na bezplatnou právní pomoc (viz článek 17 úmluvy a článek 47 nařízení). Pokud však návrh na změnu podá oprávněný a návrh se týká výživného na děti v rámci působnosti úmluvy, oprávněný bude mít nárok na bezplatnou právní pomoc.

712. Neméně důležité je, že úmluva i nařízení poskytují pouze základní pokyny, pokud jde o druh návrhů na změnu, jež mohou být podány prostřednictvím ústředních orgánů, a několik velice omezených pravidel ohledně toho, co by smluvní státy nebo členské státy měly udělat s rozhodnutími jiného státu o změně poté, co jsou vydána.

Stát původu je stát, v němž bylo rozhodnutí o výživném vydáno.

713. Při vyřizování mezinárodních věcí tudíž nastanou situace, kdy úmluva ani nařízení nenabízejí žádné konkrétní pokyny. Za těchto okolností budou muset jednotlivé státy, v tomto případě [název státu], řešit jakékoliv nejasnosti v souladu se svým vnitrostátním právem a se stěžejními zásadami úmluvy nebo nařízení, podle nichž mají státy vzájemně spolupracovat na hledání účinných, hospodárných a spravedlivých řešení a podporovat řešení, která napomáhají cíli vymáhání výživného na děti a vymáhání plnění vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů.

³⁵⁶ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 258.

³⁵⁷ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁵⁸ Ačkoliv se tato kapitola zabývá situací, kdy je stát požádán o změnu dřívějšího rozhodnutí, vztahuje se také na situace, kdy vnitrostátní právo nepripouští změnu rozhodnutí, nýbrž pouze vydání nového rozhodnutí. Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 264. Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁵⁹ V některých státech se na tyto návrhy použije právo jiného státu, nikoli vnitrostátní právo. Pokud je stát smluvní stranou Haagského protokolu z roku 2007 nebo je jím vázán, protokol se použije na návrhy na změnu rozhodnutí. V [název státu] [...]. O právu rozhodném viz také kapitola 5.

³⁶⁰ V některých státech změna rozhodnutí vydaného jiným státem nebude uznána, pokud dítě nebo jedna ze stran mají nadále místo pobytu ve státě původu. To může mít vliv na to, zda je účelné usilovat o změnu jinde než ve státě původu.

³⁶¹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

B. Kde může být podán přímý návrh nebo návrh na změnu rozhodnutí a je možné podat návrh podle úmluvy nebo nařízení?

714. Jak jsme uvedli výše, nařízení stanoví přímá pravidla pro určení příslušnosti (viz kapitola 4), která stanoví, kdy může členský stát, v němž je nařízení použitelné, být příslušný ve věci týkající se výživného.

715. Úmluva nestanoví „přímá pravidla“ pro určení příslušnosti týkající se toho, kdy může smluvní stát změnit rozhodnutí o výživném vydané v jiném smluvním státě. Ve smluvních státech úmluvy, které nejsou členskými státy Evropské unie, o tom bude vždy rozhodovat vnitrostátní právo. Úmluva výslovně řeší možnost změny rozhodnutí pouze ve vztahu k návrhu na změnu rozhodnutí podanému povinným v jiném státě, než je stát původu, má-li oprávněný místo pobytu ve státě původu (článek 18 úmluvy), přičemž tyto okolnosti se ověřují při uznávání a výkonu rozhodnutí v jiném smluvním státě.³⁶²

Tip: V této příručce budeme rozlišovat mezi **přímými návrhy** a **návrhy**. Návrh podle úmluvy nebo nařízení se podává prostřednictvím ústředního orgánu, například návrh na uznání a výkon rozhodnutí. Přímý návrh se podává přímo k příslušnému orgánu, například přímý návrh na vydání rozhodnutí pouze o výživném mezi manželi podle úmluvy, pokud žádný z dotčených smluvních států nerozšířil působnost úmluvy na tento druh návrhu. Podrobněji o přímých návrzích viz níže oddíl VI.

716. Nařízení se také výslovně zabývá možností změny rozhodnutí v souvislosti s návrhem na změnu rozhodnutí podaným povinným v jiném státě, než je stát původu, má-li oprávněný nadále místo pobytu ve státě původu (článek 8 nařízení). Podrobněji o článku 8 nařízení a o jeho součinnosti s ostatními pravidly pro určení příslušnosti podle nařízení viz níže (část II, „Příslušnost“).

717. Tím, že úmluva a nařízení umožňují podávat **návrhy na změnu rozhodnutí** a stanoví pravidla pro uznávání a výkon rozhodnutí (včetně změněných rozhodnutí), vytvářejí rámec zohledňující potřeby stran v situacích, kdy je třeba původní rozhodnutí změnit. Úmluva a nařízení umožňují oprávněným a povinným jednoduše a hospodárně podávat návrhy na změnu rozhodnutí, pokud má druhá strana místo pobytu v jiném smluvním státě nebo členském státě, díky čemuž strana, jež požaduje změnu rozhodnutí, většinou při podávání návrhu nemusí cestovat do jiného státu.³⁶³

718. Ve většině situací může mít navrhovatel (oprávněný nebo povinný) na výběr více možností, pokud jde o volbu místa podání návrhu na změnu a o to, zda návrh podá podle úmluvy či nařízení. Navrhovatel se může rozhodnout:

- podat návrh podle článku 10 úmluvy nebo článku 56 nařízení, aby byl předán k vyřízení ve státě, v němž má druhá strana místo pobytu, nebo
- cestovat do státu, v němž bylo vydáno rozhodnutí nebo kde má druhá strana místo pobytu, a podat přímý návrh příslušnému orgánu v tomto státě, nebo
- podat přímý návrh příslušnému orgánu ve vlastním státě, zejména pokud má nadále místo pobytu ve státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno.

719. Kterou z těchto možností si navrhovatel v konkrétním případě bude moci zvolit, bude záviset:

- na místě pobytu navrhovatele a na tom, zda se jedná o stát původu (stát, v němž bylo rozhodnutí vydáno),
- na místě pobytu povinného,
- na tom, zda právo, jež se použije ve státě, v němž bude návrh nebo přímý návrh podán, připouští požadovaný druh návrhu (např. viz komentář výše k otázce změny nedoplatků),

³⁶² Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 415.

³⁶³ Poznámka: Někdy nicméně bude muset cestovat, pokud danou věc nemůže vyřídit ústřední orgán. Některé státy však mohou mít potřebné vybavení pro uskutečnění videokonferencí. Příslušné orgány by tudíž měly zjistit, zda neexistuje tato možnost, aby navrhovatel nemusel cestovat.

- na tom, zda budou ve státě, v němž má být změněné rozhodnutí vykonáno, potíže s jeho uznáním,
- na tom, jak dlouho bude vyřízení návrhu trvat. To může být zvláště důležité, pokud navrhovatel žádá o zvýšení výživného kvůli rostoucím nákladům na péči o dítě,
- na tom, zda určitý stát nabízí zrychlené řízení ve věci změny rozhodnutí – například revizní řízení, jež jsou dostupná v Austrálii –, které by umožnilo časté revize rozhodnutí, pokud o to strany požádají.

720. Je třeba pamatovat na to, že kvůli článku 18 úmluvy a článku 8 nařízení budou možnosti volby povinného v souvislosti se změnou rozhodnutí omezenější než možnosti volby oprávněného.

721. Na závěr je třeba upozornit, že vzhledem k tomu, že úmluva je použitelná jen na omezenou skupinu případů, je možné, že změna nebo vydání nového rozhodnutí bude mít za následek existenci několika rozhodnutí týkajících se jedné rodiny nebo jednoho navrhovatele a odpůrce. Pokud možno je třeba se vyhnout postupu, v jehož důsledku by existovalo více rozhodnutí, protože nejistota způsobená těmito rozhodnutími a nutnost vynakládat zdroje na řešení vzniklých problémů budou bránit účinnému výkonu těchto rozhodnutí.

Část II – Vyřízení příchozích návrhů na změnu rozhodnutí

722. Tento oddíl se zabývá kroky, které má učinit dožádaný stát, tj. [název státu], když obdrží návrh na změnu rozhodnutí.

723. Příslušné [správní] [soudní] orgány, které nejsou s problematikou návrhů na změnu obecně obeznámeny, si mohou prostudovat část I této kapitoly, aby získaly lepší přehled o základních principech a hlavních otázkách souvisejících s návrhy na změnu.

I. Řízení – příslušný [soudní] [správní] orgán

1. Je „zřejmé“, že požadavky úmluvy nebo nařízení nejsou splněny?

724. Podle úmluvy a podle nařízení může ústřední orgán odmítnout vyřídit návrh pouze, pokud je „zřejmé“, že nejsou splněny požadavky úmluvy (čl. 12 odst. 8) nebo nařízení (čl. 58 odst. 8). Tyto výjimky jsou velmi omezené a mohou se použít například, pokud se návrh netýká výživného.³⁶⁴

725. Příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu] by měl provést podobnou předběžnou kontrolu a v případě potřeby informovat ústřední orgán [název státu] o jakémkoliv zjištění.

2. Jsou předložené dokumenty a údaje úplné?

Úmluva z roku 2007

726. Povinně je podle úmluvy třeba předložit pouze předávací formulář a návrh (může být použit doporučený formulář návrhu na změnu rozhodnutí), nicméně ve většině případů budou potřebné další dokumenty, které poslouží jako podklad ke změně rozhodnutí. V souboru materiálů budou ve většině případů zahrnuty:

- doporučený formulář návrhu na změnu rozhodnutí,
- kopie rozhodnutí o výživném – ověřená kopie pouze tehdy, pokud to dožádaný stát požaduje (viz profil země)³⁶⁵,
- formulář o finančních poměrech povinného,
- údaje nezbytné ke zjištění místa pobytu odpůrce v dožádaném státě,

³⁶⁴ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 344.

³⁶⁵ [Název státu] požaduje, aby [...].

- formulář o finančních poměrech oprávněného,
- další nezbytné podpůrné dokumenty k návrhu na změnu,
- další dokumenty požadované v dožádaném státě (viz profil země)³⁶⁶.

Nařízení z roku 2009

a) Příloha VII

727. Nařízení požaduje, aby se pro návrhy na změnu rozhodnutí použila příloha VII připojená k nařízení. Nařízení (čl. 57 odst. 2) stanoví, že návrh musí obsahovat alespoň:

- určení druhu návrhu nebo návrhů;
- jméno a kontaktní údaje navrhovatele včetně jeho adresy a data narození³⁶⁷;
- jméno odpůrce, a pokud jsou známy, jeho adresu a datum narození;
- jména a data narození osob, pro něž se výživné žádá;
- důvody, o něž se návrh opírá;
- informaci o tom, kam je třeba zaslat nebo elektronicky převést platbu výživného, pokud návrh podává oprávněný;
- jméno osoby nebo název odboru ústředního orgánu dožadujícího členského státu, který je odpovědný za vyřízení návrhu, a jejich kontaktní údaje.

b) Další dokumenty (článek 57)

728. Podle čl. 57 odst. 4 a 5 nařízení se k návrhu podle potřeby, a pokud jsou dostupné, připojí další dokumenty. Jedná se o tyto dokumenty:

- informace o majetkových poměrech oprávněného (čl. 57 odst. 4 písm. a));
- informace o majetkových poměrech povinného, včetně jména či názvu a adresy zaměstnavatele povinného a druhu a umístění majetku povinného (čl. 57 odst. 4 písm. b)),
- jakékoli další informace, které mohou napomoci při zjišťování místa, kde se odpůrce zdržuje (čl. 57 odst. 4 písm. c)),
- jakékoli nezbytné podpůrné informace nebo písemnosti včetně písemností týkajících se případně nároku navrhovatele na právní pomoc (čl. 57 odst. 5).

3. Jsou dokumenty neúplné?

729. Pokud je požadován kterýkoliv z výše uvedených dokumentů podle úmluvy nebo nařízení, ale k souboru dokumentů předložených s návrhem připojen není, návrh by neměl být zamítnut. Místo toho je třeba si prostřednictvím ústředního orgánu [název státu] potřebné dokumenty vyžádat od dožadujícího státu. Příslušné [soudní] [správní] orgány, které neobdrží určité dokumenty, by měly co nejdříve informovat ústřední orgán [název státu], aby mohl o chybějící dokumenty neprodleně požádat dožadující stát.

4. Je třeba něco předběžně posoudit?

730. Ústřední orgán [název státu] by si měl předběžně prostudovat obdržené dokumenty a posoudit, zdali něco nebrání vyřízení návrhu v dožádaném státě a zdali neexistují důvody k obavám, že uznání a výkonu změněného rozhodnutí budou bránit nějaké překážky. Příslušný [soudní] [správní] orgán v [název státu] bude muset provést podobné posouzení. Toto posouzení je zvláště důležité v případě návrhů podaných povinným. Jak jsme uvedli v části I (oddíl I.B) této kapitoly, okolnosti, za nichž může povinný podat návrh podle úmluvy nebo nařízení na změnu rozhodnutí v jiném státě, jsou v určitých případech omezené.

731. Vnitrostátní právo v některých státech nepřipouští snížení nebo prominutí nedoplatků na výživném na děti. Pokud návrh žádá pouze o prominutí nedoplatků na

³⁶⁶ Tamtéž.

³⁶⁷ Osobní adresa navrhovatele může být v případě domácího násilí nahrazena jinou adresou, pokud pro daná řízení vnitrostátní právo dožadovaného členského státu nevyžaduje, aby navrhovatel uvedl svou osobní adresu (čl. 57 odst. 3). Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

výživném na děti a vaše vnitrostátní právo³⁶⁸ nepřipouští prominutí nedoplatků, informujte ústřední orgán [název státu], jenž o tom pak bude informovat dožadující stát.³⁶⁹

5. Vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření

732. Někdy může být vhodné, aby ještě před vyřízením podaného návrhu příslušný [soudní] [správní] orgán přijal předběžná nebo zajišťovací opatření. Přijmout tato opatření je možné v mnoha různých okamžicích řízení o návrhu nebo dokonce ještě před jeho zahájením. Dále se předběžnými a zajišťovacími opatřeními zabývá také kapitola 3, část II, oddíl VIII.

6. Vyřízení návrhu na změnu

733. Po úvodním posouzení toho, zda návrh může být vyřízen podle úmluvy nebo nařízení, může příslušný [soudní] [správní] orgán rozhodnout ve věci samé. Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

a) Příslušnost

i) Příslušnost ve smluvních státech úmluvy z roku 2007, které nejsou členskými státy Evropské unie

734. Příslušné [soudní] [správní] orgány ve smluvních státech úmluvy, jež nejsou členskými státy Evropské unie (tj. ve státech, ve kterých není použitelné nařízení), budou muset rozhodnout, zda jsou v dané věci příslušné v souladu s vnitrostátním právem.³⁷⁰

735. Je však třeba upozornit, že úmluva v článku 18, „Překážky řízení“, obsahuje „negativní ustanovení o příslušnosti“, které upravuje možnost povinného změnit vydané rozhodnutí. Má-li oprávněný místo obvyklého pobytu nadále ve smluvním státě úmluvy, v němž bylo rozhodnutí vydáno, povinný nemůže zahájit řízení o změně tohoto rozhodnutí v jiném smluvním státě úmluvy, avšak existuje řada výjimek (další informace k článku 18 úmluvy, jež je v podstatě analogický článku 8 nařízení, viz kapitola 4 o pravidlech pro určení příslušnosti podle nařízení, oddíl G).³⁷¹

ii) Příslušnost podle nařízení z roku 2009

736. Příslušné [soudní] [správní] orgány v členských státech Evropské unie, v nichž je nařízení použitelné, použijí pravidla pro určení příslušnosti podle nařízení na příchozí návrhy a přímé návrhy na změnu bez ohledu na to, zda byl návrh nebo přímý návrh podán podle úmluvy, nebo podle nařízení. Je tomu tak proto, že pravidla pro určení příslušnosti podle nařízení jsou univerzální a mají účinek *erga omnes* (podrobněji o přímých pravidlech pro určení příslušnosti podle nařízení viz kapitola 4).

737. Nařízení podobně jako úmluva obsahuje speciální „negativní pravidlo pro určení příslušnosti“, jež upravuje možnost povinného zahájit řízení o změně stávajícího rozhodnutí (článek 8 nařízení, „Omezení řízení“). Podle nařízení platí, že má-li oprávněný místo obvyklého pobytu nadále ve smluvním státě úmluvy nebo členském státě Evropské unie, v němž bylo rozhodnutí vydáno, povinný nemůže zahájit řízení o změně tohoto

³⁶⁸ V některých státech bude zahrnovat Haagský protokol z roku 2007 (podrobněji o Haagském protokolu z roku 2007 viz kapitola 5).

³⁶⁹ Viz výše poznámka 361.

³⁷⁰ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁷¹ Při změně rozhodnutí, o jehož uznání nebo výkonu se bude rozhodovat v jiném státě, by měly příslušné orgány mít na zřeteli, co se pro účely uznání a výkonu rozhodnutí o výživném v tomto jiném státě považuje za přípustné kritérium pro určení příslušnosti, a zejména podmínky uvedené v článku 20 úmluvy. Například soudy v USA ve většině případů neuznají a nevykonají rozhodnutí jiného státu o výživném na děti vydané na základě příslušnosti odvozené z místa obvyklého pobytu oprávněného (čl. 20 odst. 2 úmluvy umožňuje smluvnímu státu úmluvy učinit výhradu vůči tomuto a několika jiným kritériím pro určení příslušnosti pro účely uznání a výkonu rozhodnutí jiného státu). Avšak daný smluvní stát musí za těchto okolností, jestliže má povinný v daném smluvním státě místo obvyklého pobytu, přijmout všechna vhodná opatření k vydání rozhodnutí ve prospěch oprávněného (viz čl. 20 odst. 4).

rozhodnutí v jiném členském státě, avšak existuje řada výjimek (shrnutí článku 8 nařízení viz kapitola 4, oddíl G).

738. Článek 8 nařízení se určitým způsobem bude kombinovat s dalšími ustanoveními nařízení o příslušnosti. Příslušné orgány uplatňující nařízení by měly nejprve zjistit, zda mohou uplatnit příslušnost podle článku 4 nařízení, jenž stanoví kritéria pro platnost dohod o volbě soudu podle nařízení. Dohoda o volbě soudu, která splňuje podmínky stanovené článkem 4 nařízení, je jednou z vyjmenovaných výjimek z omezení řízení na návrh povinného (čl. 8 odst. 2 písm. a)).

739. Pokud příslušné orgány nemohou uplatnit příslušnost na základě platné dohody o volbě soudu, musí dále zkoumat, zda nemohou uplatnit příslušnost na jiném základě, nejprve podle článku 3 nařízení (Obecné ustanovení) a následně podle článku 5 (Příslušnost založená na účasti odpůrce na řízení).

740. Poté, co příslušný orgán shledá, že může uplatnit příslušnost ve věci změny návrhu podle hlavních „pozitivních“ pravidel pro určení příslušnosti podle nařízení, bude muset posoudit, jestli se na danou věc nebude vztahovat omezení řízení v souladu s článkem 8. Je třeba mít na vědomí, že omezení řízení přichází v úvahu pouze, pokud se jedná o návrh nebo přímý návrh podaný povinným a pokud má oprávněný nadále místo pobytu ve smluvním státě úmluvy nebo v členském státě, jenž vydal původní rozhodnutí, a vztahují se na něj čtyři výjimky uvedené v čl. 8 odst. 2 písm. a) až d).

741. Podrobnější informace ke všem ustanovením o příslušnosti podle nařízení z roku 2009 viz kapitola 4 této příručky (další informace k článku 8 viz kapitola 4, oddíl G).³⁷²

b) Rozhodné právo

i) Rozhodné právo v členských státech, které nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007

742. Příslušné [soudní] [správní] orgány ve smluvních státech úmluvy, jež nejsou smluvní stranou Haagského protokolu z roku 2007, a v členských státech Evropské unie, které nejsou vázány Haagským protokolem z roku 2007 (Spojené království a Dánsko), použijí k určení rozhodného práva pro návrh nebo přímý návrh na změnu pravidla své vnitrostátní právo.

ii) Rozhodné právo v členských státech, které jsou vázány Haagským protokolem

743. Všechny členské státy Evropské unie kromě Spojeného království a Dánska jsou vázány Haagským protokolem z roku 2007. Jeho smluvními státy mohou být také mimoevropské smluvní státy úmluvy z roku 2007. Příslušné [soudní] [správní] orgány ve státech, jež jsou vázány protokolem, tudíž použijí na návrhy a přímé návrhy na změnu rozhodnutí pravidla pro právo rozhodné obsažená v Haagském protokolu z roku 2007.³⁷³ (Podrobněji se Haagskému protokolu z roku 2007 věnuje kapitola 5.)

7. Po vydání rozhodnutí

744. Po změně rozhodnutí bude muset příslušný [soudní] [správní] orgán rozhodnutí předat ústřednímu orgánu [název státu], který pošle jedno vyhotovení změněného rozhodnutí ústřednímu orgánu dožadujícího státu.

745. V některých případech bude muset být změněné rozhodnutí v dožadujícím státě nejprve uznáno, aby mohlo být v tomto státě prohlášeno vykonatelným nebo vykonáno.

³⁷² Tamtéž.

³⁷³ Je však třeba upozornit, že mohou existovat rozdílné názory na použití pravidel Haagského protokolu z roku 2007 v souvislosti s tím, zda se podle vnitrostátního práva rozhodnutí vydané na základě návrhu na změnu chápe jako nové rozhodnutí, nebo jako úprava stávajícího rozhodnutí. Pokud se změna rozhodnutí chápe podle vnitrostátního práva jako nové rozhodnutí, nebylo by sporu o tom, že se použijí pravidla pro právo rozhodné stanovená protokolem. Pokud se však změna chápe pouze jako úprava dřívějšího rozhodnutí, můžeme se setkat s názorem, že by se nadále uplatňovalo právo rozhodné použité v případě původního rozhodnutí.

V těchto případech může být nezbytné, aby dožadovaný stát jakožto stát, který vydal změněné rozhodnutí, byl nápomocen a poskytl potřebné dokumenty pro účely řízení o uznání (o požadavcích na dokumenty pro účely řízení o uznání nebo o uznání a prohlášení vykonatelnosti / výkonu rozhodnutí podle úmluvy a nařízení viz kapitoly 7 a 8).

II. Kontrolní seznam – příchozí návrhy na změnu rozhodnutí

	Postup	Popis v příručce
1	Převzít dokumenty od ústředního orgánu [název státu]	
2	Je „zřejmé“, že požadavky úmluvy nejsou splněny?	II.I.1
3	Nechybí žádný dokument?	II.I.2
4	Rozhodnout, zda neexistují nějaké překážky bránící návrhu na změnu (např. zvláště, pokud návrh podává povinný).	II.I.4
5	Přijmout vhodná předběžná nebo zajišťovací opatření	II.I.5
6	Vyřídit návrh	II.I.6
7	Sdělit výsledek ústřednímu orgánu [název státu].	II.I.7

III. Další materiály

A. Praktické rady týkající se všech návrhů nebo přímých návrhů na změnu

- Nepožaduje se, aby se posílaly originály jakýchkoliv dokumentů.
- Vzhledem k tomu, že některé změny se budou vyřizovat pomocí přímých návrhů příslušnému [soudnímu] [správnímu] orgánu, je důležité zajistit, aby ústřední orgán, u něhož je daný spis otevřen, byl informován o změně rozhodnutí provedené příslušným orgánem. Tak se zajistí, že spisy obou smluvních států budou aktuální.
- Vnitrostátní právo některých států obsahuje určitá důležitá omezení týkající se prominutí nedoplatků.³⁷⁴
- Pokud probíhá výkon rozhodnutí nebo se změní poměry stran, není pokaždé nutná změna rozhodnutí. V rámci vnitrostátního práva mohou být k dispozici opravné prostředky, například dočasné zastavení výkonu, nebo jiné alternativy než změna, například nový správní výpočet nebo revize rozhodnutí.³⁷⁵

B. Související formuláře

Úmluva z roku 2007:

Předávací formulář
Návrh na změnu rozhodnutí
Formulář o důvěrných informacích
Formulář o finančních poměrech
Výtah z rozhodnutí

Nařízení z roku 2009:

Příloha VII

³⁷⁴ Viz výše poznámka 361.

³⁷⁵ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

C. Příslušné články

Úmluva z roku 2007

Čl. 10 odst. 1 písm. e) a f) a čl. 10 odst. 2 písm. b) a c)
 Článek 11
 Článek 12
 Článek 15
 Článek 17
 Článek 18
 Článek 20
 Článek 22

Nařízení z roku 2009

Čl. 56 odst. 1 písm. e) a f) a čl. 56 odst. 2 písm. b) a c)
 Článek 57
 Článek 58
 Článek 46
 Článek 47
 Články 3–7 (příslušnost)
 Článek 8
 Článek 15 (právo rozhodné)

D. Související kapitoly příručky

Viz kapitola 3 – Obecně platné body: úmluva z roku 2007 a nařízení z roku 2009
 Viz kapitola 4 – Nařízení z roku 2009: přímá pravidla o příslušnosti
 Viz kapitola 5 – Právo rozhodné podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.
 Viz kapitola 6 – Vyhledávání a zjišťování právních předpisů jiného státu
 Viz kapitola 12 – Výkon rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009.

IV. Časté otázky

Povinný má platit výživné podle rozhodnutí z jiného státu. Jedno z dětí v současnosti žije s povinným. Může povinný navrhnout změnu rozhodnutí?

746. Ve většině případů ano. Povinný bude muset vyhotovit návrh podle čl. 10 odst. 2 písm. b) nebo c) úmluvy nebo čl. 56 odst. 2) písm. b) nebo c) nařízení (podle toho, který nástroj je v daném případě použitelný) a podat ho ústřednímu orgánu. Ústřední orgán státu, v němž má povinný místo pobytu, jej zašle do státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, má-li v něm oprávněný nadále místo obvyklého pobytu, nebo do státu, v němž má oprávněný v současnosti místo pobytu. Za určitých okolností by mohl povinný podat přímý návrh příslušnému orgánu ve státě, v němž má místo pobytu. Zda může být rozhodnutí změněno, určí rozhodné právo v dožádaném státě.³⁷⁶

Jaké kroky musí podniknout oprávněný nebo povinný po vydání změněného rozhodnutí o výživném pro vykonání tohoto rozhodnutí?

747. Tyto kroky určuje především vnitrostátní právo a závisí na tom, kde mají strany místo pobytu a zdali bylo změněné rozhodnutí vydáno ve státě, v němž bude vykonáno. Pokud ano, není třeba nic dalšího udělat, neboť tento stát vykoná své vlastní rozhodnutí.

748. Pokud bylo změněné rozhodnutí vydáno v jiném smluvním státě úmluvy nebo v jiném členském státě, v němž je použitelné nařízení, než je stát, v němž má být vykonáno, je možné, že bude muset být nejprve uznáno nebo prohlášeno vykonatelným, a teprve pak bude moci být vykonáno. Uznání nebo prohlášení vykonatelnosti může být

³⁷⁶ Viz výše poznámka 358.

nezbytné buď ve státě, v němž má povinný místo pobytu, nebo ve státě, v němž má majetek.

749. V některých státech není zapotřebí změněné rozhodnutí uznat ani prohlásit je vykonatelným za předpokladu, že v nich bylo uznáno původní rozhodnutí, protože změněné rozhodnutí se chápe jako rozšíření původního rozhodnutí. V jiných státech se musí podat návrh na uznání změněného rozhodnutí podle ustanovení o uznávání a výkonu stanovených úmluvou nebo nařízením.

Kdy může být rozhodnutí o výživném změněno? Co musí návrhvatel prokázat?

750. Zda může být rozhodnutí změněno nebo upraveno, určí rozhodné právo ve státě, kde se návrh projednává (dožádaný stát). Ve většině států musí návrhvatel prokázat, že se od doby vydání rozhodnutí změnila poměry oprávněného, povinného nebo dětí.³⁷⁷

Mohou být zbývající nedoplatky dlužného výživného sníženy nebo prominuty na základě návrhu podle úmluvy nebo nařízení?

751. To bude záviset na rozhodném hmotném právu použitelném v daném státě, které se určí podle pravidel pro právo rozhodné. Příslušné orgány mohou v profilu země podle úmluvy zjistit, zda vnitrostátní právo dožádaného státu připouští prominutí nebo snížení nedoplatků. Zda návrh uspěje, bude záviset na tom, zda právo rozhodné v dožádaném státě připouští prominutí nebo snížení nedoplatků. Podle vnitrostátního práva některých států nelze nedoplatky na výživném na děti prominout.³⁷⁸

Výživné ve výši stanovené rozhodnutím o výživném už nepokrývá potřeby dětí. Povinný má v současnosti místo pobytu v jiné zemi. Jak může oprávněný dosáhnout zvýšení výživného?

752. Pokud bylo rozhodnutí vydáno ve státě, v němž má oprávněný dosud místo pobytu, je možné, že bude moci jednoduše požádat příslušný orgán, který vydal původní rozhodnutí, aby výživné změnou tohoto rozhodnutí zvýšil. Pokud tento orgán z nějakého důvodu nemůže vydat změněné rozhodnutí, oprávněný bude muset podat návrh podle úmluvy nebo nařízení a nechat návrh na změnu předat do státu, v němž má povinný v současnosti místo pobytu.

753. Pokud oprávněný nežije ve státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno, může se stát, že soudní nebo správní orgán v tomto státě nebude moci rozhodnutí změnit.³⁷⁹ V tom případě bude muset oprávněný podat návrh na změnu podle úmluvy nebo nařízení a nechat jej poslat do státu, v němž má povinný místo pobytu.

Jaké jsou podmínky pro změnu rozhodnutí? Může být změněno výživné nebo prominuty nedoplatky na výživném bez souhlasu oprávněného?

754. Zdali bude určitá změna přípustná, bude záviset na rozhodném právu ve státě projednávajícím návrh. Ve většině států nelze rozhodnutí o výživném na děti změnit, pokud se nezměnily poměry povinného, oprávněného nebo dítěte.³⁸⁰ Prominutí nedoplatků na výživném na děti může být podle rozhodného práva v dožádaném státě přípustné, ale také nemusí. Mnoho států povoluje prominutí nedoplatků na výživném na děti pouze za výjimečných okolností a nemusí uznat nebo vykonat rozhodnutí, které mění výši nedoplatků.³⁸¹

Může být pro účely návrhu na změnu rozhodnutí požadováno, aby se návrhvatel osobně dostavil do dožádaného státu?

755. Článek 29 úmluvy ani článek 41 nařízení neřeší otázku, zda v řízení o návrhu na změnu rozhodnutí může být vyžadována osobní přítomnost návrhovatele. Ústřední

³⁷⁷ Viz výše bod 733.

³⁷⁸ Viz výše poznámka 361.

³⁷⁹ Viz výše poznámka 358.

³⁸⁰ Viz výše bod 733.

³⁸¹ Viz výše poznámka 361.

orgány dožádaného i dožadujícího státu by měly vzájemnou součinností zajistit, aby návrh obsahoval důkazní prostředky navrhovatele, a pomoci zařídit, aby navrhovatel mohl činit veškerá podání nebo předkládat důkazy alternativním způsobem, například telefonicky nebo prostřednictvím videokonference, je-li dostupná.

V. Přímé návrhy na změnu rozhodnutí

756. Přímé návrhy na změnu rozhodnutí spadajícího do oblasti působnosti úmluvy nebo nařízení podané příslušnému orgánu v [název státu] [, jenž je/není jakožto členský stát Evropské unie vázán Haagským protokolem z roku 2007,] se budou řídit [ustanoveními nařízení o příslušnosti (viz kapitola 4 této příručky) a rozhodném právu (viz kapitola 5 této příručky) popsanými výše] a vnitrostátním právem.

757. Je třeba si povšimnout, že ustanovení úmluvy týkající se přímých návrhů na uznání a výkon, jimiž se zabývá kapitola 7, se nepoužijí na přímé návrhy na vydání nebo změnu rozhodnutí. V praxi to znamená, že oprávnění nebo povinní, kteří podávají tyto přímé návrhy podle úmluvy, budou moci použít postupy, formuláře a pomoc, jež jsou dostupné podle platného vnitrostátního práva nebo v řízeních používaných v [název státu]. Je důležité, že i když rozhodnutí o výživném může spadat do působnosti úmluvy nebo nařízení (například rozhodnutí týkající se změny výživného mezi manželi), nepoužijí se na tyto přímé návrhy ustanovení o právní pomoci za co nejvýhodnějších podmínek. V některých případech bude muset oprávněný nebo povinný v dožádaném státě, tj. v [název státu], využít na své vlastní náklady služeb právníka, aby mohl přímý návrh podat. (Podrobněji o účinném přístupu k řízením a právní pomoci podle nařízení a úmluvy pojednává kapitola 2, část II, oddíl VII.) V [název státu] [...].

Kapitola 12 – Výkon rozhodnutí o výživném podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

I. Přehled

758. Tato kapitola se od ostatních kapitol příručky liší tím, že se nezabývá přímými návrhy ani příchozími návrhy, které příslušné [soudní] [správní] orgány obdrží podle úmluvy nebo nařízení prostřednictvím ústředního orgánu. Místo toho se zabývá kroky, které podle vnitrostátního práva dožádaného státu (v tomto případě [název státu]) následují po přijetí a vyřízení žádosti z jiného státu – žádosti o uznání vydaného rozhodnutí, o změnu rozhodnutí nebo o vydání nového rozhodnutí –, pokud návrhovaatel žádá o výkon rozhodnutí.

759. V [název státu] jsou orgány pověřenými záležitostmi výkonu podle úmluvy nebo nařízení [...].

A. Úvod do problematiky výkonu rozhodnutí podle úmluvy nebo nařízení

760. Výkon rozhodnutí o výživném proběhne, jakmile bude k dispozici platné vykonatelné rozhodnutí. Toto rozhodnutí muselo být vydáno, uznáno nebo prohlášeno vykonatelným v dožádaném státě. Výkon obvykle proběhne ve státě, v němž má povinný místo pobytu, nebo ve státě, v němž má majetek či příjmy. Někdy může výkon probíhat v několika státech podle toho, kde má povinný majetek, příjmy a místo pobytu.

761. Opatření k výkonu **rozhodnutí o výživném** nebudou ve všech státech stejná a potřebné kroky budou v jednotlivých případech záviset na ochotě a možnostech povinného platit výživné. V některých státech se vždy pokusí přimět povinného k dobrovolnému placení výživného podle rozhodnutí o výživném, ať už před zahájením výkonu nebo v jeho průběhu.³⁸² Cílem všech opatření přijatých v dožádaném státě by mělo být rychle a účinně dosáhnout pravidelného placení výživného a splnění rozhodnutí.

Rozhodnutí o výživném stanoví povinnost povinného platit výživné a jeho součástí může být také automatická valorizace a požadavek uhradit nedoplatky, výživné určené zpětně nebo úroky a stanovení nákladů nebo výdajů.

762. Vzhledem k tomu, že v určitém případě může získávání výživného ze strany donucovacího orgánu trvat mnoho let, mohou se během této doby měnit prostředky výkonu rozhodnutí a v průběhu výkonu rozhodnutí mohou nastávat různé problémy.

763. Výkon rozhodnutí o výživném podle úmluvy i podle nařízení téměř zcela podléhá vnitrostátnímu právu státu, v němž výkon proběhne, s výjimkou určitých obecných ustanovení souvisejících s výkonem uvedených v obou nástrojích (viz ale také kapitola 8 této příručky, v níž jsou popsána konkrétnější ustanovení o výkonu rozhodnutí v rámci řízení podle nařízení).

764. Příslušné orgány pověřené výkonem rozhodnutí podle úmluvy nebo nařízení budou muset nejprve zjistit, pod který nástroj dané rozhodnutí spadá, aby je mohly podle daného nástroje řádně vykonat (o problematice působnosti a použití úmluvy a nařízení viz kapitola 3, část I).

765. Úmluva obsahuje určitá důležitá obecná ustanovení o výkonu. Výkon musí být proveden „okamžitě“ (čl. 32 odst. 2) a přikročí se k němu, aniž by byla třeba další žádost návrhovaatele (čl. 32 odst. 3). Úmluva také požaduje, aby měl smluvní stát pro účely výkonu stanovená „účinná opatření“. Článek 34 obsahuje seznam doporučených opatření pro výkon rozhodnutí, ale záleží na každém státě vykonávajícím rozhodnutí, zda některé nebo všechny uvedené prostředky výkonu zavede do svého vnitrostátního práva

³⁸² V [název státu] [...].

a použije je.³⁸³ Podle vnitrostátního práva smluvního státu nemusí být přípustná všechna opatření z tohoto seznamu.³⁸⁴

766. Nařízení nemá obecná ustanovení o výkonu, která by byla analogická ustanovením úmluvy popsáním v předchozím bodě, nýbrž pouze uvádí, že výkon by se měl řídit právem členského státu výkonu a že výkon rozhodnutí podle nařízení by měl proběhnout za stejných podmínek jako výkon vnitrostátních rozhodnutí (čl. 41 odst. 1). Kapitola IV nařízení stanoví určité postupy, lhůty a požadavky na dokumenty, jež jsou zapotřebí k výkonu rozhodnutí podle nařízení (byly popsány v kapitole 8). Jaké dokumenty jsou potřebné k výkonu rozhodnutí, stanoví zejména článek 20 oddílu 1 a článek 28 oddílu 2 kapitoly IV. Je třeba upozornit, že podle oddílu 1 kapitoly IV nařízení není žádné řízení o výkonu zapotřebí a navrhovatel pouze musí orgánu příslušnému pro výkon rozhodnutí v dožádaném státě předložit dokumenty stanovené v článku 20, aby mohlo být rozhodnutí přímo vykonáno.

767. Podle čl. 6 odst. 2 písm. f) úmluvy a čl. 51 odst. 2 písm. f) nařízení musí státy usnadnit také rychlý převod plateb výživného oprávněnému. Podle článku 35 úmluvy musí smluvní stát využít nejehospodárnější a neúčinnější metody převodu prostředků a snížit překážky v oblasti přeshraničního převodu prostředků k úhradě výživného.³⁸⁵

II. Výkon podle úmluvy z roku 2007

A. Obecné postupy výkonu

768. Úmluva obsahuje pouze obecná ustanovení o výkonu rozhodnutí. Důvodem je, že vlastní postupy výkonu a prostředky výkonu upravuje vnitrostátní právo státu odpovědného za výkon. Ustanovení úmluvy pro návrhy na výkon rozhodnutí podané prostřednictvím ústředního orgánu a pro návrhy podané přímo příslušnému orgánu jsou v zásadě stejná.

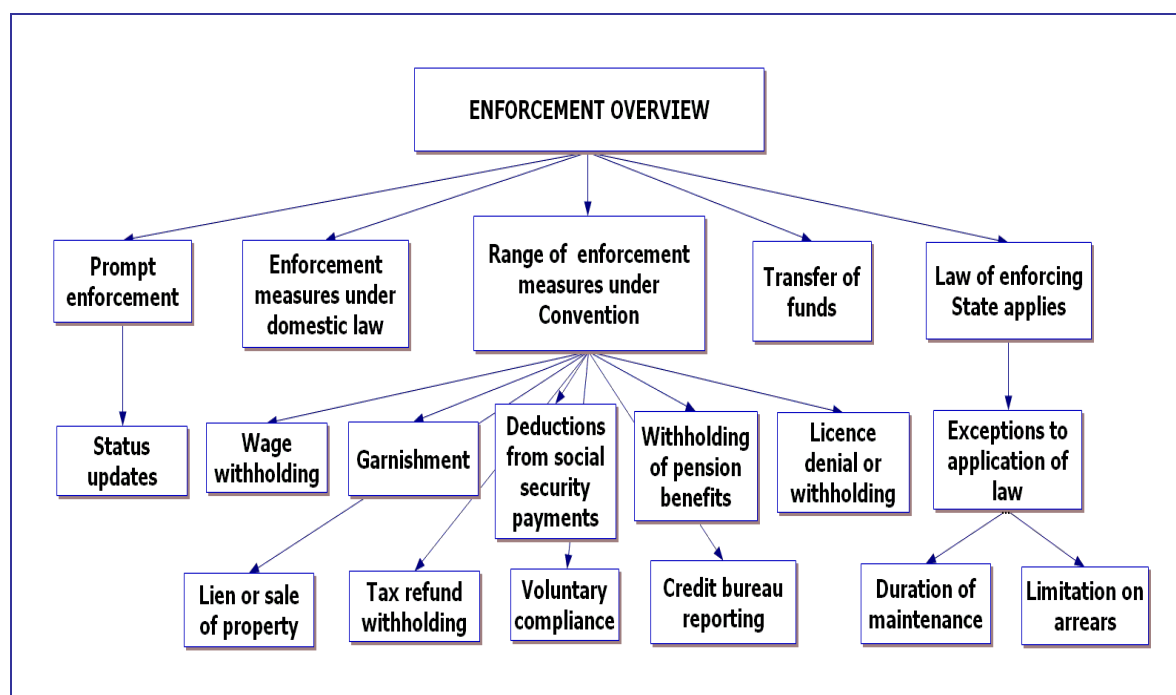

Schéma 13: Přehled ustanovení úmluvy týkajících se výkonu

³⁸³ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 582.

³⁸⁴ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁸⁵ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 585.

B. Okamžité provedení výkonu

769. Poněvadž cílem mnoha návrhů podle úmluvy je úspěšný výkon rozhodnutí o výživném, čl. 32 odst. 2 požaduje, aby se výkon provedl „okamžitě“. Co znamená „okamžitě“ v jednotlivých konkrétních situacích úmluva, nedefinuje, je však zřejmé, že očekává, že kroky za účelem výkonu rozhodnutí budou podniknuty tak rychle, jak jen to umožňuje právo a pravidla státu, v němž výkon probíhá.³⁸⁶

770. S požadavkem na okamžité provedení výkonu také souvisí povinnosti ústředních orgánů podle článku 12 vzájemně se informovat o osobě/osobách nebo odboru/odborech příslušných pro konkrétní případ, o vývoji případu a odpovídat na žádosti o informace. Pravděpodobně bude třeba, aby orgány příslušné pro výkon spolupracovaly se svým vnitrostátním ústředním orgánem, a ten tak mohl splnit svoji povinnost informovat o vývoji případu stanovenou úmluvou.

C. Opatření pro výkon rozhodnutí

771. Všechny smluvní státy musí mít stanovena účinná opatření³⁸⁷ pro výkon rozhodnutí podle úmluvy a musí poskytovat opatření pro výkon alespoň v takovém rozsahu jako u vnitrostátních případů. Dostupná opatření se však v jednotlivých státech liší, protože výkon rozhodnutí se řídí právem státu, jenž jej provádí.³⁸⁸

772. V tomto oddíle si popíšeme rozsah možných opatření pro výkon uvedených v úmluvě a uvedeme, zda jsou tato opatření přípustná v [název státu]. Podrobnější informace o výkonu rozhodnutí v [název státu] viz níže oddíl IV.

773. V některých státech se orgán vykonávající rozhodnutí pokusí nejprve dosáhnout dobrovolného plnění rozhodnutí ze strany povinného, buď formou pravidelných plateb, nebo automatických srážek ze mzdy.³⁸⁹ K tomuto kroku dojde před zahájením jakýchkoliv opatření za účelem výkonu. V některých státech musí být povinný o výkonu rozhodnutí informován a může mít také právo provést dobrovolnou úhradu před tím, než bude přikročeno k výkonu.³⁹⁰

774. Pokud neprovede úhradu, o volbě prostředků výkonu se rozhodne na základě politik orgánu výkonu a jemu svěřených pravomocí. V některých státech probíhá téměř celý výkon správní cestou a soudní řízení se použije jen výjimečně v případě soustavné nespolupráce. V jiných státech musí téměř všechna opatření pro výkon včetně příkazu k výplatě vydat soud.³⁹¹

775. V úmluvě je uveden seznam doporučených opatření. V některých zemích budou dostupné další prostředky. Prostředky výkonu mohou zahrnovat:

a) Srážky ze mzdy

776. Při tomto opatření pro výkon musí zaměstnavatel povinného strhnout povinnému určitou část ze mzdy nebo platu a poslat tyto prostředky orgánu vykonávajícímu rozhodnutí. Může se též nazývat příkaz k výplatě nebo přikázání ze mzdy. Srážky ze mzdy mohou být zavedeny dobrovolně na žádost

Příkaz k výplatě, přikázání a srážky jsou pojmy, jimiž úmluva označuje proces, kdy jsou povinnému před vyplacením zadrženy prostředky, na něž by měl jinak nárok, a jsou zaslány buď příslušnému orgánu, nebo soudu či správnímu orgánu. Tyto prostředky se pak mohou použít k úhradě dlužného výživného.

³⁸⁶ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 572.

³⁸⁷ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 582, kde je vysvětlen tento pojem.

³⁸⁸ Profil země jednotlivých smluvních států bude obsahovat informace o opatřeních pro výkon rozhodnutí přípustných v daném státě.

³⁸⁹ Viz výše poznámka 382.

³⁹⁰ Tamtéž.

³⁹¹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

povinného, nebo v důsledku opatření orgánu vykonávajícího rozhodnutí.³⁹²

b) Příkaz k výplatě

777. **Příkaz k výplatě** znamená, že orgán vykonávající rozhodnutí zdrží finanční prostředky, které by jinak byly vyplaceny povinnému. Příkaz k výplatě osobě nebo organizaci, jež by jinak tyto finanční prostředky vyplatily povinnému, ukládá, aby je místo toho vyplatily orgánu vykonávajícímu rozhodnutí ve prospěch oprávněného z výživného. V závislosti na právních předpisech o výkonu rozhodnutí platných ve státě pověřeném výkonem se může příkaz k výplatě vztahovat na tyto prostředky:

- daňové přeplatky,
- jednorázové příjmy,
- příjmy z pronájmu nebo za služby,
- bankovní účty,
- provize.³⁹³

c) Srážky z dávek sociálního zabezpečení

778. V některých státech bude příslušný orgán moci vykonat rozhodnutí o výživném srážkami z dávek sociálního zabezpečení nebo státní podpory, na něž má povinný nárok.³⁹⁴

d) Zastavení majetku nebo jeho nucený prodej

779. Zastavení majetku je poznámka učiněná na listu vlastnického práva povinného na majetek nebo jeho zápisu v katastru. Pokud se tento majetek prodá, může se dlužné výživné uhradit z výnosů z prodeje. Na základě zástavního práva může mít také orgán vykonávající rozhodnutí právo prodat majetek (tzv. nucený prodej) a vymoci výživné z výnosů z prodeje.

780. Zastavení majetku lze provést u nemovitého majetku (např. půdu, dům nebo budovu) nebo osobního majetku (např. auta, lodě, karavany a podobný majetek).³⁹⁵

e) Srážky z daňových přeplatků

781. V některých státech stát daňovým poplatníkům vrací daňové přeplatky ze zaplacených daní nebo záloh na daň. Kritéria pro vrácení daňových přeplatků se v jednotlivých státech liší. Mnohé státy umožňují orgánům vymáhajícím výživné provést srážku z daňového přeplatku, který má být vrácen povinnému.³⁹⁶

f) Srážky nebo přikázání z důchodových dávek

782. V některých státech mohou být povinnému provedeny srážky z důchodových dávek a použity k úhradě dlužného výživného.³⁹⁷

g) Hlášení úvěrovému registru

783. Hlášení dluhu na výživném do úvěrového registru používají orgány vykonávající rozhodnutí v některých státech k tomu, aby zajistily, že jakýkoliv poskytovatel úvěrů, například finanční instituce, bude informován o povinnosti povinného platit výživné a existenci nedoplatků. Toto hlášení může mít dopad na možnost povinného získat další úvěr nebo financování.³⁹⁸

³⁹² Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁹³ Tamtéž.

³⁹⁴ Tamtéž.

³⁹⁵ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

³⁹⁶ Viz výše poznámka 392.

³⁹⁷ Tamtéž.

³⁹⁸ V [název státu] [...].

h) Odmítnutí vydání, pozastavení nebo odebrání různých oprávnění

784. V některých státech, v nichž povinný dluží na výživném, může orgán vykonávající rozhodnutí požádat příslušný orgán, aby povinnému omezil různá oprávnění nebo mu je odmítl vydat. Tímto oprávněním může být řidičský průkaz, osvědčení o registraci vozidla nebo jiné speciální povolení nebo oprávnění, např. profesní oprávnění, stanovené vnitrostátním právem. V některých státech se tento úkon nazývá odebráním licence.³⁹⁹

i) Použití mediace, konciliace nebo obdobných prostředků pro dosažení dobrovolného splnění povinnosti

785. Mnohé programy vymáhání výživného vedly ke zjištění, že snaha o dosažení dobrovolného plnění povinnosti ze strany povinného je velmi účinným prostředkem, jak dosáhnout uhrazení nedoplatků a snížit pravděpodobnost neplnění povinnosti v budoucnu. Příslušní pracovníci v těchto státech se snaží s povinným dohodnout splátkový kalendář, jenž zajistí, že kromě průběžných plateb výživného budou postupně uhrazeny také zbývající nedoplatky na výživném.⁴⁰⁰

j) Další opatření přípustná podle vnitrostátního práva

786. Další opatření, jež mohou být přípustná podle vnitrostátního práva státu, jež vykonává rozhodnutí, mohou zahrnovat:

- odnětí nebo pozastavení platnosti cestovního pasu nebo omezení možnosti povinného vycestovat ze země,
- nahlášení povinného dlužícího nedoplatky na výživném profesním komorám, jako jsou například lékařské nebo právnické profesní komory,
- zadržení povinných, kteří byli shledáni schopnými plnit vyživovací povinnost, ale úmyslně ji neplní nebo pohrdají soudním rozhodnutím,
- zabavení prostředků z loterijních výher, z pojistek a soudních sporů,
- strukturované požadavky na hledání zaměstnání, jež povinnému ukládají, aby si hledal zaměstnání.⁴⁰¹

III. Výkon podle nařízení z roku 2009 (článek 41)

787. Jak jsme uvedli výše, nařízení obsahuje pouze jedno obecné ustanovení o výkonu: článek 41. Čl. 41 odst. 1 stanoví, že se řízení o výkonu rozhodnutí vydaných v jiném členském státě řídí právem členského státu výkonu.⁴⁰² Dále stanoví, že při výkonu takového rozhodnutí je třeba se vyhnout diskriminaci, to znamená, že vykonatelné rozhodnutí jiného státu „se vykoná za stejných podmínek jako rozhodnutí vydané v tomto členském státě výkonu“.

788. Čl. 41 odst. 2 stanoví, že strana, která navrhuje výkon rozhodnutí vydaného v jednom členském státě, není povinna mít v členském státě výkonu ani poštovní adresu, ani pověřeného zástupce.

789. Jelikož výkon rozhodnutí podle nařízení musí probíhat podle práva členského státu výkonu, kterákoliv z metod výkonu popsanych výše v oddílu II.C v souvislosti s úmluvou může být vhodná také podle nařízení, pokud je přípustná podle vnitrostátního práva. V členských státech Evropské unie může být k dispozici také řada evropských nástrojů, které mohou mít význam pro výkon rozhodnutí o výživném.⁴⁰³

³⁹⁹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁴⁰⁰ Viz výše poznámka 382.

⁴⁰¹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁴⁰² Viz výše poznámka 262.

⁴⁰³ V evropských věcech týkajících se výživného například může mít význam, jak jsme uvedli v kapitole 8, *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu*. Kromě toho v době psaní této příručky existoval návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí evropský příkaz k obstavení účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech (cílem návrhu je umožnit věřitelům získat příkaz k obstavení

790. Ustanoveními kapitoly IV týkajícími se výkonu rozhodnutí jiného státu, jež je třeba uznat a vykonat prostřednictvím řízení podle nařízení, se podrobněji zabývá kapitola 8.

IV. Další informace o vykonávacích řízeních v [název státu]

[...]

V. Platby podle úmluvy z roku 2007 a nařízení z roku 2009

791. Jakmile orgán vykonávající rozhodnutí v dožádaném státě obdrží platby výživného, předá je oprávněnému do dožadujícího státu. Ve většině případů platby od povinného poputují k orgánu vykonávajícímu rozhodnutí ve státě povinného a pak k dožadujícímu ústřednímu orgánu nebo k oprávněnému, nicméně některé státy zašlou platby do dožadujícího státu přímo oprávněnému.⁴⁰⁴

Ústřední orgán je orgán veřejné správy určený smluvním státem nebo členským státem pro plnění nebo výkon povinností správní spolupráce a pomoci, které mu ukládá úmluva z roku 2007 nebo nařízení z roku 2009.

792. Platby od povinného bývají obecně zasílány přes orgán vykonávající rozhodnutí, aby si tento orgán mohl vést přesné záznamy o vyplacených částkách a mohl správně určit výši nedoplatků. Zvláště důležité je to, pokud právní předpisy pro výkon rozhodnutí v daném státě stanoví určitou minimální výši nedoplatků jako podmínku pro použití konkrétního prostředku výkonu nebo pokud stát výkonu zasílá oprávněnému zálohové platby výživného.⁴⁰⁵

Příslušným orgánem je v daném státě orgán, jenž je podle jeho zákonů pověřen nebo oprávněn vykonávat konkrétní úkoly stanovené úmluvou nebo nařízením. Příslušným orgánem může být soud, správní útvar, orgán pro vymáhání výživného na děti nebo jakýkoliv jiný vládní subjekt, který vykonává některé z úkolů souvisejících s úmluvou nebo nařízením.

793. Mezi mechanismy pro převod prostředků jsou významné rozdíly. Některé státy mohou převést prostředky elektronicky, jiné k zaslání prostředků používají šeky nebo jiné peněžní nástroje. Některé státy poukazují prostředky jednou měsíčně a všechny platby z daného státu zašlou najednou. Jiné státy posílají každou jednotlivou platbu hned poté, co ji obdrží od povinného. Státy postupují rozdílně také v tom, zda platby poukážou v měně zasílajícího státu, nebo je před poukázáním převedou do měny státu oprávněného.⁴⁰⁶

794. V profilu země je uvedeno, jaké postupy stát pověřený výkonem rozhodnutí použije při zasílání plateb oprávněnému a v jaké měně platbu poukáže.

VI. Další otázky výkonu

1. Opravné prostředky proti výkonu

795. Poněvadž výkon rozhodnutí je téměř v celém rozsahu místní záležitostí, sporné otázky týkající se výkonu budou obvykle řešeny pomocí vnitrostátního práva státu výkonu a postupů, jež jsou v tomto státě pro výkon zavedeny.

úctů za stejných podmínek bez ohledu na zemi, kde se nachází příslušný soud, a umožnit věřitelům získávání informací o místě, kde se nacházejí bankovní účty dlužníků).

⁴⁰⁴ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁴⁰⁵ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁴⁰⁶ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

796. Tento přístup se opírá o ustanovení úmluvy (článek 32), podle něhož se záležitosti výkonu⁴⁰⁷ řídí právem „dožádaného“ státu, a o ustanovení nařízení (čl. 41 odst. 1), podle něhož se řízení o výkonu rozhodnutí řídí právem členského státu výkonu.⁴⁰⁸

797. Podle úmluvy existují konkrétní výjimky z obecně platné zásady, že se použije právo státu výkonu. Těmi se zabýváme níže.

2. Úmluva (a nařízení): omezení vymáhání nedoplatků

798. Vnitrostátní právo některých států stanoví omezení, jež brání vymáhání nedoplatků v případě, že doba hromadění nedoplatků překročí určitý stanovený počet let (např. brání vymáhání nedoplatků, jež jsou starší deseti let). Potenciální konflikt může nastat tam, kde se omezení lhůty v jednom státě nekryje s omezením (nebo neexistencí) této lhůty v jiném státě.⁴⁰⁹

799. Čl. 32 odst. 5 úmluvy pro tuto situaci stanoví pokyny. Uvádí se v něm, že omezení lhůty pro vymáhání nedoplatků se stanoví buď podle práva státu původu rozhodnutí (státu, který rozhodnutí vydal), nebo podle práva státu, v němž probíhá výkon, podle toho, které stanoví delší promlčecí dobu.

800. Z praktického hlediska to znamená, že bude třeba, aby stát původu nějakou formou potvrdil omezení lhůty, které se použije na rozhodnutí v něm vydaná. V mnoha případech je stát původu zároveň dožadujícím státem, takže tento údaj nebude složité získat. V profilu země pro stát původu je také uvedeno, jaké omezení lhůty pro vymáhání nedoplatků je v tomto státě stanoveno.

801. Je důležité pamatovat na to, že omezení lhůty pro vymáhání nedoplatků se týká pouze vymáhání nedoplatků, jež povinný dluží podle rozhodnutí. Povinnost dále platit průběžné výživné trvá bez ohledu na omezení vymáhání nedoplatků.

802. Vzhledem k tomu, že nařízení neobsahuje žádné zvláštní pravidlo pro právo rozhodné v otázce vymáhání nedoplatků, bude se tato věc řídit právem členského státu výkonu.⁴¹⁰ Ani Haagský protokol z roku 2007 neupravuje otázku vymáhání nedoplatků (podrobněji o protokolu pojednává kapitola 5).⁴¹¹

3. Úmluva z roku 2007: doba trvání vyživovací povinnosti

803. Druhé zvláštní právní pravidlo o výkonu rozhodnutí podle úmluvy (nařízení žádné takové pravidlo neobsahuje⁴¹²) se týká doby trvání vyživovací povinnosti. Čl. 32 odst. 4 úmluvy stanoví, že doba platnosti rozhodnutí – tj. doba, po kterou se má výživné platit – se určí podle rozhodného práva ve státě původu.

804. Doba trvání může být omezena věkem dítěte, nebo mohou být stanoveny podmínky, po jejichž splnění dítěti přestane být vypláceno výživné (např. když dítě dostuduje). V některých státech se věk, po jehož dosažení skončí vyplácení výživného, nazývá věk osamostatnění. V jiných státech je věk dítěte pouze jedním z faktorů rozhodujících o době trvání vyživovací povinnosti na dítě.

Výhrada je formální prohlášení smluvního státu, jež úmluva za určitých okolností umožňuje učinit, a sděluje, že použitelnost úmluvy bude v daném státě určitým způsobem omezena.

805. Doba trvání vyživovací povinnosti však není totéž jako nárok na výživné. Nárok na výživné znamená právo dítěte nebo dospělého pobírat

⁴⁰⁷ Viz vysvětlující zpráva k úmluvě, bod 571.

⁴⁰⁸ Těmito ustanoveními a odkazem na vnitrostátní právo však samozřejmě nejsou dotčena stěžejní pravidla úmluvy nebo nařízení týkající se přezkumu, odložení, odmítnutí atd. výkonu rozhodnutí podle některého z těchto nástrojů. Podrobný rozbor těchto pravidel viz kapitola 7 a 8.

⁴⁰⁹ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁴¹⁰ Viz tamtéž.

⁴¹¹ Viz vysvětlující zpráva k protokolu, bod 172.

⁴¹² V případě států vázaných Haagským protokolem z roku 2007 stanoví pravidla pro právo rozhodné podle protokolu, které právo se použije na otázky doby trvání vyživovací povinnosti (podrobněji o protokolu pojednává kapitola 5).

výživné na základě určitých právních kritérií, například vztahu mezi rodičem a dítětem. Pokud má osoba nárok na výživné, doba trvání bude stanovena v rozhodnutí, nebo bude určena podle práva rozhodného ve státě, kde bylo rozhodnutí vydáno.

806. V praxi to znamená, že pokud je rozhodnutí, které se vykonává, rozhodnutím jiného státu a není v něm stanoveno datum, ke kterému má placení výživného skončit, příslušný orgán pověřený výkonem rozhodnutí bude muset zjistit v právu jiného státu (v právu rozhodném ve státě původu), kdy má skončit placení výživného na děti. Tato pravidla o době trvání se použijí i tehdy, pokud by doba trvání podle práva místa obvyklého pobytu dítěte nebo oprávněného byla delší nebo kratší. To rovněž znamená, že mohou nastat situace, kdy doba trvání vyživovací povinnosti (a tudíž doba výkonu rozhodnutí) podle rozhodnutí vydaných jinde než ve státě výkonu bude delší nebo kratší než u rozhodnutí vydaných v tomto státě. V případě smluvních států úmluvy bude profil země pro stát původu obsahovat údaj o době trvání vyživovací povinnosti v případě rozhodnutí vydaných v tomto státě.

Prohlášení je formální oznámení smluvního státu vztahující se k určitým článkům nebo požadavkům úmluvy z roku 2007.

807. Je důležité mít na paměti, že ukončení vyplácení výživného na základě uplynutí doby trvání vyživovací povinnosti nebrání vymáhání vzniklých nedoplatků výživného na dané dítě. Tyto nedoplatky lze vymáhat bez ohledu na skončení průběžných plateb výživného.

808. Smluvní stát může učinit prohlášení podle úmluvy, že rozšíří působnost úmluvy na děti ve věku 21 a více let, nebo výhradu, že omezí působnost úmluvy na děti mladší 18 let.

Příklad:

Země A vydá rozhodnutí, že výživné na děti se musí platit pouze do jejich dvacátých narozenin. Toto rozhodnutí je posláno do země B, aby tam bylo uznáno a vykonáno podle úmluvy. Země B podle svého vnitrostátního práva vykonává rozhodnutí o výživném na děti pouze u dětí mladších 19 let. Podle čl. 32 odst. 4 musí země B vykonat rozhodnutí o výživném na děti u dotčeného dítěte až do věku 20 let, protože doba trvání je stanovena právem země A.

a) Výjimka: děti ve věku 21 let nebo více

809. Ze skutečnosti, že v otázkách doby trvání je směrodatné právo státu původu, však pro žádný stát neplyne povinnost vykonávat rozhodnutí o výživném na dítě ve věku 21 a více let, ledaže tento stát výslovně rozšířil působnost úmluvy na tyto případy (viz kapitola 3, část I, oddíl II). Působnost úmluvy je nezávislá na podmínkách stanovených rozhodnutím nebo právem státu původu. Na rozhodnutí o výživném se poté, co dítě dosáhne věku 21 let, přestane úmluva vztahovat, a neexistuje už tak povinnost podle úmluvy dále vykonávat rozhodnutí o výživném na toto dítě.

810. V tomto případě musí návrhovatelný podat přímý návrh orgánu příslušnému pro výkon, aby pokračoval ve výkonu rozhodnutí. Zdali tento návrh bude úspěšný, závisí na zásadách orgánu vykonávajícího rozhodnutí a právu státu, v němž výkon probíhá.

4. Spory o výši nedoplatků podle úmluvy a nařízení

811. Ke sporu o výši nedoplatků dojde, pokud povinný prohlásí, že výše nedoplatků je špatně stanovena, protože učinil platby, které orgán vykonávající rozhodnutí nezahrnul do výpočtu nedoplatků. Spor se také může týkat výkladu rozhodnutí (např. data zahájení nebo ukončení plateb podle rozhodnutí), nebo může povinný prohlásit, že má nárok na snížení výživného, protože jedno z dětí již na výživné nemá nárok.

812. Pokud povinný vede spor o nedoplatky, jež byly součástí původního návrhu na uznání a výkon, orgán vykonávající rozhodnutí by měl ověřit, zdali v této otázce povinný nevedl stejný spor už dříve. Podle čl. 23 odst. 8 úmluvy může odpůrce podat opravný

prostředek proti uznání nebo uznání a výkonu rozhodnutí, je-li přesvědčen že dlužný závazek byl splněn či uhrazen. Pokud byl o nedoplatky už dříve veden spor a bylo shledáno, že byly stanoveny správně, povinný nemůže ve vykonávacím řízení, s výjimkou mimořádných okolností, vést znovu stejný spor o tyto nedoplatky, nicméně může napadnout výpočet jiných nedoplatků.

813. Ve sporech o nedoplatky jsou někdy zapotřebí určité informace od ústředního orgánu nebo navrhovatele. Je-li třeba získat určité informace, ústřední orgán nebo příslušný orgán pověřený výkonem rozhodnutí se obrátí na ústřední orgán nebo příslušný orgán v jiném státě a požádá jej o potřebné informace nebo dokumenty.⁴¹³

814. Pokud tyto informace neobdrží a ve výkonu rozhodnutí nemůže pokračovat, měl by vznést další žádost. Ačkoliv dožadující ústřední orgán musí odpovědět a sdělit potřebné informace podle úmluvy ve lhůtě **tří měsíců** a podle nařízení ve lhůtě **90 dní**, a pokud tak neučiní, výkon by mohl být zastaven, mělo by k tomuto kroku dojít pouze tehdy, pokud výkon není možný nebo uskutečnitelný. V mnoha případech bude stále možné podle nařízení vymáhat ostatní výživné, zatímco se rozhoduje spor o výši nedoplatků.

Osvědčená praxe: Pokud dojde ke sporu o výši části nedoplatků, v průběhu řešení tohoto sporu by se měly nadále vymáhat ostatní (nesporné) nedoplatky a průběžné výživné.

5. Sladění účtů podle úmluvy a nařízení – otázka převodu měn

815. Jednou z nejnáročnějších stránek mezinárodního výkonu vyživovacích povinností je sladění evidence plateb v dožadujícím státě s evidencí plateb ve státu výkonu, aby bylo možné správně stanovit nedoplatky na výživném. Značný problém může nastat, pokud je vykonáváno rozhodnutí jiného státu a částky výživného jsou v tomto rozhodnutí stanoveny v jiné měně, než se používá ve státě odpovědném za výkon rozhodnutí. Aby mohlo být rozhodnutí vykonáno, budou muset být v mnoha státech částky výživného převedeny z měny použité v rozhodnutí na ekvivalentní částky v měně státu výkonu. Povinný potom bude informován, že má platit částku převedenou do místní měny.

816. Pravidla, kterými se řídí tento převod (datum převodu, použitý směnný kurz, zda se může směnný kurz aktualizovat atd.), budou stanoveny ve státě výkonu. V mnoha státech neexistuje žádný mechanismus (v právu ani v praxi), jak převod měn poté, co byl proveden, změnit, a tak se evidence v dožádaném státě (výkonu) a v dožadujícím státě budou v důsledku měnění se kurzu rozcházet.⁴¹⁴

817. Kromě převodu stanovené částky výživného z měny rozhodnutí do měny povinného budou muset být také veškeré platby od povinného převedeny do měny oprávněného. Pokud směnný kurz kolísá, může to vést k rozdílu v dlužných částkách v účetních knihách jednotlivých států.

⁴¹³ Podle vnitrostátního práva [název státu] [...].

⁴¹⁴ Viz výše poznámka 406 a tamtéž.

Sladění účtů: příklad

Rozhodnutí o výživném bylo vydáno v Austrálii v prosinci 2010 a stanovilo měsíční částku výživného 400 AUD. Toto rozhodnutí pak bylo posláno do Nizozemska, aby bylo vykonáno. Stanovená částka byla tehdy převedena na 237,65 EUR a povinnému bylo oznámeno, že ji má platit měsíčně.

Avšak v prosinci 2012 bylo 400 AUD po převodu pouze 202,56 EUR. V australské evidenci bude nadále vykazována částka 400 AUD měsíčně, zatímco v nizozemské evidenci bude vedena částka 237,65 EUR měsíčně, pokud směnný kurz nebyl aktualizován. Tak může každý měsíc vzniknout „přeplatek“ ve výši 35 EUR, pokud povinný bude platit nadále tak, jak mu bylo původně sděleno.

818. Žádné jednoduché řešení tohoto problému neexistuje. Ani úmluva, ani nařízení tuto věc neupravují. Zdali bude moci být evidence plateb ve státě pověřeném výkonem pravidelně aktualizována, aby byla v souladu s evidencí dožadujícího státu, bude záviset na právu a praxi státu výkonu. Některé státy mohou změnit svoji evidenci správní cestou, v jiných státech to není přípustné ani proveditelné.

819. Je však důležité mít na paměti, že převodem částky výživného do jiné měny se nemění ani neupravuje původní rozhodnutí. Povinný je nadále povinen platit částku stanovenou v původním rozhodnutí o výživném. Dlužné výživné není v plné výši uhrazeno, dokud nebylo uhrazeno v plné výši v měně stanovené v rozhodnutí o výživném. Pokud by se povinný vrátil do státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, částka, kterou má platit, by se vypočítala v měně státu, v němž rozhodnutí bylo vydáno. Výkon rozhodnutí v jiném státě však může být převodem měn omezen.

820. Problémy vyvolané kolísáním směnného kurzu ukazují, jak je důležité, aby dožadující a dožádaný stát spolu stále komunikovaly. Je velice důležité, aby se státy vzájemně informovaly o tom, jak byly vypočítány nedoplatky, a o vnitrostátních pravidlech, jimiž se tento výpočet řídí. Dožadující stát také asi bude muset navrhovateli pomoci s obstaráním dalších dokladů nebo rozhodnutí prokazujících dlužné nedoplatky, pokud je stát výkonu bude požadovat jako podklad pro účely získání nedoplatků, které vznikly v důsledku kolísání směnného kurzu.

821. O přeshraniční valorizaci výživného na základě hodnocení parity kupní síly viz kapitola 3, část II, oddíl X.

VII. Další materiály

A. Praktické rady

- Někdy je nejrychlejším způsobem, jak zajistit, aby oprávněnému a dětem začaly chodit platby výživného, co nejdříve se obrátit na povinného s cílem dosáhnout dobrovolného placení výživného. Nicméně je důležité mít na paměti, že veškeré kroky za účelem výkonu rozhodnutí, ať už dobrovolným splněním povinnosti nebo opatřeními pro výkon rozhodnutí, je třeba učinit neprodleně a s cílem zajistit, aby oprávněný dostával platby včas a v souladu s rozhodnutím.
- Je důležité, aby jakékoli nové informace, které oprávněný získá o majetku nebo příjmech povinného, byly prostřednictvím ústředních orgánů dotčených států včas sděleny příslušnému orgánu pověřenému výkonem rozhodnutí. To tomuto orgánu pomůže při výkonu rozhodnutí.
- Formulář zprávy o stavu vyřizování návrhu podle úmluvy představuje pro příslušný orgán ve státě výkonu nejjednodušší možnost, jak informovat dožadující stát o vývoji ve vyřizování návrhu. Kromě informací o nových přijatých opatřeních může připojit také evidenci nebo přehled plateb přijatých od orgánu vykonávajícího rozhodnutí. Tento přehled pomůže dožadujícímu státu sladit vlastní evidenci a aktualizovat stav nedoplatků.
- Pokud jsou v dožadujícím i dožádaném státě do věci zapojeny orgány vykonávající rozhodnutí, častou vzájemnou komunikací zvýší pravděpodobnost úspěšného

výkonu rozhodnutí. V některých případech může být prozíravé zahájit výkon v obou státech, a zajistit tak dle potřeby obstavení veškerých příjmů a majetku.⁴¹⁵

B. Příslušné články

Úmluva z roku 2007:

Čl. 6 odst. 2 písm. e) a f)

Čl. 12 odst. 9

Článek 32

Článek 33

Článek 34

Článek 35

Nařízení z roku 2009:

Čl. 16–43

Čl. 51 odst. 2 písm. e) a f)

Čl. 58 odst. 9

C. Související kapitoly příručky

Kapitola 3 – Obecně platné body: úmluva z roku 2007 a nařízení z roku 2009

Kapitola 7 – Úmluva z roku 2007: vyřizování návrhů přijatých ústředními orgány a přímých návrhů na uznání nebo uznání a výkon

Viz kapitola 8 – Nařízení z roku 2009: vyřizování návrhů přijatých ústředními orgány a přímých návrhů na uznání nebo uznání a prohlášení vykonatelnosti

Viz kapitola 9 – Vyřizování přijatých návrhů na výkon rozhodnutí vydaných nebo uznaných v dožádaném státě podle úmluvy nebo nařízení

VIII. Časté otázky

Jaké kroky stát podnikne / by měl podniknout podle úmluvy nebo nařízení za účelem výkonu rozhodnutí?

822. To bude záviset na státu, jenž vykonává rozhodnutí. Úmluva uvádí seznam doporučených opatření, ale ve všech státech nebudou dostupná úplně všechna a některé státy mohou používat jiná opatření. Nařízení celou tuto otázku nechává na vnitrostátním právu. Stát výkonu však musí pro výkon rozhodnutí jiného státu použít přinejmenším stejná opatření jako pro výkon vlastních rozhodnutí. Jaké kroky budou podniknuty, bude záviset také na tom, zda bude pokus přimět povinného, aby dobrovolně splnil povinnosti plynoucí z rozhodnutí, úspěšný.

Jak budou navrhovatelé poukázány platby?

823. Ve většině případů budou platby od povinného zaslány orgánu vykonávajícímu rozhodnutí ve státě, v němž probíhá výkon rozhodnutí.⁴¹⁶ Tento orgán je pošle přímo oprávněnému, ústřednímu orgánu, nebo orgánu vykonávajícímu rozhodnutí ve státě, v němž má oprávněný místo pobytu. Formulář prvotního návrhu (např. návrhu na uznání nebo na uznání a výkon rozhodnutí) obsahuje políčka, do nichž má oprávněný uvést, kam by platby měly být zasílány.

Jak dlouho bude trvat, než oprávněný začne dostávat platby?

824. To bude záležet na celé řadě faktorů. Bude záležet na tom, zda povinný bude platit dobrovolně, nebo bude muset být přikročeno k výkonu. Déle to bude trvat také tehdy, pokud je třeba zjistit místo pobytu povinného nebo umístění jeho příjmů či majetku.

⁴¹⁵ V [název státu] [...].

⁴¹⁶ Viz výše poznámka 404.